SLOVENIJA JE MLADA. VOLI ZANJO!

ZDRUŽENA LISTA
Delavska stranka
Demokratska stranka upokojencev
Socialdemokratska unija
SDP Slovenije

SKB d.d. odpira nove poslovne prostore na Kocljevi 6 v Murski Soboti. Vabimo vas, da nas obiščete 2. 12. 1992.

SKB BANKA D.D.

DOKAZUJEMO, KAJ ZMOREMO

VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK VESTNIK

VESTNIK

Murska Sobota, 26. novembra 1992 • Leto XLIV • Št. 47 • Cena 65 SIT

s KRŠČANSKIMI DEMOKRATI
za SREČNO SLOVENIJO
v ZDRUŽENI EVROPI

Naši kandidati na volitvah v 8. volilni enoti so:
– *za državni zbor:*
občina Lendava: Ciril PUCKO
občina Ljutomer: dr. Jože OSTERC
občina M. Sobota 1: Ivan OBAL
občina M. Sobota 2: Jože KAVAŠ
občina G. Radgona: Jože KOCUVAN

– *za državni svet:*
občina Lendava in M. Sobota: dr. Jože MAGDIČ
NAŠI KANDIDATI, VAŠI POSLANCI!

SKD

Mrtve duše v Ljutomeru str. 3

S politične tržnice str. 7 in 8

Vodene Toplakove obresti str. 6

Borzno poročilo str. 24

LDS
DRNOVŠKOVI LIBERALNI DEMOKRATI
NE LEVO NE DESNO. NA BOLJE.

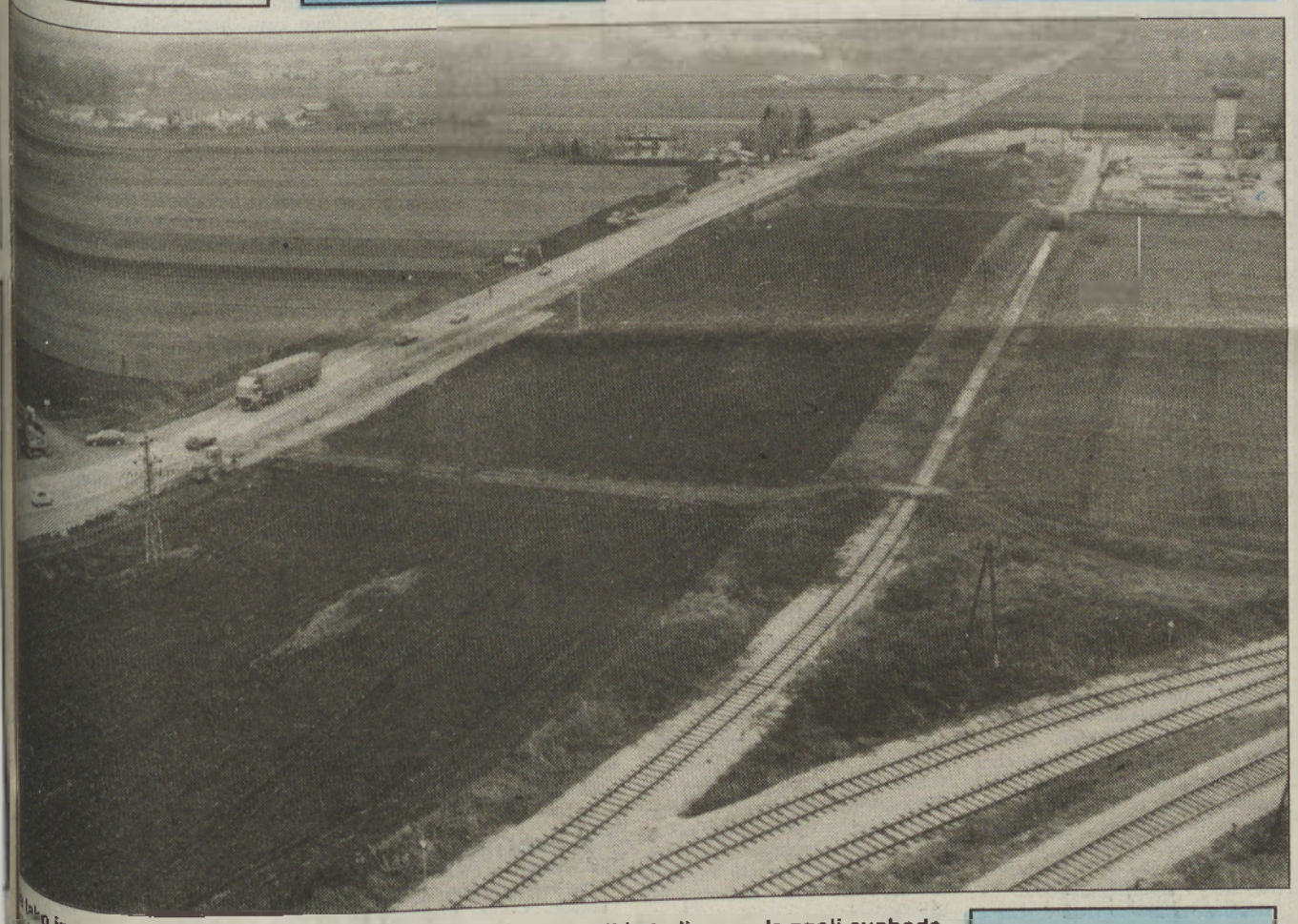

Tako imenovana hitra in sodobna cesta samo povezava ali je tudi rana. Je zgolj svoboda je tudi zasvojitev? Je samo civilizacijska dobrina ali je tudi civilizacijsko zlo? Kdo si ... ko smo toliko časa z razlogom jadikovali nad slabimi cestami in ko je glavno ...volilno geslo asfaltiranje cest, postavlja to vprašanje?
Nedvomno je eno in drugo. Torej bi moralo biti nekaj tretjega. K vzkliku, češ zdaj pa se bo ...o hitro prepeljati iz enega kraja v drugega, se pristavlja trezna pripomba, da bo tudi ...prst več. Skupaj s svobodo gibanja se po avtomobilskih cestah giblje tudi grožnja okolju. ... tretje, ki mora teči vzporedno s cesto, je kultura.

Vse stranke so za preustroj gospodarstva, vse so za zmanjšanje brezposelnosti, za pocenitev države, za sanacijo okolja, za ceste, za železnice, za »mehki« turizem, za socialno varnost, za vključevanje Slovenije v evropske integracijske tokove, za svobodne carinske cone, za razvoj podjetništva. Vsi kandidati za svetnike bodo zelo glasno in zelo odločno zastopali interese pokrajin in svojih stanovskih organizacij, opozarjali bodo na »nevzdržne razmere« interesnega področja, ki ga bodo zastopali, in »ne bodo dopustili«, da bi bilo tako, kot je bilo doslej. Vsi predsedniški kandidati bodo enakopravno predstavljali vse slovence, s svojimi sposobnostmi, zvezami in spretnostmi si bodo po najboljših močeh prizadevali za uveljavitev Slovenije v svetu,

Moč razlik

izrednega stanja ne bodo razglašali kar tako, vojski bodo poveljevali z vsem dostojanstvom in odgovornostjo.

Vsi verjamejo v moč in sposobnost veščine, ki se imenuje politika. Nekateri vidijo v moči politične veščine povečevanje svoje osebne moči, drugi možnost, da si osebno moč pridobijo, tretji hočejo to moč obdržati. Vsi ti različni pogledi na politično moč v službi osebne moči so seveda naravna sestavina politične veščine. Brez njih ni politike. Zato lahko na prihodnje volitve gledamo čisto mirno, z mirnim srcem lahko pričakujemo njihov izid, kajti politični sistem, ki je tukaj vzpostavljen, temelji na legalni in legitimni volji posameznika do moči. Kresanje teh volj, njihovo medsebojno izpodrivanje in tekmovanje so edina doslej znana učinkovita metoda za znosno življenje v skupnosti, ki se ji reče državna politična skupnost. Vse tisto, kar pa se bo v državi zgodilo, preustroj gospodarstva, zmanjšanje brezposelnosti, varovanje okolja, vsedržavna blaginja, povečevanje državnega ugleda, vse to bodo morali državljani narediti sami. Najboljši med njimi bodo to naredili najbolje in ob prepoznavanju majhnih razlik v značajih kandidatov se nam bo morda posrečilo, da bo nekaj takih izvoljenih.

Š. SMEJ

Še dva tolarja za kg pšenice str. 4

Podjetniški centri 2000 DEM za nezaposlenega str. 5

POLJOOPSKRBA
trgovina MARIBOR
tel.: (062) 303984
trgovina M. SOBOTA
tel.: (069) 21048

Traktorji ZETOR in SAME 35/4 po ugodnih cenah.

Vse poti vodijo v Potrošnik

PREDNOVOLETNA AKCIJSKA PRODAJA
papirne konfekcije
paloma®
toaletni papir
robčki
brisače
serviete
PO ZELO UGODNIH CENAH
OD 30. NOVEMBRA DO 12. DECEMBRA 1992
V PRODAJALNAH
VELETRGOVINE
Potrošnik

VREME

Ob koncu tedna bo prevladovalo suho vreme, zjutraj bo po nižinah megla.

Vestnikov koledar
26. november, četrtek, Peter
27. november, petek, Virgil
28. novembra, sobota, Jakob
29. november, nedelja 1. adventna nedelja
30. november, ponedeljek, Andrej
1. december, torek, Natalija
2. december, sreda, Bianka

Pregovora
Na Andreja sneg – z žitom kreg.
Kakšen Petra dan, takšen bo malone ves svečan.

PO SLOVENIJI

■ **LJUBLJANA** – Na povabilo predsednika slovenske vlade dr. Janeza Drnovška je Slovenijo obiskal izvršni sekretar ekonomske komisije za Evropo (EKE) pri OZN-u Gerald Hinteregger. Gost je skušal navezati tesnejše stike med EKE in Slovenijo, ki je postala članica komisije ob sprejemu v OZN-u.

■ **KOREJSKO SEDLO** – Dogodki z begunci na Korenskem sedlu so se razpletli tako, kot je pričakoval le malokdo. Po odločitvi avstrijskega notranjega ministra Franza Loschnika je namreč skupina 180 beguncev dobila začasno zatočišče v bližini Vrbskega jezera. Vest, da so britanske vstopne vizume izdali le 6 beguncem, je pomenila za brezdomce iz BiH veliko razočaranje.

■ **LJUBLJANA** – Najpomembnejši rezultat pogovorov med delegacijama Slovenije in držav članic EFTE je ustanovitev podkomiteja za uresničevanje deklaracije iz Reykjavika in priprava sporazuma o prosti trgovini. To sta na tiskovni konferenci izjavila dr. Dimitrij Rupel in Jon Ivar Nalsund.

■ **LJUBLJANA** – Vsi trije zbori slovenske skupščine so nadaljevali nedokončane seje. Med osrednjimi temami sta bili sanacija bank in železarn, precej pozornosti pa je vzbudila tudi razprava o prisluškovalni aferi. Po dolgotrajnih in polemičnih razpravah so vsi trije zbori sprejeli tri zakone, ki urejajo problematiko sanacije slovenskih železarn.

■ **BLED** – Na dvodnevnem mednarodnem posvetovanju so govorili o preustroju javnega sektorja v Sloveniji. To velja predvsem za gospodarske javne službe, precejšnjo pozornost pa so namenili tudi reviziji javnega sektorja in delitvi kapitala. Govor je bil tudi o reorganizaciji javnega sektorja v Nemčiji.

■ **LJUBLJANA** – V Sloveniji se je dva tedna mudila misija Svetovne banke, ki je proučevala reformo podjetij in bank in s tem povezano makroekonomsko politiko. Slovenija bi bila lahko vzorčni model razvoja, kar pa je odvisno od vašega znanja in volje, je dejala voditeljica misije Svetovne banke Ilham Zurayk.

■ **LJUBLJANA** – Slovenska vlada je na svoji redni seji obravnavala poročilo, že tretje letos, o uresničevanju zakona o denacionalizaciji. Zahtevkov za denacionalizacijo je bilo nekaj čez 12 tisoč, od tega le slaba polovica popolnih. Vse druge so vrnili v popravo in dopolnitev.

■ **LJUBLJANA** – Drugi konvoj s približno 260 sarajevskimi Slovenci oziroma slovenskimi državljani je prispel z letali iz Splita. Prvih 98 slovenskih državljanov, ki so iz Sarajeva potovali prek Beograda in Madžarske z avtobusi, pa je prispelo v Slovenijo nekaj dni prej.

■ **LIPICA** – Pod vodstvom ministra Marjana Krajnca in deželnega odbornika Giancarla Cruderja sta se sestali delegaciji Slovenije in Furlanije-Julijske krajine. Obe strani sta načelno podprli zamisel o spremembi projektov za viadukta Bandera in Goli vrh na odseku nastajajoče avtoceste Razdrto–Čebulovica.

■ **LJUBLJANA** – Na uradnem obisku v Sloveniji se je mudil poljski zunanji minister Krzystof Skubiszewsky. Sprejeli so ga predsednik slovenskega predsedstva Milan Kučan, premier dr. Janez Drnovšek in zunanji minister dr. Dimitrij Rupel, s katerim je imel pogovore o nadaljnjem sodelovanju med državama.

PO SVETU

■ **SKOPJE** – Makedonski pedsednik Kiro Gligorov je poslal pismo generalnemu sekretarju OZN Butrosu Galiju. V njem ga seznanja s težavnimi razmerami v Makedoniji, nastalimi zaradi ukrepov OZN-a proti Srbiji in Črni gori. Zato je Gligorov pozval OZN, naj Makedonji omogočijo dostop do morja oz. grškega pristanišča Solun, v Makedonijo pa naj napotijo strokovnjake, da bi proučili nastale razmere.

■ **PRAGA** – Češkoslovaški zvezni parlament je zavrnil osnutek vladnega zakona o razpustitvi Češkoslovaške federacije. Kot je znano, naj bi federacijo razpustili 31. decembra in tedaj naj bi nastali dve samostojni državi: Češka in Slovaška.

■ **SEUL** – Tu je potekal vrhunski sestanek med ruskim predsednikom Borisom Jelcinom in južnokorejskimi voditelji. Jelcin se je opravičil zaradi sestrelitve južnokorejskega potniškega letala z 269 potniki in člani posadke leta 1983. Podpisali so tudi več sporazumov o gospodarskem in kulturnem sodelovanju med državama.

■ **PARIZ** – Francoski predsednik Mitterrand in egiptovski predsednik Mubarak sta se pogovarjala o bližnjevzhodnem mirovnem procesu in o krizi na ozemlju nekdanje Jugoslavije. Francija je namreč že večkrat ponudila posredovanje, ker ima dobre odnose z arabskimi državami.

■ **RIM** – Zunanji in obrambni ministri devetih držav članic Zahodnoevropske unije so razpravljali o doslednejšem izvajanju ukrepov OZN-a proti Srbiji in Črni gori. Ladje omenjene organizacije naj bi ukrepe nadzorovale tudi z vojaškimi sredstvi.

■ **STRASBOURG** – Evropski parlament je vnovič obsodil etnično čiščenje v BiH. Ob tem so sprejeli resolucijo, v kateri so poudarili, da na tisoče beguncev in nekdanjih ujetnikov iz koncentracijskih taborišč ne more zapustiti BiH, saj jih nobena država noče sprejeti.

■ **SPLIT** – Predsednika konference o nekdanji Jugoslaviji Vance in Owen sta se s predstavniki srbske in hrvaške vojske pogovarjala o razmerah na t. i. rožnatih območjih. Obiskala sta tudi jez in hidroelektrarno Peruča ter Knin.

■ **LIMA** – Že prvi dan tridnevne oborožene stavke, ki jo je organizirala gverilska organizacija Svetla pot, je bilo v Peruju ubitih devet ljudi. Uporniki so hoteli preprečiti nedeljske parlamentarne volitve.

■ **KARAČI** – Benazir Buto, prva ženska, ki je v kaki islamski državi postala ministrska predsednica, skuša vreči vlado, ki je prišla na krmilo pred dvema letoma po njeni odstavitvi in porazu na volitvah. Zato se je znova znašla v hišnem priporu.

■ **WASHINGTON** – ZDA in Evropska skupnost sta soglasno dosegli sporazum o urejanju kmetijske politike v okviru splošnega sporazuma o trgovini in carinah. Ureditev t. i. kmetijskega paketa bo vsekakor omogočila napredek globalnih pogajanj o sprostitvi svetovne trgovine v okviru GATT-a.

■ **GRADEC** – Na dvodnevnem rednem srečanju zunanjih ministrov držav Srednjeevropske pobude so tehtali rezultate enoletnega dela pod predsedovanjem Avstrije, pregledali posamezne delovne projekte in predali vlogo predsedujoče Madžarski. Izogniti pa se niso mogli tudi razmeram v BiH, pri čemer naj bi pripomogli k oblikovanju nekakšnega koridorja okoli Srbije in k večjim učinkom trgovinskega embarga proti ZRJ.

■ **WASHINGTON** – Veleposlanik Republike Slovenije v ZDA Ernest Petrič je izročil poverilna pisma ameriškemu predsedniku Georgeu Bushu. Ta je našemu veleposlaniku izrekel dobrodošlico in poudaril, da pričakujejo, da bo Slovenija skupaj z ZDA dejavno sodelovala pri prizadevanjih za dosego miru na Balkanu.

Hrvaška v novi vojni vihri?

Mar se vojna vihra res ne bo znova razširila na hrvaško ozemlje? Tako se lahko vprašamo po nedavni tiskovni konferenci predsednika Hrvaške dr. Franja Tudmana, ki je sicer odločno zavrnil tako možnost. Poznavalci razmer namreč niso povsem prepričani, da je njegova trditev upravičena, saj je že nekaj časa opazno kopičenje srbskih sil na meji s Hrvaško in tudi na Hrvaškem.

Z zasedbo Jajca so Srbi sicer vzpostavili povezavo severne Bosne s Srbijo in zahodno Krajino na Hrvaškem, toda njihovi apetiti s tem še zdaleč niso zadovoljeni. Z deklaracijo o združitvi so namreč pokazali, da se ne namravajo umakniti niti s hrvaškega ozemlja, ki so si ga lani prisvojili. Zato se ne zdi verjetno, da bi imel morebitni dogovor med Srbi in Hrvati trajnejšo veljavo, saj bodo tudi Hrvati, ki so si svojo državo v Bosni in Hercegovini ustvarili s tako imenovano Herceg-Bosno, znova želeli pridobiti nekaj ozemlja, ki so jim ga vzeli Srbi.

Če je verjeti novinarju londonskega The Daily Telegrapha Robertu Foxu, potem je nov spopad med Srbi in Hrvati na vidiku. Kot najprimernejša se zdi okolica Knina, kjer so se Srbi že dalj časa povsem »udomačili« in nočejo za nobeno ceno izpustiti vajeti iz svojih rok. Poleg tega je jugoslovanski predsednik Dobrica Ćosić obtožil Hrvaško, da zbira vojsko ob srbskih mejah in da je hrvaško letalstvo zelo aktivno. V zvezi s pismom, ki ga je poslal generalnemu sekretarju svetovne organizacije Butrosu Galiju, hoče Ćosić nedvomno dokazati, kako brani prav tiste cilje, s katerimi Slobodan Milošević zapeljuje srbstvo. S tem je pokazal, da se je navsezadnje pripravljen tudi sporazumeti, saj je spoznal, da je napočil zgodovinski trenutek za hrvaško-srbski dogovor. Spopad med njim in Milanom Panićem na eni ter Slobodanom Miloševićem na drugi strani očitno ni zgolj formalnost.

Hrvaški suveren resda priznava, da ima Hrvaška svoje vojaško letalstvo, da ga bo imela toliko, kolikor ga bo potrebovala za svojo obrambo in kolikor si ga bo lahko hrvaški narod privoščil. Glede ravnanja hrvaške vojske južno od Dubrovnika pa pravi, da je le preganjala preostale srbske odrede z območij, s katerih so streljali na Cavtat. V isti sapi pa dodaja, da hrvaška vojska ni napadla Trebinja, čeprav bi ga lahko zasedla, če bi to hotela. »Nočemo na osvajalne pohode, hočemo le ubraniti svoje,« pravi hrvaški predsednik.

Kakorkoli že, dejstvo ostaja, da kjer je iskra, lahko kaj hitro vzplamti ogenj. In na Hrvaškem je trenutno stanje takšno, da ni izključen nov spopad med Hrvati in Srbi. Zato ni nič naključnega, da je zveza Nato po naročilu varnostnega sveta OZN-a okrepila zračni nadzor nad Srbijo in Hrvaško. Radarska letala z luxemburškimi oznakami nadzorujejo zračni prostor nad Balkanom na nebu nad Avstrijo in Madžarsko.

Govorice o sodelovanju Hrvaške v vojni zlasti v vzhodni Hercegovini se čedalje bolj širijo. Dobrica Ćosić na primer trdi, da branilci v vzhodni Hercegovini samo po zaslugi hrvaških vojakov premikajo fronto proti Nevesinju in Trebinju. Srbska stran hkrati dokazuje, da hrvaška vojska iz dubrovniške občine obstreljuje Trebinje. Prav tako branilci v Hercegovini ne zanikajo vesti, po katerih dobivajo orožje prek Hrvaške. Dokaz več o angažiranosti Hrvaške v vojni vihri pa je tudi izjava predsednika hrvaškega sabora Stipe Mesića, da je njegova država zaradi vpletenosti v vojno v BiH-u za las ušla sankcijam mednarodne skupnosti.

MILAN JERŠE

Za Makedonijo odločilen december

Letošnji december bo za Makedonce mesec odločitve, saj pričakujejo, da bo na dnevnem redu zasedanja OZN-a makedonska prošnja za sprejem v svetovno organizacijo. 11. decembra pa naj bi na srečanju na vrhu članic Evropske skupnosti v Edinburghu znova razpravljali o priznanju Makedonije. Na podlagi uradnih zahtev makedonskega predsednika Kira Gligorova pričakujejo prihodnji mesec tudi prihod modrih čelad v Makedonijo. Negotovost okrog priznanja Makedonije ustvarja napeto ozračje pričakovanja. Poučeni z dogajanji v BiH se Makedonci vse bolj bojijo, da se utegne ponoviti srbski scenarij in da se bodo tudi v Makedoniji začeli oboroženi spopadi.

Napetost med večinskim makedonskim prebivalstvom in pripadniki albanske narodnosti se je po neredih v Skopju močno okrepila, vendar pa še tli upanje, da kljub štirim žrtvam morda v Skopju le ne bo prišlo do sarajevskega scenarija. December torej Makedoncem ponuja velike upe in strahove, saj jim grozijo etnični spopadi, napad od zunaj pa tudi lakota in odvzem lastne identitete zaradi spremembe imena.

Iz Zagreba piše

Čaranje za preživetje

Ne samo zato, ker je Hrvaška naša soseda, temveč predvsem, ker je naš drugi najpomembnejši trgovinski partner, nam ne more biti v posebno zadovoljstvo in čast nenehno padanje hrvaškega dinarja na vrednostni lestvici, ki je bil v primerjavi z nemškim tolarjem v enajstih mesecih obstoja sedemkrat razvrednoten. Navidezni paradoks ob pravkar zapisanem pojasnjuje dogodek, ki sem ga doživel minulo nedeljo v strogem središču Zagreba, na trgu Bana Josipa Jelačića, ki ga čedalje bolj polnijo novi hrvaški klošarji oziroma berači. Zanimalo me je, kaj se skriva za lepo negovanim, vendar otožnim obrazom sedemdesetletne ženske.

»Sem univerzitetna učiteljica v pokoju z zadnjo pokojnino 36.000 HRD (hrvaških dinarjev), samo stroški bivanja v trisobnem stanovanju pa znesejo 50 tisočakov. Za znanstvene razprave, ki sem jih pisala na razne naslove, pa še do danes nisem prejela nobenega dinarja. Moj primer, ki govori samo o tem, da se je na Hrvaškem srednji sloj spremenil v berače, lahko opišete, vendar brez imena in priimka,« je odgovorila upokojena doktorica znanosti iz Zagreba.

Zato pa tudi nima nobenega pomena modrovati o trenutni hrvaški bedi, ki ji ni videti konca že zategadelj, ker hadezejevska oblast še do danes pred hrvaškim parlamentom in javnostjo ni nastopila z nekakšnim programom za preživetje svojih državljanov. Namesto tega si iz dneva v dan izmišljajo afere, navadno o tihotapstvu Nepalskega bataljona Unproforja v zahodni Slavoniji, češ da so njegovi vojaki prek posrednikov v Švici kupili 42 kilogramov zlata in 9 ton srebra za oživitev srbskega gospodarstva na okupiranih območjih Hrvaške, v resnici pa so se Nepalski vojaki te dni nameravali vrniti domov z zlato oziroma srebrno doto, ki jim je v domovini potrebna za ženitev. Tudi analize razmer so nepopolne, četudi je res, da se že zaradi uradnega stališča o koncu vojne in »veličastni hrvaški zmagi v njej« tolikanj ne izgovarjajo na vojno kot pa na veliko množico beguncev iz BiH, ki skupaj s Hrvatkinjami (gre za okoli 750.000 beguncev) stanejo enkrat več, kot je znašal dolžek hrvaškega delavca.

Dejstvo je, da je hrvaško gospodarstvo povsem prometno in drugače razvito od 4. septembra lani, ko so srbske okupacijske sile z četniki zasedle prometno najpomembnejšo točko na hrvaškem pri Okučanih, torej nekdanjo cesto bratstva in enotnosti med Zagrebom in Beogradom, železnico ob njej, razbile glavni telefonski kabel Zagreba z Vzhodom in presekale nekdanji jugoslovanski naftovod, ki je prispeval na dan zaradi storitev Bosanski, Srbski, Lendavski, Madžarskim in Československim rafinerijam nafte v Hrvaško blagajno okoli milijon dolarjev. Samo naftovodna izguba (neposredna) se približuje polovici milijarde dolarjev, poleg tega pa je pred zaprtjem najstarejša rafinerija nafte na Balkanu na reškem Urinju. Kje pa so še druge rdeče številke, ob katerih se vsakemu koliko toliko normalnemu človeku zavrti v glavi?

Nemara so prav v tem razlogi, da so na Hrvaškem sredi vročega poletja pohiteli s polparlamentarnimi (za en dom sabora) in predsedniškimi volitvami, s katerimi si je oblastna HDZ pravzaprav naredila medvedjo uslugo. Sedaj v hadezejevski koži nočejo biti niti najbolj resni konkurenti iz opozicije, ki pa bodo zaradi razmer (januarja bodo predvidoma volitve za drugi županijski dom sabora, za nova občinska in regionalna županijska vodstva) oblast na tem področju iztrgali iz rok hadezejevcem. Če jim bo to uspelo, je seveda še veliko vprašanje, popolnoma jasno pa je, da bodo januarja na Hrvaškem ljudje živeli še v večji bedi kot sedaj, ko so se med berači znašli že nekdanji univerzitetni profesorji, čeravno nihče med njimi ni verjel Tudmanovim predvolilnim obljubam, da bo svoje ljudstvo popeljal v blaginjo.

PETER POTOČNIK

Sobočanka Renata Vereš se je po sedmih mesecih življenja na bojišču v okolici Zenice z dvema otrokoma vrnila v rojstni kraj

Rešitev iz pekla

Sobočanka Renata Vereš je odšla v Bosno, ko ni imela še niti osemnajst let. Tedaj ji je bilo vse lepo. Zdelo se ji je, da sanja. Bila je zaljubljena in se je šele poročila. Njen mož Mustafa Tutnjić je vozil avtobus na liniji Murska Sobota–Ljutomer in je živel v Ljutomeru. Ona pa je čistila avtobuse v garaži. Tako sta se srečala in vzljubila. Tedaj se je on odločil, da se vrne v osrednjo Bosno, v vas Donja Golubinja (občina Žepče), kjer so starši ostali sami. Odšla sta seveda skupaj.

Renata Vereš in Mustafa Tutnjić sta se te dni vrnila v Mursko Soboto. S sabo sta pripeljala tudi dvoje otrok: Amirja, starega pet let in pol, in osemmesečno Admiro. Niso prispeli na običajni obisk, ampak jih je spodila vojna. Mož se je takoj vrnil nazaj, ker se vsakih petnajst dni mora javiti v svojem podjetju Potniški promet Zenica. Na bolniškem dopustu je že od začetka leta, in če ne bi bilo vojne, bi moral na operacijo noge. Toda kdor se ne javi, izgubi delovno mesto. Odsotnost se namreč lahko šteje za beg in pristop v vrste neželjene vojske. In kako težko bo dobiti službo v Bosni, ko se konča vojna, saj je zaposlen le Mustafa. Renata pa je gospodinja. Zato si zakonca Vereš-Tutnjić nista mogla privoščiti lagodnega življenja v miru. Tako je Renata z otrokoma ostala v Sloveniji, Mustafa pa se je vrnil v Bosno.

»Le reka Bosna nas je ločevala od srbske vasi Želeča, a veste, kaj so Srbi storili svojim sosedom. Reke niso mogli prestopiti, zato pa so nas zasipali z raznimi izstrelki z druge strani. Naši možje so bili v gozdu, drugi pa smo se skrivali po kleteh. Stekla, vrata in strehe so se tresle od eksplozij. Ko je postalo prenevarno, nas je mož prepeljal k njegovi sestri v Zenico. Tam smo doživeli bombardiranje železarne, zato smo se vrnili. Toda, začeli so se tudi problemi med Muslimani in Hrvati. V glavnem je bilo brez dr[illegible]žno. Za moževo mesečno [illegible] mestilo med bolniškim dopustom [illegible] smo lahko kupili sedem kilogramov kruha. Eno jajce je stalo [illegible] ško marko, 25-kilogramska [illegible] moke pa 50 mark. Liter olja ali margarino smo dobili za dve [illegible] in pol. To je bilo nevzdržno tudi za slovenski standard, [illegible] je bil grozen tečaj marke v Bosni,« pripoveduje Renata Vereš.

V Slovenijo so se pripeljali z redn[illegible]nim avtobusom na progi Zenica–Zagreb. Koliko je vse to v Bosni »redno«, dokazuje podatek, da so potovali kar dva dni in pol. Potovali so po planinskih stezah in [illegible] gozdove in niti Renatin mož, ki je [illegible] več kot dve desetletji vozil avtobus, nikoli ni vozil po teh poteh, niti zanje ni slišal.

Ne morem še razmišljati o prihodnosti. Sedem mesecev sem življala vojno s konaj rojeno [illegible] klico v naročju. Tako da nikoli nisem vedeli, kaj bo jutri ali [illegible] njo uro. Toda če bo naša hiša stala [illegible] tudi po končani vojni, bi se vrnila [illegible] tja. Vojna pa bo trajala še dolgo, [illegible] se to zdi opazovalcem.« Pa [illegible] nata Vereš in solze jej polzijo po licu: tudi zaradi [illegible] otroka rešila iz bosanskega pekla in žalosti, ker v njeni Bosni ni [illegible] videti miru.

(prevedel: M. [illegible])

Ljutomersko poslansko zasedanje

Mrtve duše v parlamentu!

Kdor pozna Gogoljeve Mrtve duše, ki so pred poldrugim stoletjem satirično grajale tedanje nesprejemljive družbene razmere, bi morda prisegel, da se kaj podobnega danes ne more zgoditi. Pa vendarle! Glasovanje o predlogu komisije za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja ljutomerske občinske skupščine, ki ni hotela dati soglasja k imenovanju direktorja Ljudske univerze Ljutomer, se je sprevrglo v pravcato farso.

Za jasnejšo ponazoritev tega neljubega dogodka, je treba navesti, da je ta ista občinska skupščina imenovala **Dušana Šoštariča,** predmetnega učitelja iz Ljutomera, za vršilca dolžnosti direktorja tedanje DU za dobo enega leta, ko se mora javni razpis ponoviti. Ker pa medtem rok potekel, je svet DU razpisal dela in naloge predstavih javnega obveščanja. Prispele so dve vlogi, od katerih je bila ena poslana prepozno. Tako so ugotovili, da le omenjeni Dušan Šoštarič izpolnjuje zahtevane pogoje, zato so za soglasje k imenovanju zaprosili ustanovitelja, torej skupščino občine. Program Ljudske univerze Ljutomer za leto 1992 je obravnaval občinski izvršni svet in ugotovil, da predloženi program ne nakazuje dolgoročnega razvoja te ustanove. Odločili so se, da sedanjemu v. d. direktorja podaljšajo mandat še za tri mesece. V tem času naj bi pripravil celosten razvojni program, ki je prvi pogoj za njegovo imenovanje.

In potem je vsa zadeva dobila epilog na omenjeni skupni seji ljutomerskega parlamenta. Glasovanje o sklepu občinske komisije za volitve, imenovanja in kadrovska vprašanja, po katerem naj ne bi dali soglasja k imenovanju Dušana Šoštariča za direktorja ljutomerske Ljudske univerze za dobo štirih let, ni dobil potrebne podpore v delegatskih klopeh. Potemtakem bi bilo logično, da je omenjeni kandidat vendarle imenovan za predlagano funkcijo. Toda, glej ga šmenta, zadeva vendarle ni tako enostavna, kot se je morda zdelo navzočim. Tedajci je predsednik občinske skupščine **Mirko Prelog** ugotovil, da so pač glasovali le o tem, da ne dajo soglasja k predlogu, ki je bil zavrnjen.

Po nekaj razpravah, ki so se razhajale, se je ljutomerski župan odločil za salomonsko rešitev in prekinil sejo, da bi se komisija lahko ponovno sestala in svoj predlog obrnila v vprašanje, kdo je za to, da Dušana Šoštariča imenujejo za dobo štirih let. In ko so prešteli glasove, so ugotovili, da je bilo za omenjeni predlog komisije le 8 poslancev, 21 jih je bilo proti, 9 pa se jih je vzdržalo. Že prej pa so ugotovili, da je na zasedanju 44 poslancev, kar pomeni, da je 6 glasov manjkalo. Kje neki so se izgubili? Sekretarka občinske skupščine **Marija Filipič** je zaplet pospremila z besedami: »Niste še nikoli slišali za mrtve duše?« Pri tem je mislila na to, da je v vsakem parlamentu nekaj delegatov, ki se ob določenih vprašanjih pač nočejo opredeliti.

V razpravo je večkrat posegel tudi predsednik občinske vlade **Ludvik Bratuša,** ki je opozoril, da v interesu države Ljudske univerze ne morejo pustiti brez vodstva. Tedajci so si člani občinske komisije zopet premislili in Dušana Šoštariča predlagali za vršilca dolžnosti direktorja za prihodnjih šest mesecev, čeprav so nekateri poslanci izražali pomisleke nad tako odločitvijo. Vedeti je namreč treba, da so omenjenega kandidata doslej že dvakrat po šest mesecev imenovali za vršilca dolžnosti direktorja. Kot je omenil poslanec DPZ-ja **Pavel Šerc,** gre za dokaj kočljivo zadevo in igrico, za kar mora biti nekdo odgovoren, kajti imenovanje v. d. ni prava oblika dela, primer pa bi morali reševati sproti.

MILAN JERŠE

Konec ali začetek igre?

Kdo bi si mislil, da bo kratek zapis o »politični igri«, ki je potekala po mojem mnenju (podobno so mislili tudi drugi) na septembrskem zasedanju občinske skupščine v Murski Soboti ob imenovanju novega ravnatelja *Vzgojno-varstvenega zavoda Murska Sobota,* tako razvnel nove in nove »igralce« (beri kritike oziroma kritizerje)?

Najprej sem svojo vlogo ponovil, nekoliko spremenil nekatere podatke in dodal še nekaj kar sam, saj je bilo res, da so za ravnatelja kandidirali trije, in ne le dva kandidata. Še bolj nazorno pa je podala analizo »igre« Liberalno-demokratska stranka oziroma njen izvršni odbor za občino M. Sobota, sledili pa so drugi. Oblikovala sta se dva tabora – eden, ki je hvalil in zagovarjal prednosti **Daneta Kataliniča,** drugi pa ga je kritiziral in poudarjal same dobre strani dosedanje vršilke dolžnosti ravnateljice **Marjete Obalove.** Kako zanimivo je bilo vse skupaj prebirati! Razen liberalcev pa so se vsi izognili »prizoru«, ki se je odigral v občinski skupščini, ko je bilo najprej zadosti glasov za Daneta Kataliniča, potem pa, ko so prebrali neko anonimno pisanje o njem in po nastopu novih igralcev, so glasovali še enkrat, in tedaj jih je bilo premalo. Tako uspešne uprizoritve te igre marsikdo ni pričakoval, njen scenarij pa so si vsekakor dobro zamislili tisti, ki so želeli takšen razplet. Morda so kot šepetalci sodelovali tudi nekateri avtorji zadnjega odmeva v Vestnikovih Pismih, mnenjih in stališčih, ki so se podpisali z **Vzgojno osebje enote v Talanjijevi.** Zagotovo vem, da je takšen podpis privlečen za lase, rekli bi lahko tudi potvorjen, saj ni res, da bi z navedbami soglašale vse vzgojiteljice. Vsekakor pa je res, da ima Marjeta Obalova bogate izkušnje, zlasti pri pedagoškem vodenju vrtca. Ampak, ali ni tudi res, da pri kandidiranju za ravnateljico ni dobila podpore v svetu vzgojno-varstvene organizacije, tako da o njeni kandidaturi sploh niso odločali v občinski skupščini? Na to pa spodaj podpisani avtor ni imel nobenega vpliva. Glede bojazni, da bo takšen razplet vnesel med delavce vrtca nemir, pa vse kaže, da je še kako res. Naj citiram izjavo znane strokovne delavke za otroško varstvo: »To ozračje v vrtcu je tako zastrupljeno, da se tudi dve ne upata več pogovarjati, ali si za Marjeto ali za tega in onega kandidata. Trpijo pa otroci.«

Takšne ugotovitve seveda marsikomu niso po volji in so proti temu, da bi bile objavljene v časopisju. To je pač njihova razlaga demokracije. Pa veliko sreče pri nadaljnjih »igrah«!

JOŽE GRAJ

Cenejša država, da bo več za zdravstvo in šolstvo

Neodvisni kandidat ZDRUŽENE LISTE (DS, De SUS, SDU in SDP) za državni zbor gornjeradgonskega volilnega okraja gospod Feri Horvat je povedal svoje mnenje o treh aktualnih vprašanjih, ki se tičejo družbenih dejavnosti.

– Vlada je predlagala Zavodu za zdravstveno zavarovanje, da pripravi za parlament predlog o znižanju prispevne stopnje za 3,65 odstotka, ter Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, da predlaga zvišanje prispevne stopnje za 2,2-odstotne stopnje. Kaj na to pravite vi?

Mislim, da je prav, da vlada predlaga znižanje prispevnih stopenj, kar pa še ne pomeni, da bodo te dejavnosti prikrajšanje. Znižanje je posledica presežkov, gospodarstvo pa je preobremenjeno.

– Ob presežkih pri Zavodu za zdravstveno zavarovanje zdravstvene ustanove ne nimajo poplačanih dolgov lanskega leta.

Normalno bi bilo, da bi država obveznosti, ki jih ima do teh dejavnosti, poravnala.

– Prostovoljno zdravstveno zavarovanje je pred vrati, kaj menite o njem?

V načelu je koncept zdravstvenega zavarovanja dober, vsem je potrebno zagotoviti enak minimum, kar je obvezno zdravstveno zavarovanje. Prav je, da namesto za druge namene, včasih tudi luksusne, ljudje dajo več za svoje zdravje s prostovoljnim zavarovanjem. Razumem pa problem tistih, ki imajo najnižje dohodke, tako delavcev ali upokojencev. Mislim, da pa bi tu morali pomagati s kolektivnim zavarovanjem upokojencem z najnižjimi pokojninami pokojninski zavod, zaposlenim pa podjetja in druge ustanove ter tako ublažiti njihov položaj in zagotoviti solidno zdravstveno varstvo ljudem z najnižjimi prejemki.

– Vedno znova se postavlja vprašanje odnosa gospodarstvo-negospodarstvo. Naj negospodarstvo zastane v razvoju, da se bo dvignilo gospodarstvo?

To je večno vprašanje v vseh družbah, tudi v naši, še posebej sedaj v kritičnih razmerah. Mislim, da je prvi pogoj, tudi zato, da imamo soliden standard na področju družbenih dejavnosti, da je treba urediti gospodarstvo. Brez tega bo jutri še manj šolstva in zdravstvenega varstva ter drugih dejavnosti, kar pa ne pomeni, da mora biti pri tem dolgotrajno zaostajanje, ampak je najprej treba ugotoviti, čemu bi se pri javni porabi lahko odrekli. Mislim, da ni glavni problem izobraževanje, zdravstvo, čeprav bi se tudi tu dalo kaj racionalizirati, ampak je problem v klasičnih funkcijah države. Saj če pogledamo strukturo republiškega proračuna, se povečujejo predvsem izdatki za klasične funkcije, za vojsko, državno upravo in podobno, in tu je moj glavni prigovor in glavna zahteva – mi potrebujemo zelo racionalne državne organe, čeprav je tendenca njihovega širjenja, potrebujemo poenostavitev, da bo država cenejša. To bo potem manjše breme za gospodarstvo in tudi večja možnost za družbene dejavnosti, ki so tudi v funkciji gospodarskega razvoja.

MH

Tiskovna konferenca pomurskih socialistov

Darja Lavtižar-Bebler za pocenitev države

Predsedniška kandidatka **Darja Lavtižar-Bebler** se je na povabilo območnega odbora Socialistične stranke Slovenije v petek mudila v Ljutomeru. Najprej si je ogledala Mlekopromer, kjer so jo podrobneje seznanili z rezultati in problemi živilskopredelovalne industrije. V podjetju se namreč otepajo s prevelikimi količinami mleka, pri čemer pa jim, kot so potarnali, država ne gre dovolj na roko. Hkrati pa opozarjajo, da bi bilo nedopustno zmanjševati čredo krav pri kmetovalcih. Ob tem je Beblerjeva izrazila zadovoljstvo, da se je lahko neposredno na terenu seznanila s konkretnim stanjem, ker mnogokrat, tudi v parlamentu, kjer je poslanka, posluša le stališča predstavnikov kmečke stranke. Po njenem mnenju mora biti država organizirana tako, da kmetijstvo ne bo odvisno le od trenutne volje oblasti, še najmanj pa od kake stranke. Strinjala se je, da Pomurja ne bi smeli imeti zgolj kot žitnice Slovenije, ampak tudi kot živinorejsko območje. V tem smislu mora biti strategija razvoja kmetijstva pomemben sestavni del celotne gospodarske politike.

V pogovoru s člani socialistične stranke in njenimi kandidati na bližnjih volitvah za državni zbor in državni svet iz Pomurja (dr. Ljubica Gašparac, Marjan Žerdin, Branko Kocbek, Geza Farkaš, Miro Steržaj, Andrej Gerenčer in Rudi Cipot) pa so načeli še vrsto drugih aktualnih vprašanj. Predsedniška kandidatka Darja Lavtižar-Bebler je med drugim ugotovila, da se »naši politiki pozna, da nima dovolj žensk v svojih vrstah in da jo Slovenke podpirajo, češ da so z njeno pomočjo postale samozavestnejše. V svojih nastopih pa vedno poudarjam, da se moj osebni program pravzaprav v celoti prekriva s programom dela Socialistične stranke. Zato se bom v prvi vrsti zavzemala za pravno in socialno državo, kjer bodo prišle do polnega izraza človekove pravice. Predvsem pa je treba poceniti državo.« Tako je v vojaškem pogledu za t.i. oboroženo nevtralnost in odprtost države, ki naj bi vsem učencem zagotovila tudi brezplačne učbenike. Hkrati je tudi za postopno uveljavljanje novega zdravstvenega zakona, da najnižji družbeni sloji ne bodo preveč prizadeti pri plačilu zdravstvenih storitev.

MILAN JERŠE

Če bi bil dr. Gaber tovarnar denarja, ne bi bil šolski minister

V OŠ 9 ali 10 let

Verouk v šolah da ali ne, plače in napredovanja učiteljev, sredstva za šolske objekte ter zamisli o našem šolstvu za 21. stoletje – to so bile osnovne teme pogovora s *Slavko Gabrom,* ministrom za šolstvo in šport Republike Slovenije, ki se je prejšnji teden udeležil predvolilnega srečanja Liberalno-demokratske stranke v Murski Soboti.

V svojem krajšem uvodu je šolski minister med drugim dejal, da je prišel čas, ko ne bomo več merili svoje državnosti z elementi, kot sta policija in vojska, ampak po tem, koliko denarja smo sposobni in pripravljeni nameniti šolstvu, znanosti, kulturi... tistim elementom, po katerih se neka nacija v Evropi prepozna kot kulturna.

Glede verouka je menil, da le-ta ne sodi v šole kot učni predmet, kazalo pa bi vpeljati poučevanje o religiji. Ministrstvo pa dovoljuje verouk v šolskih učilnicah, če je to nujno zaradi prostorskih problemov v posameznih krajih. Tako je tudi na Razkrižju.

O plačah je dejal tudi tole: »Vsekakor si želim, da bi bile plače učiteljev spodobne, ne samo zaradi plač, ampak novega vsebinskega vidika v tem smislu, da ne bi premikale pozornosti v šolah od učenja, poučevanja k razpravam o plačah; da učitelju ne bi bilo potrebno razmišljati, ali naj si kupi knjigo, ki je izšla in bi jo bilo potrebno prebrati.« Vendar pa on ni tovarnar denarja, ker če bi to bil, ne bi bil šolski minister.

Pravilnik o napredovanju učiteljev v mentorje, svetovalce in svetnike je po njegovem mnenju dober korak za spodbujanje prizadevnih učiteljev. Brez nekaterih potrdil, npr. o dodatnem izobraževanju, pa žal ne bo šlo.

In kakšne so zamisli o šoli za 21. stoletje? Obvezno šolanje naj bi trajalo 9 let, nekateri se zavzemajo celo za desetletko. Okrog 11. leta bo prvo eksterno preverjanje znanja, na koncu pa drugo. Tuji jezik bo uveden že v 1. ali nakasneje v 3. razred. Dileme pa ni, da bo v prvih treh razredih le opisno ocenjevanje učencev. Otroci pa naj bi šli v šolo s 6. letom.

Ob koncu je učitelje tudi zelo zanimalo, ali se jim obeta 13. plača. Minister Gaber se je ob tem le nasmehnil.

JOŽE GRAJ

Šola za begunske otroke

Kmalu so tudi v Pomurju prišli tako daleč, da se je lahko začela redna osnovna šola za otroke iz Bosne in Hercegovine, ki so morali zateči v naše kraje zaradi vojne. Zapisali smo redna šola, ker gre za uradno obliko izobraževanja teh otrok v Sloveniji, ki kakšno sta se dogovorili vladi obeh držav. V resnici pa bo to nekaj okrnjena ali strokovno rečeno skrajšana oblika obveznega osnovnošolskega izobraževanja.

Tako so nas ta ponedeljek prvič na začetek novega šolskega leta za begunske otroke, ki prebivajo pri sorodnikih ali sami v soboški občini. Na seznamu so jih imeli 32, prišlo pa je samo 13. Nekateri so medtem odselili, drugi pa morda niso mogli priti. Zbrali so se na Zavodu za šolstvo oziroma v učilnicah Ljudske univerze Murska Sobota, kjer je bilo vse skupaj – učence, njihove starše ali spremljevalce in goste pozdravil strokovni delavec za šolstvo v občini Murska Sobota **Jože Stvarnik.** Obenem je predstavil tudi program in način izvajanja te ‚begunske' šole. Ti bodo poučevale štiri učiteljice (prav tako begunke) iz BiH-a oziroma Hrvaške, pomagal pa jim bo tudi (pouk telesne vzgoje) **Ludvik Zelko** iz Murske Sobote, čez čas pa morda še kdo. Za svoje delo ne bodo dobili plač, ampak le nagrado (še ni znano, kakšno) Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije. Učenci bodo razdeljeni v skupino od 1. do 4. in od 5. do 8. razreda, imeli bodo torej kombiniran pouk, in to po 3 ure dnevno od ponedeljka do petka. Na razredni stopnji bodo imeli materni jezik, matematiko, naravo in družbo, likovno, glasbeno ter telesno in zdravstveno vzgojo, na predmetni stopnji pa namesto glasbene in likovne vzgoje tuji jezik (angleščino), zgodovino, zemljepis, biologijo in fiziko. Njihovo delo bodo ocenjevali in preverjali, ob koncu pa jim dali izkaze, tako kot je to v redni šoli. Pouk bo trajal vsak dan od 8.00 do 10.35. Učencem vozačem bodo priskrbeli avtobusne vozovnice, le-te pa bodo lahko dobili tudi tisti, ki bodo morali otroke spremljati na poti v šolo (iz Beltinec, Kukeča, Martjanec in od drugod). S skupno akcijo so v Ljubljani natisnili nove učbenike, ki so jih medtem najbrž že dobili, občinska organizacija Rdečega križa Murska Sobota oziroma njena sekretarka **Agica Novak** pa je za vse, ki so to želeli in potrebovali, prinesla druge šolske potrebščine. Še prej pa jim je razdelila sladkarije, da bi jim bil prvi šolski dan kljub vsemu prijetno doživetje.

Naj v šoli vsaj malo pozabijo na svoje pregnanstvo!

JOŽE GRAJ

Radenci v boju za višjo šolo

Slovenija upa na hitrejši razvoj tudi ob pomoči donosnega turizma. Pričakovanja so najbrž dokaj realna, saj naša dežela sama od sebe ponuja obiskovalcem številne naravne lepote in turistične zanimivosti. Imamo tudi morje, zdravilišča... Vendar vse to ni dovolj, če ni tudi ljudi, ki znajo delati v turizmu, in to v najširšem pomenu besede. V kadrovski verigi morajo biti vsekakor tudi izobraženi gostinsko-turistični delavci. V Jugoslaviji Slovenci nismo imeli višje ali visoke tovrstne šole. To vrzel je treba sedaj, ko je Slovenija samostojna, izpolniti oziroma odpraviti. Potrebujemo torej lastno višjo gostinsko šolo. Toda kje naj bo? Zanjo se poteguje več krajev. Poleg Bleda, Izole, Ljubljane in Maribora je kandidat tudi Srednja šola za gostinstvo in turizem Radenci. In res. Zakaj ne bi bila takšna šola v Radencih, saj imajo z izobraževanjem gostinsko-turističnih delavcev velike izkušnje, tam je na voljo primeren dijaški ali tudi študentski dom, možna bi bila neposredna povezava z Zdraviliščem Radenska in že bi lahko naštevali argumente v prid tej pobudi. Mogoče pa bodo celo uspeli?

J. G.

Suša je še vedno vprašanje, ki dviga tlak kmetom

Čeprav je bilo govora o strategiji razvoja kmetijstva, se v pogovoru s kmetijskim ministrom mag. Jožetom Protnerjem ni dalo izogniti vprašanjam, ki ta čas najbolj žulijo prekmurske kmete, to sta suša in divji uvoz živine, katerega posledica naj bi bila prašičja kuga.

Predstavniki SLS stranke, g. Horvat, g. Sapač in g. Štefko, so postavili vprašanje sanacije suše. Po njihovi oceni namreč ni mogoče govoriti o kakršnikoli strategiji, dokler vlada ni sposobna rešiti temeljnih problemov in eden od teh je nedvomno suša. Zastavlja se jim namreč vprašanje, kako bo strategija zaživela, če vlada ni bila sposobna vložiti nekaj čez tri milijone mark za sanacijo suše, medtem ko je za sanacijo železarna namenila 400 milijonov mark.

Kmetijski minister lendavske občine g. Lovrin je pri tem opozoril na nekorektne postopke upravnih služb v ministrstvu, ki niso spoštovale temeljnega dogovora, da so ocene občinskih komisij za nastalo škodo po suši dokončne in so jih pri razdeljevanju pomoči korigirale. Tako mu ni jasno, kako je lendavska občina, ki je bila po prizadetosti na prvem ali drugem mestu pri dodeljevanju pomoči, padla na 16. mesto. Ob tem so razpravljalci načeli vprašanje, zakaj so se za sanacijo koristila zgolj solidarnostna sredstva in sredstva, namenjena za subvencioniranje obrestne mere.

Ukrepi na preverjanju

Ministra so nekatera vprašanja oziroma pripombe presenetile. Povedal je, da so na ministrstvu pripravili predlog ukrepov, ki so jih dali v strokovno preverjanje pospeševalni službi in če jih bo ta dobro ocenila, jih bodo dali v razpravo vladi in predlagali ukrepe za odpravo posledic, kolikor jim bodo sredstva dopuščala. Minister je tudi priznal, da je prišlo do korekcije ocen, saj je bila prva ocenjena škoda pri koruzi 26 milijard tolarjev. Po oceni republiške komisije pa so pristali pri 16 milijardah, očitno torej republiška komisija ni spoštovala dogovora, da so občinske ocene dokončne, zato se je odločil, da se bo komisija razširila s predstavniki najbolj ogroženih občin, ki bo dala dokončno oceno škode.

K temu je dodal, da se kmetijski proračun uporablja skladno z vladnimi odloki. Že prejšnja vlada je sprejela, da se tretjina kmetijskega proračuna porabi za regresiranje obrestne mere. Toda ta izračun je bil narejen na bistveno višji inflaciji. Zaradi sprememb monetarne politike in padca obrestnih mer na tretjino takrat predvidenih stopenj so se kljub izplačevanju vseh regresov za obrestno mero sprostila sredstva, ki so jih uporabili za sanacijo suše.

Prelevmani

Ob izbruhu prašičje kuge je ministrstvo že zagotovilo 20 milijonov tolarjev za preventivna cepljenja. V zelo kratkem času pa bodo stopili na prste nekontroliranemu uvozu živine in mesa iz tujine, saj bodo sprejeli nove prelevmane, ki bodo bistveno omejili uvoz mesa in živali.

J. V.

Temeljna izhodišča razvojnih scenarijev:

1. Predpostavlja rabo vse razpoložljive zemlje. Hkrati bi lahko rekli, da gre za oceno razvoja ob predpostavki nadaljevanja dosedanjih gibanj v razvoju kmetijstva pri nas in v Evropi. Z ukrepi prostorske, demografske in kmetijsko cenovne politike naj bi zagotovili, da bi bila vsa zemlja obdelana, ob tem pa država ne bi pomembneje vplivala na proizvodno strukturo, niti ne bi omejevala intenzivnosti.

Rezultat take politike bi bil verjetno podobna proizvodna struktura, kot jo imamo sedaj ob hitrem naraščanju intenzivnosti pridelovanja. Približno tak je bil zgodnji razvoj kmetijstva v Zahodni Evropi.

2. Predstavlja liberalno tržni koncept razvoja kmetijstva. Država na tem področju kmetijstva intervenira le na ravni protidumpinške zaščite.

Glede na velik delež kmetijske zemlje, kjer je zaradi neravnih razmer pridelava težja, je pričakovati drastično zmanjševanje obdelane kmetijske zemlje. Na preostali zemlji lahko pričakujemo visoko intenzivnost, kar omogoča konkurenčnost svetovnim cenam.

3. Predstavlja koncept usmerjenega razvoja kmetijstva, ki postavlja uresničevanje širših narodnogospodarskih interesov (poseljenost, obdelanost in kulturni zgled krajine, ekološka sprejemljivost) pred produkcijske interese kmetijstva. Država v svojem interesu zagotavlja poseljenost in obdelanost, hkrati pa vpliva na proizvodno strukturo in intenzivnost ob čim manjši obremenitvi okolja in čim manjših presežkih, ki bi obremenjevali proračun.

AUTORECEK 8384
W. Minihof 113
tel. 9943/3156 2269
NADOMESTNI DELI, NOVI
ALI RABLJENI
BENCINSKI IN DIZELSKI
MOTORJI
DRUGI PLOČEVINASTI DELI

Gostilna pri mejnem prehodu
GEDEROVCI
vas vabi 27. in 28. novembra na
DOMAČE KOLINE Z BUJTO REPO.
Telefon: 46-430
Vabljeni!

četrtek – Vestnik

Agrarno vprašanje Slovencev v pogojih tržnega gospodarstva

Ali strategija razvoja kmetijstva rešuje samo kmete ali še kaj več?

Povojno zgodovino slovenskega, še posebej pomurskega kmetijstva bi lahko najlepše orisali s teorijo valov ali vzponov in padcev. Pri tem je značilno, da so bili valovi vzponov bistveno krajši od valov padcev. Toliko hujše je bilo to v Pomurju ali Prekmurju in Prlekiji, če hočete, kajti vsak zaton konjunkturnega obdobja je radikalno posegel ne samo v primarno pridelavo hrane, ampak je tako rekoč uničil vse razvojne nastavke kmetijstva v pokrajini ob Muri. Če se samo spomnimo sredine šestdesetih let, so bili z uničenjem zadrug uničeni semenska proizvodnja in prvi nastavki za finalizacijo le-te. Ti intervali vzponov in padcev so si do sredine osemdesetih let sledili v časovnem zaporedju petih do sedmih let. Sedaj smo že poldrugo desetletje priče recesije v kmetijstvu. Ta kriza je v tem trenutku toliko hujša, ker je povezana z globoko gospodarsko, še posebno pa socialno krizo, kar se močno kaže še posebej v pokrajini ob Muri.

Ekološki forum

Za ureditev razmer v kmetijstvu se je odločila že prejšnja vlada, saj je bil za časa ministra dr. Osterca imenovan projektni svet za pripravo strategije razvoja slovenskega kmetijstva. Le-ta je bila pred nedavnim razgrnjena. Prvo obsežnejšo javno obravnavo tega projekta je pripravil Vestnik v okviru ekološkega foruma, na katerem je sodeloval sedanji minister za kmetijstvo mag. Jože Protner. Kot je poudaril, strategija obsega dva temeljna cilja, na eni strani pridelavo hrane in delež kmetijstva v družbenem proizvodu države in po drugi je kmet edini, ki obdeluje zemljo in s tem daje pokrajini ustrezen videz. Ob tem je potrebno upoštevati omejitvene pridelovalne razmere in ravno zaradi teh je pridelava hrane dražja. Torej če država želi imeti stabilno oskrbo s hrano in usklajeno prehrambeno bilanco, mora to financirati. Ob tem strategija ne izključuje tržnega vidika, saj predpostavlja ob ustreznih ukrepih krepitev konkurenčne sposobnosti kmetij in zagotavljanje nadpovprečnega dohodka dobrim pridelovalcem.

Vprašanje preživetja in državna pomoč

Strategija torej poskuša oživiti kmetijstvo z različnimi ekonomskimi, predvsem pa materialnimi vzvodi. To je seveda precej odvisno od gospodarske moči države. Ob tem se kaže povrniti v preteklost in osvetliti razloge za zasilno normalno delovanje zasebnega kmetijstva. Res je, da neke dolgoročne strategije in stabilnosti, kot sem poudaril že v uvodu, ni bilo. K temu sta veliko prispevala »prisilna« deagrarizacija in pojav mešanih kmetij. To je na eni strani zagotavljalo poceni delovno silo v industriji, na drugi pa normalno delovanje kmetij, saj so mešane kmetije za pokrivanje nepriznanih stroškov uporabljale dohodke iz industrije. Ob dananji brezposelnosti in nizki akumulativnosti industrije so nujni sistemski posegi v kmetijstvo, če hočemo, da preživi in da se uveljavijo zastavljeni cilji. To potrjuje tudi razprava dr. Etelke Korpič-Horvat, ki je poudarila razdrobljenost posesti v Prekmurju. Pomurje je območje, ki ga je zajela največja deagrarizacija, hkrati pa ugotavlja, da gospodarstva do velikosti enega hektarja naraščajo. Ob statističnem podatku, da je v Pomurju največ mešanih kmetij in komaj 27-odstotna zaposlenost – v Sloveniji je 37 odstotna –, kaže omenjeni podatek na prikrito brezposelnost na kmetijah. Zato se ji zdi iskati rešitev socialnih problemov in brezposelnosti na kmetijah nesmisel, še posebej ob nerešeni socialni varnosti kmeta in njegovega pravnega statusa.

Minister Protner je povedal, da trenutni zaščitni ukrepi in intervencije v kmetijstvu znašajo 24 odstotkov vrednosti kmetijske pridelave. To pomeni, da smo v primerjavi z Evropo pri repu, saj v evropskih državah znaša subvencioniranje kmetijske pridelave med 40 in 50 odstotki. Ta cilj je predviden v strategiji. Kot je povedal, so poskušali zaščitne ukrepe kategorizirati. Za tehnološko zaostalost (drobnolastniško sestavo) naj bi bilo namenjenih med 10 in 15 odstotki sredstev, za otežene pridelovalne razmere prav toliko, z financiranjem infrastrukture in drugih oblik subvencioniranja pa naj bi se približali 40-odstotnemu sofinanciranju, ki je cilj strategije. Vse to je odvisno od moči gospodarstva in opredelitve države do kmetijstva.

Nevarni scenariji

Na izmučenost kmetijstva je opozoril tudi inž. Geza Džuban, saj smo po njegovem daleč za evropskim stanjem. Eden osrednjih problemov je posestna razdrobljenost. Kot pravi, je v strategiji osrednjo pozornost potrebno nameniti scenarijem razvoja. Po njegovi oceni sta prva dva scenarija močno nevarna, saj prvi uničuje vse tisto, kar v kmetijstvu že je, in pomeni s strogim uveljavljanjem konkurenčnega načela uničenje sedanjih perspektivnih kmetij, drugi pa zahteva visoko intenzivnost, ki pa je nevarna okolju in jo v svetu že opuščajo. Zato pride v poštev le mehki ekosocialni scenarij. Osnovni inštrument za doseganje in ponovno oživitev kmetijstva je definiranje cen. V prihodnje se po njegovi oceni več ne bi smelo barantati s cenami, kot se je to letos zgodilo s pšenico. Kajti pšenica je bila ponavadi izhodišče, po katerem so se oblikovale cene vseh drugih pridelkov, kar je pomenilo 20 odstotkov nepriznanih stroškov pri koruzi, ki so še toliko večji, ko se pojavi koruza pri prireji mesa. Na teh izhodiščih kmetijstvo ne pokriva niti enostavne reprodukcije. Zato kljub ekosocialnim izhodiščem ni mogoče pristajati na tezo, da bo kmetijstvo postalo zaposlitveni rezervat. Vse to pa zahteva celovit pristop k reševanju agrarnega vprašanja.

Tržni redi

Nekdanji direktor Kmetijske zadruge Panonka je najprej oporekal dvema novinarjema Vestnika, da nista ravno primerna, da solita pamet kmetom, in menil, da je problem kmetijstva tudi v samih kmetih, ki so se ukvarjali sami s sabo, namesto da bi vztrajali pri stališču, da je kmetijstvo del gospodarske politike vsake države. Ob tem se mu postavlja vprašanje, kakšna je ta politika, toda kmetijstvo mora najti mesto znotraj te politike in strategija naj bi ponudila nastavke za to, ob tem pa je seveda vprašanje lokalnih stragegij, ki jih ni mogoče zaznati, da bi jih lahko vključili v osrednjo strategijo.

Gusti Grof je najprej ugotovil, da v predvolilnem času pri nobeni stranki ni mogoče zaznati profiliranega in celostnega odnosa do kmetijstva. Osnovni akt strategije so po njegovi oceni ekonomski ukrep, predvsem cenovna politika. Prepričan je, da primerne cene še ne pomenijo izsiljevanja na račun preostalega gospodarstva. Zato pravi, da je potreben sistemski pristop, ki ščiti porabnika in proizvajalca in se zavzema za t.i. tržne rede, ki so odsev konsenza vseh slojev prebivalstva, vzpostaviti pa jih mora vlada. Zavzel se je za subvencioniranje izvoza hrane, kajti popolne izolacije ni mogoče doseči, in to podkrepil s tem, da je bilo kmetijstvo pred desetimi leti udeleženo z 20 odstotki izvoznega deleža, sedaj pa le s štirimi. Ob tem je še omenil zapostavljenost živilske industrije, ki je za Pomurje izrednega pomena in opozoril na njeno usposobljenost za izvoz na svetovni trg.

Minister Protner pravi, da je osnovni cilj strategije izenačitev prehrambene bilance pri posameznih pridelkih, in je prepričan, da je najdražji presežek, ki ga je potrebno izvoziti zaradi visokih subvencij. Po drugi strani pa smo med najniže uvrščenimi po samooskrbi s krušnimi žiti in oljnicami.

Renta

Kot smo lahko slišali, je sanacijska strategija povsem zavrnila administrativne ukrepe, o katerih se je razpravljalo še zgodaj spomladi. Če je res tako in če se bodo v strategiji uspeli dobro pati do ustreznih ekonomskih rešitev za subvencioniranje kmetijstva na cenovnem, kreditnem in drugih področjih, se približujejo cilju. Nedvomno se pri teh izhodiščih ponovno vračamo k temeljni ekonomski kategoriji, ki bo uravnavala kmetijsko proizvodnjo, to je rento, skratka, če država želi imeti uravnovešeno prehrambeno bilanco, bo morala pravzaprav ob absolutni še diferencialno rento.

V tem smislu je mogoče razumeti soboškega kmetijskega ministra Slavka Horvata, ko pravi, da Prekmurje nikakor ne more pristati na administrativni definiciji žitnice Slovenije, če ne zaradi drugega, je zaradi tega ne, ker je to zaradi ekstenzivnosti najbolj nedonosna dejavnost. Hkrati je tudi jasno, da s pridelavo žita ne more preživeti 18.000 prebivalcev, ki so vezani na kmetijstvo.

Izobraževanje

Ne samo strokovni krogi na forumu, ampak tudi kmetje so nekajkrat omenili problem izobraževanja. Izpostavljena je bila kritika za nekreativnost pospeševalne službe. Na drugi strani je dr. Etelka Korpič-Horvat postregla s podatkom, da kar 93 odstotkov kmetov nima osnovnošolske izobrazbe.

Da je izobraževanje eden temeljnih problemov, ni treba dokazati, kajti ravno problem nizke izobrazbene ravni je eden od vzrokov neučinkovitosti kmetijstva. Tu se ni mogoče strinjati s tezo nekdanjega predsednika SLS g. Horvata, ki pravi, da potrebujemo v naši krajini ob Muri oddelek višje šole. Najprej je namreč najino povečati delež kmečke populacije ali kmetov z osnovnošolsko izobrazbo, kajti dokler ne bo več kmetov s končano osnovno in srednjo šolo tudi strokovnjaki z višjo in visoko izobrazbo nimajo tistega vpliva in učinkovitosti, kot bi sa zaradi imeli (v mislih imam pospeševalno službo). Tu ne gre zaman iskati izkušenj drugih dežel, ki so omenjenemu šolstvu nasploh nili izredno pozornost. To je tudi temeljni pogoj za učinkovitost naložbe, kar naj bi ustrategija tudi bila.

J. V.

Foto: S. J.

Minister za kmetijstvo: mag. Jože Protner:

»Omenili ste vprašanje cene pšenice. Zavedal sem se obljube, ki sem vam jo ob žetvi dal. Na tem forumu naj povem, čeprav tega dosedaj nisem obešal na veliki zvon, da mi ne bi kdo očital predvolilne kampanije, **da smo v minulem tednu začeli z izplačevanjem neto dveh tolarjev za kilogram pšenice** vsem tistim, ki so pšenico prodali. Zavedal sem se tega dolga in sedaj ga izpolnjujemo.«

Prodajanje znanja za podjetništvo

Naših osem svetovalnih služb za brezposelne bodoče podjetnike

Direktorica soboške enote Zavoda za zaposlovanje Cveta Mandič-Čahuk je projekt Curoc ali projekt spodbujanja podjetništva ocenila kot enega najbolj uspešnih neposrednih državnih ukrepov aktivne politike zaposlovanje. Lani so namreč prek tega projekta ali s pomočjo svetovalnih služb, ki opravljajo te storitve za Zavod za zaposlovanje, zaposlili 70 brezposelnih, ti pa so dodatno zaposlili še 13 delavcev. To je 40 odstotkov vseh lanskih samozaposlitev v Sloveniji.

Pospeševanje samozaposlitev poteka na več ravneh. Najprej dajo strokovni delavci z Zavoda za zaposlovanje brezposelnim na sestankih osnovne in globalne informacije – v to je bilo vključenih 560 brezposelnih, 319 pa jih je bilo vključenih v podjetniške delavnice. V nadalnji korak svetovanja ali podjetniške pomoči pa potem vključujejo samo tiste brezposelne, ki že imajo jasno podjetniško idejo in z njimi delajo individualno. Z napotnico jih iz Zavoda za zaposlovanje napotijo k svetovalnim institucijam, s katerimi so sklenili pogodbo o delu. Pogodbo so za leto podpisali z osmimi svetovalnimi službami in svetovalci (Ekot, d.o.o. Lendava pod vodstvom Alenke Stupar; dr. Marjan Špilak; Sun-intelektualne storitve Gornja Radgona pod vodstvom Zlatka Erliha; Ipo, d.o.o. Ljutomer, direktor dr. Silvo Potočnik; Poding Murska Sobota pod vodstvom Miloslava Vidoviča; Zavod za ekonomiko in urbanizem; Sirs, d.o.o. pod vodstvom Deziderja Vereša ter Nemi, d.o.o. pod vodstvom gospoda Novaka). Pri napotitvi upoštevajo lokalno načelo in željo brezposelnega, h komu bi želel iti, je povedala Cveta Mandič-Čahuk.

Svetovanje za osebo dva tisoč mark

Svetovalno delo pa ima svoje ceno in za svetovalne službe, ki opravljajo storitve za republiški zavod za zaposlovanje, je na ravni republike sprejet najvišji možni znesek plačila storitev za posameznika ali za eno brezposelno osebo, in sicer dva tisoč mark v tolarski protivrednosti.

Postopek plačevanja storitev je opisala direktorica soboške enote Zavoda Cveta Mandič-Čahuk. Potem ko svetovalna inštitucija sprejme napotnico zavoda, mora pripraviti seznam storitev, ki jih bodo opravili. Te na Zavodu odobrijo ter pripravijo dopolnilo k splošni, generalni pogodbi. Polovico z aneksom dogovorjenih stroškov dobi svetovalna služba ob registraciji podjetja ali zasebne dejavnosti, drugo polovico pa takrat, ko podjetje ali obratovalnica začne delati oziroma zavodu predloži poročilo o uspešno izvedenih storitvah.

Plačilo svetovalnih storitev ima torej devizno klavzulo, najvišji možni znesek je 2 tisoč mark, lahko pa tudi manj, odvisno od storitev. Storitve so lahko zelo različne, ali gre za ustanavljanje osebne obratovalnice oz. podjetja ali za proizvodni oz. storitveni program.

Pomurske svetovalne službe, ki delajo za Zavod, pa so dobile v povprečju 1500 mark za posameznika. Ker so imeli letos ali v desetih mesecih 88 samozaposlitev, 29 registriranih podjetij ter 58 obrti, 25 projektov pa imajo tik pred realizacijo, lahko izračunamo, da so samo za že uresničene samozaposlitve svetovalne službe prejele od Republiškega zavoda za zaposlovanje ob ceni 1500 mark za osebo 132 tisoč mark v tolarski protivrednsti.

Podatka, koliko od tega je dobila posamezna svetovalna služba, nimamo, vendar je ob naraščanju brezposelnosti v ljutomerski in gornjeradgonski občini pričakovati, da bo več zanimanja za samozaposlitev in s tem svetovalnega dela v prihodnje v teh dveh občinah, manj pa ob manjšem naraščanju brezposelnosti v lendavski občini.

> **V Pomurju je 8162 iskalcev zaposlitve in 20 odstotkov vseh je bilo zajetih v ukrepe aktivne politike zaposlovanja. Kar 56 odstotkov iskalcev dela je brez kvalifikacij, 44 odstotkov s strokovno izobrazbo, 25 odstotkov pa je iskalcev prve zaposlitve.**

Dobro plačano svetovanje?

Ali je svetovalno delo za podjetništvo predrago ali zelo dobro plačano? Mnenje direktorice soboške enote Zavoda je, da je ocena, da so svetovalne storitve drage, lahko relativna. Videti je treba učinkovitost. Ugotavljajo, da je podjetniško tveganje manjše od 5 odstotkov, medtem ko je na zahodu tveganje od 20- do 30-odstotno. Prav tako 70 podjetnikov iz lanskega leta še uspešno deluje in mnenje direktorice je, da bodo uspešno poslovali tudi v prihodnje.

K temu pa je vendar treba dodati, da so se tri četrtine podjetnikov odločile za obrt, predvsem za storitvene dejavnosit, gostinstvo, trgovino ter posredništvo, manj za proizvodnjo. Pri slednjem je namreč podjetniško tveganje mnogo večje kot pri dejavnostih, v katere so se usmerili novi podjetniki. Odločili so se torej za manjše tveganje in hitrejše pridobivanje dohodka, strokovno svetovanje pa je za tovrstno delo javnost podobno in manj zahtevno.

Svetovalno delo na trgu, v inštitucijah, ki ne delajo za Republiški zavod za zaposlovanje, je seveda tudi dražje, kot je zavodska cena, toda zagotovljenost dela je tu prav tako manjša kot s podpisano pogodbo.

Za šolanje več kot za svetovanje

Svetovalno delo ali izvajanje projekta Curos pa je seveda samo eden od ukrepov aktivne politike zaposlovanja in ga uvrščajo med ukrepe z neposrednim učinkom. Vanj so vključili 319 iskalcev zaposlitve s strokovno izobrazbo ali 9 odstotkov. Med neposredne ukrepe sodi tudi sofinanciranje novih delovnih mest (zajeli so 6 odstotkov iskalcev zaposlitve ali pridobili 485 novih delovnih mest).

Med posredne ali indirektne ukrepe pa uvršačjo sofinanciranje pripravništva (vključenih 25 odstotkov ali 500 iskalcev prve zaposlitve), usposabljanje in prekvalifikacijo (168 iskalcev zaposlitve ali 2 odstotka vseh), dopolnjevalno izobraževanje ali pridobivanje izobrazbe (128 iskalcev zaposlitve s strokovno izobrazbo ali 4 odstotki). Prav za slednje, usposabljanje in prekvalifikacije ter pridobivanje dodatnega znanja, saj se s tem povečajo zaposlitvene možnosti brezposelnega, zavod namenja več denarja, kot samo za svetovanje. Za dokončanje šolanja oz. študija plačajo šolnino v višini 8 zajamčenih plač, za pridobivanje strokovne izobrazbe 4 zajamčene plače, prav toliko tudi za delno usposabljanje.

Javna dela so vmesna, vanje pa je bilo vključenih 43 iskalcev zaposlitve ali 2 odstotka vseh iskalcev dela.

MAJDA HORVAT

Pomurski sindikati predstavili svoja kandidata

V skupščino – ne pred njo

Delavci, vključeni v Območno organizacijo svobodnih sindikatov Pomurje, brezposelni in upokojenci so mladi slovenski državi dali vse: delo, zdravje in premoženje. Na referendumu smo se odločili za pot osamosvojitve, sodobno in demokratično državo, v kateri bo delo spoštovano, zagotovljena socialna in pravna varnost ter človeško dostojanstvo. Da bi vse to lahko v čim večji meri dosegli, kandidiramo svoje kandidate, ki bodo interese delavcev zagovarjali v parlamentu.

To je osnovno sporočilo s tiskovne konfrence v Murski Soboti, ki jo je pripravila Območna organizacija zveze svobodnih sindikatov Pomurja. Na njej so tudi predstavili dva kandidata za državni svet lokalnih interesov za območje 8. in 11. volilne enote. V prvi, ki zajema občine Ljutomer, Gornja Radgona, Ormož in Lenart, kandidira 48-letni obratovodja v ljutomerskem Tehnostroju in član republiškega odbora sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije **Vinko Klemenčič.** V svojem programu se zavzema za čim učinkovitejše zaposlovanje, reševanje brezposelnosti, ki je posledica programiranih stečajev podjetij, za razbremenitev gospodarstva in uveljavljanje lokalnih interesov. V 11. volilni enoti, ki obsega soboško in lendavsko občino, pa so za svojega kandidata izbrali 37-letnega sekretarja sindikata podjetja Mura in Murske Sobote, člana republiškega sveta ZSSS ter predsednika Območnega odbora sindikata stekstilcev in usnjarskopredelovalne industrije Pomurja **Jožeta Turkla.** Kot neodvisni kandidat meni, da ima večjo možnost sodelovanja s strankami. Posebej se bo zavzemal za skladnejši regionalni razvoj, decentralizacijo gospodarske moči, za zagon prekmurskega gospodarstva in kmetijstva ter odpiranje novih delovnih mest, obnovo cestnih in železniških povezav, pa tudi za čimprejšnji sprejem delovnopravne zakonodaje.

MILAN JERŠE

Zakaj se interesi medsebojno križajo?

Sindikat in sklad za razvoj sta si v laseh!

Zveza svobodnih sindikatov opozarja na vrsto postopkov v skladu za razvoj, to je vladne ustanove, ki naj bi sanirala oziroma prestrukturirala podjetja v težavah. Od več kot tisoč podjetij, ki so po avgustovskih podatkih zrela za stečaj, jih 147 izpolnjuje pogoje sklada. Toda tisti, opozarja sindikat, ki so pogodbe že podpisali, večinoma niso zadovoljni.

Najenostavneje je najprej ugotoviti presežne delavce, potem pa jih odpustiti – to bi znali narediti tudi sami, pravijo v svobodnih sindikatih. Posebno zato, ker so marsikje pričakovali, da bodo ob dejstvu, da je nekaj delavcev v podjetjih resda odveč, skušal omenjeni sklad zanje poiskati trge, se pogovoril z upniki in postavil nov, uspešen menedžment. Očitajo celo, da sklad za razvoj nima programa sanacije.

In tam, kjer je zagospodoval sklad za razvoj in prevzel vso lastnino, delavci praviloma nimajo nobene besede. Obnaša se torej kot lastnik, ki ima zgolj pravice, ne pa tudi obveznosti, pravijo v svobodnih sindikatih, ki bodo zato terjali, da se delavci vključijo v upravljalske organe. Poleg tega naj bi sklad deloval javno, ne pa skrito pred očmi zaposlenih. Ti zato menijo, da je cilj sklada zgolj »počistiti« podjetja, saj so v vsej državi napovedali kar 20 tisoč presežnih delavcev. Nato pa naj bi ohranili zdravo jedro, ki pa ga bi odkupilo nekaj posameznikov, medtem ko bi denar šel v zasebne roke.

MILAN JERŠE

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

LB – POMURSKA BANKA, d.d.
je edina prava banka v regiji, ki neguje in nadaljuje slavno tradicijo bančništva v Prekmurju in Prlekiji.
Ob 120-letnici bančništva v naši pokrajini (1873)
vabi
k sodelovanju vse, ki imajo kakršne koli dokumente, predmete in podobno o bančništvu, denarništvu in posojilništvu, ki se nanašajo na štiri pomurske občine.
Listine, obrazce in druge predmete, tudi izjave, lahko prinesete ali pošljete na vpogled in odstopite banki, posebno dragocene predmete in dokumente pa smo za nagrado pripravljeni prevzeti.
Vabimo vas torej, da do 20. decembra letos prinesete omenjene iskane predmete propagandni službi Pomurske banke, d.d., v Murski Soboti, Trg zmage 7.
Za pomoč in sodelovanje se vam že vnaprej najlepše zahvaljujemo.

KREDITNA BANKA D.D.
V MURSKI SOBOTI

Pozor Prekmurci!!

KREDITNA BANKA D. D. v MURSKI SOBOTI

Menjava vse LJUDSKE PEJNEZE po najboljšoj dnevnoj ceni. Prevzema vložene PEJNEZE NA INTERES in je IZPLAČA točno. Daje na kratki cajt POSOJILA ZA POTNE STROŠKE. V VSEJ PENEZNAJ ZADEVAJ SE OBRNITE Z ZAUPANJEM NA DOMAČO BANKO in se ne dajte zmešati od kakši agentov, štere ne poznate.

Kak se pošljoju pejnezi najlezi in najfalejše domou?

Prosi pri najbližanjoj francuskoj pošti ček to je »Mandat Cartes« in plačaj šumo na račun: »Paris c. c. 150086 Banque Union Yougoslave S. S. 7, Zrinski trg, Zagreb, Yougoslavie« in napiši za zadnjoj vuskošoj rubriki, štera se začne z rečmi: »Correspondances . . . . . .« da Kreditna banka v Soboti naj izplača dinare tvojemi bližnjemi v domovini.

Faksimile oglasa Kreditne banke, d.d., v Murski Soboti iz tridesetih let.

V soboškem Agromerkurju vprašljiva sanacija z državno pomočjo

Pomagali si bomo sami

Z razpadom jugoslovanskega tržišča so se tudi številna pomurska podjetja znašla v težavah, iz katerih ne vidijo izhoda. Firme, ki so velik del svojih izdelkov prodajale v republike nekdanje Jugoslavije, so ostale čez noč brez trga, za tisto, kar bi še lahko prodale, pa niso imele zagotovljene plačila, zato so trgovanje ustavile. Posledice takšnih razmer so bile zapiranje zalog, zmanjševanje proizvodnje, nezasedenost proizvodnih zmogljivosti in presežki delovne sile. Tudi finančno so ta podjetja tonila v vse hujše težave in mnoga so videla rešitev v individualni sanaciji podjetij, ki jo je skupaj z vlado razpisal Sklad za razvoj Republike Slovenije. Kot kaže, pa so bila ta pričakovanja prevelika. Sredstva Sklada se izkazuje, da bi zadostovala za finančno sanacijo, pa tudi sicer z dodeljenjem denarja niso radodarni.

Med tistimi, ki so želeli s pomočjo države sanirati nevzdržen položaj v podjetju, je tudi soboški Agromerkur, kjer so ocenili, da je velikost tržišča tako velik, da dobršnega dela obsega proizvodnje ne morejo obdržati. Rešitve so sicer želeli iskati sami, saj so se povezali s svetovalno organizacijo EDIL ING. iz Ljubljane in to njihovo odločitev odobravajo tudi v Skladu, vendar so računali tudi na drugačno sanacijo, saj izpolnjujejo razpisne pogoje. Izgubili so kot polovico tržišča, zaradi manjše proizvodnje se srečujejo z velikimi delavcev, pa tudi finančni položaj in vračanje posojil je nevzdržna. Čeprav pogoji, ki jih razpisuje Sklad, niso ugodni, so v Agromerkurju odločili, da podpišejo, saj bo s tem drži prevzela presežne delavce, podjetju pa omogočila, da še naprej razvija zdravo jedro. Z drugo sanacijo so pričakovali tudi kapital, vendar kaže, da ga ne bo, saj je Sklad pripravljen pomagati le pri dogovorih z upniki in zagotoviti drugo ustrezno pomoč, predvsem svetovalno.

Z tem ko so v Agromerkurju podpisali pogodbo, se sanacija zanje še ni začela, saj je še ni podpisal Sklad za razvoj. Ko so namreč v Agromerkurju opozorili na nerešena vprašanja lastninjenja po Zakonu o zadrugah, so se težave šele začele. Čeprav so v Skladu pristali, da bodo vprašanje 45-odstotnega lastništva reševali posebej z zadrugami, so se težave začele takrat, ko se zadruge niso mogle dogovoriti za lastninske deleže. Agromerkurjevi kooperanti, ki so bili nekoč povezani v TOK, so namreč ustanovili specializirano perutninarsko zadrugo in vanjo vključili vse kooperante, zataknilo pa se je s kmetijsko zadrugo iz Lovrenca na Pohorju, ki noče odstopiti od svojega deleža, čeprav sta kooperanta z njenega območja vključena v specializirano perutninarsko zadrugo.

Sanacija v soboškem Agromerkurju je tako negotova, 290 zaposlenih pa živi še naprej v negotovosti. Zaradi vseh naštetih težav so proizvodnjo v letošnjih prvih devetih mesecih zmanjšali za 30 odstotkov. Ker so izgubili še Hrvaško in dodatni del trga v ostalih republikah, se bo zniževanje proizvodnje nadaljevalo, za prihodnje leto pa načrtujejo, da bo v primerjavi z letom 1991 nižja kar za 45 odstotkov. Posledica manjše proizvodnje so presežni delavci, katerih število so doslej že zmanjšali za 11,6 odstotka, vendar ne z odpuščanjem, pač pa z naravnim odlivom, z rejci, ki so bili v delovnem razmerju, pa so vzpostavili najemniške pogodbene odnose.

Ker je upanje, da bi se razmere uredile s pomočjo države, v Agromerkurju čedalje manjše, v sodelovanju s svetovalno organizacijo EDIL ING. nadaljujejo s pripravo lastnega sancijskega programa in nekatere ukrepe že izvajajo. Dejstvo je, da se presežkom delavcev ne bo mogoče izogniti, zato so organi upravljanja že sprejeli pravilnik o ugotavljanju teh presežkov in njihovem reševanju. Osnovni problem je, da bodo delavci, ki bodo ostali brez dela, pol leta bremenili podjetje in nekatere težave bodo še trajale. Ob presežkih delovne sile je poseben problem odsotnost z dela zaradi bolniških dopustov, saj so se ti izostanki povzpeli že na 8 odstotkov, zaradi njih pa so tudi težave pri organizaciji proizvodnje.

Poleg že tako zaostrenih težav se slovenski perutninarji srečujejo še z nekontroliranim uvozom svežega razsekanega piščančjega mesa, kar izkoriščajo predvsem zasebne firme, in tako še bolj pritiskajo na že tako nasičen slovenski trg. Slovenska prireja piščančjega mesa se je že do zdaj močno zmanjšala in tudi v prihodnje se perutninarjem ne obetajo lepi časi. Če bodo želeli preživeti vsi, se bodo morali ustrezno prilagoditi in se zadovoljiti predvsem s slovenskim tržiščem. S cenami, ki jih dosegajo na tem trgu, zaenkrat še pokrivajo stroške, vendar ob zniževanju proizvodnje tega ne bodo več zmogli.

LUDVIK KOVAČ

> **Reja piščancev je specializirana, zato preusmeritev v druge programe ni možna, še posebej ne hitro. Letos so sicer že poskusili z gosmi, ki jih je uvozila Panonka in jih imela v karanteni v Agromerkurjevih hlevih, nato pa so jih dali v dvoriščno rejo h kmetom. Tudi za prihodnje leto se dogovarjajo s Panonko za uvoz 25 tisoč gosi, ki jih bodo zaklali v tej klavnici, medtem ko o lastni farmski reji gosi zaenkrat ne razmišljajo, saj je vezana le na določeno sezono.**

> **Zaradi razmer na tržišču se tudi v soboškem Agromerkurju srečujejo z velikimi likvidnostnimi težavami. Te deloma rešujejo tudi na račun osebnih dohodkov, ki za 20 odstotkov zaostajajo za kolektivno pogodbo, posledica pa je, da iz podjetja odhajajo strokovni kadri, ki bi bili ob sanaciji najbolj potrebni. Novih posojil ne najemajo, podaljšujejo pa obstoječe ter tako preprečujejo blokado žiroračuna. Perutninarstvo je živa proizvodnja, zato si ne morejo privoščiti ustavitev dobave, saj bi to pomenilo katastrofo. Da v Agromerkurju še naprej kreditirajo kupce, potrjujejo podatki, da so konec septembra znašale njihove terjatve do kupcev kar 195 milijonov tolarjev, obveznosti pa le 90 milijonov tolarjev.**

Smo pred oživljanjem gospodarske dejavnosti?

Da ne bomo nepripravljeni

Po letu 1986, ko smo imeli v Sloveniji najvišjo raven industrijske proizvodnje, le-ta zdaj nenehno upada, kar kaže, da dna še nismo dosegli. Padanje je bilo najbolj očitno v drugi polovici lanskega leta in se še vedno nadaljuje, čeprav nekateri podatki kažejo, da se vendarle začenja umirjati. Iz analiz, ki jih mesečno pripravljajo v ekonomskem inštitutu ljubljanske pravne fakultete, je razvidno, da je v septembru industrijska proizvodnja padla mesečno le za 0,15 odstotka, kar je precej ugodneje kot avgusta, ko je padala še po 1,03-odstotni stopnji. Če jo primerjamo z lanskim septembrom, je bila nižja za 13 odstotkov, medtem ko devetmesečna primerjava kaže še na 15-odstotno zaostajanje.

Vse to so podatki, iz katerih bi se dalo potegniti določene teoretične sklepe, vendar je vprašanje, koliko so ti v naših razmerah sploh realni. Če je letošnja proizvodnja dosegla najnižjo raven po letu 1976, septembrska pa celo najnižjo po letu 1975, potem bi bilo pričakovati, da se bodo začela gibanja v pozitivno smer. Pravzaprav se bo to moralo zgoditi že v prihodnjih mesecih, saj bi nadaljnje padanje pomenilo, da prihaja še v globljo krizo. Tudi če bodo podatki za oktober in prihodnje mesece pokazali, da proizvodnja v primerjavi z istimi meseci lani narašča, to še ne bo prava slika gospodarstva, saj je bilo padanje prav v zadnjih lanskih mesecih najbolj drastično. Pomeni torej, da bi morala proizvodnja v prihodnjih mesecih bistveno porasti, da bi lahko govorili o umirjanju in premikih na bolje. Navkljub vsemu pa skorajda lahko pričakujemo, da se bo to zgodilo, saj je v nekaterih dejavnostih že čutiti pozitivne premike.

Slovenski gospodarstveniki bi se morali zdaj ukvarjati predvsem s tem, kako doseči oziroma spodbuditi gospodarsko rast. Proizvodnja namreč doslej ni padala zaradi nezadostnih gospodarskih zmogljivosti, pač pa zaradi premajhnega povpraševanja. Razlog za slednje je iskati v razpadu nekdanjega jugoslovanskega tržišča, na katero je bila slovenska proizvodnja predvsem usmerjena. Slovensko tržišče je bilo za doseženo proizvodnjo premajhno, hitra preusmeritev v izvoz ni bila možna, zato je to obdobje zaznamovano s padanjem gospodarske rasti. Gibanja v zadnjem obdobju kažejo, da se razmere vendarle umirjajo, zato bi se morali na čas, ki prihaja, ustrezno pripraviti. Proizvodnja se mora prilagajati povpraševanju, podatki o slednjem pa kažejo, da se to ponovno oživlja. To potrjujejo tudi zaloge, ki se zmanjšujejo.

Praksa potrjuje, da v največji krizi prodaja pada hitreje kot proizvodnja in zaloge se takrat povečujejo. Ko se razmere na trgu izboljšujejo, pa si prodaja na drobno v trgovinah opomore hitreje od proizvodnje in zaloge se zmanjšujejo. Kaže, da zdaj prihajamo v takšno stanje, in prihodnjega obdobja zato ne bi smeli dočakati nepripravljeni.

LUDVIK KOVAČ

Toplakov zakon o obrestih še v skupščinskih klopeh

S slabega na slabše

Slovenski parlament je že sredi leta sprejel predlog skupine poslancev vseh treh zborov o izdaji zakona o obrestni meri, zdaj pa je predlog tega zakona že v skupščinskih klopeh. Res da zakon, ki ga je predlagala skupina, še ni sprejet, saj se o njem ni izrekel zbor združenega dela, sprejetja zakona v takšnem besedilu, kot so ga dobili v obravnavo zbori, pa se najbolj bojijo slovenski bančniki, ki bi prvi občutili posledice, izogniti pa se jim ne bi mogli tudi v podjetjih.

Po novem zakonu naj bi obrestna mera za pogodbene obveznosti znašala 6 odstotkov, če se stranke ne dogovorijo drugače, pri svobodno dogovorjeni obrestni meri med posamezniki in pravnimi osebami le-ta ne sme preseči 6 odstotkov, za gospodarske pogodbe pa ne 8 odstotkov na leto. Za vse nepogodbene obveznosti se obresti za denarne obveznosti obračunavajo po 6-odstotni letni obrestni meri, če z dogovorom med strankami ni drugače določeno, vendar ne nad 12 odstotkov na leto. Zamudne obresti znašajo 12 odstotkov na leto, za zavarovanje rizika ter druge stroške, povezane z dajanjem posojila, pa sme posojilodajalec zaračunati znesek v višini največ 1 odstotka glavnice za vsako začeto leto. V primeru denarnih obveznosti se obresti obračunavajo od glavnice, revalorizirane v skladu s spremembo vrednosti srednjega tečaja ECU-ja Banke Slovenije od dneva nastanka obveznosti.

In kaj je vodilo predlagatelje, da so pripravili nov zakon o obrestni meri? Pravijo, da je stanje na področju obresti pri nas nevzdržno, saj so le-te dosegle že takšno stopnjo, da jih dolžniki ne zmorejo plačevati. Kadar obresti presežejo povprečno profitno stopnjo v ekonomiji, podjetja tonejo v vedno večje težave in niso zainteresirana za nova vlaganja, trdijo predlagatelji zakona. Bančniki in vlada, ki je dala tudi največ pripomb k omenjenemu zakonu, pa so seveda drugačnega mnenja. Drži sicer, da je bančna marža pri nas previsoka, vendar je potrebno ugotoviti vzroke in probleme razreševati postopoma. Finančni strokovnjaki zatrjujejo, da je sedanja obrestna mera posledica neurejenih finančnih razmer v preteklosti in je zato ni mogoče odpraviti od danes na jutri. Če se predlagatelji novega zakona na eni strani zavzemajo za tržno gospodarstvo, je zakonsko določanje obrestnih mer administrativno poseganje na to področje in ne prenese tržne logike.

Če bi bil zakon takšen, kot je v predlogu, sprejet, bi posledice najprej občutile poslovne banke, saj te ne bi bile več privlačne za tolarsko in devizno poslovanje. Z znižanjem aktivnih obrestnih mer bi morale namreč banke znižati tudi obresti za vloge, v bankah pa pravijo, da bi ob najvišji 8-odstotni aktivni obrestni meri obresti za vloge lahko znašale največ 3 odstotke. Predlagatelji zakona sicer zatrjujejo, da so bančne marže v tujini nižje, vendar ob tem ne gre pozabiti, da naše banke ob vseh napakah, ki so bile narejene v preteklosti, ne morejo prenesti nižje bančne marže. Ne smejo namreč pozabiti, da morajo banke nositi vsa bremena starih deviznih depozitov in slabih posojil, v zadnjem času pa temu pridružuje še kopičenje deviznih rezerv, ki se obrestujejo s tolarskimi viri. Banke namreč ponujene devize odkupujejo z depoziti, za katere morajo plačevati visoke obresti. Razliko pokrivajo z visoko maržo, če jo bodo zmanjšale, pa, kot že rečeno, ne bodo privlačne za varčevalce. Lahko se bo celo zgodilo, da bodo ljudje dvigali tolarske prihranke in jih pretapljali v devize ter odnašali v tuje banke čez mejo. Banke bi ostajale brez denarja, slabšala bi se njihova likvidnost in posledice bi čutili tudi v podjetjih.

– Če takoj ne odpreš vsaj pomožnega padala, te niti Banka Slovenije ne bo rešila.

Res je sicer, da bi nižje obrestne mere za posojila pomenile manjši strošek na vseh področjih, vendar tudi to za podjetja, ki so zašla v globoko krizo, ne bi bila rešitev. Nasploh bi slaba podjetja še težje dobila nova posojila, saj bi banke še bolj zaostrile merila in se ne bi odločale za tveganje naložbe. Če želimo pri nas doseči nižje obrestne mere za posojila, je potrebno najprej sanirati celotni bančni sistem, z njim pa tudi gospodarstvo. Vsaka nepremišljenost in zakrtavost se lahko zelo maščuje in kaže, da so to spoznali tudi poslanci zbora združenega dela, med katerimi so predvsem gospodarstveniki.

LUDVIK KOVAČ

Zaposleni tujci

Minil je mesec od zadnjega dne, do katerega so tujci morali zaprositi ali oddati vlogo za pridobitev delovnega dovoljenja. Tako imajo na enotah Zavoda za zaposlovanje zbrane podatke, koliko tujih delavcev je pri nas delalo že takrat, ko je zakon o zaposlovanju tujcev začel veljati, in pa, koliko tujcev pri nas dobi delo ozoroma se zaposli po novem. Prav slednje je zanimivo, ker kaže, koliko sta regija in podjetje zanimiva za tujo delovno silo, koliko že zaposleni tujci, ki so na vodstvenih delovnih mestih, želijo zaposlovati tujce in tudi, koliko je kljub številnim brezposelnim še prostora za zaposlovanje tujcev, ki izpolnjujejo razpisane pogoje za delo in namesto katerih ni domače delovne sile. (Zadeva bo jasnejša, ko bomo pojav opazovali dlje časa.) Kljub vsemu pa je zanimivo, da je na novo (po petnajstem oktobru) zaprosilo za delovno dovoljenja na soboški enoti za zaposlovanje 15 tujcev, enajst vlog so dali delodajalci, štiri pa so bile osebne. Izdali so jim delovna dovoljenja za določen, trem pa osebna dovoljenja za nedoločen čas.

Do 16. novembra so torej na Zavodu za zaposlovanje v Murski Soboti sprejeli 1239 vlog za pridobitev osebnega delovnega dovoljenja, vendar je 20 vlog nerešenih zaradi nepopolne dokumentacije, 6 vlog pa so rešili negativno. Vendar je kar 1198 delavcev, ki je dobilo osebno delovno dovoljenje, pri nas delalo že pred sprejetjem zakona o zaposlovanju tujcev, kar pomeni, da so lahko dobili delovno dovoljenje za določen ali nedoločen čas brez preverjanja, če je med nezaposlenimi ustrezna domača delovna sila. Samo 48 delavcem tujcem so izdali delovno dovoljenje za nedoločen, vsem drugim pa za določen čas ali za eno leto. To pomeni, da bodo morali čez leto spet zaprositi za delovno dovoljenje, sami ali zanje delodajalec, takrat pa bodo že na rešetu ugotavljanja, ali je med nezaposlenimi domačin, ki bi lahko opravljal to delo. Če ga bodo našli, bo to pomenilo za tujega delavca konec njegove zaposlitve pri nas.

Zakon o zaposlovanju tujcev je manj ugoden za dnevne migrante ali delavce, ki vsak dan prihajajo na delo čez mejo, saj si lahko pridobijo samo delovno dovoljenje za določen čas – dnevnih migrantov je 1011.

Druga zanimivost pa je ugotavljanje izobrazbene stopnje pri nas za določen ali nedoločen čas zaposlenih tujcev.

Prvo stopnjo izobrazbe ima 313 pri nas zaposlenih tujcev, 52 drugo, 11 tretjo, 542 četrto, 191 peto, 56 šesto in 48 sedmo. Vidimo, da ima od 1213 pri nas zaposlenih tujcev kar 837 strokovno izobrazbo, visoko in višjo šolo pa 104. Po tem se vidi pomanjkanje določenih kadrov, prazen prostor, ki je nastal tudi zaradi odliva »domače pameti«, pa so zapolnili tuji strokovnjaki (s sedmo izobrazbeno stopnjo so predvsem zdravniki in inženirji).

Največ zaposlenih delavcev je iz Hrvaške, 1159 ali 1010 dnevnih migrantov, iz Srbije 25, Bosne in Hercegovine 25 itd.

Največ tujcev je zaposlenih v lendavski občini, v Nafti, Gradbeniku, Gidosu, Elektromaterialu, obratu Mure, Varisu, Imolu, manj jih je v ljutomerski, gorenjeradgonski in soboški občini.

MAJDA HORVAT

Zmanjkalo je nekaj denarja za vrtanje

Težave s financiranjem raziskav nafte in plina se nadaljujejo. Največje so seveda zaradi sredstev. Za vrtino Martin 1 blizu Dobrovnika je bilo načrtovano, da bo globoka 4200 metrov. Pred dvema letoma so uredili delovišče, letos pa so se v Nafti odločili, da bodo sami začeli vrtati vrtino, saj so računali na obljubljena sredstva ministrstva za energetiko, le-to je namreč obljubilo 20 milijonov tolarjev pomoči. V Nafti Lendava so napravili nov projekt oziroma spremenili starega, ki je načrtoval globljo vrtino. Odločili so se, da bodo raziskali le domnevne nosilce ... ogljikovodikov, globlje raziskave pa bodo prepustili boljšim časom. Po novem naj bi bila vrtina globoka 3200 metrov. Prvo fazo vrtanja do globine 2200 metrov bodo naftarji financirali sami. Te dni so vrtalci še pri globini 2100 metrov, torej pred koncem prve faze, vendar denarja od ministrstva za energetiko še vedno ni. V Nafti sprašujejo, kje so sredstva iz tako imenovanega bencinskega tolarja za raziskavo nafte in plina, s katerimi je gospodaril nekdanji ISNAP (skupnost za nafto in plin). Sami bodo primorani opustiti vrtanje, kar bo še posebej podražilo projekt, saj se bodo nekoč na to lokacijo morali vrniti in začeto delo dokončati.

JD

Direktor družbe Radenska in Steinle priznava, da so v težavnem položaju

»Ne bojim se prihodnosti, bojim se sedanjosti!«

V prihodnosti bodo prav gotovo uspeli, saj se jim »odpirajo« posli v Rusiji, Kitajski, Albaniji ter na Poljskem, in Hrvaškem, vendar so v najbolj težavnem položaju prav sedaj, ko si še vedno ne morejo opomoči zaradi izgube jugoslovanskega tržišča, kamor so prodajali čez 50 odstotkov izdelkov. Interes poslovnežev s tega območja je še vedno velik, kličejo jih iz Srbije, s Hrvati so sklenili posel za 3,6 milijona mark, toda z enimi ne morejo poslovati zaradi gospodarske blokade, z drugimi pa ne upajo sodelovati, dokler ne dobijo predplačila. Tačas je v podjetju še vedno zaposlenih 215 ljudi, od tega 145 proizvodnih delavcev, srce razvoja so trije v miniprogramski enoti. Načrtovanje in proizvodnja sta povsem računalniško vodena, za kar ne potrebujejo več tuje strokovne pomoči.

In zakaj se bojijo sedanjosti? Zaradi likvidnostnih problemov, ki jih pestijo tako kot mnoga druga podjetja. Vzrok sta neizpolnitev deleža prodaje in neugoden tečaj tolarja; lani oktobra so za plače odšteli 150 tisoč, letos oktobra pa že 400 tisoč mark. Že sedaj se zavedajo, da bodo imeli ob koncu leta izgubo, zato imajo pripravljen (spet!) sanacijski program: letna realizacija (leto bodo v prihodnje šteli od oktobra do oktobra), bo 20 milijonov mark, od tega mora polovico doseči Radenska; stroški materiala ne smejo preseči 60 odstotkov cene (večina materiala je uvoženega!), tako da cena na tujem trgu več ne bo enaka njihovi proizvodni ceni; za presežek delovne sile bodo poskušali najti delo znotraj Radenske.

Če bi jim uspel posel z Albanijo, bi lahko Radenska sama izpolnila celotno letno realizacijo, vemo pa, da pri tovrstni proizvodnji ne gre od danes na jutri; tako kot se izdelki izdelujejo nekaj tednov ali mesecev, se tudi pogodbe pripravljajo nekaj mesecev. Pa vseeno poglejmo nekoliko podrobneje zanimanje Albanije za polnilno tehniko, saj **so se o tem pogovarjali tudi med zadnjim obiskom albanskega predsednika v Sloveniji.** Direktor največjega slovenskega izdelovalca polnilne opreme inž. Andrej Frangež je povedal: »Že avgusta je prišla k nam na obisk delegacija iz mesta Elbasan v Albaniji. Pred dobrim mesecem so se vrnili in takrat smo podpisali pogodbo za zelo veliko vsoto. Največji pogoj, da bo do posla sploh prišlo, je sklenjena finančna konstrukcija. Upajo na mednarodno posojilo. Med zadnjim obiskom albanskega predsednika v Sloveniji je bil v delegaciji tudi podpisnik pogodbe iz Elbasana. Albanci bi radi ta posel spremenili v meddržavni posel med Slovenijo in Albanijo. Mi jim bomo pomagali, pogovarjamo se že z našimi bankami, material pa bodo mogoče kreditirali tuji dobavitelji.«

V začetku novembra so tudi podpisali pogodbo za konkreten posel s Kitajsko (Hefei v provinci Anhuan) v višini 1,2 milijona mark, od tega bodo 800 tisoč zaslužili z opremo prevovarne, 400 tisoč pa s posameznimi stroji (za zdaj imajo naročilo za dva vakuumska polnilca), kar je pravzaprav del dolgoročnega posla. Prav tako je sklenjen posel v višini 1,6 milijona mark z Rogaško Slatino, kjer že montirajo PET-linijo, medtem ko posla s Karpino na hrvaškem v višini 1,6 milijona mark za montiranje polnilne linije za mineralno vodo ne bodo začeli, dokler ne bodo zagotovljena finančna sredstva.

Dela je ves čas dovolj, saj jim Steinle sproti pošilja naročila za zahodni trg – ob podpisu pogodbe je bilo namreč dogovorjeno, da Steinle pokriva zahodno tržišče, Radenska pa vzhodno. Kmalu upajo na sklenitev večjih poslov z Rusijo, medtem ko je pri Poljski velik problem finančna negotovost poslovanja, saj se je izogibajo vse banke. Tudi iz Madžarske so dobili ponudbo za posel v višini 10 milijonov mark.

Marsikomu se zdi nerazumljivo, kako lahko ob naštetih milijonskih poslov govorimo o izgubi ob koncu leta. To so posli, ki bodo v celoti plačani šele čez nekaj mesecev ali let, za zaposlene pa je pomembno, da bodo vsak mesec dobili plačo.

BERNARDA B. PEČEK

Kandidati se predstavljajo

Vabila na Vestnikovo okroglo mizo s strankarskimi in kandidati za državni zbor, ki je bila v petek 20. novembra, smo poslali na naslove osrednjih sedežev teh organizacij, ne na lokalna vodstva. Poslali smo jih centralam 21 strank in političnim združenjem, katerih kandidati kandidirajo v 8. volilni enoti. Vseh strank in drugih grupacij, ki se v tem volilnem okraju potegujejo za mesto v državnem zboru je 23, vendar do dveh naslovov nismo mogli priti, do naslova Franca Majcna in naslova Štajerske krščansko demokratske stranke.

Vabila smo pošiljali centralam iz naslednjih razlogov:

– ker smo želeli preveriti, kako deluje povezava med političnim vodstvom in njegovim obrobjem; če deluje slabo od središča sem, potem ni drugače tudi v nasprotni smeri – to pa je prav pri nadvse željeni prihodnji sestavi državnega zbora, ki bo dokaj centralizirana, seveda zelo pomembna lastnost razmerja med centralo in obrobjem:

– ker smo želeli ugotoviti, kateri kandidati iz Prekmurja in drugje so po vsej verjetnosti na državnih listah, saj je bilo za pričakovati, da bodo stranke poslale tiste, ki so jih zapisale na svoje sezname, z drugimi besedami, hoteli smo zvedeti, kdo so po mnenju političnih central lokalni vlečni konji v politični dirki:

– ker se predvsem pri strankah, ki nimajo regionalnih koordinacij, ne moreš kar tako odločiti, na naslov katerega odbora naj boljše vabilo.

Na okroglo mizo so prišli kandidati naslednjih strank: Lea Riznar za Slovensko nacionalno stranko (SNS), Franc Topolovec za Slovensko obrtno podjetniško stranko (SOPS), Viljem Dovečar za demokratsko stranko Slovenije (DZSS), dr. Bojan Korošec za Zelene Slovenije (ZS), Andrej Gerenčer za Socialistično stranko Slovenije (SSS), Vlado Kolmanič za Socialdemokratsko stranko Slovenije (SDSS), Ciril Pucko za Slovenske krščanske demokrate (SKD), Feri Horvat kot neodvisni kandidat, ki kandidira za Združeno levico (ZL), Josip Kelemen za demokratsko stranko (DS) in Franc Rajnar za Gibanje za boljšo demokracijo (GOD).

Predstavnike strank in kandidate smo najprej vprašali, kakšen je program njihove stranke in v čem je njihov osebni prispevek, k temu programu. Čeprav smo jih zaprosili, naj bodo kratki, se nekateri dogovora niso držali, prispevali so razvlečeno, mi pa smo zaman čakali, da bo govoril tega med kandidati dolgoneži in tistimi bolj jedrnatimi prišlo do polemičnih točk. Ta odsotnost polemičnosti pa vsekakor volje nas seveda ne bo odvzela navdajati s posebnim veselje in zanimivost novega parlamenta.

Ker so bila njihova govorna predstavljanja programov preprečena me ne more zadovoljiti stranka, ki gradi samo na tem, sprejemam tudi krščanske vrednote, sprejemam vrednote socialne države in socialnih strank, ki so bolj levo, sprejemam vrednote zelenih in vseh strank, ki se zavzemajo za ekologijo. Vedno pa sem bil pragmatik, sem za tisto, kar je učinkovitejše.

Franc Topolovec, SOPS: Mislim, da sem sredinsko usmerjen, sprejemam dobre vrednote z obeh strani. Mogoče sem malo bolj na desni, ker sem za močno gospodarstvo.

Ciril Pucko, SKD: V prvi vrsti sem najprej Prekmurec. Po politični usmeritvi nekateri prištevajo našo stranko k skrajni desnici, med nekakšne nazadnjaške stranke, in ji pripisujejo nevemkakšne klerikalne pridevke. Prepričan sem, da je naša stranka desno sredinska, če bi pa ta prostor, ki ga naša stranka tukaj zavzema, prenesli v nemške razmere, bi bili pa še bolj levi, kot so tam socialdemokrati.

Zato gradim svojo usmeritev na tržnem gospodarstvu z vsemi poudarki in učinkovitimi elementi socialne države.

Andrej Gerenčer, SSS: Počutim se kot član sredinske stranke. Naša stranka naj bi po svoji usmeritvi zadovoljila najširši krog volivcev, mislim pa, da morajo biti tisti, ki bodo izvoljeni, v prvi vrsti predstavniki pokrajine ob Muri in se podrediti njenim interesom ter jih zastopati.

Dovečar Viljem, DZSS: Mi smo sredinska stranka, ki se rahlo nagibamo na desno. Zato ker smo stranka volivcev z dežele, struktura prebivalstva na deželi pa je takšna, da se pretežno nagiba na desno.

Josip Kelemen, DS: Smo stranka sredine, brez vseh predpon, ki jih imajo druge stranke. Zakaj sem v tej stranki, zato, ker ta dejansko gleda na človeka kot človeka, ne glede na to, kateri stranki pripada, ne glede na to, od kod je. Pripravljeni smo sodelovati z vsemi strankami, ki bodo delale za narodov blagor in za boljši jutri.

Franc Rajnar, GOD: Naše gibanje tako kot vse druge zveze nima ne leve in ne desne usmeritve, smo sredinski, ker nam gre za vseobčo blaginjo in demokracijo v tej deželi in nimamo nobenih siceršnjih teženj. Takšno je tudi moje osebno stališče.

Bojan Korošec, ZS: Zeleni smo politična stranka zlate sredine, smo, kot rad pravim, vest človeštva. Predvsem gibanje smo, vendar gibanje v politiki, da prek parlamenta laže vplivamo na mišljenje in odločitve v parlamentu. Sicer pa smo za svobodo mišljenja, humanizem in demokracijo.

Lea Riznar, SNS: Nekateri nas imajo za skrajno desnico, vendar smo pragmatiki, ki odklanjamo vsakršno ideologijo v politiki. Smo za učinkovito in racionalno državo, ki državljanu v največji možni meri omogoča uresničevanje njegovih ambicij.

Vlado Kolmanič, SDSS: Meni se zdi ta konfiguracija z levo in desno že malo preživela, če se pa že moram izreči v tem smislu, smo levosredinska stranka, kar pomeni, da smo nekoliko levo od tistih strank, ki se imenujejo sredinske in ne tako levo kot so nekatere druge, vsaj ena pa zagotovo. V evropskem prostoru bi bili mi leva stranka, tam so lahko samo še izvenparlamentarne stranke bolj levo, recimo v Avstriji ali Nemčiji. Sklicujemo se na bogato evropsko socialdemokratsko tradicijo in na zelo konkretne uspehe socialne demokracije v zahodni Evropi, ki je v zadnjih desetletjih prevladujoča opcija. Čutimo se zavezani tej tradiciji, tudi zato, ker smo člani Socialistične internacionale. Smo pa za ravnovesje med maksimalno gospodarsko učinkovitostjo in maksimalno zaščito posameznika, delojemalca.

Če vam je v resnici večini tukaj, kakor zatrjujete, za regionalne interese in bolj malo mar za levico in desnico, kako to, da se niste bolj združili, kako to, da pomnožujete politična telesa v prostoru, s čimer povečujete zmedo in drobite možnosti, da bi bila regija s svojimi poslanci primerno zastopana?

Vlado Kolmanič, SDSS: Mi smo že naredili prve korake k povezavam in mislimo, da je naša socialdemokracija takšna, kot je v zahodni Evropi, da bomo prej ali slej najmočnejša stranka. S strankami, ki so nam sorodne, so bili že opravljeni določeni pogovori na vrhu, vendar smo sklenili počakati na te povezave po volitvah. Imamo pa skupne kandidate s strankami leve sredine za volitve v državni svet, to so v prvi vrsti socialisti, demokrati, zeleni in tudi liberalni demokrati. Sicer pa mislimo, da je nujna sprememba političnega prostora, da se stranke povežejo in da bomo dobili politični prostor s štirimi, petimi strankami.

Zdaj je na vrsti gospa iz SNS, za katero imamo podvprašanje. Kako to, da vam pri uresničevanju nacionalnega programa ni dovolj patriotizem, marveč ste za nacionalizem?

Lea Riznar, SNS: Saj vsaka država na svetu skrbi za svojo nacijo in sami vidite, Slovencev nas ni veliko, samo poglejte štetja nekaj let nazaj, vseskozi nas je malo. Naša stranka zato namenja veliko pozornost slovenskemu narodu, ker če sami ne bomo skrbeli zase, sami pazili nase, če se bo tako naseljevalo, kot se je doslej, z raznimi drugimi državljani, ki dobivajo naše državljanstvo, je vprašanje, če mi leta 2000 ne bomo manjšina. V tem smislu smo edina stranka, volitve pa so filter, pokazale bodo in razčistile razmere.

Bojan Korošec, ZS: Zeleni ne odklanjamo sodelovanja s katero koli stranko, ki sprejema osnovne postavke našega programa, vendar se bomo podrobneje pogovarjali o sodelovanju z drugimi strankami šele po volitvah. Mi smo vendar najbolj ekološki med vsemi.

Pomembno pa je tudi, da smo Zeleni edina stranka, ki nima tako imenovane prednostne ali državne liste, kar z drugimi besedami pomeni, da bodo naši poslanci prišli od tam, kjer bodo izvoljeni, ne pa z državne liste.

Franc Rajnar, GOD: Naše gibanje ne zavrača drugih organizacij, ki imajo podobne programe, pa tudi ne Antimilitaristična zveza in Zveza nezaposlenih Slovenije. Pogovarjali smo se že z nekaterimi, vendar s strankami, ki zagovarjajo močno vojaško državo, ne moremo sodelovati.

Josip Kelemen, DS: Do sedaj prevelike volje do združevanja ni bilo, nekaj se je tukaj na ravni strankarskih vrhov poskušalo, za državni svet so se v nekaterih primerih dogovorili, odločili pa smo se, da za državni zbor kandidiramo samostojno.

Viljem Dovečar, DZSS: Zakaj se nismo pridružili drugi stranki? Zato, ker smo se ustanovili iz razočaranja nad našo prejšnjo stranko Kmečko zvezo. Mi vsi, ki smo člani DZSS, smo bili že enkrat razočarani. Znotraj desnih strank nismo iskali partnerjev, ker kdor je enkrat razočaran, noče biti še enkrat.

Andrej Gerenčer, SSS: Strinjam se, da je preveč strank in bojim se, da bo velika soboška občina zaradi tega brez poslanca. Menim, da so za to krivi tudi vrhovi strank, ki jim v resnici ni bilo do združitve. Zdaj nekaj govorijo, da se bodo združevali po volitvah, dejansko pa je tako, da vsi tudi preštevajo, katere pozicije bi s tem izgubili.

Ciril Pucko, SKD: Vprašanje ima dve ravni: prvič, volilni zakon, kakršen je, ne omogoča kakšnega posebnega povezovanja pri volitvah v državni zbor, predvsem velja to za večje stranke. In SKD je tako močna stranka, da tukaj pomoči pri povezovanju ne potrebujemo. Drugo pa je vprašanje volitev v državni svet, ki ga imamo zelo dobro rešenega, ker imamo skupnega kandidata.

Volilni zakon je v bistvu velika prevara volivcev in velik korak na poti k centralizaciji.

Franc Topolovec, SOPS: Smo zelo mlada stranka in ni rečeno, da se po volitvah ne bomo s katero združili. Kakor pa veste, je naša stranka izstopila iz kranjske, to je iz Grosove oziroma Golijeve stranke. Za zdaj pa še ne vem, kako bo.

Feri Horvat, ZL: Soglašam z ugotovitvijo v vprašanju in mislim, da je škoda, da ni bilo strankarskih dogovorov, ker bo zaradi velikega števila kandidatov velika disperzija glasov. Zaradi česar se bo lahko zgodilo, da ne bo poslancev iz regije, ampak bodo šli glasovi v skupni pisker in zagotovili slovenskemu establishmentu v Ljubljani, da bo dobil poslanska mesta. Ker nisem v stranki, nisem sodeloval v strankarskih dogovorih in ne vem, kako je bilo. Morda pa še ni vse izgubljeno in mislim, da je zdaj zelo pomembno odločanje volivcev, ki bi morali izbrati sposobne poslance, ne glede na to, v kateri stranki so.

predstavitev programov predstavitev programov predstavitev programov predstavitev programov pre

SNS – Slovenska nacionalna stranka

Kandidatka Slovenske Nacionalne Stranke je Leopoldina Lea Riznar, rojena v Juršincih pri Ptuju. Vedno je bila borka za slovenske pravice in je konec vojne dočakala v Ravensbrucku. Izhaja se za osnovne programske usmeritve SNS, to je dobrobit slovenskega naroda – svoj gospod na svoji zemlji.

Zagovarja popolnoma samostojno in neodvisno Republiko Slovenijo, brez kakršnihkoli ureditvenih povezanosti z ostalimi deli nekdanje Jugoslavije, ne glede na oblike njihove notranje ureditve. Zagovarja vključevanje v evropske razvojne procese. Zavzema se za odpravo velikih industrijskih kompleksov, bazične in težke industrije, ki nimajo nobenih možnosti, niti ekonomskega, kaj pa ekološkega preživetja. Podpira programe, ki omogočajo ohranjanje zelene narave, razvoj turizma, drobnega gospodarstva in zasebnega kmetijstva. Smatra, da mora Slovenija na kulturnem in umetnostnem področju zopet postati del Evrope in zahodne civilizacije, čim dalj stran od balkanske mentalitete, ki nas zaviralni toliko desetletij. Nezaposlenost mora za Slovence postati neznan pojem, tujci pa bodo lahko pri nas delali le kot delovna sila, na začasnem delu šele takrat, ko za določeno delo ne bodo našli slovenskega delavca. Zavzema se za socialno varno državo, v kateri bo socialna varnost zagotovljena vsem Slovencem, vendar ne tako kot to predvideva nov zakon, ki položaj vsem gmotno slabo stoječim Slovencem grozljivo slabša. Meni, da Slovenija mora imeti svojo vojsko, v kateri pa ni mesta jugoslovanske oficirje in podrepnike beograjskega režima. Na kraju pa zavzema za ohranitev naravne in kulturne dediščine slovenskega naroda, saj to je tisto, kar je slovenski rod skozi tisočletja ustvarjal na teh prostorih.

SOPS – Slovenska obrtno podjetniška stranka

Slovenska obrtno podjetniška stranka je bila ustanovljena 1. 2. 1992. Z namenom, da pri 70.000 zaposlenih, kolikor jih je danes v obrti in podjetništvu, sami odločamo o svoji sedanjosti in prihodnosti. Od tod tudi naš slogan: »Trdni, na lastnih nogah!« SOPS je sredinska stranka, ni usmerjena ne na levo ne na desno, naš program pa je naslednji:

1. Oblikovanje skladnejše socialne in gospodarske strukture republike Slovenije.
2. Z razvojem in spodbujanjem obrti in podjetništva do večje zaposlenosti.
3. Zaščita in povrnitev nacionalizirane slovenske lastnine.
4. Spodbujanje inovatorstva in raziskovalne dejavnosti ter prenosa izsledkov v proizvodnjo.
5. Spodbujanje ekološko čiste proizvodnje.
6. Za dobro delo, pravično plačilo.

V vseh današnjih volilnih programih v večini strank so obljube, kako se bodo potegovale za razvoj obrti in podjetništva. Močno pa nas preseneča dejstvo, da je večino od teh obljub bilo možno za vladajoče stranke realizirati že do sedaj, pa so vendar na tem področju storile bolj malo ali pa skoraj ničesar. Vsekakor si bomo prizadevali tudi v čim večjem obsegu vključiti v obrt in podjetništvo tudi kmete. Tako, da se nam ne bo dogajalo to kar se dogaja sedaj, da je na primer več kot 100 let hren s smetano avtohtona hrana pomurskih ljudi, istega pa proizvajajo v ljubljanski Živilski industriji. Enaki problem je tudi z drugimi kmetijskimi proizvodi, za katere niso potrebna visoko proizvodna tehnološka sredstva in bi se lahko določeni artikli proizvajali v Pomurju, tako pa jih proizvajajo drugje in nam jih potem zopet drago prodajajo nazaj.

Naša želja je, da bi na teh volitvah dobili vsaj nekaj poslanskih mest v parlamentu, in bi se na ta način lahko tudi vključili v kreacijo določenih predpisov, ki so za naš razvoj in obstoj nujno potrebni.

ŠPILAK JOŽE

DŽSS – Deželna stranka Slovenije

Ustanovljena je 29. 7. 1992. Sedanje število je 670 članov stranke. Kandidirali smo v državni zbor enega člana in enega člana v državni svet.

Naš cilj je gospodarsko utrditi državo in njen trg, odpreti vrata vlaganja tujega kapitala v naša manj razvita področja. Sanirati banke, da ne uničijo podjetij z visokimi kreditnimi obresti. Pospešiti tisto proizvodnjo, za katero je povpraševanje na svetovnem trgu.

Mlademu rodu je potrebno zagotoviti več novih delovnih mest. Tako, da se skrajša delovnik delavca za nekaj ur. Država bo lahko zagotavljala razne pomoči, dotake, brezplačno šolanje, ko bo splošno usmerjena v izvoz – razvitejše gospodarstvo.

Slovenija naj nastopa s prostim pretokom blaga, zelenim pasom.

Zavzemamo se za takojšnjo vrnitev krivično odvzetega premoženja v naravi. Pospešiti kmetijstvo, da lahko kmetovalec dobi 30–50 hektarjev zemljišč in se bo lahko tržno preusmeril. Malega kmeta obravnavati enako tržno kot velikega. Zakaj? Ker so male kmetije v razvitih državah tržni višek.

Kmečko starostno pokojninsko zavarovanje mora postati samostojna enota in tako bi se samostojno korigirale kmečke pokojnine. Osebni dohodek delavca v gospodarstvu se mora izenačiti osebnemu dohodku delavca v negospodarstvu.

Zavzemamo se za privatizacijo zdravstva-delničarstva. Povrniti moramo naravi odvzeto lepoto, ki je nastala z melioracijskimi posegi. Ob potokih nasaditi vetrobranske pasove z listavci za čiščenje zraka, za kritje divjačine in bogatejše življenje v vodi.

ZS – Zeleni Slovenije

Kaj smo zeleni Prekmurja doslej že naredili? Dobro vprašanje! Se spomnite načrtov za neprimerne elektrarne na Muri? Bili smo proti takšnim ranam v okolju, zagovarjali smo manjše elektrarne. Ali nismo že takrat govorili, da s slovenskimi železarnami nekaj ni v redu, da je potrebno prestrukturirati gospodarstvo in misliti na turizem? Danes so časi tako daleč, da nam dajejo prav.

Kdo je prvi govoril o gospodarjenju z vodo? Ni dovolj polja samo izsuševati, potrebno jih je tudi namakati! Zdaj po suši to vedo vsi, mi smo vedeli že takrat. Imamo pač srce, ki čuti.

Se je kje v deželi uvedli zbiranje odpadkov, ne da bi bili zraven zeleni.

Otroke imate, vsak dan pa berete o ekoloških boleznih, o povečani koncentraciji svinca v krvi, o nevarnosti sončenja zaradi uničene ozonske plasti. Komu boste postavili moralno vprašanje? Politiki. In komu boste najbolj verjeli, da bo vztrajal s politično zahtevo po ureditvi problema? Zelenim! To je pravi naslov.

Kdo je prvi govoril o prednosti železnice pred cesto, čigavi republiški poslanci so v skupščini nastopali z zahtevami, da se popravijo in z železniškim tovornim prometom razbremenijo ceste proti Prekmurju?! Zeleni!

Tudi po naši zaslugi še ni prepozno.

Imamo lepe in velike možnosti v najbolj donosni in najbolj mehki gospodarski dejavnosti – v blagem turizmu. Brez čistega

okolja ga ne bo. Kdo bo širil ekološko zavest, če ne zeleni kot stranka in drugi ekologi!

Posebej goreče bomo podpirali kmete, ki bodo hrano pridelovali naravi prijazno in zelo bomo hvaležni kmečkim rokam za vsak neoporečno pridelan kos kruha.

Ponekod že sodelujemo pri gradnji sanitarnih močvirij in ne bomo mirovali, dokler ne bo vsako naselje imelo čistilne naprave. Tudi Sobota, da bo Ledava čista in Ledava še lepša.

Zdravje? Vse delamo za zdravje. Ni zdravja brez zdravega okolja, vendar tudi ne brez zdravstva. Hiše zdravja imamo, toda zidovi so premalo, potrebujemo tudi tehnologijo za sodobno diagnostiko. Čim višja tehnologija, tem čistejša, tem bolj zdrava. To hočemo, skupaj z vami!

SSS – Socialistična stranka Slovenije

Naša stranka ne daje velikih obljub. Želimo, da bo naša domovina ODPRTA IN VARNA.

Naša odprtost naj temelji na odgovornosti slehernega državljana za svoja dejanja. Zavzemamo se za demokracijo, kjer se bodo spoštovale razlike in človekove pravice ne glede na spol, izobrazbo, nacionalno pripadnost ali veroizpoved.

Odprtost nam bo omogočil razvoj, katerega bomo dosegli z dvigom izobrazbene ravni prebivalstva, saj brez znanja ni pravilnih podjetniških odločitev. Naš razvoj mora zagotavljati socialno tržno in okolju prijazno gospodarstvo. Za odprtost moramo zagotoviti boljše pogoje za promet in zveze. Zato dajemo prednost izgradnji cest in železnic ter izboljšanju komunikacij, posebej telefonije.

Zavzemamo se za decentralizacijo oblasti z uvedbo lokalne samouprave, ki naj zagotavlja manj uradništva in enakomeren razvoj vse Slovenije.

VARNOST bomo zagotavljali z odpiranjem novih delovnih mest, s pravnim varstvom zaposlenih ter z več solidarnosti v zdravstvenem varstvu. Zato se zavzemamo za sprejem takih socialnih programov, v katerih bo več zaščite in solidarnosti. Želimo pravno varstvo državljanov, kar bomo zagotovili z učinkovitim sodstvom in varovanjem državljanov pred samovoljo državne birokracije. Na področju obrambe in zunanje politike, kot dveh pomembnih elementov varnosti se bomo zavzemali za oboroženo nevtralnost z majhno, učinkovito in varčno vojsko ter urejeno in sposobno mrežo diplomatskih predstavništev.

ZAKAJ SEM SE ODLOČIL ZA KANDIDIRANJE

Z izkušnjami, ki sem si jih pridobil z dosedanjim delom tako v gospodarstvu kot tudi pri vodenju občinske skupščine, bom lahko veliko prispeval za uveljavitev naših zahtev in pobud v parlamentu.

ANDREJ GERENČER

SDSS – Socialdemokratska stranka Slovenije

Zakaj voliti socialdemokracijo?

Zato, ker je to politična in družbena usmeritev, ki je v zadnjih desetletjih v največji meri vplivala na razvoj sodobne Evrope in izoblikovala ter uresničila podobo **gospodarsko uspešne in socialno varne, pravične in stabilne države oz. pravne in socialne države v tržnem gospodarstvu** (primer Švedska, Avstrija, Norveška itd.). Brez zadržkov je mogoče trditi, da Zahodna Evropa v zadnjih desetletjih brez tako močne in vplivne socialdemokracije **ne bi bila ne tako gospodarsko uspešna ne tako socialno in politično stabilna.** Nadalje zato, ker so stranke socialdemokratske usmeritve povezane v **svetovno socialdemokratsko internacionalo (SI),** najmočnejšo in najvplivnejšo strankarsko mednarodno povezavo. Ker so stranke socialdemokratske usmeritve najmočnejša skupina v Evropskem parlamentu in imajo osrednjo vlogo v evropskih integracijah in institucijah, v katere želi (in se deloma že vključuje) tudi Slovenija (predsednik Komisije Evropske skupnosti je J. Delors, predsednik parlamentarne skupščine Sveta Evrope M. Martinez itd.).

Skratka zato, ker gre za nadvse uspešen in cenjen evropski model, ki so ga v praksi uresničevali in ga uresničujejo nekateri najpomembnejši evropski politiki zadnjih desetletij: W. Brandt, B. Kreisky, H. Schmidt, O. Palme, H. Wilson, F. Mitterrand, F. Gonzalez, F. Vranitzky itd.

Zakaj voliti Socialdemokratsko stranko Slovenije – SDSS?

Zato, ker ima ime in simbol (stilizirano vrtnico!) najvplivnejše evropske strankarske usmeritve ter program, ki temelji na programih evropskih socialdemokratskih strank, ki pa obenem v največji meri upošteva vse posebnosti in značilnosti slovenskega prostora.

Ker je ena redkih slovenskih političnih strank, ki ima izdelan tudi podroben, uresničljiv in preverljiv volilni program, za vsa področja družbenega življenja in vse skupine državljanov: delovna mesta in zaposlovanje, prometna infrastruktura, komunikacije, upokojenci, stanovanjska problematika, družina, izobraževanje, zdravstvo in sociala, ekologija, zunanja politika, regionalni razvoj itd. In ker je lanica SI, kar jo zavezuje k uresničevanju programa.

SEG – Slovensko ekološko gibanje

Naše gibanje je od meseca septembra do 16. novembra 1992 poslalo na pristojne organe vrsto pobud. Vse smo poslali priporočeno in tudi javno.

Pobude in predlogi ter vprašanja so bila:

1. Vladi Republike Slovenije in Izvršnemu svetu SOB Laško
dne 24. 9. 92
Vsebina: HE VRHOVO in odlagališča odpadkov
2. Ministrstvo za varstvo okolja in urejanje prostora R Slovenije
dne 16. 10. 92
Vsebina: HE Vrhovo
3. Ministrstvo za kulturo R Slovenije
dne 16. 10. 92
Vsebina: Iznos kulturne dediščine
4. Ministrstvo za šolstvo R Slovenije
dne 20. 10. 92
Vsebina: Dan varstva okolja
5. Predsednikoma R Slovenije in Hrvaške – Kučanu in Tuđmanu
dne 20. 10. 92
Vsebina: Onesnažene Kolpa in Sotla ter Vonarje
6. Ministrstvo za trgovino in cene
dne 2. 11. 92
Vsebina: Neosvinčeni bencin in cenejša pitna voda
7. Republiški javni tožilec
dne 9. 11. 92
8. Svetovni slovenski kongres
dne 11. 11. 92
9. Komisija za varstvo okolja
dne 13. 11. 92
10. Republiška volilna komisija
dne 13. 11. 92

V civilizirani Evropi ni sporno, da je treba na organizirane pobude, predloge in vprašanja odgovoriti, pri čemer ni pomembno, če jih naslovnik podpira, sprejema ali ne. Mi še odgovorov nismo dobili!

Posebej prosimo, da na naš protest odgovori ministrski predsednik dr. Janez Drnovšek, ki mu ne sme biti vseeno, kaj delajo njegovi ministri, in komisija RS za prošnje in pritožbe, ki jo posebej prosimo, da na naslove nevljudnih organov pošlje priporočilo oz. opozorilo s pripisom, da so dolžni odgovarjati, kajti sicer je ustavna pravica take vrste – torej dajati pobude – brezpredmetna.

Ekološki pozdrav!

SKD – Slovenski krščanski demokrati

Za srečo Prekmurca v svobodni in demokratični Sloveniji

Sreča in blaginja ne prihajata sami, zanju se je nujno truditi in boriti. Zato se bom v Državnem zboru zavzemal, da Republika Slovenija pomaga prebivalcem sedanje občine Lendava oz. bodočih novih občin, v katere se bo kmalu razdelila, v štirih letih dohiteti bolj razvita območja Slovenije. Vztrajno se bom trudil:

– da kmetje ne bodo več zapostavljeni in da bo kmetijstvo postalo dejansko prednostna dejavnost;

– da bodo obnovljene vse glavne ceste in da bo sleherno naselje dobilo telefonske zveze s svetom;

– da nam bo država pomagala pri gradnji kanalizacije po vaseh in urejanju drugih komunalnih zadev;

– da bomo tudi v naših krajih deležni kulturnih dobrin, ki jih bo sofinancirala država, da pridejo k nam gostovat najboljša slovenska gledališča, da si bomo lahko v bližini ogledali razstave slikarjev, da bomo lahko ohranjali svojo kulturno dediščino...

– da država pomaga našim dijakom in študentom pokriti stroške, ki jih imajo zaradi oddaljenosti od srednjih in visokih šol in da zagotovi našim malčkom in osnovnošolcem kakovostno vzgojo in izobraževanje.

Za gospodarski razvoj naših krajev

Naši kraji so bili v preteklosti rezervat delovne sile za Zahodno Slovenijo in tujino, zato zdaj v njih živi manj Slovencev in Madžarov kot pred petdesetimi leti. Boril se bom, da se ta žalostna tradicija prekine in da nam ne bo več potrebno hoditi s trebuhom za kruhom. Zato bom:

– zahteval, da bo Državni zbor zagotovil posebno podporo za ustvarjanje novih delovnih mest v Prekmurju – od davčnih olajšav do sofinanciranja investicij;

– pripravil projekt za prosto carinsko cono in se boril za njegovo uresničitev;

– navezoval poslovne stike med našimi podjetniki in podjetniki iz tujine, zlasti iz Avstrije in Madžarske;

– pomagal zagotoviti državno odporo pri gradnji naselitvenih con za podjetja v večjih vaseh;

– boril se bom za take subvencije kmetom, kot jih imajo v Evropski gospodarski skupnosti in

– vztrajal pri zaščiti našega naravnega okolja ter njegovi kulturni uporabi v turistične namene.

CIRIL PUČKO

FERI HORVAT – Neodvisni kandidat na Združeni listi

Predpogoj za uresničitev ciljev samostojnosti in za boljše življenje ljudi je čimprejšnje izboljšanje gospodarskih razmer. Eden mnogih predpogojev za to sta učinkovita parlament in vlada, ki morata v najkrajšem času zagotoviti gospodarski sistem in ekonomsko politiko z naslednjimi cilji in strategijo:

– zaustavitev padanja in ponovna oživitev gospodarske aktivnosti;

– odpiranje novih delovnih mest;

– zagotovitev skladnejšega regionalnega razvoja;

– čimprejšnji sprejem strategije kmetijstva za zagotovitev zadostne pridelave zdrave hrane po sprejemljivi ceni in z ustreznim plačilom kmetovega dela ter z zagotovitvijo prijazno urejenega podeželja;

– razvoj podjetništva kot pogoj za nova delovna mesta, prestrukturiranje in večjo učinkovitost gospodarstva;

– pospešiti razvoj infrastrukture, zlasti dograditev železniške povezave z Madžarsko, modernizacija cest in zagotovitev telefonije vsem naseljem;

– povečati mednarodno odprtost in hitreje in bolje izkoristiti obmejni položaj Pomurja (npr. Radgonski sejem);

– zmanjšati in pravičneje porazdeliti davčne obremenitve in zagotoviti malo in učinkovito državno upravo;

– povečati skrb za vzgojo najmlajših in zagotoviti socialno varnost za najbolj ogrožene (upokojenci, brezposelni, delavci z najnižjimi prejemki);

– omogočiti enake startne pogoje za šolanje in dati možnosti sposobnejšim;

– delež znanja v razvoju se mora povečevati;

– v okviru možnosti in zlasti z izboljšanjem gospodarskih razmer bo treba zagotoviti ustrezno zdravstveno varstvo, kulturo in druge dejavnosti, potrebne za kakovost življenja.

Predpogoj za uresničevanje teh sicer zahtevnih, dosegljivih ciljev je delo in znanje, združevanje in ne razdvajanje, enotnost in ne prepiri, ukvarjanje s prihodnostjo namesto s preteklostjo. Prav zaradi take usmeritve sem se odločil, da kandidiram in to kot neodvisni kandidat. Glede na široko in globoko poznavanje problematike tako na lokalni kot na državni ravni poznam tudi izhode iz sedanjega stanja. Pri tem bodo zelo koristne povezave in znanstva doma in v tujini.

DS – Demokratska stranka

Sem podjetnik, star 48 let, diplomirani ekonomist in strojni inženir, z delovnimi izkušnjami od delavca, školnika, direktorja in zadnjih pet let samostojnega podjetnika. Po naravi sem odločen, ustvarjalen in delaven, ne ustrašim se še tako zahtevne naloge. Vse zastavljene naloge sem do sedaj reševal uspešno, brez botrov od strani. Moje preteklo delo je vidno in merljivo. Držim se življenjskega vodila, da ni nikoli nič tako dobro, da ne bi lahko bilo še boljše.

Za kandidaturo sem se odločil, ker vem, zmorem in želim nekaj narediti za to pokrajino in te ljudi, ki si zaslužijo, da se nekdo z vso resnostjo in odločnostjo zavzame zanje. Želim doseči, da bi Prekmurje in M. Sobota dobila tisto mesto v Sloveniji, kot jima pripada glede na svoje človeške in naravne možnosti ter geostrateški položaj. Prav tako bi rad ustvaril pogoje, da bi prekmurski kmet delal na svoji zemlji, delavec v svoji tovarni ali delavnici, ter da bi se večina dijakov in študentov po končanem šolanju vrnila v svoj kraj in tam našla dobro zaposlitev in srečo. Da bi to dosegli, morajo priti na površje drugačni ljudje kot so sedaj, ker je sedanje stanje odraz njihovega dela in balkanske miselnosti. To stanje se najbolj kaže v gospodarstvu, ki smo ga skoraj uničili, kakor tudi v šolstvu, zdravstvu, dejanski in prikriti nezaposlenosti ter v vrednotenju dela zaposlenih, od delavca do strokovnjaka in kmeta, skozi cene njihovih izdelkov.

Hitre spremembe so možne z odprtjem investicijskega ciklusa v infrastrukturo in zasebništvo, kar bi pogojevalo povečano zaposlovanje in delo v industriji. Investicijski ciklus bi se hitro začel s spremembo starih zavarovalnih zakonov.

JOSIP KELEMEN

SLS – Slovenska ljudska stranka

SLS izvira iz slovenske kmečke zveze, ki je z zmago Demosa na prvih demokratičnih volitvah ostala najštevilčnejša stranka Demosove vladne koalicije v slovenskem parlamentu. Na kongresu SLS sprejeti razširjeni program vključuje v strankino delovanje vse sloje slovenskega ljudstva – od tod tudi ime – Slovenska ljudska stranka. Naši člani so poleg kmetov tudi delavci, upokojenci, mladina, izobraženci, gospodarstveniki, zeleni in na novo slovenci po svetu. Naš svetovni nazor je krščanski etos, glavna odlika pa poštenost in pomoč sočloveku v stiski. Pri svojem delovanju se je slovenska ljudska stranka posebej in pravočasno odzivala na konkretne probleme v slovenski družbi. Tako je sprotno opozarjala na nepravilnosti v kmetijski politiki Peterletove in Drnovškove vlade, na problematiko nezaposlenosti in socialno ogroženih. Posebej je izpostavljala problematiko na področju pokojninskega in invalidskega ter zdravstvenega zavarovanja, potrebo po nacionalni pokojnini za vse ostarele in dela nezmožne, na višino oderuških obrestnih mer, na nepravilno politiko do družine in otroških dodatkov, na nemogočo demografsko politiko in politiko manj razvitih in obmejnih območij, na politiko širjenja diranja in dijaške in študentske programe, na neprimerno vladno politiko do sprejema beguncev in pravne ureditve državne meje s Hrvaško.

Za oživitev slovenskega gospodarstva imamo specifično izdelan alternativni gospodarski program z jasnimi nalogami države in vlade kot pogodbenega partnerja tujemu kapitalu za projekte javnega pomena:

– državne koncesije za izgradnjo slovenskih avtocest, rafinerije nafte, plinifikacijo, hidroenergetski sistem, projekti namakanja

– zagotovitev začetnih pogojev za stvarno oblikovanje slovenske družinske kmetije (ustrezna zemljiška, cenovna, davčna in socialno ekološka politika slovenskega kmetijstva)

– zakonska ureditev nenormalno visokih obresti na kredite

– v proračunu države zagotoviti nivo javne porabe na vsaj najmanj 90 % slovenskega povprečja za vse občine

GOD – Gibanje za občo demokracijo

– čimprejšnjo vrnitev zakonodajne oblasti človeku, oziroma ljudem in vzpostavitev neposredne demokracije

– spremembo vloge političnih organizacij, ki naj izgube politične oblastne lastnosti in ohranijo le lastnosti posredovalcev misli ali nazorov

– izborili si bomo državo, v kateri se skozi občo demokracijo že ob samem sprejemanju zakonov razrešujejo družbena protislovja, ustvarja varen delovni prostor za kulturo, znanstveno in poslovno dejavnost, v katero se država ne vmešava, razen, če za te pomembne družbene dejavnosti ni zanimanja s strani fizičnih ali pravnih oseb

– za sprostitev ogromnega kapitala, ki ga veže in porabi vojska

– za dvig življenjske ravni vseh slojev prebivalstva Slovenije

– za ustvaritev trajnega ugleda Slovenije v Evropi in v svetu

– obstaja naj le policija in to v tisti smeri, ki je potrebna, da ustvarja red tako, da bodo mogli živeti v miru in redu ljudje Slovenije

– država naj prevzame skrb za hitro in ponovno zaposlitev delovnih ljudi, v nasprotnem primeru je država kriva kriminala svojega ljudstva, lačen človek postane zver

– država prepušča reševanje takih problemov raznim domačim špekulantom, ki so v osebah direktorjev

– za naš narod je edina nevarnost slovenska vojska z njenim vodstvom na čelu

– najboljša in najbolj sigurna obramba domovine je zadovoljno ljudstvo

Nekaj mojih osebnih ciljev:

– želim, da se denarna pomoč daje brezposelnim v primerni višini vse dokler se ponovno ne zaposlijo

– hočem, da se tem ki potujejo v tujino, kakor tudi onim, ki iz tujine prihajajo povzroča čim manj nevšečnosti, saj so ti postopki migracij izredno zapleteni in dragi ter zahtevajo preveč časa in energije – sem za popolnoma odprte meje!

RAJNER FRANC

NDS – Narodnodemokratska stranka

Narodni demokrati temeljimo svoje delo na tradicionalnih vrednotah slovenskega naroda kot so poštenost, marljivost, odločnost in gospodarnost. Hočemo uveljavitev resnične demokracije v Sloveniji s tem, da se odločno in na pošten način odpravijo vsi ostanki socialističnega režima.

Narodni demokrati nismo v politiki samo zato, da pridemo na oblast – nam gre za načelno uveljavljanje našega programa, ki ga ponujamo volilcem.

Slovenija mora biti pravno in formalno država vseh njenih državljanov, v civiliziranem in kulturnem pogledu pa mora postati država Slovencev. Čimprej moramo vzpostaviti nasilno prekinjeno duhovno, zgodovinsko in civilizacijsko kontinuiteto slovenskega naroda s srednjeevropskim prostorom.

V tem kontekstu je tudi naše zavzemanje za vzpostavitev identitete Prlekije, Prekmurja... kar bo dalo resnično in bogatejšo podobo skupne Slovenije.

Zavzemamo se za socialno-tržni sistem zahodnoevropskega tipa, ki bo temeljil na svobodnem podjetništvu in tržnih zakonitostih, ki bodo z zakonom omejene le, kadar je to potrebno za varovanje okolja, naravnih virov, kulturne dediščine in zagotavljanje ustrezne socialne varnosti.

Izvedli bomo revizijo vseh že opravljenih privatizacij. Posebej vztrajamo pri hitrejšem procesu denacionalizacije.

Vztrajali bomo pri zahtevi za revizijo državljanstva (ukinitev državljanstvo, nelojalnost v času osamosvojitvene vojne)

Vse svoje moči in program ter kandidate ponujamo nevsiljivo – demokratično – brez nedopustnega razsipniškega trošenja sredstev za reklamo nekaterih strank – a kljub temu verjamemo, da bomo podprti od pravih volilcev.

VODJA VOLILNEGA ŠTABA
MIRKO PRELOG

O strategiji razvoja slovenskega kmetijstva

Okolju prijazno kmetijstvo

Sestavljalci strategije razvoja slovenskega kmetijstva so pripravili tri razvojne scenarije, med katerimi se bo potrebno opredeliti vsaj nega od njih. Možne bi bile seveda tudi kombinacije različnih scenarijev, vendar so se že snovalci tega dokumenta opredelili za en razvojni scenarij, ki ej dobil podporo v vseh dosedanjih razpravah. Ko so analizirali razvojne možnosti, so izhajali iz osnovnega proizvodnega dejavnika, to je kmetijske zemlje. Načini in možnosti izrabe zemlje je veliko, zato so kot omejitvene dejavnike postavili različne narodnogospodarske koncepte razvoja kmetijstva, pri čemer so imeli v mislih različno stopnjo liberalizacije oziroma državnega intervencionizma v kmetijski politiki, in iz njih izhajajoče tržne možnosti pridelave.

Pri opredeljevanju razvojnih scenarijev so upoštevali površine kmetijske zemlje, proizvodno sestavo in intenzivnost pridelave. Pomanjkljivost je bila, ker pri nobenem od scenarijev niso upoštevali omejitev, ki bi izhajale iz neugodne velikostne sestave, saj so predvidevali, da je dolgoročno ugodna velikostna sestava tudi pogoj uspešnega razvoja kmetijstva.

Prvi razvojni scenarij

Ta razvojni scenarij predvideva obdelavo vse razpoložljive kmetijske zemlje in je nekakšno nadaljevanje dosedanjega teženj pri razvoju kmetijstva pri nas in v Evropi. Ob ukrepi prostorske, demografske in kmetijskocenovne politike bi bilo potrebno zagotoviti, da bi bila obdelana vsa zemlja, država pa ne bi pomembno vplivala na proizvodno sestavo, prav tako pa ne onemogočevala intenzivnosti. Za ta scenarij je značilen velik obseg pridelave, nadaljevale bi se dosedanje težnje v pridelavi, v pomeni še naprej velik delež krmnih rastlin v kolobarju, pa tudi intezivnost pridelave bi bila visoka. Če bi se odločili za ta scenarij, bi se država srečevala s prevelikimi presežki mleka in tudi govejega mesa, hkrati pa tudi z ekološkimi problemi, predvsem s problemom dušika. Takšen scenarij zahteva ukrepe za ohranjanje poseljenosti, cenovno podporo na območjih s težjimi pridelovalnimi možnostmi, interventni odkup in aktivno zunanjetrgovinsko zaščito. Zaradi velikih presežkov hrane so potrebne visoke izvozne spodbude, cena hrane je visoka, v proračunu pa bi morali za vse to zagotavljati zelo veliko sredstev.

Drugi razvojni scenarij

Ta scenarij predvideva liberalno tržni koncept razvoja kmetijstva, kjer je le-to odvisno predvsem od razmer na tržišču, saj država intervenira le na ravni protidumpinške zaščite. Posledice takšne usmeritve bi bile očitne, saj je v Sloveniji velik del kmetijskih površin na območjih, kjer so pridelovalne razmere težje in pridelava na teh območjih ne bi vzdržala neposrednega pritiska svetovne konkurence. Zato bi bilo pričakovati drastično zmanjševanje kmetijske zemlje v obdelavi, saj bi praktično v celoti prenehali pridelovati na 6. kategoriji kmetijske zemlje in kmetijstvo bi izginilo s celotnega višinskega območja. Na preostalih površinah bi se sicer intenzivnost močno povečala, kar pa bi bilo spet povezano z ekološkimi težavami. Cena hrane bi bila po tem scenariju, tudi proračun bi kmetijstvu namenjal malo sredstev, vendar bi bili priče odmiranju naselij v območjih s težjimi pridelovalnimi razmerami.

Tretji razvojni scenarij

Tretji razvojni scenarij je koncept usmerjanega razvoja kmetijstva, ki ob zmerni intezivnosti zagotavlja uravnoteženo prehransko bilanco, obdelanost vse kmetijske zemlje in tudi ohranjanje kulturne krajine. Država z ustreznimi ukrepi zagotavlja poseljenost in obdelanost, ob zmerni intenzivnosti pa tudi ne bo prihajalo do večjih ekoloških problemov. Po tem scenariju mora nujno priti tudi do spremembe sestave v kmetijski proizvodnji, saj se povečuje poljedelska pridelava, zmanjšuje se delež krmnih rastlin v kolobarju in povečuje pridelava tako imenovanih alternativnih poljščin. Takšen način kmetovanja država spodbuja z ukrepi za ohranjanje poseljenosti, intervenira na območjih s težjimi pridelovalnimi razmerami ter skrbi za aktivno zunanjetrgovinsko politiko. V govedoreji naj bi se povečeval mesni delež, država bo skrbela za ustrezno alokacijo govedoreje, bo pa cena hrane po tem scenariju visoka in tudi proračunska sredstva za kmetijstvo bodo morala biti visoka.

Obveljal naj bi tretji scenarij

Iz analize razvojnih možnosti je mogoče ugotoviti, da ciljem kmetijske politike najbolj ustreza tretji scenarij, zato so ga v strategiji opredelili tudi kot ciljnega. Pri tem pa je potrebno poudariti, da ne gre za nikakršno plansko opredelitev, prav tako pa ga ne smemo razumeti kot nespremenljivo opredelitev. Izdelan je na osnovi trenutnega stanja na domačem in svetovnem trgu s hrano, in če bo prišlo do sprememb v tehnologijah in v razmerah na svetovnem trgu, bo to lahko vplivalo na spremembo razvojnih ciljev in s tem tudi na scenarij.

Rezultati, ki naj bi jih dal, so povsem v skladu z razvojnimi cilji kmetijstva, ki naj bi zagotavljali zadovoljivo prehransko varnost in pridelavo kakovostne hrane, ohranjanje poseljenosti, kulturnega videza krajine in ohranitev proizvodnega potenciala kmetijske zemlje ter varstvo okolja.

(Nadaljevanje prihodnjič)

LUDVIK KOVAČ

Čiščenje vina

Po alkoholnem vrenju se mlado vino začne čistiti oziroma bistriti. Samobistrenje je v velikih vinskih posodah pogosto prepočasno. V »beljakovinskih« letnikih, kakršen je letos, toplo obdobje, malo padavin v fazi dozorevanja grozdja – se akumulira v grozdni jagodi več beljakovin, razgradi pa se kislina. Zato je zaradi nastanka sluzasto-vlečljivih snovi, to je zaščitnih koloidov in nizkih vrednosti kislin, čiščenje mladega vina še bolj oteženo. V preteklosti so si kletarji pomagali z večkratnimi pretoki. Dosegli so sicer primerno čistost, vendar so bila taka vina po okusu in barvi oksidirana in brez svežine. Danes zahteva kupec mlada, sveža vina z veliko ogljikovega dioksida. Zato si želimo doseči po okusu, vonju, barvi in čistosti kakovostna vina v čim krajšem času.

Pod čiščenjem ali »lepšanjem« vina razumemo dodatek nevtralnih snovi, ki imajo veliko sposobnost vezave motnih delcev in tako omogočajo hitrejše sesedanje na dno vinske posode. Nekatera delujejo po principu adsorbcije, druga po principu pozitivnega ali negativnega električnega naboja. Vina lahko čistimo ne le s čistilnimi sredstvi, ampak tudi fizikalno s filtracijo ali centrifugiranjem. V novejšem času uporabljamo kombinirano čiščenje: vinu najprej dodamo čistilno sredstvo in ga po usedanju še filtriramo.

Glede na dodatek čistilnih sredstev razdelimo posege v vino v tri skupine:

1. Čiščenje vina ali prvo čiščenje zaradi boljšega samobistrenja in boljše filtracije (čistilna sredstva dodamo lahko že v mošt).

2. Stabilizacija vina z dodatki posebnih čistilnih sredstev:

– bentonit, ki ga lahko dodamo že v mošt, da odstranimo termolabilne beljakovine;

– modro čiščenje za odstranitev težkih kovin in beljakovin;

– metavinska kislina za stabilizacijo na vinski kamen.

3. Lepšanje vina, ki ima namen izboljšati okus, vonj ali barvo. Sem spadajo čistilna sredstva, ki pridejo v poštev za manjšega proizvajalca. To so: jajčni beljak, ribji mehur, želatina, agar, oglje, polyclar AT in nekatera novejša: microcel, gelsol, polygel itd., ki nam rabijo za boljše razsluženje moštov oziroma vina za hitrejše bistrenje.

Naj navedem nekaj temeljnih pravil za uspešno čiščenje vina:

1. Pravilno odvzet povprečen vzorec iz srede posode.

2. Pravilna izbira čistilnega sredstva. Motni delci imajo običajno pozitiven ali negativen električni naboj. Zato je pravilno dodano tisto čistilno sredstvo, ki ima nasprotni naboj kot motni delci. To ugotovimo s poskusom v 1 dl vina. Negativni naboj imajo tale čistilna sredstva: tanin, kremenčeva siga, bentonit, agar, kvasovke. Pozitivni električni naboj pa: jajčni beljak, ribji mehur, želatina. Motni delci so običajno negativno naelektreni, pozitiven električni naboj pa imajo sluzasto-vlečljive snovi in termolabilne beljakovine.

3. Čim večja je kislost vina, večji je učinek čistilnega sredstva. Vinom z nižjo kislostjo je treba dodati več čistil.

4. Količino čistilnega sredstva je treba poprej določiti s poskusom v 1 dl vina. Pri mehkih čistilnih sredstvih (jajčni beljak, ribji mehur in kvasovke) pa to ni potrebno. Običajno je količina čistilnega sredstva na 1 hl vina zapisana na embalaži.

5. Vino, ki ga želimo čistiti, mora biti biološko mirno, brez vrenja. Nastali CO_2 preprečuje sesedanje motnih delcev.

(Dalje prihodnjič)

Mag. MOJMIR WONDRA

Skrivnost v Janezovi kleti

Odkar je Janez Banotai iz Dolge vasi opustil vsemogoče funkcije, ki so mu jih »obešali« v krajevni samoupravi, nekdanjih interesnih skupnostih, kmetijski zadrugi in še kje, se je povsem posvetil kmetovanju na svojem 8-hektarskem posestvu, od katerega je 1 hektar vinograda. Sicer pa je mož že upokojen, kar si je kot dolgoletni zadružni upravljavec tudi zaslužil. Ker so prejemki nizki, delovne moči pa še nekaj niso pošle, imam občutek, da Janez dela v zadnjih letih še več kot prej.

»Bil sem sebičen. Imam sina, ki opravi več dela, čeprav je zaposlen. Tako mi letos vinograda ni bilo treba skropiti, ampak je to opravil sin. Tudi sicer mi dela v vinogradu velikokrat družbo. Se sem celo korak naprej in mu prepustil del vinograda.«

Takole mi je pripovedoval Janez, s katerim sem se srečal v njegovi vinski kleti v Dolgovasi pod goricah. Preden sva pospravila o vinogradništvu, sva imela nekaj besed o kletarjenju, o tem, za marsikaterega vinogradnika bolj zahtevno kot zgolj nekakšno trgatev. V nedeljo, ko sva klepetala, je bilo v nekaterih od sosednjih sodov slišati še tiho vrenje mladega vina. Nekatere sorte vina pa so bile že čiste. Janez je pojasnil, da je čas dozorevanja vina v vino odvisen (med drugim od sladkorne stopnje. Letos je bil odstotek sladkorja v grozdju zelo visok, nekateri pa so morali (po stari navadi) kljub temu vino dosladkati. Tako je ravnal tudi on. Zato pričakuje, da se bo vino kmalu ščistilo in da bo imelo tudi visok odstotek alkohola. Ta je pomemben zaradi skladiščenja (branjenja) vina v kleti za poznejše prodaje. Janez pa je bil odgovoriti, koliko mošta

oziroma zdaj že vina je iztisnil iz letošnjega pridelka. To je njegova skrivnost. Je pa pojasnil, da za četrtino manj kot lani. Pričakovan pridelek je pobrala letošnja dolgotrajna poletna suša. Je pa zato letošnji vinski letnik (težavam z vrenjem navkljub) eden od najboljših v zadnjih nekaj letih, zato ga sploh ne bo težko prodati, vsekakor pa ne njemu, saj ima snaha gostišče.

»Imamo pravzprav dva vinograda. Ta pri zidanici obsega 0,50 hektarja in je star 10 let. Zdaj je v polni rodnosti. Zasajen je s šiponom, laškim rizlingom in belim burgundcem. Drug vinograd, ki prav tako obsega 0,50 hektarja, pa je že starejši, zato ga bomo predvidoma še letos prekopali, o sorti trsja, ki jo bomo zasadili, pa se še nismo dogovorili. Seveda pa bo kakovostna. Sploh si prizadevamo za čimboljšo kakovost, čeprav je zaradi tega morda nekoliko manj vina.«

Janez Banotai me je popeljal v klet in s stekleno natego (»šefom«) jemal vzorce vina za pokušino. Dobričini, kot je, mu ni bilo težko načeti tudi sodov, kjer se je vino že povsem očistilo. So pa tudi ljudje, ki ne dovolijo odpiranja sodov, ko jih enkrat dolijejo. Ni kaj, kapljica je dobro dela in obiskovalcu je postalo naenkrat vroče. Postal sem pozoren tudi na natego, ki je ni bilo treba držati spodaj s prstom, ampak se je samodejno zaprla.

Dober vinček pa raste v sodobnem vinogradu. Medvrstna razdalja v novem nasadu je od 2,30 do 2,50 metra, kar omogoča obdelovanje s traktorjem. To pa ne pomeni, da ni prostora tudi za motike. Z njimi obdelajo zemljo okrog trsja. In to so naredili dan pred mojim obiskom. Zdaj, pozimi, bo lepo obiskati Janezovo zidanico, diskutirati (tega je sogovornik še zmožen, saj je bil, dokler je imel funkcije, pogost in kritičen diskutant), v zidanici se najde tudi kaj za pod zob, zato ni čudno, da je tam večkrat veliko ljubiteljev kapljice.

Š. SOBOČAN

Čigave bodo gozdne ceste?

V zadnjih dveh letih, odkar je zakonska praznina pri gospodarjenju z gozdovi, je gozdarstvo utrpelo precejšnjo materialno škodo, saj je marsikje prišlo do nesmotrnega gospodarjenja, gozdarji oz. tisti, ki so upravljali gozdove, pa so nemočni. Del gozdne infrastrukture, ki omogoča gospodarjenje z gozdovi, so tudi gozdne ceste. Ker je zaradi nereda pri gospodarjenju z gozdovi prišlo tudi do izpada sredstev, s katerimi so vzdrževali gozdne ceste, so zlasti v zasebnih gozdovih te slabo vzdrževane.

V slovenskih gozdovih je okoli 11 tisoč kilometrov gozdnih cest, ki niso namenjene samo izkoriščanju gozdov, zato zakon o gozdovih predvideva, da naj bi v prihodnje gozdne ceste prešle v last lokalnih skupnosti. Te ceste so doslej upravljali lastniki gozdov, saj niso bile odmerjene in so bile zato njihova last. Od teh površin so morali plačevati tudi davek, zato zakon predvideva, da bodo ceste odmerili in da bodo javno dobro v lasti lokalne skupnosti. Do odmere in razlastitve bo gozdna cesta sestavni del gozda, za vzdrževanje pa bo skrbel Zavod za gozdove.

Nove rešitve zastavljajo seveda tudi nekatera nova vprašanja, nanje pa opozarjajo predvsem lokalne skupnosti. S prenosom cest v njihovo lastništvo se namreč prenašajo nanje tudi obveznosti za vzdrževanje, marsikje pa imajo že zdaj težave z vzdrževanjem sednajih cest, ki so v njihovi lasti.

L. KOVAČ

Dobili boj z lubadarjem

Gozdarji radgonske temeljne organizacije kooperantov gozdarstva smo za smreke, ki jih ogroža lubadar, v našem prostoru in širše izpeljali preventivne in zatiralne ukrepe za preprečitev razvoja tega škodljivca.

Širšo javnost in lastnike gozdov smo o nevarnsoti kalamitete lubadarja obvestili po radiu Murska Sobota in s člankom v Vestniku v začetku oktobra.

Z inšpekcijsko gozdarsko službo in pristojnimi občinskimi službami smo se na dveh sestankih dogovorili za:

– poučitev lastnikov gozdov o ukrepih s 1000 obvestili,

– aktivnosti javne gozdarske službe,

– zagotavljanje potrebnih proračunskih sredstev za spodbujanje zatiranja,

– aktivnosti gozdarske inšpekcije.

Samoiniciativno smo z zunanjimi sodelavci posneli film o zatiralnih ukrepih in organizirali predavanje na enako temo z prof. dr. Titovškom iz gozdarske fakultete za vse gozdarske kadre v Pomurju.

Po dobrih dveh mesecih aktivnosti lahko ugotovimo:

– odkritih je bilo 98 žarišč lubadarja s 559 drevesi (375 m^3),

– izdanih je bilo 98 odločb za zatiralne ukrepe v žariščih,

– lastniki so škodljivca zatrli v 75 žariščih, delavci TOK-a pa v 14,

– neurejenih je ostalo 9 odkritih žarišč.

Pričakovati je, da bodo čez zimo še odkrita drevesa, ki jih je napadel lubadar. Do spomladi bo potrebno lubadarja intenzivno nadzirati s kontrolnimi lovnimi drevesi, lovnimi pastmi in doslednim gozdnim redom na sečiščih.

Jeseni smo zatiranje lubadarja finančno spodbujali, za kaznovanje nismo predlagali nikogar.

Spomladi bodo morali biti ukrepi intenzivnejši, hitrejši in odločnejši, da bo razvoj lubadarja pod kontrolo, pri čemer bo moral lastnik upoštevati navodila gozdarske službe, v nasprotnem bo na njen predlog proti njemu sprožen postopek, dela pa bodo opravljena na njegov račun.

Na koncu lahko ugotovim, da so se lastniki gozdov strinjali z vsemi postopki, da so le-ti kljub obilici jesenskih opravil veliko dela opravili sami v skladu z navodili javne gozdarske službe in da bomo ob primernih spomladanskih ukrepih preprečili katastrofalno škodo, ki jo lahko povzroči smrekov lubadar.

MIHA STRAH

FRANCEKOVO PREMIŠLJEVANJE

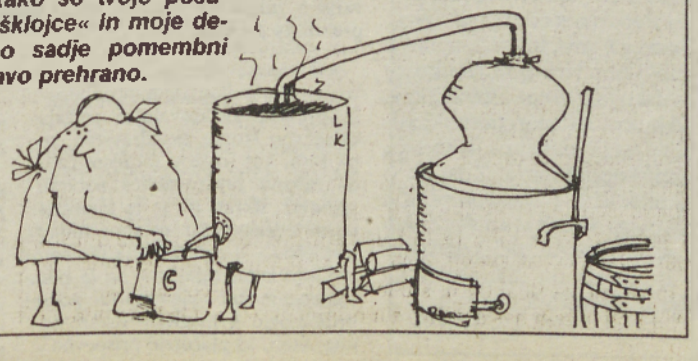

Glej, glej! Črno na belem piše, kako so tvoje posušene »šklojce« in moje destilirano sadje pomembni za zdravo prehrano.

Akcija revije Otrok in družina

Dom za matere v stiski

Dobrodošel vsakršen prispevek; tisti, ki da 100.000 tolarjev, je pokrovitelj

Hudo je človeku v stiski. Še huje mu je, če je tedaj sam. Ne presenetijo njegova (ne)razumna dejanja. In v takem nezavidljivem položaju so prav gotovo nosečnice oziroma porodnice, ki so jih prijatelji tedaj, ko so zvedeli, da so noseče, zavrgli. Ponavadi so to mladoletnice (kar pa seveda ni pravilo), katerih starši prav tako niso navdušeni, ko zvedo, da je njihova hčerka v »blaženem« stanju, ni pa končala šole, nima zaposlitve. So pa tudi ljudje, ki bi otroka sprejeli, ampak dekle si ne upa povedati. Morda je podobno usodo doživljala mariborska porodnica, ki je pravkar rojenega otroka vrgla v smetnjak, o čemer so te dni na veliko poročali vsi časopisi, na kratko tudi Vestnik.

Materinski dom

V Sloveniji poteka že nekaj časa akcija Materinski dom. Decembra 1991 so pri reviji Otrok in družina ustanovili istoimenski odbor z namenom, da bi zbrali dovolj denarja za pridobitev ustrezne stavbe, ki bi jo s preureditvijo usposobili za nastanitev, varstvo, nego in pomoč socialno ogroženim in zdravstveno indiciranim porodnicam z dojenčki. Začeli so zbirati prostovoljne prispevke. Akcija je naletela na dober odziv. Tudi zato, ker so jo podprla informativna sredstva, saj že nekaj mesecev brezplačno objavljamo oglase s klicem: Prispevajte za materinski dom! Tudi v Vestniku smo že nekajkrat objavili take pozive in jih še bomo. Vsi, ki prispevajo 100.000 tolarjev ali celo več, postanejo pokrovitelji materinskega doma. Dobrodošel pa je vsak dar, četudi še tako skromen. Ob tem naj spomnimo, da se prispevek za humanitarne namene odšteje od osnove za odmero dohodnine, podjetjem pa je za darovani znesek zmanjšan davek na dobiček. Za posvetni materinski dom ljudje radi darujejo. Nekateri v pravem denarju, drugi posredno, na primer umetniki slikarji so darovali svoja dela, ki jih je odbor prodal in obogatil sklad.

Dom bo v Ljubljani

V odboru za materinski dom so: Vera Petan, Majda Hostnik-Šetinc, Alenka Lobnik-Zorko, Igor Kadunc, Ivanka Mali, Neva Železnik in Biserka Marolt-Meden. Leta je sicer urednica revije Otrok in družina ter vršilka dolžnosti direktorice javnega zavoda Materinski dom. Sredi leta je namreč ta zavod ustanovila občina Ljubljana Vič. Pridobljena je bila tudi stavba v Karunovi ulici 16 a, katero je dotlej upravljal vzgojno-varstveni zavod (vrtci). Potem so brž angažirali arhitekte, kajti stavbo bo treba preurediti in nadzidati. Računali so, da bodo začeli z deli že avgusta, a ni šlo ravno po prvotnih idealističnih predvidevanjih. Septembra so bili narejeni idejni načrti, vendar se je nekoliko zapletlo pri izdaji soglasja za lokacijsko dokumentacijo. Gospa Biserka Marolt-Meden nam je v tej zvezi povedala: »Tako lopat na žalost še nekaj časa ne bomo potrebovali. Rahlo se zapleta tudi pri pripravi strokovnih podlag za delo Materinskega doma, vendar smo v odboru optimisti.« Z gradbenimi deli bomo torej začeli prihodnje leto in v nekaj mesecih naj bi objekt usposobili za sprejem mamic, ki bodo v težavah. Čeprav prihaja pomoč od vsepovsod, se še ni zbralo toliko denarja, da bi ga bilo dovolj za gradnjo, kaj šele za opremo doma. Pomoč pričakujejo tudi iz republiškega proračuna in v ta namen so vložili prošnjo na ministrstvu Republike Slovenije za zdravstvo, družino in socialno varstvo.

Š. SOBOČAN

ZADRUŽNO PODJETJE MURSKO POLJE

objavlja

JAVNO DRAŽBO

za prodajo osnovnih sredstev.

Na licitaciji bomo prodajali osnovna sredstva in opremo iz mehanične delavnice.
Javna dražba bo 28. 11. 1992 ob 10. uri na dvorišču PE KMETIJSTVO V VERŽEJU.
Ogled je možen uro pred dražbo.
Pred dražbo se plača 10-odstotna varščina.
Kupljeno osnovno sredstvo je potrebno plačati v 8 dneh.
Nakup je po načinu »videno-kupljeno«.

Svet zavoda Pokrajinskega muzeja Murska Sobota
Trubarjev drevored 4
69000 MURSKA SOBOTA

razpisuje dela in naloge

RAVNATELJA Pokrajinskega muzeja
za dobo štirih let.

Poleg splošnih pogojev, morajo kandidati izpolnjevati še:
- visokošolska izobrazba družboslovne smeri s področja muzejske dejavnosti in najmanj 5 let delovnih izkušenj v muzejski ali podobni stroki,
- strokovni izpit iz ene od muzejskih strok,
- poznavanje kulturnih dejavnosti,
- sposobnost za opravljanje vodilnih del in nalog.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v 15 dneh po objavi razpisa na gornji naslov.

Kandidate bomo o izidu razpisa obvestili.

Prodaja stanovanj ni premaknila makroekonomske osi

Način prodaje stanovanj je za večino naših ekonomistov sporen, ti pa se delijo med tiste, ki ugotavljajo, da je le dobro, da se je privatizacija sploh zgodila, in druge, ki zanikajo privatizacijo že samo po sebi. Slednji namreč trdijo, da z uvajanjem tržne najemnine privatizacija ali prodaja stanovanj sploh ne bi bila potrebna.

Po letu veljavnosti stanovanjskega zakona in ker je večji del odkupa stanovanj že opravljen, je mag. Tone Rop, namestnik ministra za planiranje, ukrepe ali posledice stanovanjskega zakona in prodaje postavil v makroekonomski okvir.

Načrtovali so, da bi v Sloveniji lahko prodali 150 tisoč stanovanj. To naj bi bila ponudba. Če bi jih prodali ali stanovalci odkupili vsa, in sicer na dvajsetletno obročno odplačevanje, bi takoj dobili 265 milijard mark, če pa bi vsi kupnino poravnali takoj bi dobili milijardo in pol mark.

Do septembra pa je bilo sklenjenih 82 tisoč 506 prodajnih pogodb, kar je približno polovica primernih stanovanj za prodajo, in do 75 odstotkov pogodb je bilo podpisanih za takojšnje plačilo. Zbrana kupnina pa po oceni znaša:

– od 2 do 3 odstotke bruto družbenega proizvoda,

– do 5 odstotkov osebne porabe,

– od 12 do 15 odstotkov naložb v osnovna sredstva.

Zbrana kupnina naj bi v novembru znašala 560 milijonov mark. Na koliko mestih se je ta denar zbral, je seveda že drugo vprašanje. Letna primerjava vpliva prodaje stanovanj na družbene agregate in porabo družbenega bruto proizvoda:

– kupci so prinesli manj tuje valute, kot so napovedovali, čeprav so zamenjali 380 milijonov mark,

– vpliv kupnine na strukturo porabe bruto družbenega proizvoda je bil zanemarljiv (javna poraba se je sicer povečala, vendar zaradi višjih prispevnih stopenj za zdravstvo in pokojninski sistem),

– denarja, zbranega s prometnim davkom ob prodaji stanovanj, je več le za 0,7 odstotka,

– na fiskalnem področju se ni zgodilo nič pretresljivega.

Res pa je, da je ponudba deviz na trgu bistveno vplivala na stabilnost tolarja, bil je precenjen, kar pomeni, da so zaradi tega (posredno zaradi prodaje stanovanj) krajši konec potegnili izvozniki.

Kljub temu pa so devizni učinki prodaje stanovanj na trgu denarja bistveno nižji, kot so nekateri napovedovali. Neto devizni priliv je bil lanskega novembra 62 milijonov mark, decembra 217, januarja 55 in potem še 29 in 25 milijonov mark. Ta pritok deviz v menjalnice je sicer bistveno vplival na stabilizacijo tolarja, na kontrolo nad tem denarjem, ki je bil v nogavicah ali na tujem, vendar pa ni tako močno vplival na državne devizne rezerve. Te so se namreč najbolj povečale v času, ko je devizni val zaradi nakupa stanovanj že usahnil. Lani decembra je imela Banka Slovenije 193 milijonov dolarjev deviznih rezerv, januarja letos 365, septembra pa že milijardo in 141 milijonov dolarjev. Presežki v plačilni bilanci so namreč posledica večjega izvoza kot uvoza.

Prodaja stanovanj na makroekonomski ravni torej ni povzročila revolucije, ni premaknila te osi, ostaja pa vprašanje učinkovitosti reforme na stanovanjsko preskrbo. Ekonomisti so si skorajda enotni, da bi morala biti ob znanih pozitivnih in negativnih posledicah privatizacije cena odkupa višja, s čimer se proporcionalno število kupcev sploh ne bi zmanjšalo. Od prodaje bi namreč lahko iztržili dosti več, če bi imeli cenovno elastičnost. Prodaja stanovanj ali naša prva privatizacija pa bo po oceni mag. Ropa nična, če ne bo pravilne politike neprofitnih najemnin in neprofitnih organizacij, ce se zbrani denar ne bo pametno porabil na ravni republike in občine, pomembno vlogo pri tem bo moral odigrati tudi stanovanjski sklad. Ta bi svoj vrhunec dosegel, če bi se uspel preoblikovati v prvo neprofitno hranilnico pri nas.

MAJDA HORVAT

Ljutomer

Naložb ne manjka

Letos je bilo v ljutomerski občini kar precej naložb v gospodarsko infrastrukturo. Načrtovali so posodobitev več odsekov lokalnih cest, in sicer Ljutomer–Krapje, Radoslavci–Moravci, Branoslavci–Grabe in cevni prepust na Globetki na Grabah. Vrednost teh del znaša okrog 42 milijonov tolarjev. Na komunalnem področju so predvidene gradnje glavnega cevovoda na relaciji Lukavci–Noršinci, čistilne naprave na črpališču na Moti, obnovitev črpališča v Lukavcih, sofinanciranje vodovodnega omrežja v naseljih Dobrava in Precetinci ter nizkonapetostnega kabla za javno razsvetljavo na Ormoški cesti v Ljutomeru. Vse skupaj bi stalo okrog 31 milijonov tolarjev.

Poleg tega so zajeli še gradnjo kanalizacije v Vučji vasi. Stročji vasi in Lukavcih, katere vrednost je čez 2 milijona tolarjev. Omeniti je potrebno še nizkonapetostni kabel javne razsvetljave na Ormoški cesti v Ljutomeru, začetek postavitve odlagališč smeti v krajevnih skupnostih in minimalno tehnično dokumentacijo za sanacijo odlagališča odpadkov v Ljutomeru.

Vse naštete naloge, ki so jih zajeli v programu del za leto 1992, sprejel pa jih je ljutomerski izvršni svet, so v glavnem opravljene. Precej denarja so dobili iz občinskega proračuna, iz republiških virov za demografsko ogrožena območja, od amortizacije in posameznih posojil, nekaj pa je investicijskega denarja. Zdaj jih čakata le še posodobitev cestnega odseka na Kotnikovem bregu in križišča v Bunčanih ter rekonstrukcija črpališča v Lukavcih.

MILAN JERŠE

Rez za denarne pomoči

Dobili smo zakon o socialnem varstvu, ki je restriktivnejši, enostavnejši, bil pa naj bi tudi pravičnejši od sedaj veljavne zakonodaje oziroma samoupravnega sporazuma o uresničevanju socialno varstvenih pravic. (Namestnik ministra za zdravstvo, družino in socialno varstvo Franc Imperl)

Prva ugotovitev potrjuje,

– da so kriteriji za pridobitev socialnovarstvenih dodatkov strožji kot do sedaj, kar pomeni, da se zožuje število upravičencev za pridobitev socialnih denarnih pomoči,

– da je skupni znesek socialne denarne pomoči ali dodatka lahko največ do neto zajamčene plače (izhajajoč iz stališča, da oseba, ki ne dela, ne sme dobiti višje denarne pomoči kot zaposleni),

– da se pri osebah, ki so upravičene do edinega vira za preživljanje, ugotavlja tudi površina njihovega stanovanja in se kot lastnina šteje stanovanjska površina nad 16 kvadratnih metrov.

Kot osnova ali izhodišče za pridobitev socialne denarne pomoči ali dodatka se po novem upošteva zajamčena plača in ne več povprečni čisti osebni dohodek na zaposlenega kot do sedaj.

Denarna pomoč le do neto zajamčene plače

To vezanje denarnega dodatka in edinega vira za preživljanje na zajamčeno plačo pomeni, da bo vlada s tem, ko bo poviševala zajamčeno plačo, poviševala tudi socialni prejemek, denarni dodatek družine ali posameznika. Temu pa so bile v zadnjem času namenjene kritike, saj je vlada zadrževala raven zajamčene plače, in nekateri so že predlagali, da bi tudi poviševanje zajamčene plače vezali na rast osebnih dohodkov.

Zakon o socialnem varstvu pozna dve vrsti denarne pomoči, edini vir za preživljanje in pa denarni dodatek. Do edinega vira za preživljanje bo odslej upravičen samo tisti posameznik, ki je trajno nezmožen za delo (to bo ugotavljala posebna izvedenska komisija), ter osebe, starejše od 60 let, ki nimajo nobenih prejemkov, ne premoženja ter nikogar, ki bi skrbel zanje. To pomoč naj bi po ocenah prejemalo v Sloveniji le 1600 oseb. Edini vir za preživljanje bo 60 odstotkov bruto zajamčene plače, to pomeni, da bo samo oseba, ki prejema edini vir za preživljanje lahko prejela socialno denarno pomoč, ki bo višja od neto zajamčene plače. Upravičenec do edinega vira za preživljanje, ki plačuje najemnino, bo k temu znesku dobil še toliko, kolikor znaša najemnina za socialno stanovanje v občini.

Družine in posamezniki, ki so socialno ogroženi, pa bodo prejeli denarni dodatek. To bo samo en dodatek za vso družino, njegova višina pa ne sme presegati višine neto zajamčene plače. Če bo družina prejela še subvencijo za plačilo najemnine za socialno stanovanje, denarni dodatek z dodatkom za najemnino pravtako ne sme preseči neto zajamčene plače. Denarno pomoč izgubi tisti, ki odklanja delo ali možnost pridobitve dohodka.

Drugo ugotovitev, da bo socialni zakon enostavnejši kot sedanja zakonodaja, potrjuje, da bi družina samo enkrat vložila zahtevek za pridobitev denarne pomoči – sedaj so vloge morali oddajati na več mestih – dobila pa bo tudi samo eno odločbo in enotni denarni dodatek (do sedaj so bile ločene pravice iz socialnega skrbstva, otroškega varstva in subvencij stanarin). Zaradi slednjega naj bi bil zakon pravičnejši, saj pomoči ne bodo vedno odobravali na več mestih, zaradi česar je bila namreč večja možnost nepravične pridobitve denarne pomoči.

MAJDA HORVAT

Nižji prispevek za zdravstvo

Zeleni Ljutomera so medse povabili ministra za zdravstvo, družino in socialno varstvo dr. Božidarja Voljča. Odgovarjal je na vprašanja o novi zdravstveni zakonodaji in socialnem zakonu. Mi pa smo mu postavili vprašanje v zvezi s sklepom vlade, da se prispevna stopnja za zdravstveno varstvo zniža, ter pobudo, da se prostovoljno zdravstveno zavarovanje preloži za pol leta.

»Slovenska vlada je včeraj (v četrtek) na predlog vladnih odborov in predlog zavarovalnice znižala prispevno stopjo za zdravstvo, to pa zato, ker so se v zadnjem času na računu zavarovalnice nabirali presežki, hkrati pa se je finančno stanje zdravstvenih ustanov toliko izboljšalo – v začetku leta je namreč bilo katastrofalno – da je bilo znižanje možno. Menimo, da bo to pripomoglo k primerni razbremenitvi vseh, ki plačujejo prispevke.«

– Torej na ministrstvu soglašate z znižanjem prispevne stopnje.

»Ta sklep o znižanju je popolnoma usklajen z ministrstvom in zavarovalnico.«

– Bodo zdravstvene ustanove, ki so imele na grbi še dolgove iz lanskega leta, dobile denar za plačilo le-teh, čeprav se prispevna stopnja znižuje?

»To je že storjeno, izgube zavarovalnica že poravnava. Tak je bil namreč sklep in kot vem, denar nakazujejo.«

– Soglašate s pobudo [illegible] nega odloga pri uvajanju [illegible] voljnega zdravstvenega zavarovanja?

»Tej pobudi nasprotujemo, saj [illegible] uvajanje prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja v postopku [illegible] zato, ker se je že deset tisoč [illegible] vencev prostovoljno zdravstveno zavarovalo in sklenilo pogodbe [illegible] ne bi bilo prav, da bi jim [illegible] rekli, to, kar ste plačali, [illegible] vejo.

Vlada prav tako ne podpira [illegible] predloga, sicer pa bo [illegible] končno rekel parlament. [illegible] predlogu zelo nasprotovala [illegible] obe zavarovalnici. Adriatic [illegible] vod za zdravstveno zavarovanje [illegible]

Clasicwind 5 iz Salzburga

Grajska dvorana v Murski Soboti, četrtek, 12. novembra 1992 Organizator ZKO M. Sobota v sodelovanju z Glasbeno mladino – ODER 92–93.

Izvajalci: Vera Klug – flavta, Maja Kojc – oboa, Gabor Lieli – klarinet, Michael Tavernaro – fagot, Leopold Ramerstorfer – rog.

Spored: Primož Ramovš – Pihalni kvintet, Malcom Arnold – Tri mornarske pesmi, Paul Taffanel – Kvintet Op. 4, Jacqus Ibert – Tri kratke skladbe.

Slovenski skladatelj Primož Ramovš se prav gotovo uvršča med goreče zagovornike avantgardnih tehnik pri nas. Gradi »programske zvočne kombinacije zaradi zvoka samega«. Zanimivo je, da so njegova programsko koncipirana dela skoraj 30 let bolj »trpežna« na koncertnih odrih.

Doslej je ustvaril izredno veliko del, kamor spada tudi pihalni kvintet – klasicistično delo iz njegovega zgodnjega obdobja, ki ga je adaptiral za ta izvajalski sestav iz Tria za nedavno zasedbo, piccolo, trobento in kontrafagot. Delo ima avtorjevan navdih zgodbe o vojaku Igorja Stravinskega. Ne more pa se otresti tudi vplivov svojega učitelja Slavka Osterca, tudi v stavku adagio non troppo, in rimskega učitelja Ghedella v »Sicilliani«.

Tri mornarske pesmi angleškega skladatelja in trobentarja Arnolda poznamo tudi po tako imenovani »zeitlos« glasbeni uspešnici za film Most na reki Kwai, za katero je dobil oscarja. Partituro tega filma – traja namreč 45 minut – je skomponiral v pičlih 10-tih dneh. Zanj sta značilni brezmejna melodična inventivnost ter virtuozno obvladanje obrtniške tehnike, kar dokazujejo tudi Tri mornarske pesmi. Njegov kompozicijski slog je vsekakor pod močnim vplivom angleškega skladatelja Edwarda Elgarja, katerega glasba je nekakšna zmes vladajočih slogov časa.

Arnold to vešče uravnava v svoj glasbeno ustvarjalni izraz. Njegovo težišče pa je prav gotovo v iskanju scenskih učinkov, v predlogah popularnih »viž«-in modnem parodiranju, vendar v mejah obvladljivega okusa. Čeprav je njegova poglavitna težnja, pisati glasbo za širok krog poslušalcev, pa ob tem ne prestopa rubikoma, kjer lahko popularnost preide v banalnost.

Paul Taffanel je utemeljitelj francoske flavtistične šole in avtor učbenika Methode complète de flûte. Pri razvoju izvajalske tehnike za flavto ima prav gotovo podobno vlogo, kot jo imata Carl Czerny in Moscheles za razvoj izvajalske tehnike na klavirju. Njegovo edino znano delo je Pihalni kvintet. Izvedba je dokazala, da je to velika in globoka umetnina, koncipirana izrazito romantično, kajti po eni strani toni zvenijo boleče, občutljivo in muhasto, po drugi pa je ta zvočna igrivost ukročena in uglajena ter učinkovita in prikupna. Vse to pa zaokroža zadržana nakopičena intenzivnost občutja, kar kaže, da je skladba ena sama variacija na ime Brahmsa in Mendelsohna.

Jacqus Ibert tudi v Treh kratkih skladbah izkazuje mojstrsko kompozicijsko tehniko, eleganco, invencijo in nadvse dober okus. Je »tipično francoski« skladatelj svojega časa, kar morda najbolj dokazuje v skladbah za pihala, v katerih sijajno povezuje francoskega ustvarjalnega duha s superiorno francosko pihalno šolo. Njegova odlika so dosežki blestečih barv in orkestrskega kontrapunkta. Glasbena oblika se spreminja, spremembe tako segajo onstran maginarnega programa. Neposredno zvočne vizije se spogledujejo z impressionizmom, toda najbolj izrazit je ob tem prav gotovo značilen prodor spevnih melodij.

Pihalni kvintet, ki ga sestavljajo Slovenka, Madžar in trije Avstrijci, je naravnost odlično uigrano izvajalsko telo. Odlikujejo ga briljantna tehnika posameznikov in celote, dovršeno zvočno in barvno podajanje, ustrezno oblikovani toni v vseh zvočnih izvajalskih legah, tako da je bil stilno tehnično in oblikovno zelo pester in zahteven program pričaran v vseh njegovih izraznih in umetniških lepotah.

Prof. LADISLAV VOROŠ

»Stanje ni ugodno«

V četrtek, 19. novembra, je bilo v dvorani soboškega gradu posvetovanje o Janezu Akvili, slikarju, podjetniku in arhitektu, ki je po mnenju avtorjev monografije o njem, napisala dva umetnostna zgodovinarja Peter Balažic in Janez Hofler, med drugim naslikal, bodisi sam ali pa učenci iz njegove slikarske šole, freske v martinski in turniški cerkvi. Monografija je pred kratkim izšla v Pomurski založbi, posvetovanje pa je povezovalo ta izid in občni zbor Slovenskega umetnostnozgodovinskega društva, ki je bil zvečer istega dne v moravskem hotelu Ajda.

Avtorja monografije sta v referatih na posvetovanju povzela svoje izsledke. Dr. Hofler je govoril o italijanskih in čeških vplivih, ki so prepoznavni v Akvilovem delu oziroma njegovi slikarski šoli, Balažic je predstavljal Akvilovo slikarsko delo in med drugim problematiziral letnico 1392, ki je doslej veljala za letnico nastanka martjanskih fresk; po njegovem je to letnica zgraditve cerkve, medtem ko bi morale biti stenske slike narejene pozneje.

Nace Šumi, univerzitetni profesor na katedri za umetnostno zgodovino, je v svojem kratkem nastopu ob koncu posvetovanja izjavil, da umetnostnozgodovinsko stanje v Prekmurju ni ugodno, da se je naredilo malo in zanemarilo veliko, pa tudi pokvarilo se je marsikaj.

Š. SMEJ

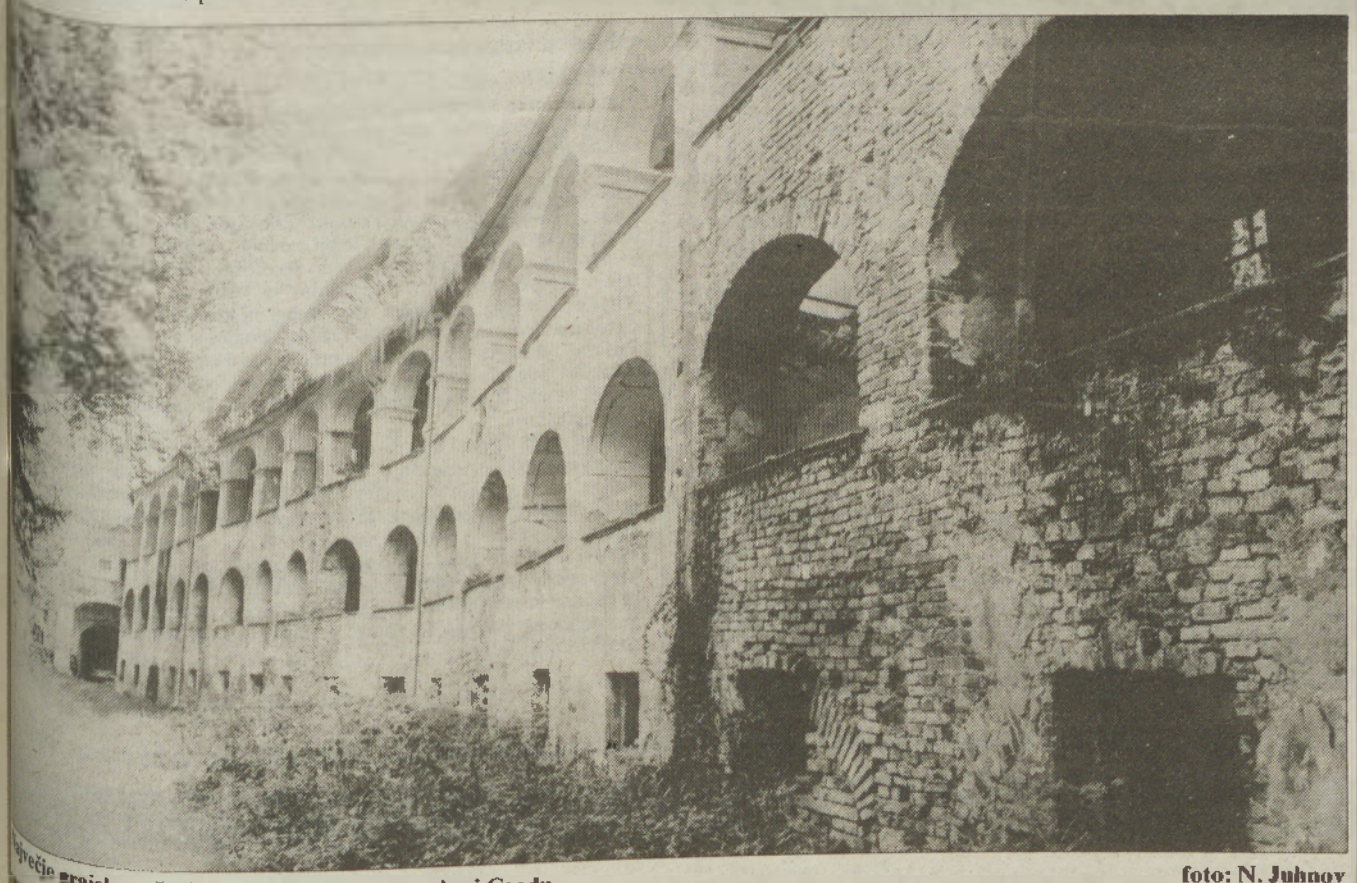

Največje grajske ruševine na Slovenskem – grad pri Gradu foto: N. Juhnov

Pesmice za barvanje

Pri založbi Franc-Franc v zbirki Cicibanija je izšla knjiga za otroke, katere naslov bi lahko glasil **Feri Lainšček okrat Sanjavec** in bi bil pri avtorju Feri Lainšček avtor knjige in njenem sanjavski pomočnik Okrat Sanjavca; lahko pa bi se odločilo do avtorja, Lainščka **Sandija Červeka, ki je knjigo ilustriral** – v tem primeru bi avtor knjige lahko zapisali kot **Okrat Sanjavec in ti, ki sanjaš knjigo.** Prvi način branja naslova je z naslovne strani, drugi notne, tretji način pa je oni avtorskega zapisa in se glasi: LAINŠČEK, Franc, Okrat Sanjavec: zbirka pesmic za otroke in pobarvanka.

Kako pa tudi (vsaj) trije načini, kako pisati ob izidu takšne knjige. Prvi je tisti, ki povezuje izdajo knjige z bližajočimi se prazniki in se mu reče »čas plasiranja knjige kot tržnega blaga«. Ker se bližajo božični in novoletni prazniki, ko se pod jelke v lepo dišečih sobah – zunaj pa naletavajo sanjave snežinke, ki te zaščegetajo, ko ti padejo na nos, polagajo knjižna darila in darilca.

Z drugim načinom bomo še bolj zbrisali neposvečen namen izida knjige za otroke, kakršen se nam vsili, ko njen čas izida povezujemo z vrhuncem knjigotrške sezone. Ko obračaš tole knjigo takole v roki – nekaj verzov in velika risba za pobarvati, na naslednji strani prav tako – zgubiš občutek, da si odrasel in začneš premišljevati, kje zaboga so že tisti leseni barvni svinčniki (zdaj si jih menda prvič imenoval »leseni barvni svinčniki«, vedno si jim pravil preprosto in vsem razumljivo »lesene barvice«). Vzel bi tiste barvice, se s celim kratkim komolcem proste roke – medtem si se namreč pomladil, roke so se ti skrajšale in prelile z mlečno barvo kože – naslonil na knjigo, zajel bi te občutek, da je tale knjiga **tvoja,** s celimi prsmi jo osenčiš (kako prvinski občutek posedovanja) in veš, da je ne bo potrebno NIKOLI vrniti. Jezik imaš med zobmi in svinčnik suho poje po papirju. Poje in barva, proti črti, ki omejuje lik, počasneje. Joj, kakšen občutek!

Tretji način pisanja o knjigah za otroke je oni, ki ga je v Naših razgledih pred kratkim odprla **Svetlana Makarovič** in ki ga ne bi omenjal, če bi Feri Lainšček knjigo, o kateri govorimo, posvetil kateremu od svojih otrok.

Makarovičeva namreč pravi, da so knjige za otroke, ki na samem začetku nosijo posvetilo avtorjevemu otroku, »oblizani bonboni«. Čeprav ta oblizan bonbon dobrohotno ponudijo vsem otrokom sveta, si drugi otroci to knjigo lahko tako rekoč samo sposodijo od deklice ali dečka, ki ima tako slavnega očeta. Nikoli ni čisto njihova.

ŠTEFAN SMEJ

kulturni koledar

MURSKA SOBOTA: V galeriji je razstava Pannonia 92. Razstavljajo umetniki iz Avstrije, Madžarske in Slovenije. Odprta bo do 13. decembra.

LENDAVA: V galeriji je razstava 20. mednarodne likovne kolonije. Razstavljajo domači in tuji umetniki, udeleženci letošnje mednarodne likovne kolonije.

LJUTOMER: V galeriji Anteja Trstenjaka je razstava Skavti in gozdovniki na Slovenskem. Rripravila jo je Ljudska univerza. Razstava bo na ogled do 12. decembra.

MURSKA SOBOTA: V pokrajinskem muzeju sta na ogled stalna zbirka in stalna likovna razstava. Razstava je odprta vsak dan razen nedelje od 10. do 12. ure.

RADENCI: V razstavnem salonu hotela Radin razstavlja akademski slikar Ludvik Pandur. Razstava bo odprta do 15. decembra.

V prostorih zavarovalnice Triglav je na ogled razstava Poti naših zdomcev, ki jo je pripravila Pokrajinska in študijska knjižnica Murska Sobota.

PRIREDITVE

LENDAVA: 26. in 27. novembra bo v hotelu Lipa simpozij o srednjeveški Lendavi. Na njem bodo sodelovali zgodovinarji iz Madžarske in Slovenije. V grajskih prostorih bodo ob tej priliki odprli razstavo o srednjeveški Lendavi.

V župniji Murska Sobota bo od 28. novembra do 6. decembra sveti misijon, potekal bo pod geslom Kdor vero izgubi, vse izgubi, luč mu ugasne sredi trde noči.

V torek, 1. decembra 1992, ob 12. uri bo Pomurska založba v sejni sobi zavarovalnice Triglav predstavila knjigo Etelke Korpič-Horvat z naslovom Zaposlovanje in deagrarizacija pomurskega prebivalstva.

V soboto, 28. novembra, ob 9. uri bo v grajski kapeli pri Gradu maša v čast svetemu Andreju. Na isti dan bo v kraju Andrejev sejem.

MURSKA SOBOTA: KUD Štefan Kovač – plesni orkester vabi na letni koncert, ki bo v petek, 27. novembra 1992, ob 19. uri v grajski dvorani v Murski Soboti. V programu bodo sodelovali tudi domači pevci.

KNJIŽNICE

MURSKA SOBOTA: Pokrajinska in študijska knjižnica je odprta vsak dan od 8. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure.

LENDAVA: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in petek od 10. do 18. ure, ob sobotah pa od 8. do 12. ure. Odprta je tudi čitalnica.

LJUTOMER: Knjižnica je odprta v ponedeljek, sredo in četrtek od 8. do 17. ure, ob torkih in petkih pa od 8. do 12. ure.

USPEŠNICE

V knjigarni Dobra knjiga vam za ta teden priporočajo:

Barbara De Angelis: Skrivnosti o moških, ki bi jih morala poznati vsaka ženska

Dimitrij Rupel: Skrivnost države

Frane Milčinski: Zvezdica zaspanka

Rahela je bila druga

Pred kratkim je soboška Pomurska založba pripravila literarni večer v proslavitev osemdesetletnice pisatelja Ferda Godine, pretekli petek, 20. novembra, so jubilanta počastili tudi lendavski kulturniki.

Literarni večer so mu priredili v lendavski knjižnici. Po slavilnem programu je pisatelj pripovedoval o svojem nemiru, ki ga prevzame vedno, ko pomisli, da se nekoč več ne bo mogel iz Ljubljane z avtom pripeljati v Prekmurje za daljši ali krajši čas živet v dolnjebistrički Ložič in si z naključnimi pripovedmi, ki mu jih v rodnih krajih pripovedujejo ljudje, polnit srce in literarno domišljijo. Iz teh dveh virov jemlje, ko zasnavlja knjige in zgodbe, mnogi junaki pa se mu, kakor je rekel, rodijo tudi iz čistega literarnega dogajanja, njihove zgodbe in značaje si izmisli od začetka do konca.

Morebiti zaradi bližine krajev, v katere je bil postavil del literarnega dogajanja v svoji najbolj znani knjigi Bele tulpike, mi je eden od obiskovalcev na začetku večera rekel, da ve, kje je živela junakinja Belih tulpik Rahela in morebiti prav zaradi tega razloga je tudi pisatelj pripovedoval zgodbo o usodi spet neke druge ženske, katere mladostno življenje so govorice in okoliščine izenačile z usodo glavne junakinje romana. Ta ženska je, tako Godina, pred leti prišla iz Amerike in ga obiskala. Z »globoko prizadetostjo« mu je potožila, da ji je prizadel veliko gorja, ker so jo imeli ljudje za Rahelo iz romana. Odgovoril ji je, da ni mislil na njeno zgodbo, marveč je imel pred očmi svojo ljubezen do dekleta, ki je pozneje postalo njegova žena.

Sicer pa je Rahel še več, kajti prav v tem zadnjem času, ko je izšel šesti ponatis Belih tulpik, sem slišal zgodbo še o neki tretji Raheli.

Tako pač piše Godina. Med udeleženci literarnega večera v lendavski knjižnici je sedela neka ženska, katere bivanjska zgodba je vpletena, seveda na literarno predelan način, v njegovo zadnjo knjigo Glas samotne ptice. S pisateljevim razkritjem Raheline zgodbe torej nikakor ne bo konec zgodbam, ki jih njegova literatura vrača v življenje – od koder jih jemlje.

ŠTEFAN SMEJ

ne zgodi se vsak dan

Delovni jubilej

Petindvajset let sem vstajal sredi noči, poleti ob zori, in polzavesten odtaval do službe. Sodelavec Škric Žožo je nekoč opisal to početje takole: »Ko me zbudi budilka, sem praktično klinično mrtev, potem potrebujem nekaj časa, da vsaj malo zaživim...«

Ponavadi sem se v polsnu obrnil, vstal in oblekel (po načelu en »štumf« zelen, drug vijoličast). Potem sem prikolovratil do avtobusa (lahko tudi avtomobila ali kolesa) in se nekako pretolkel do službe.

Ob prihodu sem ponavadi žigosal kartico. Nekdanji sodelavec pesnik Cici je nekoč rekel: »Če že moramo žigosati kartice, vsaj ne žigosajmo ljudi.«

Med žigosanjem sem zbral toliko moči, da sem uspel izjaviti: »Danes pa imam dober čas!« Skoraj vedno je nekdo (vselej druga oseba) začudeno vprašal: »Kako to, dober čas?« »Lepo, včeraj sem imel 6h 45, danes pa 6h 44, sem že blizu rekorda.«

Po tem tako imenovanem preblisku mi je duh spet zamrl. Uspel sem še dotavati do pisarne in pasti v fotelj. V naši pisarni smo namreč vsi imeli fotelje, četudi nismo bili vodilni delavci. Ukradli smo jih ob neki priložnosti, ko smo se selili. Tega po naključju nihče ni opazil.

V pisarni je ponavadi že sedela sodelavka, recimo ji tajnica Mica ali referentka Mimica. Če je bila kava že skuhana, je to pomenilo takojšen prehod iz stanja polzavesti v stanje tričetrzavesti (nima nobene zveze s tričetrtinskim taktom, je pa tam nekje blizu Freudovih teorij o podzavesti.)

Ob kavi se nas je ponavadi zbralo veliko. Tu so bili: škrica Žožo in Janko, propagandist Frančišek, arhitekt Milan, tajnica Mica in referentka Mimica, svobodni mislec Cene Čebula in še kdo.

V elitnih pisarnah nad nami so pili kavo (ki je niso plačevali sami) direktorji Matic Strigalica, Jakob Medved in drugi. Poleg kave pa so pogosto pili še od družbe plačani viski.

Poleg nas so bili tu še vratarji, kurirji, Bosanci (ki so imeli majhne privatne menjalnice, ko to še ni bilo dovoljeno), sindikalisti, komercialisti, tajnice in finančna služba. V finančni službi, ki je bila najštevilnejša, je bilo največ takšnih, ki se v šoli niso naučile več kot seštevati in odštevati. Zato jih je tudi bilo tako veliko. Danes stroji delajo čudeže, finančne 'strokovnjakinje' z nedokončanimi osemletkami so postajale čez noč strokovnjaki za številke.

Vsem pa nam je bilo skupno le to, da smo zjutraj ob določeni uri pili kavo, pili pa smo še drugo kavo, tako nekje pred poldnevom, v težjih razmerah pa še tretjo. Ob kavi se prične in neha solidarnost, v vseh drugih pogledih smo bili vedno vsaksebi.

Tako človeku poteče petindvajset let, ne da bi trenil z očesom. Ko se zamisli, ugotovi, da je zavrgel lepši del svojega življenja. Pomembno pa je bilo le eno – preživeti.

V starih časih so delavci dobili ob jubilejih zlato uro, kasneje navadno, potem bronasto plaketo, še pozneje zahvalo na papirju, nekaj časa so dobivali tudi jubilejne nagrade.

Danes večina delavcev dobi nogo. Ko s pomočjo noge prifrči na cesto, ga čaka namesto odpravnine zavod za zaposlovanje. Ta zavod pa ima eno samo šibko točko, ne more zaposlovati, ker ni prostih delovnih mest.

Borivoj Repe

Belekof urad za statistiko pri zbornici njegove vlade v senci je uradno vö najšo, ka je najbolje štparavna firma v severovzhodnoj Sloveniji, (nej kakša banka) liki Blagovnica v Lendavi. Ta mä eče zaj vö napijsano na vidnon mesti Srečno 1992. Stvar je strašno praktična zatou, ka zaj za par dni samo dvojko vö minijo s trojkof, pa so že v pričakovanji Novoga leta brez velki stroškof. Bela pravi, ka je cejla stvar lejko samo za vzgled. Ovak se je pa un čista predau študiji. Nej, nej se je vpiso na univerzo, čiglij ka je zaj teološka fakulteta kcoj priključena, un je začno zaj študejrati štera stranka je štera, zatou, ka po trij stranke majo skoro enaka imena, zaj pa ne vej k šteroj stranki je kakši gospoud kandidat kcoj valon, te se pa zna zgoditi, ka kakšoga sumara po sumariji zvoli.

Zadnje čase mi vse prijde pravit. Fčási mi je kaj po telefouni povedo, zaj pa nika. Prijde k meni, pa mi skoro preveč pottiv na vüjo povej ka mijsli. Pravi, ka se boji prisluškovalne afere. Te dni idnouk de proces proti ovomi Cirili. Vrag zna, ka se vse lejko s takšoga küja. Tou je zaj najbolje važna stvar v državi. Tou pa, ka je naša državica dužna 5.2 miljarde nenški mark, je pa nej tak pomembno. Pa tou je tüdi nej nikša državna tajna, pa bi lejko bila, zato ka nišče preveč rad ne posoudi nekomi pejneze, za šteroga zna, ka je tak že indri zapufani, ka se nigdar vö ne skopa. Liki srmak je sigdar šörki. Bole nema, bole bi dau. Tak kak Rusi. Nemajo krüja za jesti, pa so v lüfte püstili satelit, šteri čez čas pred Ameriškof celinof v vodou spadne. Pa či ga Amerikanci najdejo, de v njen cedela, s čestitkof ob 500 letnici odkritja Amerike. Tüdi jes čestitan, samo ne vem či Ruson ali Amerikancon.

Brat Džouži

Profesor X:

Med sanjami in resničnostjo

Ravnokar smo govorili o smrti moje matere in potovanju na pogreb, ko so se naenkrat iz zvočnikov razglasne postaje razlegli veseli zvoki slovenske polke. Še enkrat poudarjam, da se v tem delu dneva razglasna postaja nikoli ni oglašala. Moji starši so Slovenci. Takoj sem se spomnil besed svoje matere: »Ko ti bo najtežje, se ti bom smejala!« To je bil torej njen smeh! Nikoli pozneje se razglasna postaja ni več oglašala ob tistem času.

Pošast na oknu

Še vedno smo stanovali v isti hiši. Nekaj let pozneje me je sredi noči prebudilo neko čudno praskanje. To praskanje se je slišalo z druge strani zidu, in sicer v višini moje glave. Vedel sem, da je na drugi strani zidu pust hodnik, po katerem je hodil redko kdo, razen dveh starejših sosedov iz bližnje hiše. Prebudil sem ženo in oba sva začela prisluškovati. Moralo je biti že pozno. Praskanje je postajalo vse močnejše in čedalje bolj neprijetno. Zdelo se je, kot da nekdo brska z nohti, kot da se neka mačka želi povzpeti po gladkem zidu. Ženi sem povedal, da mi to praskanje ne ugaja in da je to verjetno znamenje neke nesreče. Videl sem, da se z mano strinja.

Podnevi sva skoraj pozabila na ta nočni dogodek. Toda, naslednjo noč, skoraj ob istem času, se je zopet slišalo skrivnostno praskanje, ki je bilo mnogo močnejše kot prejšnjo noč. To je trajalo nekaj minut, potem pa se je ta strašni ropot prenesel s hodnika na ulično okno. V nekem trenutku je bil tako silovit, da sem pomislil, da se bodo lesene žaluzije polomile. Najbolj zanimivo je, da pri oknu ni bilo nikogar, ulica pa prazna.

Dan kasneje smo večerjali. Zunaj je bila tiha junijska noč, zato so bila okna v naši sobi odprta. Od nekod se je začutil duh razcvetele lipe. Žena je bila s hrbtom obrnjena proti oknu, jaz pa sem čez njeno ramo gledal na ulico. Toda kaj je to? Kaj neki se vleče ob našem oknu? Bog se me usmili, naenkrat sem zagledal, kako po razsvetljeni ulici ob samem oknu hodi neki črni človek, neka zelo črna gmota človeške oblike. Resda sem videl njegov zgornji del od pasu navzgor. Hodil je zelo počasi, kot da za sabo vleče noge, mimogrede pa predrzno pogledoval v našo sobo. Njegova podoba se mi sprva ni zdela čudna in neobičajna. No, ko je že kazalo, da je človek odšel mimo okna, se je črna postava nenadoma ustavila in s prednjim delom telesa nagnila skozi okno v našino sobo. Sem besen in naglo skočim s stola proti oknu. Želim videti tega nesramneža, ki se tako nekulturno obnaša. Najprej bulji v sobo in vame, kasneje zastane in se še enkrat nagne skozi okno. To sem povedal tudi ženi, ki se približuje oknu. Toda, kaj je to? Na ulici ni nikogar. Le ulične svetilke skrivnostno mežikajo. Zagrabi me mrzlica. Ob oknu je bila POŠAST.

Naslednji dan sem dobil brzojavko, da mi je umrl stric, ki ga je zadela strela. Udarila ga je tako rekoč iz vedrega neba. Pozneje so mi povedali, da je bil na jasnem nebu le en majhen oblak. Nenadoma se je zaslišalo kratko in podmuklo grmenje. V tistem trenutku je neusmiljena smrt zadela mojega nesrečnega strica. Pokopali smo ga na majhnem vaškem pokopališču.

Videl sem mrtvaško senco

Na ponovno srečanje sem čakal polnih trideset let. Tega jutra sem zopet videl POŠAST. Tokrat v enem od slovenskih mest, v katerem živim že dalj časa. Bilo je okrog pol šestih zjutraj. Dan je bil deževen in meglen. Namesto da sem se napotil proti glavnemu izhodu, sem iz hiše krenil proti dvoriščnim vratom, ker sem hotel odvreči vrečko s smetmi. Zdelo se je, kot da me je pošast pričakovala za vrati. Ko sem jih odprl, je nekakšna črna senca skočila mimo mene, preletela vse dvorišče in izginila med garažami. Tokrat ni bila tako izrazita kot prvič. Bolj je bila podobna temni senci, vendar kljub temu strašna in neprijetna. Bil sem zelo presenečen, šokiran in preplašen, ker sem vedel, da je pred vrati zopet smrt nekoga.

Nisem se zmotil. Resda v tistem trenutku še nisem vedel, kdo bo umrl. Šele okrog enajstih dopoldne se je razvedelo, da je zaradi infarkta nenadoma umrl stanovalec iz mojega bloka. Smrt je doživel na delovnem mestu. Bil sem ves iz sebe, ker sem še dan prej govoril z njim. Bil je na dvorišču in po običaju se je vrtel okrog svojega avtomobila. Nisem niti slutil, da je to najin zadnji pogovor.

Pozneje sem velikokrat razmišljal o mrtvaški senci mojega dobrodušnega soseda. Kakšne sence so to? Zakaj se, na primer, med ljudmi, v pogrebnih govorih ali v novinarskih člankih ob smrti nekoga govori ali piše: »Poklonimo se njegovi senci!« To pomeni, da so ljudje že videli takšne sence in da jaz nisem nikakršna izjema. Razmišljal sem torej o tej senci in prišel do edinega možnega spoznanja. Med prikazovanjem teh senc je bil moj sosed še živ, a ker je bilo zgodaj zjutraj, je verjetno še spal. To zopet pomeni, da je v tem času njegov duh (ali nekakšna elektrika, kakor razlagajo posamezni znanstveniki!) že zapustil telo in napovedoval svojo smrt vsem prijateljem in dobrim znancem.

Po naključnem srečanju mi je kasneje njegova vdova pripovedovala: »Pomislite, kaj se nam je zgodilo. Sin je vozil možev avto, ko je za nekim nepreglednim ovinkom nenadoma prišlo do verižnega trčenja. Ko smo se skoraj z nezmanjšano hitrostjo zaleteli v kup razbitega železa, se je naš avto naglo ustavil. Stal je kot vkopan. Ne verjamem v duhove, toda tokrat mislim, da nas je pred zanesljivo smrtjo rešil moj pokojni mož.« Odgovoril ji nisem ničesar.

Duh v šolski knjižnici

Ne vem zakaj, toda razširjeno je mnenje, da so duhovi najraje v knjižnicah. Da je v tem nekaj resnice, bo potrdil naslednji dogodek, ki sem ga doživel pred šestimi leti, nekega soparnega poletnega popoldneva. Ta dogodek štejem med zelo neobičajne in atraktivne. Pa vendar moram najprej pojasniti nekatere zadeve. Bil je to čas šolske reforme in naša gimnazija bi se morala združiti s še eno šolo. Vselili smo se torej v novo in sodobno zgradbo z veliko knjižnico, ki je bila v prvem nadstropju, imela pa je okrog 15 tisoč knjig. Dela je bilo čez glavo, še posebno, ker sem v novoustanovljeni knjižnici delal sam. Veliko knjig sem že postavil na nove železne police, na tleh pa jih je ležalo le še nekaj kupov. Do slovesne otvoritve šole sta preostala le še dva tedna, zato je bilo treba knjižnico do tega dne urediti.

Bila je torej nedelja. V šolo sem prišel zgodaj zjutraj in za sabo zaklenil vhodna vrata. Bil sem popolnoma sam. S seboj sem prinesel tranzistor, da mi ne bi bilo dolgčas. Vključil sem ga in začel zlagati preostale knjige. Na radiu so vrteli polke in v knjižnici se ni dogajalo nič neobičajnega. Tako je bilo skoraj vse dopoldne. In tedaj, okrog enajstih, se je nenadoma zaslišal Requiem Wolfganga Amadeusa Mozarta. To je bil nagel prehod od veselih melodij na posmrtni marš, brez kakršne koli napovedi in pojasnitve. Bilo je zares čudno. Pomislil sem, da je morda nenadoma umrla kaka znana osebnost iz javnega življenja. A ni. Okrog enih popoldne sem prekinil delo, ker so me bolele roke. V odmoru sem pojedel dva ali tri sendviče in popil kozarec hladnega piva. Okrog mene je bila mrtvaška tišina. Slišalo se je le tiktakanje avtomatske ure na steni.

Zopet sem začel delati. Sprva nisem opazil ničesar neobičajnega. Knjige sem zlagal po UDK-sistemu. Tedaj mi je nekaj postalo čudno. Kaj je to? Knjige, ki sem jih malo prej zložil na police, so bile pomešane. Dobro vidim, da je knjiga z rdečimi platnicami spremenila svoje mesto. Seveda sem vse knjige zopet zložil po vrstnem redu. Toda ko sem se vrnil, so bile znova pomešane. In tako se je to večkrat ponovilo. Na polici je nastajal pravi kaos. Takoj mi je prišlo na misel, da se je nekakšen duh začel šaliti z mano. Drugega pojasnila nisem našel.

Razburjen ob tem dogodku sem si zelo glasno rekel: »Duh, kdo si že, prosim, pusti me na miru!« Čeprav me v začetku ni bilo strah, me je vendarle pretresala nekakšna groza. Poskušal sem čimprej zapustiti knjižnico. Na poti domov sem zvedel novico. Okrog enih ali dveh popoldne je v parku nenadoma umrl moj dobri znanec. Bil je šaljivec, honorarni predavatelj na naši šoli in pogost obiskovalec šolske knjižnice. Njegovega imena ne omenjam.

Občutek lastnega umiranja

In zadnji dogodek. Ali je to zadnji, ne morem z gotovostjo trditi. Toda od tedaj nisem imel več nobenega stika s posmrtnimi bitji. Ravnokar sem sedel pred televizorjem, ko so prikazovali neko dokumentarno oddajo ali film. Sicer pa to v tem primeru sploh ni pomembno. Naenkrat pa me je prevzel neki čuden in grozen občutek. In sicer občutek lastnega umiranja. »Samo mirno,« sem šepnil. »Ne sme me prevzeti panika!« Poskušal sem misliti na kaj drugega, toda ni šlo. Občutek je bil močnejši od želje. Vse telo mi je narahlo podrhtavalo, čelo se mi je orosilo. Nikoli v življenju nisem doživel tako blizu neposredne in lastne smrti kot tistega majskega večera. Na srečo vse skupaj ni trajalo dolgo, morda okrog pet minut. Čez pol ure je zazvonil zvonec pri vhodnih vratih. Prišel je zet in povedal, da mu je pred pol ure umrla babica, ki sem jo dobro poznal. Pomislil sem: »Njen duh je za kratek čas prišel vame. Skupaj z njo sem umiral tudi jaz!« To je bila najstrašnejša napoved smrti.

Končujem. Opisal sem le tisto, kar sem resnično doživel, brez kakršnega koli olepševanja. Pri tem moram poudariti, da sem doživel smrt mnogih prijateljev, dobrih znancev in sorodnikov, ki se mi nikoli niso oglasili in ki so s tega sveta odšli brez kakega znamenja, mirno in tiho. Zanimivo je tudi, da sem tiste, ki so se mi oglasili, videl ali slišal samo enkrat in nikoli več. In to nekaj dni pred smrtjo ali po njej. Kam so njihove duše odšle, v kakšne oddaljene in skrivnostne svetove, pred kako sodbo bo ostala velika neznanka za vse nas do tistega trenutka, ko se bomo tudi sami spremenili v duhove.

(Konec)

Iz hrvaščine prevedel Milan Jerše

zvezde vam kažejo

OVEN

Ona: S smelostjo se boš pognala v drzno dejanje, kar bo prav gotovo korak naprej v tvojih ambicijah. Vseeno pa se nikar ne uspavaj z doseženim, saj je željeni cilj še zelo oddaljen.

On: S svojo prijaznostjo in odkritostjo si boš zagotovil podporo vseh, tudi tistih, ki te sicer ne prenašajo ravno najbolje. Vrata so se torej odprla, potrebno je le še vstopiti in storiti pravo stvar.

BIK

ONA: Pojavilo se bo izredno zanimanje za tvoje proste trenutke, zato se nikar ne izogibaj tistim, ki si jih želijo. Kdo ve, mogoče pa se bo iz vsega tega še kaj izcimilo. Pazi na zdravje, saj se ti bližajo zapleti.

On: Prepričanje, da je pametneje skrivati svoja čustva, te bo pripeljalo do resnih nesporazumov s partnerko. Drugače pa bo na poslovnem področju, saj se ti obeta prava pravcata eksplozija.

DVOJČKA

Ona: Tvoje želje so ogromne, tvoje zmožnosti pa nekaj povsem drugega. Poskusi se postaviti na realna tla, drugače boš na koncu preveč razočarana. Pretiravala boš v občudovanju nekoga, ki ni vreden tvojih čustev.

On: Še vedno se ne boš mogel odločiti, ali naj tvegaš in sprejmeš ponujeno priložnost ali pa se držiš zanesljivega posla. Vsekakor pa je dejstvo, da brez tveganja ni pravega zaslužka, ki bi ti prišel še kako prav.

RAK

Ona: Tvoji nasprotniki bodo ob tvojih uspehih popolnoma obupani in zgubljeni, prijatelji pa te bodo skušali posnemati. Sploh pa si na najboljši poti, da si za dalj časa zagotoviš mirno spanje in veliko lepih trenutkov.

On: Nepričakovano srečanje te bo razveselilo in želel si boš, da bi se še kdaj ponovilo. Tvoja prizadevanja bodo sicer iskrena, vendar pa nekateri tega preprosto ne bodo hoteli ali pa ne bodo mogli razumeti.

LEV

Ona: Nekdo, ki ga prav dobro poznaš, se bo poskušal vriniti v tvoje osebno življenje in storil bo marsikaj, da bi ga opazila in ohranila v lepem spominu. Zakaj ne bi enkrat tvegala in si privoščila tudi kaj novega?

On: Raje dvakrat premisli, preden boš obsodil nekoga, ki mogoče sploh ne bo kriv. Tvoje težave so predvsem posledica tvojih in ne prijateljevih napak. Še vedno pa se ne boš mogel odločiti med koristjo in zabavo.

DEVICA

Ona: Sicer se boš upirala načrtu, s katerim te bo presenetil prijatelj, a se mu boš na koncu vendarle morala podrediti. Še vedno pa boš nekje v sebi obdržala skrite adute, ki bodo lahko obrnili potek 'igre'.

On: Zaradi poslovnih interesov se boš znašel v precej kočljivem ljubezenskem položaju. Poskusi se raje malo razvedriti, saj ti lahko pretirana resnost prinese kvečjemu še večjo zmedo in nezaupanje.

TEHTNICA

Ona: Nehote se boš znašla v zelo neprijetnem položaju, vendar pa se boš kaj hitro znašla in se ponovno postavila na noge. A vseeno ne bo vse tako črno, kajti spoznala boš tudi svojega princa iz sanj...

On: Dobil boš predlog, ki te bo v prvem trenutku sicer navdušil, vendar pa boš po temeljitem razmisleku ugotovil, da ni vse tako lepo, kot je videti na prvi pogled. A vseeno te bo premamilo...

ŠKORPIJON

Ona: Nenadoma te bo zagrabila silna želja po nežnosti, toda pazi, da ne bo kdo tega izkoristil. S prijateljicami se boš prav prijetno zabavala, pa še nekoga boš spoznala. Izkoristi ponujeno priložnost!

On: Nekdo bo zagrešil napako, ti pa boš na ta račun dosegel tudi tisto, kar se ti je še pred kratkim zdelo povsem nedosegljivo. Na poslovnem področju se ti bo ponudila nepričakovana priložnost, ki jo kar najbolje izkoristi.

STRELEC

Ona: Čeprav si obljubila, da boš molčala, pa ti bo vseeno ušla neprevidna beseda in že bo ogenj v strehi. Sicer boš poskušala storjeno popraviti, vendar boš le še zanetila ogenj danjo zmedo. Pričakuj posledice!

On: Nekdo te bo pripeljal pred golo dejstvo, da nisi nič takšen genialec, kot si mislil. Je že res, da ti bo priznal določene kvalitete, a vendar... Vsekakor boš od takrat veliko previdnejši...

KOZOROG

Ona: Spraševali te bodo za konkreten nasvet, zato raje pozabi na običajno plahost in se poskušaj uveljaviti. V ljubezni ti sicer ne bo šlo ravno najbolje, vendar pa se ti bo kmalu zgodilo nekaj prav lepega...

On: Čakanje ti bo prineslo veliko več, kot pa da bi se spustil v tvegano naložbo. Šele ko se bo položaj popolnoma zbistril, se boš v posel vpletel tudi sam. Takšno ravnanje ti bo povečalo ugled.

VODNAR

Ona: Nekdo ti bo postavil past, v katero se boš zapletla, a ne bo zapletel tudi on. Na koncu se bosta vsemu skupaj le smejala, saj bosta drug v drugem našla to, kar sta že dolgo iskala.

On: Nikar ne razlagaj problemov tistim, ki mislijo, da jih nimaš. Pomoč boš našel na povsem naključen način, a ne bo zato prav nič manj dobrodošla. Konec tedna se ti obeta prijetno dogodek, ki ti bo ostal v spominu.

RIBI

Ona: Tvoje ljubosumje bo sicer povsem neosnovano, vendar pa si lahko zaskrbljena zaradi nečesa povsem drugega. Le vprašanje časa je, kako dolgo se boš uspela upirati osvajanju tistega, ki ti je nekoč že veliko pomenil.

On: Nikar ne poslušaj tistega, ki je najglasnejši, temveč poslušaj raje glas svojega srca. Seveda pa bi bilo pripomočno, da bi se čimprej postavil na svoje noge, saj imaš za to prave odlične možnosti.

za vsakogar nekaj

Korenje v omaki

Mnogi ljudje, ki imajo lažje, dolgotrajne ali občasne težave z želodcem ali črevesjem, ne potrebujejo prave dietne prehrane. Takim bolnikom zdravniki priporočajo t. i. »varovalno prehrano«. Opustijo naj le težko prebavljive jedi, zelo mastne, močno slane in začinjene jedi. K pustemu kosu pečenega piščanca se bo prileglo korenje v omaki. 200 g očiščenega korenja narežemo na kocke ali lističe, ga dušimo na maslu in solimo. Ko je korenje mehko, ga pretlačimo, zgostimo s škrobom (Gustinom), dodamo sesekljani peteršilj in limonin sok, za boljši okus pa tudi dlačko kisle smetane.

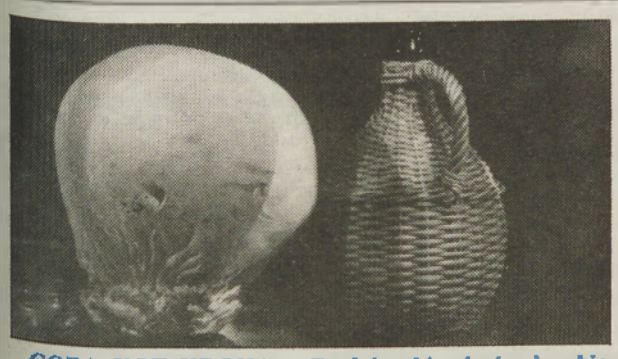

GOBA KOT KRONA – Pred kratkim je imel gobjo srečo tudi *Vlado Žalik iz Dolnje Bistrice*. Ko je z italijanskimi lovci hodil v bližini farme v Ižakovcih (Nemščak), je nepričakovano odkril tudi tole gobo. Lovci so mu povedali, da je užitna, zato jo je vzel domov in ugotovil, da gre za orjaško prašnico (po domače »veliki pezdec«). Tehtala je skoraj 4 kilograme. V bifeju Kolarič, kjer je nastal tale posnetek, so lahko ponudili slastne zrezke vsem gostom, in to zastonj.

Besedilo in fotografija: J. GRAJ

Brata Bojan in Matej Časar iz Vidonec sta prav gotovo z veseljem prihlačala iz gozda in domače presenetila s 2,05 kg težkim jurčkom. Prava gobarska sreča, vendar je za najmlajše gobarje.

Se znate obuvati?

Še tako moderna obleka je videti nekam neuglašena, če je ne dopolnimo s pravimi modnimi dodatki. K dolgemu krilu nosimo takšne, k hlačam spet drugačne čevlje. Preden greste po nakupih, preden se odločite za novo obuvalo, poglejte, kakšni so novi čevlji in kdaj in kako jih nosimo.

Čevlji h kostimu: H kostimu nosimo balerinke ali čevlje brez pete in z okrasno zaponko, pa tudi čevlje na vezalke z nekoliko pete ali zaprte polvisoke čevlje z jermenčki.

K pajkicam in k hlačam s peto, k ozko oprijetim kombinezonom in podobnim modnim oblačilom nosimo škorenjce, gležnarje vseh vrst z nizko peto. Prek oprijetega oblačila si vedno nadenimo kaj velikanskega, ohlapnega za protiutež.

Čevlji k hlačnemu kompletu: Primerni so čevlji na vezalke z nizko peto, čevlji z nizko peto, ki jih samo nataknemo na nogo, pa tudi z vezalkami zavezani do gležnjev segajoči škorenjčki. Ne pozabite: po novi modi se hlačnica pogosto konča pri gležnjih, čevlji so torej zelo na očeh.

Čevlji k dolgemu krilu: K dolgemu krilu obujemo čevlje z vezalkami in nizko peto ali čevlje s 5 centimetrov visoko peto, okrašene s sponko ali fantazijsko prepletenimi jermenčki.

DOBRO JE VEDETI

Pleskate? Da bo nova sveža barva obstojnejša, vam priporočamo, da stene ali druge površine, ki jih želite prepleskati, najprej namažete z razredčeno osnovno barvo (lahko ji dodate poseben utrjevalec, ki ga kupite v specializiranih trgovinah), počakate, da se vse dobro posuši, potem pa vse, kar je treba, popleskate, kot je treba.

*

Tonik za lase: 50 ml alkohola (70-odstotnega) in 8 kapljic kakšnega eteričnega olja (ravnajte se po željah in okusu) zmešajte z limoninim sokom ali cemprinovim (gladki bor) oljem. To mešanico uporabite, če imate mastne lase. Pri suhih laseh je učinkovita mešanica rožnega ali medenega olja, normalne pa negujte z rožmarinovim ali brezovim oljem.

Kuhinjski slovarček

(nadaljevanje)

Brodet – italijanska ribja jed
Brokoli – manjša vrsta cvetače italjanskega izvora
Calvados – jabolčno žganje, imenovano po pokrajini Calvados
Camembert – polnomasten mehki sir
Canella – cejlonski cimet
Cayenne – zelo močna južnoameriška začimba
Cedrat – citronad, usladkorjena limonina lupina
Chateaubriand – vinska krema iz vina in jajc
Cherry – češnjevec
Chery brandy – fini češnjev liker
Coctail – mešana alkoholna pijača
Curaqao – liker iz pomarančnih lupin
Dresirati – Pripraviti ribo ali perutnino v pravo obliko
Džem – marmeladi podoben želiran izdelek
Ekler – oblika peciva iz valjanega testa
Ekstrakt – izvleček
Fidelini – vrsta tankih rezancev za jušno zakuho
File – ledvična pečenka

(Se nadaljuje)

Kuhajte z nami

Presno zelje s prekajenim mesom

je mesna enolončnica ali złoženka. Mesne złoženke so popolnejše kot brezmesne, ker vsebujejo polnovredne beljakovine. Uporabimo lahko sveže meso, prekajeno ali katerega od mesnih izdelkov.

Prehransko neustrezne złoženke so npr. jedi, kuhane iz krompirja in testenin, poleg pa velikokrat jemo še kruh. V takem obroku prevladujejo ogljikovi hidrati, zato ga je potrebno dopolniti z vitamini in rudninami ali pa ga v naslednjem obroku izravnati z manjkajočimi živili.

Polnovredna, okusna in nasitna je zgoraj navedena złoženka. Zanjo potrebujemo (za 6 obrokov) srednje veliko glavo svežega zelja, 1 kg krompirja, 40 do 50 dag prekajene svinine, 1 čebulo, žlico moke, 2 stroka česna, ščep kumine, žlico olja.

Očiščeno glavo zelja narežemo na ozke rezance. Krompir olupimo in drobno nakockamo, čebulo sesekljamo. Dobro oprano meso damo kuhat v mrzlo vodo. Ko vre pol ure, dodamo zelje in krompir, po potrebi dosolimo. Iz olja in moke ter sesekljane čebule naredimo prežganje, ki mu gotovemu primešamo strt česen. Ko zadiši, ga zalijemo z zajemalko mrzle vode, razkuhamo in vlijemo v zelje. Kuhano meso vzamemo iz zelja, ga narežemo na drobne koščke in damo nazaj v zelje. Ko ponovno prevre, jed ponudimo s črnim kruhom.

Namesto prekajenega mesa lahko vzamemo svežo svinino ali govedino. Seveda je pri govedini čas kuhanja daljši.

Glasbene lestvice

MMV Murski val 94.6 MHz

LESTVICA TUJIH SKLADB
NSTSNMV

1. EVERYONE NEEDS A FRIEND – Dance With A Stranger
2. WE FOUND LOVE – Suzi Quatro
3. BABY DON'T CRY – Inxs
4. WATCHING THE WORLD GO BY – Gun
5. I WISH I WAS YOUR LOVER – Sophie B. Hawkins
6. DRIVE – R.E.M.
7. LAYLA – Eric Clapton

PREDLOGI:
1. BAKERSTREET – Undercover
2. WHEN I LOOK INTO YOUR EYES – FIREHOUSE
3. SEXY MF – Prince

LESTVICA SLOVENSKE ZABAVNE GLASBE
7 VELIČASTNIH

1. NE BODI OBJESTNO DEKLE – Janko Ropret in Don Mentony band
2. MEN SE SPRICA – The Kamens
3. TUJEC – Be Radio
4. DANES UŽIVAJ – Faust
5. JAZ SEM TA – Čudežna polja
6. PRAVLJICA O MAVRIČNIH LJUDEH – Šank rock
7. SM RDEČA PESEM – Duša Uršič

PREDLOGI
TIŠI MOJ SONČEK – Agropop
Sonček sveti za oba – Peter Pan
PRVI ŠOLSKI DAN – Avtomobili

LESTVICA NARODNOZABAVNE GLASBE
KREČAKON, CEKRON PA Z MARELOF

1. BODI Z MANO – Ans. Nagelj
2. PESEM NIKOLI NE UMRE – Bratje iz Oplotnice
3. LE EN POLJUB, LE EN NASMEH – Fantje treh dolin
4. OČKA, VRNI SE ZDRAV – Katarina in ans. Slovenija
5. UPOKOJENSKA – Modra kronika
6. SREČNO SLOVENSKI VOJAK – Ans. Toneta Čučka
7. NAŠ ATA NI COPATA – Igor in Zlati zvoki

PREDLOGI:
1. ZA BLEDA V BOHINJ – Slovenski kvintet
2. MAMIN DAN – Celjski instrumentalni kvintet
3. NI NEVESTE – Ans. Jožeta Šumaha

Izpolnjene kupone pošljite do četrtka, 3. decembra 1992, na naslov Murski val, Slovenska 41, 69000 Murska Sobota, za glasbene lestvice.

Kupon št. 40

Glasujem za skladbo:
- tuja _____
- domača _____
- narodnozabavna _____

Ime in priimek ter naslov _____

2. VESTNIKOVA KRIŽANKA

Pravilno geslo je: **MURSKI VAL – NAJBOLJŠI RADIO NA SLOVENSKEM**

Nagrade prejmejo:

1. PETER ŠRAJ, 69231 Beltinci
2. DANI KRIŽANIČ, Lendavska 11, 69240 Ljutomer
3. MARIJA JAKIČ, Veščica 6e, Murska Sobota

Pisna potrdila boste prejeli po pošti.

ČESTITAMO!

SESTAVL. MARKO NAPAST	ESTETIKA, NAUK O LEPEM V UMETNOSTI	MOŠTVO, POSADKA	JEZERO V JUŽNI TURČIJI	GRŠKI BOG GOZDOV, PASTIRJEV IN ČRED	VRSTA ZOFE	ROMAN NABOKOVA IN FILM PO NJEM	ŠLOVENSKI POLITIK IN DIPLOMAT (ZVONE)
PISATELJ SUHODOLČAN							
ZEMELJSKI RAVNIK							
KLAVIRJU PODOBNA AVTOMAT. GLASBILO							
OPOMBA			PRVA UPRIZORITEV, PRVA PREDSTAVA	RUSKI REAKTIVEC / KRLEŽEVA DRAMA			
MANJŠI KOS BLAGA ZA KRPANJE							
AVTOMOBILSKA OZNAKA NORVEŠKE		FR. PISATELJ (ERNEST) / STAROGR. FILOZOF					
MESTO V JUŽNI ŠVEDSKI						RUDNINA, IMENOVANA TUDI RULA	TRIOGELNO POKRIVALO KAT. DUHOVNIKOV
UPRAVNA ENOTA V SEDANJI GRČIJI					GEORGE BUSH / VULKAN NA SICILIJI		
NORDIJSKI IZRAZ ZA SMUČI				NAJVEČJI IT. NAFTNI KONCERN / NATRIJ			
PREBIVALEC NAŠE ALPSKE DOLINE							
GOLJUFANJE							
ČEŠKO MOŠKO IME				NEMŠKI FILOZOF IN FILOLOG (GEORG)			

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE – Vodoravno: paprika, opravek, pratika, rele, Ed, Ati, ice, Vukov, m, LR, vasi, jama, KK, A, Alko, NSU, Ops, janičar, enakost.

podlistki

Ozdravim vse bolezni

»Že več kot eno uro me mori nek človek in mi ponuja vesoljsko ali kozmično ali kaj jaz vem kakšno medicino. Na te stvari se ne razumem. Prevzemite ga in odpravite! Ne morem se ga znebiti.«

»Imam kolegij.«

»Vem! Nekako se ga znebite,« mi je telefoniral direktor. »Ob pol dveh sem ga naročil k Vam.«

»Kako ob pol dveh?« sem pogledal na uro. »Pa to je zdaj. Kolegij . . «

Odložil je slušalko.

»Brigo moja...« sem bentil v nemo slušalko.

»Ga jaz prevzamem,« se je ponudil kolega, ko sem na kratko poročal o najinem pogovoru. »Razumem se na takšne tipe.«

Čez čas je nekdo odločno potrkal na vrata in jih tudi odprl.

»Želim, da razgovaram sa šefom lekarom. Zakazan mi je susret u pola dva, a sad je već prešlo pola dva,« se je v knjižnico prikotalil odločen glas.

»Pogrešno!« se je dvignil kolega in stopil proti njemu. »Sada je sastanak!« Zaprl je vrata.

Ni dolgo trajalo, ko so sestre poklicale glavno medicinsko sestro, ki je prisostvovala kolegiju. Ta se je kmalu vrnila vsa zaripla.

»Sestram hoče vreči vrata iz tečajev. Kako se dere, ko so mu rekle, da šef ne more priti, ker ima kolegij! Da on ni »niko i ništa,« da mu je direktor »zakazao razgovor sa šefom« ob pol dveh in zahteva pogovor. Pojdite, prosim, pa ga odpravite!« se je obrnila name.

Stopil sem na hodnik. Pred sestrsko sobo je za kljuko držal odprta vrata starejši možak, oblečen v brezhibno zlikano svetlo športno obleko. Okrog vratu svileno vijoličasto, belo pikčasto ruto, ovratnik roza srajce je imel odpet, v prsnem žepu enak robec kot ruto. Lakaste črno-bele čevlje so obrobljali gležnjaki zapeti s svetlečimi gumbi. Predstavil sem se mu in s tem prekinil prepir pri vratih.

»A, vi ste ta?«

»Govoriti ste želeli z mano.«

»Da! Dogovorjen imam sestanek z vami.«

»Gre za nesporazum; vodim strokovni kolegij.«

»Ob pol dveh imam jaz sestanek z vami!« je pribil.

»Za kakšno nujo gre, da se morava ta trenutek pogovarjati?« sem ga hladno vprašal. »Ste bolni?«

»Kdo vam je rekel, da sem jaz bolan? Ta, ki to trdi, je bedak!«

»O čem bi se pa potem morala midva tako nujno pogovarjati?«

»Ni v mojem stilu, da bi se stoje pogovarjal na hodniku,« me je zviška pogledal. »Jaz sem gospod inženir, kot ste vi gospod zdravnik. In kot gospod imam svoje principe. Eden od teh je, da se pogovarjam sede za mizo.«

Skušal sem premagati napetost, ki je zavladala med nama. Povabil sem ga v ordinacijo in posadil na stol, na katerem sedijo bolniki, sam pa sem se usedel na svojega, ki je nekoliko višji. Nelagodno se je počutil na nižjem stolu, kar ni mogel prikriti. Pristal sem na razgovor.

»O čem želite govoriti z mano?«

»O poslovnih stvareh,« je rekel umirjeno. »Tako kot vi se tudi jaz ukvarjam z zdravljenjem. Za razliko od vas se s tem ukvarjam že več kot štirideset let, in to z uspehom svetovnih razmer.« Neprizadeto sem ga opazoval. Bil je dovršeno obvladan, samozavesten. »Nisem jaz – kdorkoliže. Sem priznana in znana oseba. Posvetna oseba. Danes tu, jutri v Dubrovniku, čez tri dni v Stockholmu, v najboljših hotelih, vedno v apartmajih. Lahko jaz spim za vratmi skladišč, ne morem pa za vratmi sprejemati ljudi. To mi moj ugled in status ne dovoljujeta.«

»O čem bi naj bil najin poslovni razgovor?« sem ga prekinil.

»Nudim vam svoje patente in usluge, ki bodo vas in vašo ustanovo dvignili med prve v tej državi, med prve na tej vsemirski obli.«

»Proizvajate medicinske aparate?«

»Pa me menda ja nimate za trgovskega potnika?« me je zaničljivo ošinil.

»Rekli ste, da ste inženir.«

»Vsekakor sem inženir. Vendar se jaz ukvarjam z zdravilstvom. Imam svoje preparate, svoja zdravila, načine zdravljenja s katerimi ozdravim vse bolezni od najmanjše živalce, do največjega kolosa, vse bolezni človeka.«

Bolestna samozavest, nobenega dvoma, kar ni ravno zaupanja vredna lastnost intelektualca – sem pomislil.

»Kakšna so to zdravila?« sem vprašal.

»To so: sokovi kozmosa, zemlje, bilk, živali in človeka.«

»Imate ateste za ta zdravila? Dovoljenja za uporabo? Rezultate raziskav?«

Sem se začel zabavati. Kolegij, vidim, bodo morali končati brez mene.

»Niste me razumeli!« je razočarano ugotovil. »Tu niso potrebni atesti. Moji bolniki ne pijejo mojih zdravil. Sprejemajo jih iz kozmosa, od mene, preko mojih rok. Uporabljam pa le maže, ki jih v debelih naslagah mažem na podplate, dlani, na kožo. Jaz ozdravim vse bolezni, tudi tiste, ki jih klinika ne more ozdraviti in to nudim vam.« Neprizadeto sem ga gledal, on pa me je pozorno ocenjeval, kakšen vtis je napravil name. Z ničemer mu nisem pokazal, da bi to ugotovil.

»Na čem pa temelji vaše zdravljenje?« sem ga brezbarvno vprašal.

»Na izkušnji, tradiciji in filozofiji,« je izstrelil, kot da je pričakoval ravno to vprašanje.

»Brez znanstvenega preverjanja, testiranja?«

»Kaj je tu potrebno testirati?« je planil, »testi so moji uspehi, ki nikoli ne zatajijo. In jaz jih nudim vam.« Nepremično me je gledal v oči, jaz pa sem nezainteresirano molčal.

»Zakaj toliko vztrajate na teh testih?« me je nenadoma vprašal.

»Vsega kar se uporablja in je uspešno se tudi v uradni medicini ne da znanstveno razložiti in dokazati. Bomo apriori zavrgli vrednosti izkušenj samo zato, ker smo do njih prišli mi neposvečeni?«

»Doslej tega nisem trdil,« sem rekel počasi.

»Akupunkturo na primer,« je nadaljeval vzneseno, »ki dela čudeže, prav tako biopraksa, krioterapija, homeopatija, parapsihologija, jo bomo zavrgli? Tudi vaša balneoterapija in fizikalna medicina z dieto vred, je do nedavnega veljala za neresno medicino, da o klimaterapiji ne govorim. Mnogo je tega, da ne naštevam. Tudi v medicini je mnogo še nerazčiščenega. Bolezni, ki so pestile ljudi v revščini, zaostalosti, umazaniji, so, res, izginile. Zaslugo za to ste pripisali tabletam, predvsem antibiotikom, poželi uspehe, v bistvu pa si prisvojili rezultate napredka higiene, standarda.«

»To ni točno!« sem postal pozoren.

»Imate kakšno drugačno razlago?« me je zmagoslavno zbodel.

»Ni naloga zdravstva le delitev tablet kot vi to imenujete, ampak tudi prosveta, preventiva, kirurgija in vrsta drugih aktivnosti, ki ste jih vi prezrli.«

»Ne želim prepira,« je nenadoma mirno rekel.

»Jaz pa pričakujem poznavanje in korektno vrednotenje stvari, o katerih govoriva,« sem postal nekoliko glasnejši.

»Pa to vam hočem dokazati,« se je začel hahljati. »Pri nekaterih boleznih ste, res, uspešni, drugod, na primer pri kroničnih obolenjih, pa ste se slabo odrezali. Vedno več ljudi vam umira za rakom, srčnimi boleznimi, vedno več jih trpi za obolenji sklepov, vedno več je živčnih in nesrečnih ljudi, nagnjenih k samomorom. In tu, pri teh, žanjemo mi uspehe, tu naše metode nikoli ne zatajijo.«

»Stvari niso tako enostavne in lahko rešljive, kot jih vi prikazujete,« sem poskušal biti strpen. »V igri so številni dejavniki. Ti pa niso vedno od nas odvisni, so v družbi, okolici, v človeku. Nanje nimamo vedno odločilnega vpliva. V medicini se lahko pohvalimo z velikimi uspehi, priznamo pu tudi poraze. Z vedno novimi spoznanji si prizadevamo, da jih bo čim manj. Verjetno pa ne bomo nikoli tako samozavestno trdili, da naše mtode nikoli ne zatajijo, kot to počnete vi. To bi bila nesrečno, ne kritično in zato neresno, nevredno naše stroke.«

»Torej, apriorno odklanjate našo dejavnost?« me je vprašal čez čas.

»Ne! Odklanjam zlorabo sugestije v človekovi stiski v pridobitniške namene. Odklanjam nekritičnost neukih izvajalcev te dejavnosti, ki se je izkustveno na mnogih področjih dokazala, ker zaradi neznanja lahko povzročijo nepopravljivo škodo in mnoge tragedije.« Nekaj časa je molčal, jaz pa sem razmišljal, kako bi se ga znebil.

»Kaj mi predlagate?« je mirno vprašal.

»Ponudite svoje usluge kliniki, ki jih bo znanstveno preverila in stestirala.«

»Kaj je potrebno tu testirati?« je planil.

»Testi so moji uspehi, ki nikoli ne zataje.« Ni mogel iz svoje kože. »Moja klientela so slavne in znane osebnosti. Nisem jaz nevemkdo, da bi mojo dejavnost testirali ljudje, ki jo apriorno odklanjajo. Če bi vam navedel imena ljudi, ki mene sprejemajo, pri meni iščejo svoj mir, varnost, izgubljeno samozavest in zdravje, mi tega ne bi predlagali.«

Bil je resnično ogorčen.

»Ne dvomim, da so med vašimi pacienti znana in slavna imena, vendar to še ni dokaz, ki bi izključeval potrebo po znanstvenem preverjanju vaših metod, lahkovernost ljudi je brezkončna in drugo, vprašali ste me za nasvet.«

»Da! Vendar ne za takšnega.«

»Kaj ste pričakovali?« sem se skoraj nevljudno nasmehnil.

»Da boste sprejeli, kar vam ponujam.«

»Na žalost, tega ne morem sprejeti.«

»Odklanjate nekaj, kar bi vas pomaknilo daleč pred druge,« je razočarano ugotovil.

»Želim sodelovati s takšno ustanovo, kot je vaša. Usluge, ki sem jih doslej razdajal po svetu, ponujam vam.«

»Razumeti morate, da brez znanstvene potrditve ne moremo vašin uslug vpletati v naše programe. Zanje morate imeti dovoljenje strokovnih institucij,« sem hotel prekniti razgovor.

»Od vas grem v Ljubljano. Pridem z dovoljenji. Upam, da ne boste požrli besede. Se boste takrat pogovarjali z mano? Se bova dogovorila?«

»Ne bom požrl besede! Bova se pogovarjala! Če se pa bova dogovorila, je odvisno od marsičesa.«

»Pridem z dovoljenji!« je vstal in mi krepko stisnil roko.

Nikoli več ga nisem videl.

Dr. LOJZE ŠTEVANEC

Prekmurski »béroš« človek preteklosti

V našem kreiranem obmurskem prostoru, kateremu so celo Madžari rekli »Vend videk« (Slovenska krajina), so živeli pod tedanjo vrhovno upravo dokaj samostojno življenje vse do obmejne reke Mure tudi grofje madžarskega rodu.

Pokrajina je bila razdeljena v enote – samostojne grofije. Te so temeljile na upravni oblasti in utrditvi notranjih razmer kot obrambnem dejavniku te pokrajine. Spričo vsega tega je imel zemljiški posestnik kot gospod in lastnik zemlje fevdalne obveznosti oz. določeno stopnjo družbenih obveznosti.

Tudi takratna posestniška družba je imela svojevrsten ustroj. Najpomembnejše je bilo obdelovanje zemlje, ki je še danes osnova za preživljanje.

V drugi polovici prejšnjega stoletja že zasledimo nove odnose med stopnjami višjega in nižjega lastništva. Tudi kmet že ima dajatve za zemljiško posest, ki jo obdeluje, toda še vedno je le podložen kmet s tlako v korist grofa.

Za te čase zemljiškega gospostva je poglaviten nastanek delavcev, ki so življenjsko povezani z vsakdanjim delom na grofovskem posestvu.

Maloštevilne kmetije niso zadoščale za preživetje vseh vaščanov. Tako je bilo skoraj obvezno prijeti za vsako delo pri grofu oziroma na »marofih«. Ali obdelovanje zemlje ali paša živine.

Ustno izročilo potrjuje, da je o vsem tem odločala predvsem velikost grunta. V običajni kmečki kuhinji ni bilo kruha, kaše, mleka, mesa in jajc za številno družino.

Razvoj je tako mnoge prisilil, da so šli samostojno pot. Ob dobršni podpori grofovskega upravnika posestva so tako lahko postali predvsem samo »BEROŠI«, tisti, ki so z volovsko vprego obdelovali zemljo.

Ne zamerite mi, dragi bralci, da po zaslugi brihtnih starejših glav iz okolice Sobote, predvsem Kupšinec, pripovedujem o malodane neverjetnih gospodarskih razmerah – »beroškem« delu pri grofih na »marofih«. Morda bi kdo drug te reči drugače zapisoval, toda jaz sem rojen v Kupšincih in prav zato, ker sem lastnik starega grofovskega »marofa«, imam več, celo mnogo razumevanja za posebno družbeno raziskovanje.

Pomislite, kako so bili tisti mali, nepismeni, a dobri ljudje koristen in ustvarjalen hlapčevski potencial v preteklem času. Ker je vsa družina živela na gospodovem dvorišču, so morali obdelovati v glavnem njegovo dominikalno zemljišče. V zvezi s takim razvojem je rasel tudi pomen poljedelstva in živinoreje. Polje je že dajalo ob pšenici, ječmenu, prosu in ovsu tudi buče, repo, kumare, čebulo, redkev in zelje. Ob kravah, ki so dajale mleko, je bila glavna delovna živina vol, »günec«.

Širom po naši pokrajini so bila obsežna posestva in na njih so se uveljavljale tudi različne podložniške dolžnosti. Ti mali in dobri garači so pri uvidevnem fevdalcu naleteli tudi na pomembno oporo. Posebno z uveljavljanjem vere, ki je pripomogla k delni pravni samostojnosti, h koščku lastne zemlje, po kateri so hrepeneli od prvega srečanja s pridelki.

Spomnim se sovaščana Kalmana, ki je ob obvezni oddaji rad naglasil: »Delo je moja »herbarska« tradicija. Roke moje matere so me božale še na »marofi«, da sem spoznaval grablje, koso in potrpežljivo dolgotrajno delo. Danes se spominja preteklosti, v rokah drži Evangeličanski list in razlaga najmlajšim, ki radi poslušajo o snobističnih užitkih preteklosti, s katerimi je prežeta tradicija našega ljudstva.

(Dalje prihodnjič)

DINI TITAN

Kmetijska zadruga Dobrovnik, z.o.o.

razpisuje po sklepu upravnega odbora prosto delovno mesto

VODJE KOMERCIALE KMETIJSKE ZADRUGE

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še naslednje:
- višja ali visoka izobrazba agronomske ali ekonom ske smeri
- vsaj 2 leti delovnih izkušenj
- znanje vsaj enega od tujih jezikov (nemški ali angleški)

Kandidati naj priložijo dokazila o izpolnjevanju pogojev.
Prijave pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Kmetijska zadruga Dobrovnik, z.o.o., Dobrovnik 255, 69223 Dobrovnik.

JANEZ BALAŽIC

Johannes Aquila

11.

Vse stene, vključno z obokom prezbiterija, so poslikane. Zaradi arhitekture in razpoložljivih ploskev za poslikavo je slikar stene prezbiterija razdelil v dva pasova: v spodnjega je postavil podobe svetnic, prizor Oznanjenja, angela Mihaela s tehtnico (Psihostasija), višje pa – v podločnih poljih oboka – simbole štirih evangelistov. Sistem poslikave in organizacija le-te seveda ne dopuščata uvrstitve uresničene programske sheme znotraj določnejšega ikonografskega tipa poslikave, npr. v okvir t.i. razvoja kranjskega prezbiterija.[1] Nemara do popolnejše uresničitve in uveljavitve ikonografskega programa poslikave ni prišlo predvsem zaradi skromnejše arhitekture ter razpoložljivih slikovnih površin.

V pritličnem pasu severne stene prezbiterija v Velemeru so ohranjeni zgolj barvni preostanki, ki so nekoč udejanjali prispodobo dekorativno naslikane zavese. Višje levo od stenskega tabernaklja je delno ohranjen napis ANNO, izpisan s kapitali, tam pa, kjer bi pričakovali, da bo letnica, pa je žal le-ta uničena. Z druge strani tabernaklja je upodobljena svetnica z modelom cerkve v levi roki. Vidna je zgolj do pasu. Obraz svetnice odlikuje tankočutna modelacija obraza; posamični deli – obrazne poteze so senčene izraziteje, vendarle ne z notranjo risbo, ampak z barvno modelacijo. O liku svetnice z modelom cerkve v roki doslej ni bilo enotnega mnenja. Po besedah nekaterih naj bi šlo za upodobitev sv. Sofije,[2] Prokoppova pa vidi v njej sv. Barbaro.[3] Obe identifikaciji sta vprašljivi, ker se zgolj po atributu modela cerkve ne more opredeliti, koga naj bi svetnica upodabljala. Zategadelj kaže iskati rešitev podobe svetnice z modelom cerkve v rokah in njeno identifikacijo skupaj s prizorom angela Mihaela, ki tehta duše na nasprotni južni steni prezbiterija.[4] Ikonografski, simbolni pomen psihostasije (prizor, ko angel Mihael tehta duše) se namreč razkriva v povezavi duše donatorja in angela z modelom cerkve ob njem na desni strani tehnične osti. Angel z modelom cerkve prevesi v drugo stran tehtnično kupo, ki jo »obtežujejo« štirje zlodeji, kar naposled aludira na naročnikovo dejanje (donacija gradnje cerkve in poslikave), ki ga pooseblja omenjena svetnica na severni steni prezbiterija.

V podločnem delu severne stene prezbiterija je ohranjenih le nekaj fragmentov upodobitve angela, simbola evangelista Mateja. Na nasprotni strani iste ploskve, desno zgoraj od stenskega tabernaklja, je delno ohranjen avtoportret slikarja Janeza Akvile, eden prvih v srednjeveškem srednjeevropskem stenskem slikarstvu nasploh. Mojstra Akvilo karakterizirajo temni lasje in polna brada. Priprt pogled in nekolikanj kvišku dvignjena glava govorijo o zavzeti molitvi upodobljenca. Spodnja partija upodobitve je slabše ohranjena, vendarle dovolj, da prepoznamo osnovni tip figuralne postavitve. Ob mojstrovi podobi je napisani trak, ki sporoča... anne Aquila pictore (v celoti se je glasil Omnes Sancti orate pro me Johanne Aquila pictore, v prevodu Vsi sveti prosite za me Janeza Akvilo slikarja). Identiteto slikarja potrjuje ob nogah Akvile naslikano slikarsko cehovsko znamenje – ščit s tremi manjšimi praznimi (belimi) ščitki v notranjem polju. Ta napis in slikarsko cehovsko znamenje več kot zgovorno opredeljujeta, da gre za podobo slikarja Janeza Akvile, ki je bil takrat, vsaj po tem kar lahko razberemo iz obraznih potez upodobljenca, star med trideset in štirideset let.

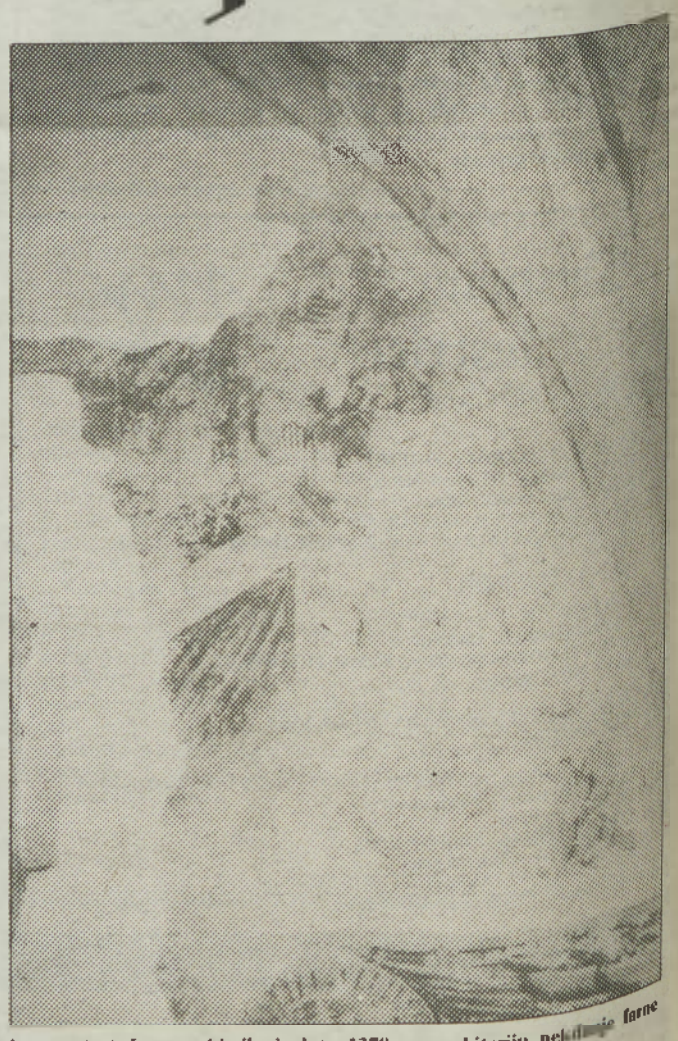

Avtoportret Janeza Akvile iz leta 1378 v prezbiteriju nekdanje farne cerkve sv. Trojice v Velemeru

(Nadaljevanje prihodnjič)

[1] France Stele: Slikarstvo v Sloveniji od 12. do srede 16. stoletja, Ljubljana 1969, 164–166.

[2] Na tako identifikacijo svetnice lika z modelom cerkve naj bi asocirale začetne črke besed v napisu oz. napisnem traku, ki spremlja avtoportret Janeza Akvile: Omnes Sancti Orate Pro Hoc Ioanne Aquila = O SOPHIA. Tak razrešitev pomena in tako upodobitev je tvegana že zato, ker besede v napisnem traku niso postavljene v tak zvezo, čeravno je napis le delno ohranjen.

[3] Mária Prokopp: Italian Trecento Influence on Murals in East Central Europe particulary Hungary, Budimpešta 1983, 189.

[4] Tönde Wehli, Bemerkungen zu den Darstellungen einer weiblichen Figur mit Kirchenmodell und Seelenwägung im Kirchenchor zu Velemér, v: Johannes Aquila und die Wandmalerei des 14. Jahrhunderts (zbornik razprav, ur. Ernö Marosi), Budimpešta 1969, 81.

Bo István Štefan?

Slovensko-madžarski odnosi in dogovori, ki sta jih v zadnjem času sprejeli obe državi, so lahko za zgled – Kako daleč so na svoji narodnostni poti porabski Slovenci?

Družbe, ki presežejo zgodovinske obremenitve in sprejmejo kot eno od najpomembnejših meril za presojanje demokratičnosti njihovega razvoja zavzemanja za pravice manjšin, so korak dlje od drugih. Med njimi sta lahko svetel zgled tudi Slovenija in Madžarska, ki sta v zadnjem času sklenili več sporazumov in dogovorov, ki zagotavljajo pripadnikom madžarske narodnosti pri nas in porabskim Slovencem na Madžarskem, lahko bi rekli nadstandardne pravice, torej več, kot je v mednarodni praksi. To velja še posebej za Sporazum o zagotavljanju posebnih pravic slovenske narodne manjšine v Republiki Madžarski in madžarske narodne skupnosti v Republiki Sloveniji. Marsikaj, kar je zapisano v tem sporazumu, že izvajajo tudi v praksi na obeh straneh meje. Lahko bi rekli, da je v Sloveniji narodnostni položaj Madžarov na splošno boljši, kot to velja za Slovence na Madžarskem. Povsod pa so še nerešene naloge in problemi. Pričakovati je, da bo omenjeni sporazum prinesel (sčasoma) korenite spremembe predvsem v Porabju – če pravice ne bodo ostale le na papirju, ampak jih bodo uresničevali tudi v praksi.

Podpisnici zagotavljata možnost za ohranitev in razvoj ter svobodno izražanje kulturne, jezikovne, verske in celostne slovenske oziroma madžarske identitete manjšin in njunih pripadnikov. V ta namen bosta sprejeli in uveljavljali ustrezne oblike in mehanizme pri izobraževanju, kulturi, javnem obveščanju, založniški in znanstvenoraziskovalni dejavnosti, gospodarstvu in na drugih področjih, ki bodo prispevali k čezmejnemu razvoju manjšin. Tako se glasi 1. člen tega sporazuma. Mar ni zelo »velikodušen«? Sledijo konkretnejše opredelitve in naloge, ki čakajo obe strani pri uresničevanju narodnostnih pravic. Kako daleč so na tej poti Porabci, ali so jo lahko »trasirali« tudi sami in kje so še njihove »slepe točke«, smo najprej poskušali ugotoviti v pogovoru s predsednikom **Zveze Slovencev na Madžarskem Jožefom Hirnökom.**

Józef Hirnök, predsednik Zveze Slovencev na Madžarskem, nam je razkril poglede Porabcev na nov sporazum z zaščito manjšin.

»Moram povedati, da smo imeli porabski Slovenci kar dobro možnosti vplivanja na besedilo skupnega sporazuma in da so večino naših predlogov tudi upoštevali. Najprej so pripravili ločena osnutka sporazuma v Budimpešti in Ljubljani. Ta osnova za skupen predlog je potem bilo slovensko besedilo. Preden sta ga obe delegaciji uskladili na skupnem srečanju v Budimpešti, so tja že prej povabili tudi predstavnike naše Zveze Slovencev na Madžarskem, da smo lahko tudi mi povedali svoje mnenje in predloge. Ker smo bili skoraj z vsem zadovoljni, smo želeli bistveno pripombo na lokalno samoupravo. Dosegli smo, da je prišlo v sporazum celo, da upravna in teritorialna organiziranost države, kot tudi lokalna samouprava ne bosta v škodo manjšin. To pomeni, da bomo lahko sami odločali, kakšna organiziranost bo za nas najbolj sprejemljiva. Država pa mora zagotavljati možnosti za delovanje organizacij, ki zastopajo manjšinske interese na državni ravni.«

– Prav gotovo pa je najpomembnejše vprašanje narodnostnega razvoja pouk v maternem jeziku, in to v vrtcih, osnovnih, srednjih ter visokih šolah. Je 2. člen, ki zagotavlja to pravico, že zadovoljivo uresničen?

»Če najprej pogledamo stanje v vrtcih – le-ti so v Slovenski vesi, Sakalovcih, Števanovcih in na Gornjem Seniku –, potem moramo ugotoviti, da s poukom materinščine v njih nismo zadovoljni. Naša zveza je mnenja, da bi morala biti slovenščina vsak dan pri vzgojno-izobraževalnem delu v vrtcih, torej ne samo 2-krat tedensko, kot je sedaj po urniku. Zato smo pripravljeni organizirati poseben seminar za vzgojiteljice in jih tudi dodatno finančno nagrajevati za dvojezično delo. Seveda pa bi potem želeli spremljati njihovo delo. Ampak to še ne bo dovolj, če ne bomo uspeli dvigniti narodnostne zavesti pri vzgojiteljicah in tudi starših. Lepo bi bilo, če bi se otroci doma naučili vsaj domače narečje, na katerem bi potem temeljilo nadaljnje jezikovno usposabljanje. Tako bi se otroci tudi bolje pripravili za vstop v osnovno šolo. Tu je položaj slovenščine precej ugodnejši, saj je poleg rednih ur slovenščine tudi dvojezični pouk pri nekaterih predmetih. Kljub vsemu pa bo potrebno tudi pri osnovnošolskem izobraževanju več stvari izboljšati in odpraviti nekatere probleme. Podobno kot velja to za vzgojitelje, bi bilo treba tudi pri učiteljih dvigniti narodnostno zavest, kajti samo učitelj, ki dela s srcem, je lahko uspešen in naredi več, četudi nima ustrezne izobrazbe. Skrbi nas tudi obstoj osemletke v Števanovcih. Če bo število otrok še dalje padalo, se lahko zgodi, da tamkaj ne bo več popolna 8-razredna šola. Težko bo namreč zagovarjati financiranje osemletke, če jo bo obiskovalo 20 do 30 otrok. Če je v razredu 5 ali 30 otrok, je potrebno enako število učiteljev.

Bojimo se, da občina ne bo več sposobna zagotoviti lastnega deleža sredstev za delovanje šole. Nadalje ne moremo biti zadovoljni z rešitvijo šolanja učencev iz Slovenske vesi, ki obiskujejo šolo v Monoštru in imajo pouk slovenskega jezika le v primeru, če jih starši posebej prijavijo. Za učence iz Sakalovec pa je slovenščina kot predmet obvezna, nimajo pa dvojezičnega pouka nekaterih predmetov, kot je to v osemletki na Gornjem Seniku. Še najslabše pa je izobraževanje v slovenskem jeziku na srednjih šolah. Zaenkrat obiskuje le nekaj dijakov gimnazije v Monoštru fakultativni pouk slovenščine. Spodbuden primer pa je učenka z Gornjega Senika Ester Šulič, ki obiskuje gimnazijo v Murski Soboti. Lepo bi bilo, če bi bilo takšnih učencev 5 do 7. Potem bi se lahko več naših učencev vpisalo tudi na katedro za slovenski jezik in književnost na Visoki učiteljski šoli Sombotel ali katero od univerz v Sloveniji.«

Sándor Holec, župan občine Števanovci: »Table s slovenskim napisom na občinski stavbi zaenkrat še nimamo, vsekakor pa jo nameravamo kmalu namestiti. To je že dogovorjeno. Tudi naši ljudje radi slišijo, če so programi na prireditvah v obeh jezikih. Mislim, da morajo za jezikovno znanje več storiti učitelji. Čeprav število učencev pada, si bomo prizadevali, da bi obdržali osemletko. Glede uresničevanja novega sporazuma pa mislim, da ga bomo težko in počasi uresničevali. Največ težav bo s pisnimi dokumenti v slovenskem jeziku, saj tega doslej nismo delali. Pričakujemo natančnejša navodila, da bomo vedeli, kaj storiti, če bo nekdo zahteval, naj njegovemu otroku zapišemo ime Štefan ali kakšno drugo slovensko ime v izvirni obliki.«

– Za razvoj narodnosti je prav gotovo pomembna tudi lastna kulturna dejavnost. Tu je najbrž stanje še kar zadovoljivo?

»Da, lahko bi rekli, da imamo porabski Slovenci še kar bogato kulturno dejavnost. Na Gornjem Seniku uspešno delujejo mešani pevski zbor, folklorna in lutkovna skupina, v Števanovcih so ustanovili ženski pevski zbor, v Monoštru pa tečejo priprave za ustanovitev ženskega kvarteta.«

– Sporazum vam zagotavlja tudi gostovanja amaterskih ali profesionalnih kulturnih skupin od drugod, denimo iz matične Slovenije, pa tudi ustanavljanje lastnih organizacij in skladov. Kaj bi rekli o tem?

»Kar se tiče gostovanj kulturnih skupin iz Slovenije, smo zadovoljni. Velika pridobitev za naše delo je Zveza Slovencev na Madžarskem, ki smo jo ustanovili leta 1990. Predtem smo imeli skupno zvezo s hrvaško in srbsko manjšino, ki je imela sedež v Budimpešti in je bila zaradi tega precej odmaknjena. Zdaj imamo Slovenci torej lastno, samostojno zvezo s sedežem v Monoštru. Tu nas lahko pripadniki narodnosti in drugi obiščejo vsak dan ali mi pridemo k njim. Našo zvezo je letos obiskal celo madžarski predsednik Árpád Gonc. Mislim, da je ena zveza dovolj in da lahko nastane precejšnja škoda, če bo država podpirala tudi delovanje tako imenovane Zveze Vendov na Madžarskem, ki ima sedež na Verici. Nič nimamo proti, če bo ta zveza skrbela za ohranjanje domačega narečja, ne moremo pa sprejeti njihove teze, da tukajšnji Slovenci nimamo nič skupnega s Slovenijo, da tam ni naš matični narod. To njihovo stališča izključuje možnost za sodelovanje, ki bi bilo sicer lahko koristno. Zdi se nam tudi, da ima ta zveza predvsem politične cilje.«

– Poseben člen v sporazumu govori o pravici manjšin do informiranja v maternem jeziku v tisku, na radiu in televiziji.

»Seveda, tudi ta dejavnost je za nas zelo pomembna. Z uresničevanjem te pravice pa smo lahko še kar zadovoljni. Tako izdajamo lasten časopis Porabje, ki ga berejo skoraj v vsaki slovenski družini v naših krajih. Tudi na ta način se širi jezikovno znanje. Prej so dobivali ljudje le nekaj izvodov Ljudskega lista iz Budimpešte in Vestnika iz Murske Sobote. Že več let imamo tudi posebne radijske oddaje na Radiu Győr, ki pa jih žal lahko posluša zaradi neke čudne frekvence le malo ljudi. Precej drugače pa je z televizijskimi oddajami iz studia v Sombotelu, ki so na sporedu 2-krat mesečno, morda pa bomo dosegli, da jih bomo lahko gledali vsak teden. Predvideno je namreč, da bo urednik živel in delal v Monoštru. Dogovorjeno pa je tudi sodelovanje s televizijo Slovenija. Ker nam ta člen zagotavlja tudi pravico do spremljanja radijskih in televizijskih programov matičnega naroda, si bomo prizadevali, da bi uredili pretvornik za TV Slovenija. Zdaj ljudje marsikje ne morejo gledati slovenskega sporeda.«

– Največ »preglavic« pa bo najbrž z uresničevanjem 4. člena, ki govori, da podpisnici zagotavljata pripadnikom manjšin svobodno uporabo njihovega jezika v zasebnem in javnem življenju, uporabo izvirnih imen in priimkov in njihovo vpisovanje v matične knjige. Pa tudi uporabo obeh jezikov pri zemljepisnih imenih in javnih napisih, v organih lokalne samouprave, v pisni in ustni komunikaciji pred upravnimi in sodnimi organi ter drugimi javnimi službami.

Vse to bo v praksi res težko uresničevati. Imen in priimkov najbrž sedaj naenkrat ne bomo spreminjali, ker bi si potem morali zamenjati tudi številne uradne dokumente. Doslej pa ni bilo prakse, da bi v matične knjige vpisovali imena v slovenski obliki, na primer Štefan, Anton, Sonja... Namesto tega so notarji zapisali István, Antal, Zsofija... Morda bodo vpisovali izvirna imena in priimke za novorojence. To bi bilo seveda lepo. Zelo težko bo izvajati tudi pravico do pisnih dokumentov v slovenščini, saj delavci na občinah za kaj takega sploh niso usposobljeni. Nekateri niti ne razumejo slovensko. Vprašanje je, ali si ljudje to sploh želijo. Znano je, da so imeli doslej pravico zahtevati prevajalca, če so imeli opravek na sodišču v Körmendu, pa se to najbrž ni zgodilo niti v enem primeru. Z uresničevanjem tega člena bodo res precejšnje preglavice.«

– Si od sporazuma obetate tudi boljši gospodarski razvoj?

»Mislim, da bodo možnosti res nekoliko večje, čeprav je v gospodarstvu kriza. Problemi z zaposlovanjem so povsod po državi. Bolj pa bi se lahko razvilo gospodarsko sodelovanje s Slovenijo. Tu se nekaj že premika. Gospodarska zbornica Slovenije ima nekatere koristne predloge, pa tudi naša stran je zainteresirana. Kot pomembno pridobitev pa lahko štejemo odprtje meddržavnega mejnega prehoda Gornji Senik-Martinje, ki omogoča tesnejše stike ljudi z obeh strani meje. Mogoče bomo uspeli odprti tudi mejni prehod Verica-Čepinci. To bi lahko pospešilo razvoj turizma, trgovine in drugih dejavnosti.«

Po vsem sodeč je vsebina sporazuma o zagotavljanju manjšinskih pravic Madžarov v Sloveniji in še zlasti porabskih Slovencev na Madžarskem marsikoga presenetila s tako veliko »ponudbo« pravic. Tudi avtorja tega zapisa.

Besedilo in fotografije:
JOŽE GRAJ

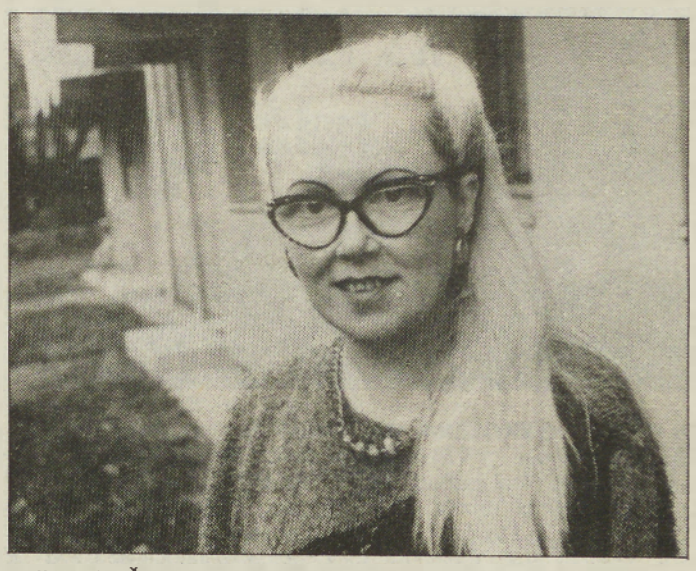

Valerija Šeruga, svetovalka za slovensko šolstvo v Porabju: »To je zame novo področje dela. Tudi jaz si bom po svojih močeh prizadevala za uresničevanje sporazuma o zagotavljanju manjšinskih pravic, in to seveda predvsem v vzgoji in izobraževanju. Najprej bo treba dvigniti raven znanja slovenskega jezika vzgojiteljev in učiteljev, da bodo lahko uspešnejši pri usposabljanju otrok.«

Največ javnih dvojezičnih madžarsko-slovenskih napisov lahko vidimo na Gornjem Seniku.

POMOČ OTROKOM V VIDONCIH – Majhni begunci v zbirnem centru v Vidoncih so se razveselili tudi pomoči, ki jo jim je daroval in zbral gospod Rudolf Schwarzbock iz Gollersdorfa ob pomoči našega rojaka, ki je zaposlen v Avstriji, gospoda Rudolfa Graha iz Doliča. Otroci so se seveda najbolj razveselili slaščic, sadja in igrač. V paketih, namenjenih za najmanjše v zbirnem centru, pa so bila še zimska oblačila in obutev, šolske potrebščine, margarina, mleko v prahu in druga živila. Vodstvo zbirnega centra, še posebej pa otroci so za darovano hvaležni.

MH

Posebnež s poslanstvom

Gospod Gerald Thiemig je doma iz Dessaua, iz nekdanje Vzhodne Nemčije. Pravi, da nima nič slovanske krvi, čeprav njegovo početje, ki ga vodi naokrog po Sloveniji, spominja na slovansko prizadetost oziroma sodi med tista srdnjeevropska zweigovsko-hašekovsko-krležijanska stanja duha, v katerih se posameznik odvrne od vsakdanjega kruhoborskega življenja in se zapre v skedenj ali v podstrešno sobo, kjer piše blonde misli na po slivovki dišeče papirje ali pa odkriva perpetuum mobile.

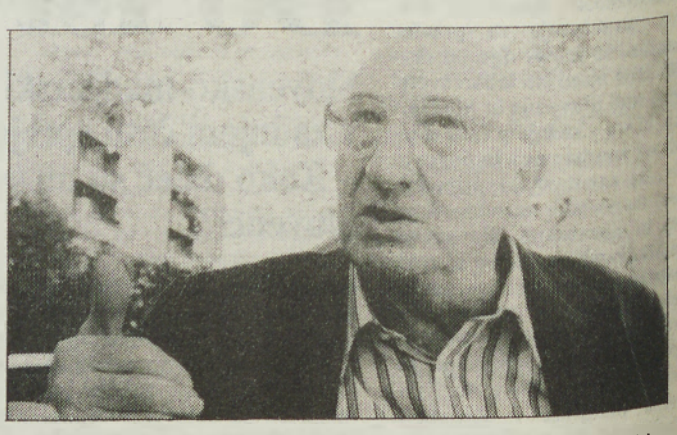

Iskreno, kakor iskreno to počne gospod Thiemig. Kaj pa vem, saj če tako pomislim, morebiti njegovo početje sploh ni nenavadno. Gospod Thiemig je sicer povedal, da mu je zdravnik, na vprašanje, kako je z njegovo telesno kondicijo, ker za svoje poslanstvo – da to je prava beseda, poslanstvo! – vzpostavljanja vezi med Slovenijo in vzhodno Nemčijo mora biti zdrav, odvrnil, vse v redu, gospod Thiemig, samo v glavi vam včasih popusti kakšen vijaček. Gerald Thiemig je »osi«, je vzhodni Nemec, po poklicu diplomirani učitelj ekonomije; čeprav je 1974. po »berufsverbotu«, po prepovedi opravljanja poklica, ki si jo je zaslužil, ker je na nekem sindikalnem zborovanju govoril nekaj malega proti oblasti, izgubil službo, ni zadovoljen z združeno Nemčijo.

Zdaj je upokojenec. Žena je doma, on pa hodi po Sloveniji, ker opravlja tukaj poslanstvo. Kakšno poslanstvo?

Tole je njegovo poslanstvo: dopovedati vzhodnim Nemcem, da v Sloveniji ni vojne, da so tukaj lepi kraji in razmeroma razvit turizem.

»Nihče ne verjame, da tukaj ni vojne. Takoj ko sem prišel čez avstrijsko-slovensko mejo, sem nekoga prosil, da me je fotografiral pred avtomobilom s časopisom v rokah, na katerem se je videl datum. Prosil sem tudi vašega mejnega policista, da mi je v potni list pritisnil žig, tudi to sem fotografiral in vse poslal redakcijam nekaterih naših časopisov.«

Gospod Thiemig je prepričan, da mu uredniki in novinarji ne verjamejo, zaradi česar njegovega truda ne jemljejo resno. »Ta informacijska blokada je načrtna, ker zdaj vsi hodijo na morje v Italijo.« Prosi, naj v neki zvezi omenim časopisa Postdamer Neueste Nachrichten in Mitteldeutsche Zeitung, ki izhaja v Halleju, od teh dveh je dobil polovičen pristanek za objavljanje svojih člankov o turizmu v Sloveniji.

Tudi potovalne agencije mu ne verjamejo. Njihovi šefi mu menda pravijo, »nočem si tam razbiti svojih avtobusov, na tistih cestah, pa še povrhu v vojnih razmerah.« ali pa pravijo: »Dobijo naši turisti tam sploh kaj za pod zob, saj tam sploh ni turistov.«

Thiemig se spomni vsemogočega, da bi jih prepričal. Ko ga je nekdo tukaj opozoril na članek o italijanskem lovcu, ki je obstrelil nekega domačina, je članek takoj poslal na redakcije omenjenih časopisov. Če je italijanski lovec tukaj, potem je tukaj tudi razvit turizem!

»Najlepše pa bi bilo, če bi prišel v televizijsko oddajo Schreinemakers v živo, na SAT 1, ki predstavlja poseben in izredne reči.« Ne zaradi drugega, zato, ker toliko ljudi gleda to oddajo in potem bi vsi zvedeli za slovenski turizem.

S predsednikom Pomurske turistične zveze se je menda dogovoril za gostovanje karavala iz Dessaua v pustnem času. Naši pa naj bi potem potovali tja. Srečal se je tudi s predstavniki Radenske in Moravskih Toplic.

Š. SMEJ

Foto: N. Juhnov

Srečanje opozicije z ÖVP

Dva dni je imela Avstrijska ljudska stranka (ÖVP) v gosteh prijateljske stranke iz Štajerske in Prekmurja. Prvi dan je bil v znamenju spoznavanja in povezave med slovenskimi in avstrijskimi obrtniki in zasebnimi podjetniki obmejnih pokrajin. Dr. Štefan Špilak je v svojem referatu orisal trenutni gospodarski položaj v Sloveniji, predvsem iz vidika malega gospodarstva in podjetništva. Na srečanje in pogovore so bili prvi dan vabljeni obrtniki in zasebni podjetniki iz vseh štajerskih in prekmurskih občin. Zanimanje in predvsem udeležba v Josef Krajner hiši v Gradcu je bila velika. Poleg obrtnikov in podjetnikov iz občine Gornja Radgona je bila v Gradcu zbrana smetana teh branž. Sklenjenih je bilo tudi nekaj konkretnih aranžmajev. Zvečer so Prekmurci in Štajerci navzoče razveselili z lepim kulturnim programom.

Drugi dan je bil namenjen pogovor o podobnostih in sorodstvu strank štajerske in prekmurske desnice z avstrijsko ljudsko stranko. Iz Slovenije so pogovore vodili Janez Gajšek (Maribor), dr. Jože Magdič (Mur. Sobota), oba člana slovenskih krščanskih demokratov in Andrej Hrastelj (Gor. Radgona), Narodni demokrat. Srečali so se tudi župani in predsedniki izvršnih svetov omenjenih pokrajin s kolegi avstrijske Štajerske. Na koncu pogovorov, ki so jih ocenili za zelo plodne in potrebne, so sklenili, da bo naslednje srečanje v Sloveniji kar kmalu.

21. 11. 1992 JJ

Nekaj misli o turističnem filmu Pomurje – dežela zdravja

Če je res, da gledamo stvari, ki jih imamo radi, s srcem, potem to velja za turistični film Pomurje – dežela zdravja. Film je bil predstavljen 23. oktobra 1992 na Gospodarskem razstavišču v času sejma NARAVA–ZDRAVJE v Ljubljani. Lep je in mlad, kot so mladi ljudje, ki so ga ustvarjali. Lep, ker je tudi dežela, ki jo prikazuje lepa, ponekod še starodavna in tako drugačna. Prav očarljiva starodavnost in drugačnost sta me pritegnili, ko sem skoraj pred tremi desetletji prišla semkaj in ostala več kot deset let. Pokrajina je postala del mojega življenja, del mene. Spominjala me je na otožne ravnice okrog Bremna, kjer sem kot študentka prebila nekaj mesecev.

Nežno zelena ozimina sredi belih zaplat snega v začetku pomladi, razkošno cvetoči grmi črnega trna ob robovih gozdov, zvončki z močvirnih travnikov, polja zlatega klasja, tihi logi, sončne gorice, Mura... In ljudje. Dobri in prijazni.

To, skoraj pozabljeno lepoto sem podoživljala ob gledanju filma Pomurje – dežela zdravja. Pokrajino in vse, kar je človek na tem koščku ustvaril zdaj in nekoč in kar je ohranil. Naravo. Čudovita arhitektura cerkva – gotska bisera v Turnišču in Martjancih, edinstvena rotunda v Selu – graščine z mogočnimi pročelji. Pa ponekod še tiste ljubke, s slamo krite majhne hiške in okenca, polna rdečih cvetov »muškatelnov«. Mlin na Muri. Štorkljina gnezda na telegrafskih drogovih in dimnikih domačij. Glina v lončarjevih rokah, ki postaja vrč in krožniki, s katerimi je slovenski arhitekt Plečnik edinstveno izpopolnil notranjščino bogojinske cerkve. Starodavni leseni zvoniki v Motvarjevcih. Vihrajoče grive konj. Travniki in griči, vode in gozdovi in jezera. Vasice in mesteca, s sedanjostjo in zgodovino. Vrelci iz neder pomurske zemlje, topli in zdravilni, ob katerih so zrasla sodobna zdravilišča Moravske Toplice, Terme, Radenci, Banovci. Doživetja, ki prinašajo v duše mir in skladnost, občutek, da je toliko drobnih lepot, trenutkov, za katere je vredno živeti in ob katerih postajamo srečnejši, boljši, bogatejši in bolj zdravi.

Film Pomurje – dežela zdravja je vrsta najlepših motivov iz severovzhodnega dela naše domovine, iz dela, ki ga, morda, Slovenci še premalo poznamo in cenimo v njegovi enkratnosti. Čutiti je, da so film oblikovali ljudje, ki so zaljubljeni v zemljo ob Muri, ki so del nje. Zato je tudi Kreslinova glasba tako usklajena z vsebino posnetkov, tako občutena, tako čustva vzbujajoča, da pokrajino in njene ljudi doživimo. To velja tudi za besedilo. Le nizanje motivov, menim, je malce prehitro, kar pa je, menda, mogoče popraviti.

Bo film Pomurje – dežela zdravja našel prostor v našem televizijskem programu, ga bomo predstavili tudi našim in tujim ljudem po svetu? Vreden je tega. Še bolj pa pokrajina, ki jo odkriva.

Petja Fajdiga-Sever

Uspešen podjetnik – uspešen v državnem zboru!

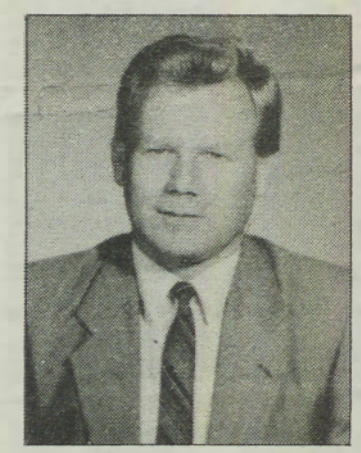

Gospod **JOSIP KELEMEN,** dipl. ekonomist in inženir strojništva, je lastnik podjetja **TIPING** v **Veščici** pri Murski Soboti. Kot petnajstletni deček je prišel v Slovenijo iz hrvaškega Zagorja. Izobraževal se je od vajenca, strojnega inženirja, do diplomiranega ekonomista. Začel je kot delavec, bil desetletje uspešen direktor, pet let predavatelj na soboški vajenski šoli in sedaj je pet let samostojni podjetnik.

Kelemenova dosedanja oseminštiridesetletna življenjska pot je bila nadvse ustvarjalna. Pri svojem delu se je pokazal kot človek, ki mu ni nič tujega. Naloge, ki si jih je zastavil, uspešno izpolnjuje, saj se to kaže pri njegovem sedanjem proizvodnem programu, izdelovanju notranje opreme iz medenine in drugih kovin. Njegovi izdelki krasijo vrsto hotelov, poslovnih prostorov, gostišč in posebno pomembno je, da je sodeloval pri opremljanju nekaj vrhunskih luksuznih ladij oziroma plovnih hotelov za Finsko in Švedsko. Prav te dni pripravlja pogodbo za opremo še ene podobne ladje. Takšna zahtevna naročila so priznanje za kakovost in pravočasno opravljene storitve.

Podjeten sogovornik je mnenja, da je za našo zasebno obrt precej zaviralnih zakonov, ki jih je potrebno čimprej odpraviti. Trudi se za odpiranje novih delovnih mest. Tako pripravlja v Čepincih v nekdanji stražnici nov obrat.

Gospod Kelemen je uspešen podjetnik in pričakovati je, da bo tak tudi v državnem zboru slovenske skupščine, za katerega kandidira iz vrst Demokratske stranke.

Eden od finskih luksuznih plovnih hotelov za katerega je Kelemenovo podjetje TIPING izdelalo veliko lepe opreme.

BELTINCI, Ravenska 27, tel.: 42 151
ČRENŠOVCI, Prekmurske čete 20

UGODNO
pajkice
1.350 SIT

UGODNO:
- traktorske gume
- antifriz
- keramične ploščice

TORNAR, d.o.o.
Juša Kramarja 33,
Črenšovci
telefon: 70 762

metalka TRGOVINA

LDS
LIBERALNO-DEMOKRATSKA STRANKA

NAŠ KANDIDAT ZA DRŽAVNI ZBOR

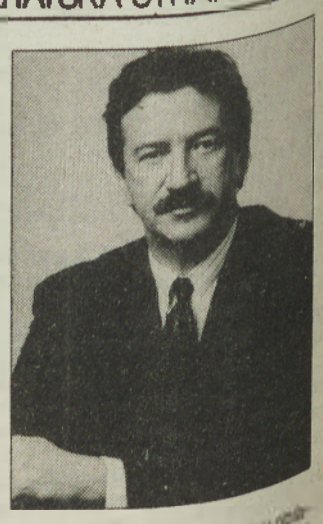

Janez Sirše, magister ekonomskih ved in priznan slovenski strokovnjak za turizem, je očaran nad lepoto Prekmurja in ljubeznivostjo Prekmurcev. Prepričan je o prihodnosti tega dela Slovenije. Odprtost dežele, njeno bogastvo, predvsem pa izkušnje, prizadevnost in dobrota njenih ljudi so značilnosti, ki na koncu vedno zmagujejo. Tej zmagi bi se želel pridružiti tudi sam, z znanjem, izkušnjami in svojim delovanjem.

JANEZ SIRŠE – MINISTER ZA TURIZEM, STROKOVNJAK

42-letni magister Janez Sirše se je sprva uveljavljal predvsem v strokovnih krogih ekonomistov. Svoje znanje in izkušnje je nabiral na najbolj uveljavljenih slovenskih in tujih inštitutih, komisijah in specializacijah. Širši javnosti pa je postal znan, ko je kot direktor Centra za turistično in ekonomsko propagando Slovenije pri Gospodarski zbornici Slovenije začel spreminjati odnos Slovencev do njihove dežele in države. Vodil je propagandne akcije kot npr. Turizem smo ljudje in iščemo dobrega gospodarja in z njimi sporočal Slovencem, da se je vredno boriti za boljšo, lepšo in prijaznejšo domovino ter da o svoji usodi in usodi dežele na sončni strani Alp Slovenci odločamo sami.

ZARADI ZNANJA...

Janez Sirše je 15. maja 1992 postal minister za turizem. Tisti minister, ki ni obljubljal gradov v oblakih, a je tisto, kar je obljubil, tudi izpolnil. Pol leta časa je imel. Pol leta je le dobrih 180 dni, je manj kot 5 tisoč ur življenja. V tem času je razvojna strategija turizma postala otipljiva vizija, jasnejši pogled v prihodnost. Cilj – Slovenija kot država, ki se lahko meri s turistično razvitejšimi. Janez Sirše ve, kako to doseči.

SVETOVALEC DR. JANEZA DRNOVŠKA

Od tistih časov se je marsikaj spremenilo, a Janez Sirše je ostal eden tistih ljudi, ki jih v vihartnih časih nismo utegnili pozabiti. Kot svetovalec in šef kabineta dr. Janeza Drnovška je bil sicer v ozadju, a hkrati vedno tu – s svojo učinkovitostjo, znanjem, sposobnostjo.

Iz župnijskih kronik: Lendava

Papeška zastava in petdeset konjenikov

Te dni so v Lendavi predstavili knjižico na 100 straneh, ki ima naslov A lendvai plébánia történetéhez, napisal pa jo je Aleksander Varga, starejši. Gre za utrinke iz zgodovine lendavske župnije v madžarskem jeziku. Škoda je, ker knjiga ni tudi v slovenščini (dvojezična). Pisec je pojasnil, da je vzrok za to denar. Knjigo so zaradi tega razloga tiskali na Madžarskem. Res pa je, da je na koncu kratek povzetek vsebine še v slovenskem, nemškem in italijanskem jeziku. Brošura obravnava obdobje od ustanovitve župnije do 1930. leta.

Aleksander Varga mi je povedal, da je dobil idejo za zbiranje zgodovinskega gradiva za lendavsko župnijo, ko je brskal po zgodovinskih virih zaradi priprave članka o Židih. V škofijski knjižnici v Sombotelu je našel dokumente, od katerih omenjajo eni kot leto ustanovitve 830, drugi pa 840. Tedaj je to območje spadalo pod škofijo Pasau v Avstriji. Najstarejši dokument, ki omenja župnijo Lendava, je iz leta 1100, hrani pa ga zagrebška škofija, h kateri je sicer spadala župnija Lendava do 1777. leta, ko je bila ustanovljena škofija v Sombotelu in je bila lendavska župnija priključena tja. Zanimivo je, da je bila formalno priključena v mariborsko škofijo šele pred 30 leti, torej leta 1962, čeprav je bil dejansko pristojen za to župnijo škofijski ordinariat v Mariboru.

Cerkev sv. Katarine

»Prvo cerkev v Lendavi omenjajo zgodovinski viri okoli leta 840, to je za časa knezov Koclja in Pribine, ki sta s pomočjo svetih bratov Cirila in Metoda širila katoliško vero. Leta 996 pa so prišli v te kraje Madžari in vero zatirali.

Naslednjo cerkev so zgradili leta 1100 in jo posvetili Mariji. To je bilo v obdobju prvega madžarskega kralja Štefana. V času tatarskih pohodov je ta cerkev porušena (1242) in mnoge druge. Leta 1282 se je pojavila rodbina Halold in začeli so spet uvajati katoliško vero. Nanovo so dali postaviti grajsko poslopje in v njej urediti kapelico. V letu 1378 omenjajo zgodovinski viri kot župnika Janeza (takrat še priimka niso poznali). Haloldi so prevzeli priimek Banffy (Banfij). Na mestu, kjer stoji danes cerkev sv. Katarine, je bila v obdobju okrog 1503. leta tretja cerkev, o čemer priča ohranjen relief oltarja. V času reformacije so Banffyi prevzeli luteransko vero in ji ostali zvesti do 1598. leta, ko je Ferenc prestopil v katoliško vero, pri gradu pa je dal postaviti cerkvico, ki so jo dokončali leta 1608. Leta 1683 je zgorela. Že naslednje leto so sezidali obok (velb) in uporabljali to za verske obrede dokler ni prišel Esterházy, ki je dal zgraditi (v letih 1749–1751) sedanjo cerkev, ki so jo posvetili sv. Katarini. Sicer pa je bila omenjeni rodbini tudi ženska, ki se je imenovala Katarina.«

Žive kličem, mrtve objokavam...

Tako je povedal Aleksander Varga. Za svoje navedbe ima dobro gradivo – zgodovinske pisne vire. Pod cerkvijo je grobnica, v kateri so kot prvega pokopali 1790. leta graditelja Esterhazyijevega gradu Antona Tarnucija, nazadnje (1916. leta) pa Mihaela Tarnocyja. Vhod v grobnico so menda 1936. leta zazidali, nanovo pa so ga odkrili 1970. leta, ko so napeljevali centralno ogrevanje cerkve. Raziskovalec cerkvene zgodovine Aleksander Varga mi je pokazal tako imenovani vizitacijski zapisnik iz leta 1778, ki opisuje življenje v župniji. Tako zvemo, da so bili že tedaj verski obredi v madžarskem in vendskem (slovenskem) jeziku. Tako je tudi še zdaj, kajti ob nedeljah je ob 8. uri »tiha« maša, ob 9. uri slovenska in ob 10. uri madžarska maša. Žal avtor ni uspel dobiti podatkov o slovesnosti posvetitve nove župnijske cerkve. Je pa zvedel, da je cerkev sv. Katarine ostala 1916. leta brez zvonov, kajti sneli so jih in pretopili v topovske granate. Bil je to čas prve svetovne vojne. Deset let pozneje, leta 1926, so dobili nove zvonove. Pripeljali so jih po železnici na postajo v »malo« Lendavo, od tam naprej pa so jih peljali s konjsko vprego. Voz z velikim zvonom so vlekli štirje beli konji, trije zvonovi pa so bili na vozu, v katerega so bili zapreženi 4 črni konji.

Od postaje do cerkve se je zgrinjala množica ljudi, nosili so papeško zastavo, v koloni pa je bilo tudi 50 konjenikov. Pred cerkvijo jih je pozdravil napis v latinščini: Vivos voco, mortuos plango, fulgone frango (Žive kličem, mrtve objokavam, nevihto raztrgam). Medtem ko so štiri zvonove, ki so jih posvetili svetim Katarini, Florijanu, Antonu in Križu, namestili v cerkveni stolp, so peti zvon sv. Mihaela »arkangela« namestili v cerkev sv. Trojice na hribu. Tega je kupil dr. Hajós. Darovali so tudi znani trgovci Tomkovi, saj so kupili 1937. leta velik cerkveni luster. Tega leta so v cerkvenem stolpu v Lendavi namestili tudi zvon-navček. To je tisti, ki se oglasi najprej, ko kdo umre. V zahvalo za srečno vrnitev iz vojske ga je kupil Jože Toplak. lastnik slatinskega vrelca v Petanjcih.

Kapelico v vsako vas

V župnijo Lendava so vključeni zdaj tile kraji: Lendava, Trimlini, Čentiba, Dolnji in Gornji Lakoš, Gaberje, Kapca, Dolga vas, Mostje, Banuta, Lendavske in Dolgovaške Gorice. Do 1926. leta je spadala tja še Hotiza. Še prej pa so sestavljale to župnijo še nekatere vasi z območja sedanje Madžarske. Do 1945. leta je imela lendavska župnija 55 hektarjev travnikov, po nacionalizaciji pa ji je ostal le manjši vinograd. Sicer pa ljudje-verniki niso skrbeli le za svojo župnijo, ampak so postavljali verske objekte tudi v svojih krajih. Tako so zgradili cerkev sv. Trojice v isto imenskem vinogradniškem območju 1728. leta, kapelica v Dolnjem Lakošu je iz 1845. leta, kapelico v Gornjem Lakošu so zgradili 1930. leta, kapela v Čentibi je iz 1923. leta, v Gaberju so zgradili kapelico 1924. leta, na Kapci je kapela iz 1855. leta, v Kotu kljubuje času kapelica od 1874. leta, v Pincah je novejša kapelica, saj so jo zgradili 1980. leta, v Dolini imajo kapelo iz 1937. leta, v Mostju so zgradili kapelo 1938. leta. Postavili so tudi več križev, kar vse dokazuje, da so ljudje veliko dali na zunanjo podobo svoje vernosti oziroma pripadnosti verski skupnosti. V tej zvezi bodo morda zanimivi podatki, koliko pripadnikov so imele posamezne vere v določenih letih. Nekaj številk: leta 1832 je bilo 3293 rimokatoličanov, 10 evangeličanov, 2 reformatorja in 62 židov. Leta 1885 je bilo katoličanov 6371, 30 evangeličanov, 7 reformatorjev in 453 židov, kar je (do leta 1921) največje število. Leta 1921 pa je bilo katoličanov 9462, evangeličanov 221 (dotlej največ) in 279 židov. V letih 1909–1929 je bil lendavski župnik Florian Strausz, od 1930–1936. pa Ivan Jerič. Sedaj je župnijski upravitelj (po madžarsko plébános) József Bernád.

Raziskovalec zgodovine župnije Lendava Aleksander Varga je porabil veliko časa, da se je dokopal do zgodovinskih virov, na podlagi katerih je sestavil omenjeno knjižico. Seveda si ne domišlja, da bi bilo to delo popolna kronika (pisec teh vrstic pa še toliko manj za svoj izdelek), je pa vse to pisanje koristno, saj je poskus približanja ljudem pomembnih dogodkov iz preteklosti. Ko bi lendavski župniki pisali sproti kroniko, bi bilo seveda lažje pripraviti izvlečke. Sproti pišejo kroniko šele od 1963. leta, enako kot druge župnije, najpomembnejše dogodke pa objavljajo vsako leto v Stopinjah pomurskega pastoralnega območja.

Zapisal: ŠTEFAN SOBOČAN

Najstarejši verski objekt v lendavski župniji je spomenik sv. Ane, za katerega domnevajo, da so ga postavili v letih med 1600 in 1700.

Prispevki za boj proti raku

Pomurskemu društvu za boj proti raku so darovali denarne prispevke, namesto vencev in cvetja za umrlimi: Milena Mencinger, Radenci (za pokojnega moža sosede Dundkove iz Radencev), 1.500 tolarjev; OOS Agromerkur Murska Sobota (za pokojnega brata sodelavca Stoja Banfija s Suhega Vrha) 2.000 tolarjev; GEP Kartonaža Murska Sobota (za pokojnega brata sodelavca Marjana Janeša iz Bratonec) 2.000 tolarjev; sindikat zdravstvenega in socialnega skrbstva ZD Murska Sobota (za pokojno mamo sodelavke Majde Vidonja iz Lemerja) 1.500 tolarjev; OO Svobodni sindikati uprave občine Murska Sobota (za pokojno mamo sodelavke Marije Mesič iz Murske Sobote) 1.500 tolarjev; družine Jamnik, Zadravec, Kukel, Praprotnik, Geč in Karoli (za pokojnega soseda Slavka Zorca iz Murske Sobote) 4.000 tolarjev; sindikat uprave občine Murska Sobota (za pokojnega očeta sodelavke Viktorije Lipič iz Martjanec) 1.500 tolarjev; prijatelji (za pokojnega očeta dr. Ingrid Sukič iz Murske Sobote) 2.400 tolarjev; Sindikat uprave občine Murska Sobota (za pokojnega očeta Sonje Koštrun iz Moravskih Toplic) 1.500 tolarjev; Hela in Štefan Sreš iz Radenec (za pokojno Zinko Hari iz Lukačevec) 2.000 tolarjev; namesto cvetja in vencev za pokojnim Vinkom Grosmanom iz Gornje Radgone pa so prispevali: sindikat uprave občine Murska Sobota 1.500 tolarjev, delavci uprave za javne prihodke občine Murska Sobota 6.000 tolarjev, družina Grosman-Strah iz Gornje Radgone 2.000 tolarjev, obrtna zbornica Gornja Radgona 5.000 tolarjev, Miha Strah z Noričkega Vrha 1.000 tolarjev, Majda in Peter Horvat iz Radenec 2.000 tolarjev in Franc Žnidarič iz Gornje Radgone 1.000 tolarjev.

Vsem darovalcem iskrena hvala. Prispevke nakazujte na žiroračun številka 51900-678-48545, prejemnik: Pomursko društvo za boj proti raku Murska Sobota. V sporočilu pa pripišite vzrok darovanja.

Gasilci gonilna sila

Čeprav je gasilsko društvo v Radmožancih sorazmerno mlado, lani je praznovalo 60-letnico delovanja, spada med tista, ki so tudi nekaj več kot samo gasilska. Iz gasilskih vrst so nekoč izšli amaterski kulturni delavci, ki so nastopali na domačem odru. Gasilci so bili tudi začetniki vseh akcij v vasi. To so gasilci tudi danes, ko pomagajo pri urejanju vasi. Pomagali so vsepovsod, kamor so jih poklicali, in tudi v prihodnje bo tako. Prebivalstvo to zna ceniti, tako so gasilcem pomagali pri nakupu gasilske brizgalne in pri širitvi vaško-gasilskega doma. V vasi so zgradili tudi šest požarnovarnostnih vodnjakov. V radmožansko gasilsko društvo se radi vključujejo tudi mladi. Tako deluje v društvu desetina mladincev, ki bodo nekoč prevzeli skrb za društvo in vas. Letos bodo, tako vsaj upajo, kupili nove obleke za gasilce. Nekaj denarja naj bi jim dala občinska gasilska zveza.

JD

Z avtom na preventivni pregled!

V bazah Avto-moto zveze Slovenije (Koper, Nova Gorica, Postojna, Kranj, Ljubljana, Otočec, Črnomelj, Celje, Dravograd, Maribor in **Murska Sobota**) bo v soboto, 28. novembra, med 8. in 16. uro priložnost, da daste temeljito (in brezplačno) pregledati svoj avto zaradi morebitnih tehničnih napak. V akciji bodo sodelovala tudi nekatera podjetja, ki bodo predstavila kolekcije motornih olj ter zavornih in hladilnih tekočin. Ne bodo manjkale tudi zavarovalnice, ki so živo zainteresirane, da so vozila brezhibna, saj je potem manj nesreč in zahtevkov za materialne odškodnine. Strokovnjaki ne bodo le pregledovali vozil, ampak svetovali o vzdrževanju in negovanju vozil.

Prevelika hitrost v ovinku

Jožica Horvat iz Nemčavec se je peljala 22. novembra navsezgodaj (ob 4. uri) iz Martjanec proti Murski Soboti. V ostrem levem ovinku je njen avto začelo zanašati, kajti vozila naj bi s preveliko hitrostjo, povrh pa naj bi bila še pod učinkom alkohola, zato ne preseneča, da je zapeljala v jarek.

Sopotnik Ludvik Abraham iz Šalovec se je hudo poškodoval, voznica in sopotnica Melita Balek pa lažje.

Huda nesreča v Dolgi vasi

V sredo, 22. novembra, ob 20.30 se je zgodila huda prometna nesreča v Dolgi vasi v bližini mejnega prehoda. Domačin Ferdinand Cerovec je neprevidno zavijal v levo stran, kar je nakazal s smernim kazalcem, vendar je bilo to tvegano, kajti to je storil v hipu, ko ga je prehiteval tovorni avto s priklopnikom, ki ga je vozil nemški državljan Ralf Olberg. Cerovčev avto je odbilo v obcestni jarek. Voznik Cerovec in sopotnica, žena Cvetka, sta se hudo poškodovala, saj sta dobila pretres možganov, zato so ju prepeljali v bolnišnico.

Nov glasbeni ansambel

V noči s 15. na 16. november je nekdo vlomil v prostore TVD Partizana v Lendavi in odnesel 2 kitari, 2 ojačevalca, 3 zvočnike, 2 nožna »efekta«, radio s kasetofonom in daljši električni kabel. S tem je povzročil škodo za 150.000 tolarjev. Za storilcem še poizvedujejo.

Gmotna škoda za 270.000 tolarjev

Jože Vratuša iz Krašč je na Petanjcih zapeljal z osebnim avtom na levo stran vozišča in trčil v nasproti vozeč osebni avto, s katerim se je peljal Rudolf Fridau iz Gornje Radgone. Ta je z vrvjo vlekel avto Vladimirja Fridaua, tako da je trčil še v to vozilo.

Voznik Vratuša se je hudo poškodoval.

Neprimerna hitrost v Mostju

Ivan Sobočan iz Nedelice je 20. novembra v Mostju prehiteval stoječ avtobus. Vozil naj bi z neprimerno hitrostjo, bila pa je tudi poledica. Vse to naj bi bilo vzrok, da je avto zdrsnil v jarek, kjer je trčil v betonsko ograjo in drog električne napeljave. Skupna materialna škoda znaša 120.000 tolarjev, voznik pa je dobil hude telesne poškodbe, zato so ga prepeljali v bolnišnico.

Še ena nesreča v Mostju

V ponedeljek, 23. novembra, ob 8.05 se je Stanislav Gerič iz Črenšovec peljal z osebnim avtom iz smeri Lendava proti Dobrovniku. Zunaj Mostja je vozilo začelo zanašati zaradi domnevne neprimerne hitrosti, nakar je zapeljalo na bankino, od tam pa na levi vozni pas, po katerem se je pripeljala iz nasprotne smeri z osebnim avtom Suzana Kozlar iz Nedelice. Med vozili je prišlo do trčenja, pri čemer se je Kozlarjeva hudo poškodovala, njen sopotnik Aleksander Kozar pa lažje. Lahko je bil poškodovan tudi Gerič. Na vozilih je nastalo za 1.200.000 tolarjev škode.

Prehiteval in zadel peško

19. novembra okrog 18. ure se je zgodila prometna nesreča na regionalni cesti, ki pelje skozi Moščance. Voznik osebnega avtomobila Tomislav Korošec iz Murske Sobote je zaradi domnevnega tesnega prehitevanja in vinjenosti, trčil v Heleno Balažic iz Moščanec, ki je šla po desni strani vozišča. Peška se je hudo poškodovala in se zdravi v soboški bolnišnici.

Zasegli puške in naboje

Policisti policijske postaje Gornja Radgona, so skupaj s kriminalisti z uprave za notranje zadeve v Murski Soboti, opravili na podlagi odredbe sodišča, hišne preiskave pri Albinu K. iz Črnec, Darku M. iz Gornje Radgone in Dušanu L. iz Drobtinec. V hišnih preiskavah so našli 600 nabojev, 2 puški in 16 različnih bodal (nožev). Za orožje in naboje niso imeli dovoljenja, zato jih bodo prijavili. Najdene predmete so seveda zasegli.

Vlom v barako v Presiki

Iz gradbene barake, ki jo je postavil Franjo Borko iz Presike, so izginili: motorna žaga, kolo za samokolnico, kolobar žice in drugo. Škoda znaša 30.000 tolarjev. Za zdaj še ni znano, kdo je bil vlomilec, pač pa si policisti iz Ljutomera zelo prizadevajo, da bi ga čimprej odkrili.

Ukradel tudi samokolnico

Med 19. in 21. novembrom je neznanec vlomil v barako ob novogradnji v Presiki. Odnesel je motorno žago, kolo za samokolnico in kolobar žice, s čimer je oškodoval lastnika Franja Borka za več kot 30.000 tolarjev. Policisti poizvedujejo za storilcem, vendar naj bralci ne sumijo vsakogar, ki ga bodo videli peljati samokolnico.

Zavrnjeni tujci na meji

Tudi v prejšnjem tednu so na mejnih prehodih (zlasti na dolgovaškem) zavrnili več tujcev, ki so hoteli v Slovenijo, čeprav niso imeli ustreznih dokumentov ali pa so bili tako rekoč praznih žepov, torej brez denarja. Zavrnili so jih več kot 150, nekaj tujcev, ki so prešli mejo ilegalno, pa so prijeli, nakar jih je sodnik za prekrške kaznoval, nato pa so jih (v skladu z meddržavnimi sporazumi) izročili sosednji državi, iz katere so pred tem prešli v Pomurje oziroma Slovenijo.

Namizni tenis – I. DNTL

Derbi za Arcont

Težko pričakovani pomurski derbi v Gornji Radgoni med Arcontom ter Potrošnikom je pred številnimi gledalci prinesel zasluženo zmago gostiteljem, ki so prikazali veliko več kot igralci Potrošnika. Že prva partija med prvima igralcema Lasanom ter Ungerjem je bila odločilna za dvoboj, ko je Unger v tretjem setu že vodil s 13:7 in imel prednost 19:17, vendar tega kljub izrednim priložnostim ni izkoristil ter izgubil na razliko. Pri gostiteljih so vsi igrali dobro in borbeno, pri gostih je bilo dobrih bolj malo, zlasti je spet razočaral Kus.

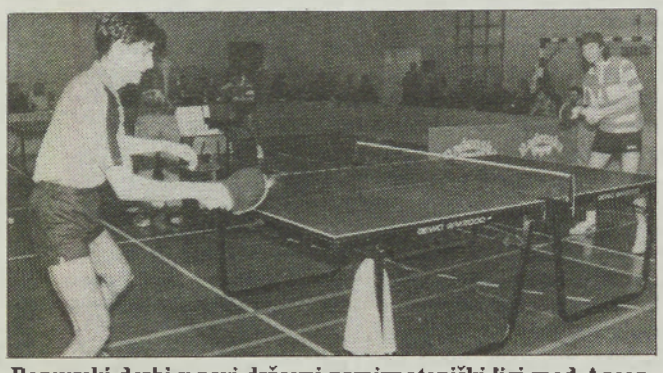

Pomurski derbi v prvi državni namiznoteniški ligi med Arcontom iz Gornje Radgone in Potrošnikom iz Murske Sobote so prvič dobili Radgončani. Foto: N. Juhnov

Posebnost debija je bila, da ga je direktno prenašala lokalna kabelska televizija. V zadnjem kolu igra Potrošnik doma z Melaminom iz Kočevja, Arcont pa v Kranju z Merkurjem.

Rezultati: ARCONT : POTROŠNIK 5:2 (Lasan : Unger 2:1, Komac : Kus 2:1, Rihtarič : Benkovič 2:1, Rihtarič-Komac : Unger-Kus 2:1, Lasan : Ori 2:1, Fridrih : Benkovič 0:2, Rihtarič : Unger 0:2).

Na odprtem pionirskem prvenstvu Varaždina so dosegli igralci Potrošnika solidne uvrstitve. Ekipa pionirjev (Horvat, Solar) je zasedla odlično tretje mesto po porazu z zmagovalcem Preserjem z 1:3 v polfinalu ter zmagi za tretje mesto z Mundosom iz Varaždina s 3:1. Ekipa mlajših pionirjev (Kocuvan, Šbull) se je uvrstila med osmerico. Med posamezniki je bil pri pionirjih najboljši Milan Solar, ki se je uvrstil med osmerico, kar je zanj lep uspeh, Horvat, od katerega se je veliko pričakovalo, pa se je uvrstil le med najboljših 16. prav tako pa tudi Kocuvan pri mlajših pionirjih.

M. U.

Prva slovenska moška odbojkarska liga

Zmaga Sobočanov

V šestem kolu prvenstva v prvi državni moški odbojkarski ligi je Vigros Pomurje iz Murske Sobote gostoval v Slovenski Bistrici in premagal ekipo Granita s 3:2 (12:15, 15:10, 15:13, 4:15 in 13:15). Gostitelji so vodili z 2:1, kar pa je bilo premalo za zmago. Nato pa so Sobočani zaigrali tako kot znajo in z lahkoto dobili četrti niz, tako da je o zmagovalcu odločil peti, podaljšani niz. **VIGROS POMURJE:** Ratkai, Žalik, Gobec, Vnuk, R. Poredoš, Josipovič, Novak, Belec, Mašič, D. Poredoš, Prša. V prihodnjem kolu igra Vigros Pomurje v Murski Soboti z ekipo Proma iz Žirovnice.

Druga slovenska moška odbojkarska liga

Zmaga Ljutomerčanov

V osmem kolu prvenstva v drugi slovenski moški odbojkarski ligi je Ljutomer v gosteh premagal drugo ekipo Olimpije. Ljutomerčani, ki so nastopili brez obolelega Krajcarja in Zidarja, so brez večjih težav premagali mlado ekipo iz Brezovice. **Ljutomer:** Rajnar, Savič, Kavnik, Drvarič, Grut, Šumak, Škrobar, Onišak, Šmauc, Kaurin.

Tretja slovenska moška odbojkarska liga

V Beltincih razburljiv pomurski derbi

V predzadnjem kolu prvenstva v tretji slovenski moški odbojkarski ligi je bil v Beltincih pomurski derbi med Radenci in Beltinci. Srečanje je bilo zelo razburljivo. Po vodstvu gostiteljev v prvem nizu so Radenci povedli z 2:1. Tako so se morali Beltinčani zelo potruditi za zmago. Ker so Beltinčani dobili prekinjeno srečanje s Turbino s 3:0, so tako na vrhu lestvice brez poraza. Druga ekipa Pomurja je v Murski Soboti premagala drugo ekipo Topolšice s 3:0, Vileda III pa je premagala Cven s 3:0. V zadnjem jesenskem kolu igrajo: Radenci : Vileda III, Topolšica II : Beltinci, Fužinar II : Pomurje II in Cven : Šempeter II.

Tretja slovenska ženska odbojkarska liga

Ljutomer, Puconci in Cven zmagali

V osmem kolu prvenstva v tretji slovenski ženski odbojkarski ligi so bile Pomurke uspešne, saj so trikrat zmagale. Ljutomer je zmagal v Celju s 3:0, Puconci so doma premagali Topolšico s 3:1, Cven pa je premagal Branik Rogozo III s 3:0, medtem ko je Pomurje iz Murske Sobote izgubilo tekmo v Rušah z 1:3. V zadnjem jesenskem kolu igrajo – Pomurje : Celje, Črna : Puconci, Cven : Branik Rogoza III in Ljutomer : Branik Rogoza IV.

Druga slovenska moška rokometna liga

Zmagali le Radgončani

V sedmem kolu prvenstva v drugi slovenski moški rokometni ligi je od pomurskih ligašev zmagala le Radgona, ki je premagala Ormož z 19:18. V razburljivem srečanju je Radgončanom zagotovil zmago Merčnik z devetih metrov. Strelci za Radgono: Merčnik 7, Horvat 4, Grah 2, Ambruš 2, Holc 2, Husar in Javernik po 1. Velika Nedelja je premagala Krog s 25:21.

Strelci za Krog: D. Kolmanko 6, A. Kolmanko 5, Lukač 4, Šernek 3, Kovačič, Meolic in Hegeduš po 1. Celje pa je premagalo Polet iz Murske Sobote z 31:19. Strelci za Polet: Kovačič 6, Slamar 5, Sapač 3, Kreft 2, Černela 2, Fefer 1. V predzadnjem jesenskem kolu igrajo – Ormož : Polet, Krog : Zagorje in Radgona : V. Nedelja.

MALI NOGOMET

A liga MS

Bakovci	11	8	2	1	47:23	18
Panonska	11	5	3	3	26:13	13
Lipovci	11	5	3	3	21:19	13
Gradišče	11	4	5	2	16:14	13
Inex	11	4	4	3	17:14	12
Polana	11	4	3	4	22:20	11
Otovci	11	4	3	4	24:23	11
Kanal	11	4	2	5	22:31	10
Černelavci	11	3	3	5	19:22	9
Nemčavci	11	3	3	5	15:27	9
Borejci	11	1	6	4	11:21	8
Predanovci	11	0	5	6	9:22	5

B liga MS

Krajna	11	9	1	1	21:8	19
Prosečka vas	11	8	0	3	32:14	16
Klub mladih	11	4	5	2	14:14	13
Beltinci	11	5	2	4	25:12	12
Domajinci	11	5	2	4	19:17	12
Puževci	11	4	3	4	24:22	11
Slovan	11	4	3	4	13:15	11
Mladinec	11	4	3	4	20:25	11
Kupšinci	11	4	1	6	16:28	9
Kerenčičeva	11	3	2	6	15:21	8
Park	11	3	1	7	20:25	7
Moščanci	11	0	3	8	5:23	3

C liga MS

Pečarovci	11	6	4	1	30:18	16
Šalamenci	11	6	1	4	28:14	13
Radovci	11	4	5	2	18:13	13
Izvir	11	3	7	1	21:18	13
Satahovci	11	4	5	2	11:8	13
Ledava	11	5	2	4	26:23	12
Tišina	11	3	5	3	18:16	11
Sebeborci	11	4	2	5	25:21	10
Noršinci	11	3	4	4	14:22	10
NK 13 (–1)	11	5	0	6	27:32	9
Dobel	11	3	2	6	14:23	8
Mačkovci	11	1	1	9	15:39	3

D liga MS

Old boys	11	9	2	0	49:7	20
Dokležovje	11	7	2	2	30:16	16
Sotina	11	7	1	3	22:16	15
Slaveči	11	3	7	1	20:12	13
Pertoča	11	6	1	4	19:20	13
Mladost	11	5	2	4	39:27	12
Dolina	11	5	1	5	29:22	11
Asfalt	11	4	3	4	17:24	11
Zenkovci	11	2	4	5	22:26	8
VK 79	11	3	1	7	25:31	7
Veščica	11	0	3	8	12:52	3
Črnici (–3)	11	1	1	9	12:43	0

E liga MS

Vadarci	11	8	3	0	31:8	19
Meteor	11	7	3	1	25:9	17
V. gomila	11	6	3	2	27:13	15
Mister baby	11	6	2	3	24:17	14
Mlajtinci	11	5	3	3	26:13	13
Evropa	11	5	3	3	25:22	13
Krašče	11	4	5	2	19:12	13
Jezero	11	3	3	5	18:24	9
Strukovci	11	3	2	6	19:29	8
Stanjevci	11	2	1	8	17:34	5
Ivanci	11	2	1	8	18:39	5
Pušča	11	0	1	10	5:34	1

F liga MS

Večeslavci	9	6	3	0	25:7	15
Odranci	9	6	0	3	35:15	12
Bodočnost	9	5	2	2	17:10	12
Carioke	9	5	1	3	15:16	11
Gerlinci	9	4	2	3	14:15	10
Lemerje	9	3	2	4	14:16	8
Hrabri miški	9	3	2	4	16:20	8
Bodonci (–1)	9	3	2	4	14:16	7
Grajska	9	2	2	5	17:25	6
Razlagova	9	0	0	9	0:27	0

STRELCI

I. SNL

6 golov: Omerović (Mura), Herceg (Nafta), Škaper (Potrošnik)
4 gole: K. Cener (Mura), Jančar (Mura)
3 gole: Hranilovič (Nafta), Šabjan (Nafta), Hartman (Potrošnik)
2 gola: Emeršič (Mura), Prekazi (Potrošnik), Belec (Mura), Godina (Potrošnik), Zver (Potrošnik)
1 gol: Vorös (Potrošnik), Balantič (Nafta), Bubek (Nafta), Irgolič (Mura), Lebar (Mura), Gaševič (Potrošnik), Forjan (Potrošnik), Baša (Nafta), Utroša (Nafta)

II. SNL

6 golov: Rous (Gidos)
3 gole: Lacko (Gidos), Lebar (Gidos)
1 gol: Markoja (Gidos), Dominko (Gidos), Ternar (Gidos), N. Koveš (Gidos)

III. SNL

14 golov: Kutuš (Beltrans)
7 golov: Z. Osterc (Beltrans), Radikovič (Beltrans)
6 golov: Šebjan (Ižakovci), J. Horvat (Rogašovci)
4 gole: A. Krapec (Ižakovci), Modlic (Beltrans)
3 gole: A. Šalamon (Rogašovci), S. Smodiš (Ižakovci), M. Osterc (Beltrans), Šuša (Rogašovci)
2 gola: B. Kuzma (Ižakovci), Kovačič (Beltrans), B. Šalamon (Rogašovci), S. Majc (Ižakovci)
1 gol: Puklavec (Beltrans), Zlebič (Rogašovci), Nedelko (Ižakovci), Farkaš (Beltrans), Sreš (Ižakovci), Sever (Rogašovci)

OMKL

Zmaga Radgone in Pomurja

V tekmovanju območne mladinske košarkarske lige sta obe pomurski ekipi zmagali. Radgona je doma premagala Ruše s 116:67. Najboljši strelci pri Radgoni: Karlo 41, Flisar 19 in Bratkovič 18. Pomurje pa je zmagalo v Pragerskem s 66:64. Najboljši strelci pri Pomurju: Gonter 20, Kar 14 in Žižek 14. (bd, sd)

Šah

Odprto prvenstvo

Začelo se je odprto prvenstvo Šahovskega društva Radenska Pomurje iz Murske Sobote. Sodeluje 22 šahistov. V prvem kolu so bili doseženi tile izidi: Kovač : Glavač preloženo, Benko : A. Kos 0:1, Režonja : A. Marič 1:0, K. Marič : D. Hari remi, B. Hari : T. Marič 1:0, Lainšček : Gabor 0:1, Radosavljevič : Brunčič 1:0, Cvetko : Ružič 0:1, Studnička : Vučko 1:0, Šarkanj : Havaši 0:1, P. Kelemen : Štrakl 1:0.

Pertoča

Aktivno društvo

Športno društvo Mladost iz Pertoče, ki deluje že sedmo leto, je eno najaktivnejših na zahodnem Goričkem. Najaktivnejši so v malem nogometu, saj tekmujeta članska in veteranska ekipa v občinski nogometni ligi. V zimskih mesecih je dejavna šahovska sekcija, ki pripravlja tudi tekmovanja. V zadnjih nekaj letih pa se je ŠD Mladost uveljavilo tudi s smučarskimi tekmovanji. Tudi letos, če bo dovolj snega, načrtujejo smučarska tekmovanja. Člani športnega društva, teh je okrog 60, so po besedah predsednika Branka Novaka zelo zadovoljni, da imajo novo asfaltirano športno igrišče pri podružnični osnovni šoli Pertoča. Več kot polovico sredstev so prispevali člani športnega društva sami.

G. G.

Kegljanje

Kardinarjeva in Steržaj najboljša

Na kegljišču Konstruktorja v Mariboru je bilo mednarodno srečanje moških in ženskih kegljaških reprezentanc Slovenije in Slovaške. V obeh konkurencah so zmagali naši, moški za 234 kegljev, ženske pa za 39 kegljev razlike. V ženski reprezentanci je bila najboljša Marika Kardinar iz Dobrovnika, ki je podrla 449 kegljev. V moški reprezentanci pa je bil najuspešnejši Hary Steržaj iz Ljutomera, ki je podrl 961 kegljev. Ob koncu tekmovanja sta bila Kardinarjeva in Steržaj razglašena za najboljša igralca dvoboja.

Druga slovenska ženska košarkarska liga

Zopet poraz v končnici

V osmem kolu prvenstva v drugi slovenski ženski košarkarski ligi je ekipa Induplati iz Domžal v Murski Soboti premagala Pomurje z 60:70. Sobočanke so bile v prvem polčasu boljše in vodile s 5 točkami prednosti, žal pa so zopet tekmo izgubile v končnici, kar se jim često dogaja. Strelki za Pomurje: Cer 4, Lalič 7 (1:3), Brezič 4 (0:2), Drožina 35 (9:16), Bobar 9 (3:6), Stefek 7 (3:6). V prihodnjem kolu igra Pomurje doma z ekipo Metke iz Celja. (zt)

Druga slovenska moška košarkarska liga

Radgona boljša

V devetem kolu prvenstva v drugi slovenski moški košarkarski ligi vzhod je Radgona doma premagala Slovenj Gradec s 103:92. V prvem polčasu je bila tekma izenačena, z rezultatom 48:48 pa sta tudi ekipi odšli na odmor. V drugem polčasu pa so pobudo prevzeli Radgončani in zasluženo zmagali. Strelci za Radgono: Bratkovič 31, Ulaga 23, Banič 19, Slavič 10, Karlo 8, Cigut 7, Gomboc 4, Vukotič 3 in Rožič 1. (bd)

Slovenska šahovska liga

Radenska pri vrhu, Lendava peta

V zadnjem kolu prvenstva v prvi slovenski šahovski ligi je Radenska Pomurje v Murski Soboti z visokim rezultatom 9:1 premagala MOS Celje. **Radenska-Pomurje:** Coklin 1, D. Hari 1, Radosavljevič 1, B. Hari 1, A. Kos 1, Režonja 0, P. Kelemen 1, Števanec 1, T. Marič 1, K. Marič 1. Lendava pa je izgubila v Slovenj Gradcu s 3,5:6,5 točke. Lendavci: Gerenčer remi, Vidič 0, Vida 0, Ivanec 0, Ligeti 1, Varga 0, Časar 0, Dimec 1, Pukl 1 in Hrelja 0. Po končanem prvenstvu je Radenska Pomurje pri vrhu, Lendava pa si je s petim mestom med osmimi ekipami zagotovila obstanek v ligi. (jg, bk)

Judo – Alpe Panonija

Sobočani skupni zmagovalec

V Zalaegerszegu na Madžarskem je bil tretji in hkrati zadnji judo turnir Alpe Panonija. Sodelovalo je okrog 225 tekmovalcev v pionirski in mladinski konkurenci.

Rezultati – pionirji – 31kg: Časar (Le) peti; **34kg:** Vidović (Le) peti, **42kg:** **38kg:** Žilavec drugi, Rančigaj (oba MS) in Ramovič (Le) tretji; **42kg:** Hašaj prvi, Bobuč peti (oba MS). **46kg:** L. Cikajlo prvi, B. Horvat tretji, Kralj (vsi MS) peti; **55kg:** Čuk (MS) prvi; nad **55kg:** Balažic (Le) tretji, Kovač peti, Lazar (oba MS) sedmi. **Mladinci – 55kg:** Vehab (MS) prvi, **60kg:** Mazouzi (MS) drugi; **65kg:** Breznik (Le) drugi, I. Cikajlo tretji, Pavlič (oba MS) peti; **71kg:** Brozovič prvi, Šeruga (oba MS) drugi, Čizmašija Škraban (Le) tretji; **78kg:** Lešnjak (Le) prvi, Kerec (MS) drugi, Čizmašija (Le) tretji; **nad 78kg:** Pozderec (MS) drugi. V skupni uvrstitvi po treh turnirjih je na prvem mestu Murska Sobota z 262 točkami pred Leobnom, 186, in Wolsbergom, 106 točk. (TK, JK)

Pomurska strelska liga

Turnišče in SCT

V drugem kolu prvenstva v pomurski strelski ligi – mednarodni program so bili doseženi naslednji rezultati: ŠK Turnišče 1663, KF Tišina 1652, Pomurka 1631, Elrad 1602, J. Jurkovič 1602 in Ljutomer 1601. Posamezno: Robi Markoja (Turnišče) 581. Drago Pertoci (Tišina) 562, Boris Škedelj (Pomurka) 554 krogov. Po drugem kolu vodi KF Tišina (3336) z 11 točkami pred ŠK Turnišče (3325), 11, in Pomurko (3255), 8 točk. Pri posameznikih je na prvem mestu Markoja s 1155 krogi pred Pertocijem, 1129, in Bukovcem, 1105 krogov.

V drugem kolu prvenstva v pomurski strelski ligi – nacionalni program je zmagala ekipa SCT s 1430 krogi pred Gančani, 1422, in ŠK Turniščem, 1415 krogov. Pri posameznikih je bil najboljši Franc Gider s 368 krogi pred Alešem Števancem (oba Tišina), 367, in Jankom Hladnom (Elrad), 365 krogov. Po dveh kolih vodi SCT s 24 točkami pred KF Tišino in ŠK Turnišče, po 20 točk. Med posamezniki je na prvem mestu Števanec (Tišina) s 731 krogi pred Gombocem (SCT), 729, in Balažicem (Gančani), 721, krogov. (Sl–Š)

Judo

Zoran Kos na EP

V nedeljo je z dunajskega letališča odpotovala slovenska mladinska reprezentanca v Jeruzalem na evropsko mladinsko prvenstvo v judu. V slovenski reprezentanci je tudi Sobočan Zoran Kos, letošnji mladinski in študentski državni prvak. Pred njegovim odhodom so mu pripravili sprejem, na katerem mu je podpredsednica soboškega izvršnega sveta Brigita Bavčar ob navzočnosti športne zveze in članov društva zaželela čimveč športnega uspeha.

Naš pogovor z dr. Bojanom Koroščem

Šport, zdravo in naravno okolje so motivi

Za zdravstveno stanje v slovenski nogometni reprezentanci in v nogometnem klubu Mura iz Murske Sobote skrbi dr. Bojan Korošec – kardiolog v soboški bolnišnici. Je tudi kandidat zelenih za republiškega poslanca v državnem zboru. Več o tem pa v našem pogovoru.

– Nogomet vas je pritegnil že v mladosti, saj ste bili vrsto let aktiven igralec. Povejte nam nekaj o vaši nogometni poti?

»Nogomet sem začel igrati kot pionir pri NK Kobilje, kjer sem poletne in zimske počitnice preživljal pri stari mami. Za Kobilje sem igral v pionirski, mladinski in članski ekipi. Najbolj se spominjam tekem z graničarji in nogometaši Dobrovnika. Sicer pa sem igral 16 let za nogometni klub Slovan v Ljubljani, kjer sem bil zadnjih šest let tudi kapetan moštva. Bil sem tudi član slovenske mladinske reprezentance.«

– Kot zdravnik soboške Mure in slovenske reprezentance skrbite za zdravstveno stanje nogometašev. Katere so najpogostejše poškodbe pri nogometaših?

»Nogomet je moška igra, zato so poškodbe relativno pogoste, vendar na srečo ne težje. Najpogostejše poškodbe so udarnine, zvini, najbolj pa

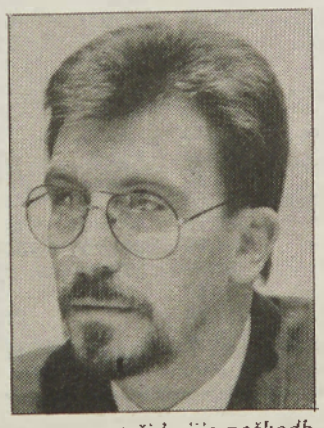

se nogometaši bojijo poškodb vezij, meniskusa, prelomov in strganih mišic. Zadnja leta je delo z nogometaši tako pri Muri kot v slovenski reprezentanci boljše zastavljeno in je pravih poškodb manj, saj so igralci dobro telesno in psihično pripravljeni.«

– S slovensko nogometno reprezentanco ste bili na Cipru, kjer je igrala neodločeno. Kaj menite o njihovi igri?

»Slovenska nogometna reprezentanca je v sedanji sestavi igrala prvič in prikazala lepo in kakovostno igro, žal premalo učinkovito. Bolj skrbi kakovostna raven mlade slovenske reprezentance, ki je prikazala bistveno manj, kot zmore, ne glede na rezultat.«

– Bili ste na vseh tekmah soboške Mure v državnem prvenstvu. Kakšne so možnosti Sobočanov v letošnjem prvenstvu?

»Vse Murine selekcije od pionirjev do članov igrajo lep nogomet, kar potrjujejo rezultati. Pionirji so pri slovenskem vrhu in imajo v reprezentanci štiri stalne člane. Mladinsko moštvo Mure je v enotni slovenski ligi vodeče moštvo, čeprav prvič igra v tej konkurenci. Člansko moštvo Mure pa je eden od kandidatov za najvišje mesto v državni ligi, kar potrjujejo število osvojenih točk, uvrstitev na lestvici in ne nazadnje število gledalcev na tekmah. Ljubitelji nogometa si želimo, da bi se Mura uvrstila čim višje na koncu prvenstva in po možnosti igrala tudi za enega od evropskih pokalov.«

– Služba in nogomet vam vzameta veliko časa. Kako to, da kandidirate za republiškega poslanca?

»Kot zdravnik in član naše družbe ne želim biti pasiven. Zato je razumljivo, da delujem v stranki zelenih, ki še posebej poudarja zdravo in naravno okolje, se zavzema za boljše medčloveške odnose in zadovoljnega posameznika, ki živi v sozvočju z naravo in mu država ne omejuje želja, hotenj in interesov. Sem nedvomno spada tudi šport.«

FERI MAUČEC

ŠPORTNA NAPOVED

V športni napovedi št. 15 smo med tremi našimi bralci, ki so imeli po 8 pravilnih rešitev, izžrebali Karla Glažarja, 69000 Murska Sobota, Štefana Kovača 7. Knjižno nagrado lahko dvigne v uredništvu Vestnika, Murska Sobota, Slovenska 41.

Pravilna rešitev športne napovedi št. 5:

Pari		Rezultat	Tip
1. Nafta	Koper	0:0	0
2. Potrošnik	Rudar V.	2:0	1
3. Studio D	Mura	1:1	0
4. Maribor	Ljubljana	3:0	1
5. Gorica	Slovan	2:1	1
6. Kompas H.	Železničar	2:0	1
7. Izola	Zagorje	2:0	1
8. Publikum	Živila Naklo	2:2	0
9. Ilirija	Gidos	1:1	0
10. Medvode	Primorje	0:1	2

V športni napovedi št. 16 je naš gost Marjan Vorič, predsednik NK Bratonci. Prognoziral je takole:

Pari	Tip
1. Živila Naklo : NAFTA	1
2. MURA : Olimpija	0
3. Slovan : POTROŠNIK	0
4. Zagorje : Publikum	1
5. Železničar : Izola	1
6. Steklar : Kompas H.	1
7. Rudar : Studio D	0
8. Ljubljana : Gorica	1
9. Koper : Maribor	1
10. GIDOS : Dravograd	1

ŠPORTNA NAPOVED ŠT. 16	Tip
1. Živila Naklo : NAFTA	
2. MURA : Olimpija	
3. Slovan : Potrošnik	
4. Zagorje : Publikum	
5. Železničar : Izola	
6. Steklar : Kompas H.	
7. Rudar : Studio D	
8. Ljubljana : Gorica	
9. Koper : Maribor	
10. GIDOS : Dravograd	

Športno napoved pošljite uredništvu Vestnika, Murska Sobota, Slovenska 41, najpozneje do sobote, 28. novembra 1992. Pri žrebanju bomo upoštevali 8 pravilnih tipov.

Priimek in ime ter naslov

Strelstvo

Lendavčani najboljši

Občinska strelska zveza Lendava je pripravila regijsko tekmovanje v streljanju z zračno puško ob dnevu teritorialne obrambe. Sodelovale so tri občinske reprezentance. Pri članih je zmagala Lendava s 1660 krogi pred Ormožem, 1448, in Radgono, 1045 krogov, med posamezniki pa Markoja s 684 krogi pred Draškovičem, 548, in A. Maučecem (vsi Lendava), 528 krogov. V tekmovanju članic je zmagala ekipa Ormoža s 1053 krogi pred Lendavo, 1004 krogov, med posameznicami pa Bučanska s 370 krogi pred Melejevo (ob e Ormož) 356, in Zverovo (Lendava), 337 krogov. (fk)

Kegljanje

Prvi poraz Radenske

V petem kolu prvenstva v medregijski članski kegljaški ligi je ekipa Hrastnika premagala Radensko s 5:3, kar je prvi poraz Radenske, ki pa še vedno vodi. Za Radensko so tekmovali: Kovačič 868, Kučan 858, Drvarič 795, Bavec 752, Steržaj 892 in Mundjar 762 podrtih kegljev. V naslednjem kolu Radenska gostuje v Prevaljah. (MŠ)

Zver in Meolic

V slovenski mladinski nogometni reprezentanci na srečanju s Ciprom, ki so ga gostitelji dobili z 1:0, je v slovenski reprezentanci nastopil igralec Mure Zver. V slovenski mladinski rokometni reprezentanci na turnirju Alpe Jadran na Reki pa je igral igralec Pomurke iz Bakovec Meolic.

Rokomet

Poraz

V prvi pokalni rokometni tekmi na območju Slovenije so rokometašice Velenja (veteranke) premagale Bakovce z 22:17. Strelke za Bakovce: Vohar 4, Perkič 4, Jakšič 3, Vugrinec-Tratnjek 2, Kolbl 2 in Buzeti 2. Povratna tekma bo v Murski Soboti.

I. SNL

Olimpija	16	10	4	2	45:9	24
Maribor	16	8	6	2	26:12	22
MURA	16	8	5	3	21:14	21
Studio D	16	7	7	2	16:9	21
Ljubljana	16	8	5	3	24:18	21
Kompas H.	16	7	5	4	23:15	19
Živila Naklo	16	7	4	5	25:24	18
Rudar (V)	16	8	1	7	26:26	17
Zagorje	16	5	5	6	17:19	15
Publikum	16	6	3	7	17:22	15
Gorica	16	5	4	7	21:23	14
Koper	16	2	10	4	11:19	14
Izola	16	4	5	7	17:19	13
Slovan	16	3	6	7	20:23	12
Steklar	16	2	8	6	17:34	12
NAFTA	16	3	5	8	16:27	11
Železničar	16	3	4	9	12:24	10
POTROŠNIK	16	3	3	10	18:35	9

II. SNL

Istragas J.	14	10	2	2	37:16	22
Triglav	14	8	6	0	23:8	22
Primorje	14	9	4	1	28:13	22
Rudar (T)	14	9	3	2	30:12	21
Avto Bum	14	7	4	3	23:16	18
Domžale	14	5	4	5	22:25	14
Medvode	14	5	3	6	17:19	13
GIDOS T.	14	5	3	6	17:19	13
Dravograd	14	5	2	7	22:27	12
Tabor J.	14	4	4	6	15:20	12
Set Vevče	14	5	2	7	14:19	12
Dravinja	14	5	2	7	21:31	12
Korotan	14	4	3	7	21:29	11
Era Šmartno	14	3	3	8	11:20	9
Ilirija	14	1	5	8	12:23	7
Napredek	14	1	2	11	10:29	4

I. SNTL

Kovina	6	6	0	35:7	12
ARCONT	6	5	1	31:11	10
TAM	6	4	2	30:12	8
POTROŠNIK	6	3	3	24:18	6
Ilirija	6	3	3	14:28	6
Novotehna	6	2	4	16:26	4
Merkur	6	1	5	13:29	2
Melamin	6	0	6	5:37	0

II. SRL – moški

Krško	7	6	0	1	157:129	12
V. Nedelja	7	4	2	1	163:140	10
KROG	7	4	0	3	150:139	8
Zagorje	7	3	2	2	164:155	8
RADGONA	7	4	0	3	140:149	8
Hrastnik	7	3	1	3	143:146	7
Celje	7	3	0	4	166:168	6
Radeče	7	3	0	4	136:149	6
Ormož	7	2	0	5	133:145	4
POLET	7	0	1	6	133:164	1

I. SOL – moški

Salonit	6	6	0	18:0	12
Kamnik	6	5	1	15:6	10
Olimpija	6	4	2	12:6	8
VIGROS P.	6	3	3	10:14	6
Bled	6	2	4	11:14	4
Fužinar	6	2	4	8:13	4
Prom	6	1	5	6:16	2
Granit	6	1	5	6:17	2
Šempeter	6	1	5	5:16	2

II. SOL – moški

LJUTOMER	8	7	1	21:6	14
Topolšica	7	6	1	19:6	12
Izola	8	5	3	18:11	10
Vileda II	8	5	3	17:11	10
Črnuče	8	5	3	18:14	10
Olimpija II	8	4	4	16:14	8
Braslovče	8	4	4	13:15	8
Mežica	8	4	4	15:18	8
Salonit II	7	3	4	12:14	6
Mislinja	8	2	6	10:18	4
Pionir II	8	2	6	10:21	4
Celje	8	0	8	3:24	0

III. SOL – moški

BELTINCI	8	8	0	24:4	16
Turbina	8	7	1	21:9	14
RADENCI	8	6	2	22:8	12
Vileda III	8	4	4	15:12	8
Fužinar II	8	4	4	14:13	8
Vuzenica	8	4	4	13:14	8
POMURJE II	8	3	5	10:17	6
Topolšica II	8	2	6	9:19	4
Šempeter II	8	1	7	7:22	2
CVEN	8	1	7	6:23	2

III. SOL – ženske

Branik R. III	8	8	0	24:6	16
Ruše	8	7	1	22:6	14
POMURJE	8	6	2	20:8	12
Topolšica II	8	5	3	17:11	10
Črna	8	4	4	14:14	8
PUCONCI	8	3	5	12:16	6
CVEN	8	3	5	11:18	6
LJUTOMER	8	2	6	12:19	4
Celje	8	1	7	5:21	2
Branik R. IV.	8	1	7	4:21	2

II. SKL – ženske

Slovan	7	7	0	578:421	14
Metka	7	6	1	491:412	13
Comet	7	5	2	468:424	12
Sežana	7	3	4	502:504	10
Domžale	7	3	4	490:529	10
POMURJE	7	2	5	478:496	9
N. mesto	7	2	5	398:461	9
Šentvid	7	0	7	321:484	7

II. SKL – moški

Prebold	8	7	1	686:592	15
Pivovarna	8	5	3	779:634	13
Zagorje	7	6	1	575:489	13
Slivnica	8	5	3	613:549	13
RADGONA	8	4	4	627:662	12
Sl. Gradec	8	4	4	662:687	12
Rudar	8	3	5	606:657	11
Bistrica	8	3	5	639:690	11
Ruše	8	1	7	620:734	9
Maribor	7	1	6	530:637	8

Prva slovenska nogometna liga

Nov podvig Potrošnika

V predzadnjem kolu jesenskega dela prvenstva v prvi državni nogometni ligi so zopet prijetno presenetili nogometaši Potrošnika iz Beltinec, ki so premagali velenjskega Rudarja z 2:0. Strelca golov sta bila Zver in Godina. Beltinčani so ponovili dobro igro, kot so jo prikazali na pomurskem derbiju z Muro, tako da je njihova zmaga povsem zaslužena. Zlasti so dobro igrali v prvem polčasu, ko so dosegli oba zadetka in zamudili še dve lepi priložnosti. Pri Potrošniku sta se tokrat najbolj izkazala Godina in Tratnjek. Razveselila je tudi soboška Mura, ki je s Studijem D v Novem mestu igrala neodločeno 1:1. Strelec gola je bil Belec. Lendavska Nafta pa je gostila Koper in iztržila le točko. Tekma se je končala z rezultatom 0:0. **POTROŠNIK:** Marič 8, Godina 9, Tratnjek 8, Gaševič 8, David 8, Čontala 7, Prekazi 7, Baranja 6, (Forjan –), Mundjar 7, Zver 7, (Gruškovnjak –), Hartman 7. **MURA:** Jakovljevič 8, Granov –, (Lebar 7), Vori 7, Jančar 7, Kosi 7, Cifer 7, Belec 8, Slavic 7, Vickovič 6, Omerovič 8, (Kokaš –), Cener 8. **NAFTA:** Kusek 6, Balantič 5, Graj 5, Novak 6, Bubek 6, Drvarič 6, Hranilovič 6, Nedelko 5, Šabjan 6, Balai 6, Utroša 5, (Ferletič –).

V zadnjem kolu se že v soboto igra v Murski Soboti derbi kola med Muro in vodečo Olimpijo iz Ljubljane. Nafta gostuje pri Živili Naklo, Potrošnik pa pri Slovanu.

Druga slovenska nogometna liga

Gidosu točka v Ljubljani

V predzadnjem kolu prvenstva v drugi slovenski nogometni ligi je Gidos iz Turnišča gostoval pri Iliriji v Ljubljani in igral neodločeno 1:1. Gol za Turnišče je dosegel Lebar iz prostega strela. Domačini so v prvem polčasu vodili, gostje pa so izenačili v začetku drugega polčasa. GIDOS TURNIŠČE: Zver, Lackovič, Zadravec, Roposa, Markoja I, N. Köveš, Casar, Rous, Pucko, G. Köveš, Ternar, (Lebar). V zadnjem kolu igra Gidos v Turnišču z Dravogradom.

Letalstvo

Nastja prva motorna pilotka

Pri soboškem aeroklubu namenjajo posebno skrb strokovnemu usposabljanju, saj vsako leto izšolajo več kadrov različnih profilov. Pred kratkim pa so v klubu dobili prvo motorno pilotko. Ta naziv si je pridobila triindvajsetletna Nastja Jagličič, absolventka veterine v Ljubljani. V soboški aeroklub se je vključila pred šestimi leti z željo, da se preizkusi v jadralnem letenju. Za seboj ima že 110 ur jadralnega letenja. S tem pa ni bila samo zadovoljna, temveč se je hotela preizkusiti še v motornem letenju. Prijavila se je in na sprejemnem izpitu bila med najboljšimi, saj je dosegla 98,9-odstotni uspeh. Čeprav se je bala, da bo trpel študij, zaradi česar so mnoge njene kolegice tudi odstopile, je z vztrajnim delom dokazala, da je tudi ženska sposobna biti motorna pilotka, zlasti če ima do

tega veselje. Kot nam je povedala ob našem obisku na rakičanskem letališču, kamor rada zahaja, ima veselje do letenja in se v zraku dobro počuti. Nastja Jagličič je tako prva samostojna motorna pilotka v Pomurju, na kar je ponosna, pa tudi njen klub. Želi si, da bi čimprej končala študij in dobila službo, saj bo potem imela več časa tudi za letenje.

Poleg Nastje pa je postal pri soboškem aeroklubu prvi motorni pilot po osamosvojitvi Slovenije tridesetletni Dušan Korc, elektrotehnik iz Radenec, zaposlen v Avstriji. Za seboj ima že okrog 500 ur jadralnega letenja, saj je v klubu že dvanajst let. Motorno letenje bo tudi povezoval s podjetjem Air elektronik, ki ga je ustanovil v Radencih. Sicer pa si želi, da bi dobil dovoljenje za učitelja jadralnega letenja. Obema želimo dobro počutje v zraku in varno letenje.

F. M.

NAROČILNICA

Sredi decembra bo izšla knjiga Ferija Maučeca HAZENA – ROKOMET, Almanah pomurskega rokometa. Cena v prednaročilu je 450 SIT.

Ime in priimek .....

Naslov .....

Pošta .....

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov VESTNIK, Slovenska 41, 69000 M. Sobota.

ZAVAROVALNICA TRIGLAV DAJE SVOJIM ZAVAROVANCEM ZAVAROVANJE STARO ZA NOVO IN NAJEM NADOMESTNEGA VOZILA

Vsem avtomobilskim zavarovancem, ki imate polno kasko zavarovanje in zavarovanje po kombinaciji K, dajemo nove ugodnosti.

Nov avto je ponos vsakega voznika. Če je vaš avto uničen ali vam ga ukradejo, ko ni še niti leto dni star, vam bomo dali denar za nakup novega avta.

V Zavarovalnici Triglav bomo do prvega rojstnega dne vašega avtomobila priznali, da imate nov avto.

Ko bo vaše vozilo na popravilu zaradi poškodbe, ali če so vam ga ukradli, se boste z nadomestnim osebnim vozilom lahko vozili do tri dni.
Plačali vam bomo najem nadomestnega vozila.

Ne pozabite, da pri uveljavljanju zavarovalnine iz zavarovanja polnega avtomobilskega kaska ne izgubite pravice do bonusa, niti ne nosite franšize, če je škodo povzročil tuji voznik.

ZAVAROVALNICA TRIGLAV d.d.

STUDIO MARKETING

	Količina	POTROŠNIK M. Sobota	PANONKA M. Sobota	POMURKA Prodajni center BTC Nemčavci	VESNA Ljutomer	MERCATOR UNIVERZAL Lendava	MERCATOR SLOGA MARJANCA G. Radgona
Kruh, črni hlebec	1 kg	**61,00**	65,00	**65,00**	56,00	**64,00**	57,00
Mleko, alpsko	1 l	**69,40**	70,50	**69,40**	69,40	**71,80**	70,60
Jajca	1 kos	**12,00**	11,30	**9,50**	11,60	**12,00**	15,00
Navadni jogurt	lonček	**20,20**	20,10	**20,20**	20,20	**21,00**	20,20
Skuta	500 g	**121,70**	119,70	**109,00**	121,70	**124,70**	121,70
Surovo maslo	250 g	**114,30**	114,40	**114,30**	113,10	**119,10**	114,30
Goveja salama	1 kg	**474,50**	380,20	**446,20**	430,70	**390,00**	460,30
Pariška salama	1 kg	**537,80**	472,60		565,50	**323,60**	581,80
Morska sol	1 kg	**53,60**	41,70	**58,00**	58,00	**57,80**	
Testenine Mlinotesta	500 g	**69,70**	90,00	**74,50**	48,20	**88,20**	92,00
Riž	1 kg	**130,90**	158,00	**107,00**	129,00	**117,30**	109,50
Jedilno olje	1 l	**125,30**	125,30	**115,10**	117,80	**125,30**	125,30
Vinski kis	1 l	**133,10**	117,20	**108,00**	133,10	**112,30**	132,10
Sladkor	1 kg	**70,00**	70,00	**70,00**	70,00	**70,00**	68,60
Moka, tip 400	1 kg	**54,60**	54,60	**41,20**	54,50	**35,80**	55,30
Moka, tip 500	1 kg	**35,80**	35,70	**35,80**	35,60	**35,70**	54,50
Kava Barcaffe	100 g	**56,20**	63,80	**56,00**	55,20	**55,10**	61,10
Kamilični čaj	zavojček	**74,30**	94,70	**75,60**	74,30	**73,10**	74,30
Benquick	400 g	**168,00**	166,60	**167,00**	173,50	**173,40**	175,40
Čokolešnik	200 g	**156,30**	153,30	**121,00**	165,50	**129,90**	157,50
Natreen	120 tabletk	**134,40**	134,40	**141,70**	134,00	**141,70**	134,40
Fructalov hruškov sok	7 dcl	**138,50**	137,40	**137,60**	101,00	**142,90**	153,30
Pralni prašek Persil	3 kg	**851,70**	851,70	**845,00**	851,70	**844,60**	844,60
Toaletno milo Oaza	1 kos	**81,70**	89,00	**57,00**	67,20	**73,30**	81,10
Toaletni papir	rola	**31,50**	38,60	**18,70**	27,10	**27,10**	27,10
Mehčalec za perilo Damil	1 l	**227,80**		**218,60**	111,80	**217,30**	217,40
Zobna pasta Dent-a-Med	tuba	**108,30**		**96,00**	107,50	**157,50**	108,30

Cene sadja in zelenjave

VRSTA	TRŽNICA	POMURKA ZELENJAVA
Jabolka	70,00	63,00
Kivi	200,00	160,00
Kaki	200,00	115,00
Grozdje	170,00	170,00
Solata	200,00	180,00
Čebula	60,00	50,00
Česen	280,00	300,00
Paprika	280,00	170,00
Krompir	30,00	28,00
Zelje	50,00	50,00
Korenje	100,00	60,00
Jajca	12,00	12,00
Oreh. jedrca	1200,00	1200,00

Cene rabljenih avtomobilov

Na sejem pri soboškem Agroservisu so prodajalci minulo nedeljo pripeljali 42 rabljenih jeklenih konjičkov, prodali pa štiri. Zastava 101 GTL, letnik 1988, s 47.000 prevoženimi kilometri je stala 4.500 DEM; Zastava 101 GT 55, letnik 1987, s 51.000 prevoženimi kilometri 4.200 DEM. Jugo 55, letnik 1986, s prevoženimi 41.000 kilometri so prodali za 2.900 DEM in Jugo 45, letnik 1989, s prevoženimi 32.000 kilometri za 4.300 DEM.

Znamka avtomobila	letnik	prevož. km	cena
R 19 Chamade	1991	23.000	21.000 DEM
Golf D 1991	1991	19.000	18.500 DEM
Golf GLS	1982	117.000	4.900 DEM
Opel Kadett	1987	81.000	12.000 DEM
Peugeot 305 GL	1985	86.000	7.200 DEM
R 18 TLJ	1987	87.000	8.000 DEM
Alfa Romeo Sprint	1981	113.000	5.000 DEM
GS Citroen 1,3	1979	144.000	1.800 DEM
Lada 1600	1980	117.000	1.100 DEM

Vestnik pospešuje p... berite ga zares in za zabavo!

Slovenija naj bo jutri srečnejša

Svojo ljudskost izraža Slovenska ljudska stranka tako, da se v svojem delu zavzema za uravnotežen razvoj in blaginjo vseh slojev družbe in uravnotežen odnos med delom in kapitalom. Poudarjamo solidarnost med vsemi sloji - tako med delavcem in kmetom, med upokojenci in mladimi, med delojemalci in delodajalci. Državljanu daje prednost pred državo, kapitalu pa pomen zgolj kot sredstvo, ki omogoča delo. Zato bo udejanjala načela pravične družbe, kjer bo:

Delo vir blaginje. *Vsak posameznik naj bo deležen duhovne in materialne blaginje, ki mu jo omogoča delo. Država je dolžna stimulirati odpiranje novih delovnih mest z ustreznimi ukrepi in zaviranje ukinjanja delovnih mest in odpuščanje delavcev.*

Delavcu zagotavljeno pošteno plačilo za njegovo delo. *Poslovodstva morajo zaposlenim zagotoviti dogovorjene plače najmanj v višini kolektivnih pogodb in nikakor ne manj. Takoj je potrebno iz vseh kolektivnih pogodb izločiti možnost zaostajanja plač po določilih pogodbe do 20%, kajti možnost se zlorablja povsod - tudi tam, kjer to ni potrebno. Ceno dela je potrebno takoj znižati, vendar ne na škodo zaposlenih temveč na račun davkov in prispevkov.*

Delavec in podjetje. *Delavec daje podjetju svoj najkvalitetnejši čas in najlepša leta svojega življenja. Ni dovolj, če v zameno prejema samo dogovorjeno plačo. Delavec mora biti tudi ustrezno obveščen in spoštovan - uživati mora vse pravice, ki pripadajo človeku in delu. V podjetje mora biti vključen oziroma tako da bo lahko soodločal o pomembnih vprašanjih razvoja in obstoja podjetja, tako da bo pri svojem delu lahko uveljavil svoje znanje in izkušnje. V podjetjih se mora takoj uveljaviti ustrezno obliko soupravljanja. Delavec mora biti vključen v organe upravljanja ali nadzora, ne pa samo v posebne organe. Sindikat mora biti aktivno vključen v soupravljanje podjetij.*

Varstvo delavskih pravic. *Delavcem mora država zagotoviti hitro, učinkovito, pravično in brezplačno sodno varstvo. Delodajalec mora biti že sam prisiljen večji del sporov poravnati preko arbitraž in sindikatov in preko "poslovodskih komisij"!*

Vsaka država pobira davek. *To je državljanom samo pri sebi razumljivo, obstaja pa vprašanje kaj je s skupnim dobrim in ozemanjem prebivalstva. Z sedaj veljavno zakonodajo se država napaja prav na najnižjih slojih prebivalcev, ki bi jim morala vsaka socialno pravična država nuditi pomoč, da preživijo. 19% davek pobira država tudi pri tistih, ki s svojimi dohodki ne pokrivajo niti stroškov preživetja. Prav nič ne zato, da bi davke zajela tudi pri tistih, ki nekontrolirano pretakajo velik družbeni kapital in žive na račun sive ekonomije. Potrebno je spremeniti Zakon o dohodnini in sprejeti zakon, kjer davkov na osebne dohodke ne bodo plačevali tisti, ki prejemajo nižje osebne dohodke od povprečnega osebnega dohodka v Republiki Sloveniji. Nadpovprečne osebne dohodke pa je potrebno obdavčiti progresivno.*

Nismo le govoreča orodja v rokah poslovodstev niti vreče cementa, ki jih lahko premetavajo sem ter tja...
Delo ni blago in delavec ni orodje v rokah poslovodstev.
Spoštovan bo in njegovo delo cenjeno...

SLS

Slovenska ljudska stranka
Slovenija naj bo jutri srečnejša

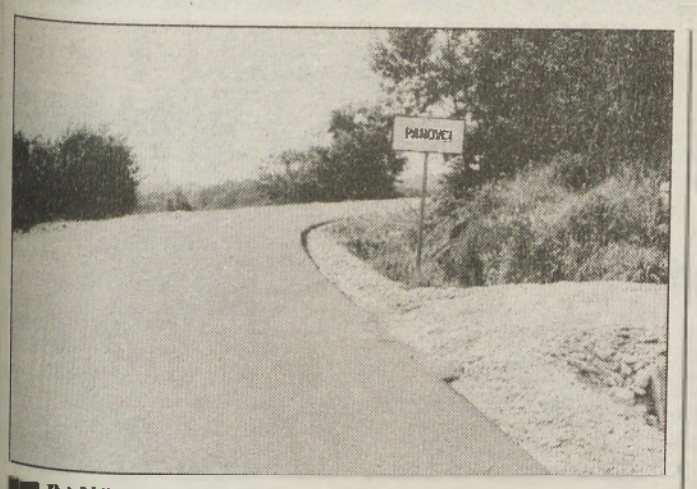

PANOVCI – To je znana gorička vasica, iz katere se je izselila večina ljudi. Vzroka za to pa nista bila le slaba zemlja in možnost boljšega zaslužka in življenja v mestu, na primer v Murski Soboti, ampak tudi (ali pa celo predvsem) slabe ceste. Od sredine leta se tudi skozi del Panovec vije asfaltna cesta, zato ili (naivno?) upanje, da se bodo ljudje začeli vračati v domači kraj. Foto: S. S.

Bogojinčani za nov samoprispevek – Konec januarja prihodnje leto se izteče sedanji krajevni samoprispevek za Bogojino, ki so ga koristno uporabili za zadovoljevanje krajevnih potreb. S sredstvi sedanjega samoprispevka so uredili kanalizacijo v dolžini 160 metrov, asfaltirali dva odseka ceste v dolžini okrog 600 metrov, dokončali prizidek in razširili mrliško vežico na pokopališču in gasilske prostore ter obnovili prostore vaškega doma, kjer so krajevni urad in prostori za potrebe krajanov, sredstva pa so tudi namenili za razna vzdrževalna dela in sofinanciranje društvene dejavnosti.

Krajani Bogojine se zavedajo, da brez krajevnega samoprispevka v prihodnje ne bo mogoč nadaljnji razvoj kraja, zato so se odločili za razpis referenduma za sprejem krajevnega samoprispevka za naslednjih petih let. Referendum bo v nedeljo, 29. novembra 1992. Samoprispevek naj bi plačevali zaposleni, obrtniki in upokojenci v višini 2 odstotka, kmetje v višini 6 odstotkov od katasterskega dohodka, zaposleni v tujini pa tri povprečne slovenske plače. S tako zbranimi sredstvi nameravajo asfaltirati še prostale makadamske ceste, zgraditi potrebno kanalizacijo, dokončno urediti pokopališče ter opraviti razna druga komunalna in vzdrževalna dela. Kot nam je povedal predsednik vaškega odbora in član sveta KS Bogojina Izidor Camplin, pričakujejo, da bodo krajani tako kot vedno doslej, tudi tokrat pokazali razumevanje in glasovali za napredek kraja.

Feri Maučec

Referendum za krajevni samoprispevek – V minulem obdobju so v krajevni skupnosti Beltinci s sredstvi krajevnega samoprispevka uspeli razrešiti marsikateri problem na najrazličnejših področjih. Med pomembnejšimi nalogami, ki so jih v zadnjem petletnem obdobju opravili, so gradnjo kanalizacije, usposobitev čistilne naprave, dokončanje telefonskega omrežja in ureditev kabelske televizije, veliko sredstev pa je bilo porabljenih tudi v druge komunalne namene. To so ugotovili na zadnjem zboru občanov v Beltincih, ki so se tudi dogovarjali o razpisu novega referenduma za sprejem krajevnega samoprispevka. Soglasno so se odločili, da bodo 6. decembra razpisali referendum za sprejem novega samoprispevka za dobo naslednjih petih let, saj se zavedajo, da brez krajevnega samoprispevka ni mogoče pričakovati razvoja kraja niti angažirati dodatnih občinskih in republiških sredstev. S krajevnim samoprispevkom bi v naslednjih petih letih zbrali predvidoma 25 milijonov SIT. Sredstva pa bi namenili za kanalizacijo, gradnjo večnamenskega objekta (kinodvorana in prostori za društveno dejavnost), urejanje naselja, gradnjo dveh oddelkov jaslic pri otroškem vrtcu, ureditev stare šole in krajevnega urada, gradnjo športnorekreacijskega centra, ulično razsvetljavo, ureditev pokopališča, asfaltiranje ulic, urejanje gradu in parka in drugo. Samoprispevek bi znašal 2 odstotka od neto osebnih dohodkov zaposlenih in čistega dohodka obrtnikov, 4 odstotke od katastrskega dohodka in 1 odstotek od pokojnin. Želje Beltinčanov so velike, uresničiti pa jih bo mogoče le s sprejetjem krajevnega samoprispevka.

Feri Maučec

Dober dan, gospod doktor!

Ko človek začne redno gledati v svoje življenjske karte – zdravstveni list, začne spoznavati tudi samega sebe. Nehote dobi vpogled v svojo notranjost in skuša nasploh svojo dušo preoblikovati po tistih receptih, ki jih je dobil od admirala zdravstvenega doma – gospoda »dohtarja«.

Kot zadnji sončni žarki z listi vej so se tudi pacienti poigravali s številkami za vrsto. V mnoga srca se je naselil neke vrste strah, izraz zamiljivost, zakaj so druga nečakajoča telesa dihala mimo njih in niso dobivala jesenske barve kot odpadli listi, ki so še na vrsti!

Na hodniku se je lep moški nasmehnil sestri in ta mu je pomežiknila, kot da bi priznala, da z njim flirta. Niti drugi se ne sodijo, ker samo ona odloča o samoti čakalnice!

Samota v starosti je pa nekaj strašnega. Vsak skoraj nujno potrebuje pomoč v starosti, če že ne mnogo prej. Bolečine se obsežno pojavljajo pri vseh. Tudi tistih, ki študirajo psihoanalizo in primarno dobro počutje.

Oteženo je zdravljenje z zdravili, če težko dosežemo zdravnika, ki že z besedo zna ublažiti bolečine ali vsaj dokazuje, da nismo tako strašno bolni! Včasih se že v čakalnici zmanjša mišični tonus in istočasno razbremeni pogosta jeza za super čakanje.

Ali je čakalnica idealen prostor, kako najhitreje priti do dihanja in izražanja jezika za zdravljenje? Mnogi bi si že radi poiskali pomoč v zasebni zdravnikovi ordinaciji, ki bi sicer utegnila biti nekoliko dražja, a ne bi bilo prehude gneče niti drugih radodarnih bonov.

Vsaspioh pa je zdravnikov human odnos do sočloveka tudi naporen in težaven celo s finančnim predračunom. Če je pripravljen vse narediti, počasi postane suženj svojega nezdolgočasenega in tedaj bolj zvišanega poklica.

Zato dober zdravnik ni čarodej, ki bi s kirurškim nožem kazal manipulacije! Toda izraža popolno lepoto v diagnozah in oblikah pomoči za svoje kulturno poslanstvo.

DINI TITAN

O usodi parka, Fazanerije in proge

Na seji mestnega sveta v Murski Soboti, ki jo je vodil predsednik Bojan Žunič, so obravnavali več aktualnih tem. Najprej je bil govor o ureditvenem načrtu za obnovo grajskega parka, ki so ga pripravili na Zavodu za ekonomiko in urbanizem. V razpravi so podprli gradivo, hkrati pa pripomnili, da bi načrtovalci morali predvideti vsaj eno pot od občinske zgradbe proti parku. Predlagali so tudi, da bi tlakovali travnato površino med dvema asfaltnima stezama od gradu proti občinski zgradbi. Prav tako se zavzemajo, da bi otroško igrišče, ki je na neprimernem kraju, uredili pri nekdanjem domu pionirjev oz. sedanjem domu tehnike. V razpravi so tudi opozorili na propadanje starih hrastov zaradi znižanja podtalnice, divje poti, vožnje kolesarjev in motoristov, parkiranje avtomobilov, pa tudi na izsiljene izhode iz bližnjih hiš v park. Zdi se, da je soboški park čedalje manjši, ker se mu nenehno kaj odvezma, zato bi ga morali toliko bolj varovati. Na novo naj bi uredili tudi jezero v jami, ki je sedaj suha, na platoju pred gradom pa bi lahko bile prireditve.

Glede športno-rekreacijskega centra Fazanerija pa smo slišali, da zaenkrat še ni programskih zasnov. Največje zahteve ima Nogometni klub Mura, ki bi tu rad postavil novo tribuno za 4 tisoč obiskovalcev. Čeprav niso lastniki teh površin, ampak plačujejo najemnino, so v preteklosti marsikaj naredili na črno, so bili kritični člani mestnega sveta. Še posebno zato, ker se razmišlja tudi o gradnji atletskega štadiona s tribuno. Dokončen odgovor naj bi dala javna razprava. Podobno velja za vojašnico, kjer bi lahko uredili prostore za dejavnosti mladih. S tem bi se vojska morala umakniti iz Murske Sobote. Znova je bilo slišati pobudo za gradnjo drsališča, vročo geotermalno vodo pa naj bi še bolj izrabili za turizem. Prostor med Ledavo in Malim Dobłom je celota, zato bo treba ob širitvi industrije, ki izriva vrtnarijo, razmisliti o preselitvi drugam.

Vrsta problemov je tudi zaradi predvidene obnove železniške proge Murska Sobota–Puconci, ki bo del sodobne prometne povezave s sosednjo Madžarsko. Pomisleki so, ker se govori le o ureditvi severnega dela od soboške železniške postaje do Markišavec, medtem ko ureditev južnega dela puščajo vnemar. Člani soboškega mestnega sveta menijo, da tega ne bi smeli spregledati, če že načrtujejo dva podhoda v Lendavski in Panonski ulici. Ker bi se tovorna železniška postaja preselila v Markišavski log, ki je v bistvu edina zelena površina v okolici Murske Sobote, so se zavzeli, da se te zelene površine nadomestijo z novimi.

Na seji so obravnavali tudi osnutek programa mestnih krajevnih skupnosti za leto 1993. Za vsa dela, med katerimi prevladujejo komunalna, bi potrebovali 250 milijonov tolarjev, ki pa jih sami ne premorejo. Zato računajo na ustrezen delež iz občinskega proračuna. Med prednostne naloge uvrščajo ureditev pokopališča, ki je že dvakrat izpadlo iz referendumskega programa, preureditev Kocljeve ulice ter prizidek k drugi osemletki.

Slednja naložba bi stala okrog 200 milijonov tolarjev. Ob tem so mestni delegati terjali, da izvršni svet pripravi celostno podobo razvoja občine. Opozorili so namreč, da je program gradnje cest za prihodnje leto že objavljen, o šolah pa ni ne duha ne sluha.

MILAN JERŠE

Veliki načrti lendavskih ribičev

Gramoznice za vzgojo rib

V lendavski občini ugotavljajo, da so nekatera določila zdajšnjega zakona o sladkovodnem ribištvu zastarela. Zato se je občinska vlada odločila, da republiškemu ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano predlaga, da čimprej pripravi spremembe in dopolnitve omenjenega zakona, ki bi na tem področju moral omogočati več zasebne pobude.

Posebno zato, ker je med nekaterimi prebivalci lendavske občine opazno zanimanje za intenzivno rejo rib, tudi v povezavi s turistično ponudbo. V tej zvezi so Ribiški družini Lendava naložili, da prouči možnosti za oddajo manjših gramoznic zasebnikom za komercialno vzgojo rib.

Vse to predvideva tudi ribiško-gojitveni načrt v letih 1991–1995, ki je izdelan na osnovi zakona o sladkovodnem ribištvu in desetletnih izkušenj pri načrtnem gospodarjenju z ribjim življem v vodah lendavskega ribiškega okoliša. Ta zajema šest revirjev v porečju Mure, v potokih Ledava, Krka in Kobiljanski potok, pa tudi Bukovniško jezero, nekatere mrtvice in gramoznice. Tako znaša ribji stalež na hektar vodne površine od 150 do 250 kilogramov rib, razen v Bukovniškem jezeru, kjer je odvisen od vlaganja. Dosedanja analiza gospodarjenja kaže, da so letno povprečno vlagali 2 tisoč kilogramov rib, letni prirastek pa znaša 4500 kilogramov.

Ribiško-gojitveni načrt v tem srednjeročnem obdobju pa zajema tudi druge dejavnosti, organiziranost, gradnjo ribiškega doma, ribogojnice, sodelovanje s sosednjimi ribiškimi družinami, zvezami itd. Pri tem velja omeniti, da imajo ravno s predvideno gradnjo ribiškega doma in ribogojnice največ težav, saj je dom na spornem ozemlju ob meji s Hrvaško. Ker meja še ni dokončna, so zaenkrat prenehali graditi ribiški dom. Lendavski izvršni svet je na ta problem že opozoril pristojno republiško ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano in mu predlaga, da se pri reševanju južne meje upošteva tudi interes ribičev. Hkrati naj bi poskušali doseči ustalitev meddržavne meje na reki Muri ne glede na katastrske meje.

Poleg tega vzbuja skrb nenehno onesnaževanje voda, pri čemer so največji onesnaževalci Ledave iz soboške občine. Zaradi številnih poginov imajo težave z ohranitvijo rib. Tako je lendavski izvršni svet naložil območni kmetijski svetovalni službi pri Živinorejsko-veterinarskem zavodu Murska Sobota, da pri svetovalnem delu opozarja kmetovalce na pravilnost uporabe posameznih fitofarmacevtskih sredstev, da ne bi prihajalo do zastrupljanja in uničevanja življenja v vodotokih in gramoznicah. Ugotavljajo, da tudi odplake, tako industrijske kot gospodinjske, onesnažujejo poleg virov pitne vode vodotoke in gramoznice, še zlasti v potokih Črnec in Ledava, kjer prihaja do občasnega pogina rib.

Zato se zavzemajo za čimprejšnjo gradnjo čistilnih naprav v vseh naseljih lendavske občine.

MILAN JERŠE

Mednarodna razstava ptic – Od 28. novembra do 1. decembra bo v telovadnici Srednje ekonomske, trgovske in upravno-administrativne šole v Murski Soboti mednarodna razstava okrog 400 različnih vrst ptic. Soboško društvo za varstvo in vzgojo ptic je uspelo poleg domačih razstavljalcev pritegniti tudi predstavnike društev iz sosednje Avstrije in Madžarske. Razstavo, ki bo odprta vse dni od 8. do 17. ure, bodo popestrili s srečelovom.

MJ

MURSKA SOBOTA – V soboški občini so taborniki združeni v rod Veseli veter, v ljutomerski v rod Vedri Prleki, v lendavski občini v rod Ljudska pravica, v gornjeradgonski občini, konkretneje v Radencih, pa deluje taborniški rod Žlahtni trsi. Tudi letos so mladi taborniki pripravili številne akcije in poletne tabore v naravi, udeležili pa so se tudi tradicionalnega srečanja medvedkov in čebelic, ki je bilo na Muti.

(G. G.)

RAZSTAVA MALIH ŽIVALI – V soboto in nedeljo je bila v prostorih prve osemletke v Murski Soboti zanimiva razstava pasemskih malih živali, ki jo je organiziralo soboško društvo gojiteljev. Na 7. razstavi so sodelovala društva iz severovzhodne Slovenije z več kot 300 živalmi. Pozornost številnih obiskovalcev so vzbudile zlasti pritlikave in afriške kokoši, francoske race, japonske prepelice, indijske gosi, golobi, pavi, zlati in srebrni fazani. Poleg tega so razstavili razne vrste kuncev, videti pa je bilo možno tudi kozo, ovco, ponija in celo rakuna. Vsekakor si je bilo razstavo vredno ogledati, zato je škoda, da je trajala le dva dni. M. JERŠE, foto: N. JUHNOV

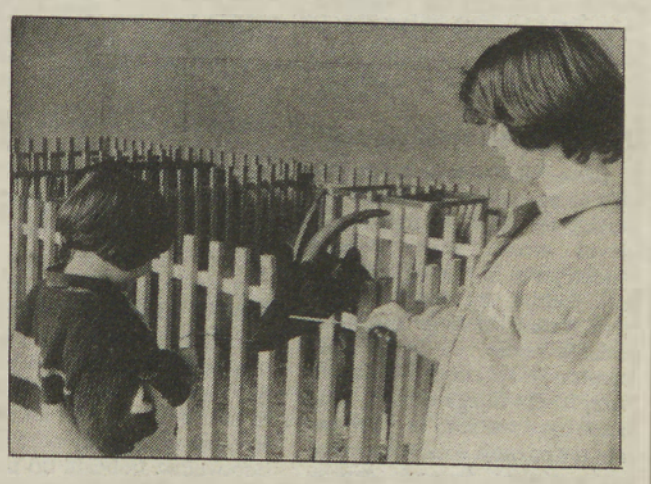

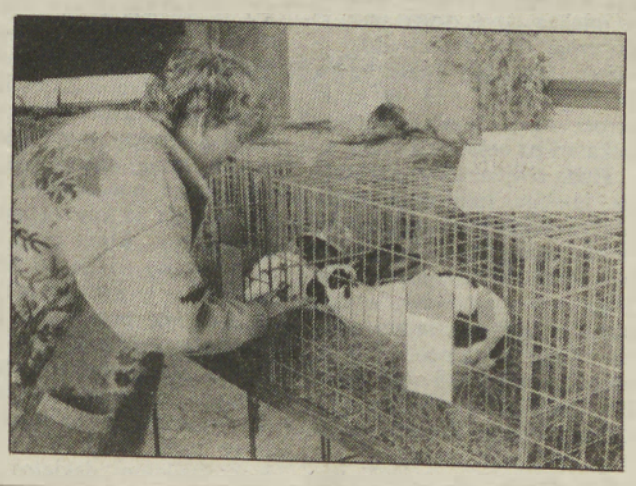

Srečanje s kmetico in pisateljico Erno Meško iz Lahonec

»Nisem pocukran človek«

Mati deveterih otrok • Kmetica planinka • Vaška prosvetiteljica • Prva knjiga pri 64 pomladi • Bolečina za Petrčkom

Nisem bil prvi in najbrž tudi ne zadnji novinar, ki je potrkal na vrata domačije Erne Meško v Lahoncih pri Ivanjkovcih. Ženska, ki se je narodila 21. marca 1911. leta, je v 81. letu, vendar je po srcu še vedno mlada; zato je tudi v vabilu na slavje ob svojem življenjskem jubileju zapisala, da vabi na slavje ob 80. pomladi. Saj res: dan po njenem rojstnem dnevu se začne pomlad.

Molče ga je pokrižala

Pomlad je lepa. Je (bilo) lepo tudi življenje Erne Meško? Na podlagi tega, kar mi je povedala in kar sem prebral v njenih črticah, sklepam, da so bili v osmih desetletjih lepi trenutki, žal pa ni manjkalo tudi bolečine. Imam občutek, da jo je najbolj prizadela smrt sinčka Petrčka, kar je takole opisala:

»Bil je osmi od mojih devetih otrok. Bila sem v štiridesetem letu, ko sem ga pričakovala z ljubeznijo in strahom. Z ljubeznijo, ker sem vsakega od svojih otrok sprejela kot dragoceni dar. S strahom, kaj poreko otroci, ki so že doraščali, in zato, ker je prihajal ob nepravem, za kmeta krivičnem času – v času zadrug, spomladi 1950.... Porod je bil težak. V veliki bojazni, da bo prej umrl, kot bi se rodil, ga je babica krstila v meni. Ko se je končno le rodil, ni mogel niti zajokati, le zakašljal je. Srce je bilo še 50 minut, nato je utihnilo. Babica se je dve uri mučila, da bi dete z umetnim dihanjem spravila k življenju, a vse zaman.

Obrnila se je k meni in vprašala: »Kaj naj zdaj rečem deci?« Vsa izčrpana in vdana sem ji rekla: »Obleci dete v najlepše, kar je zanj pripravljeno, potem pa pokliči otroke.« Prišli so po prstih, jokali in mali Ciril je rekel: »Mamika, zdaj pa nič nimamo.« Ko je prišel dan pogreba, je stopil moj dobri mož k meni in mi dejal: »Če ne boš jokala, ti bom prinesel Petrčka, da se posloviš od njega.« Prikimala sem. Prinesel mi ga je. Lepo je bilo to nedolžno bitje, a na sencih so se že videle modre lise, znamenje smrti. Molče sem ga prekrižala, zaprla oči, da bi zadržala solze. Še danes se mi zdi, da se stiska nekje ob božjih nogah in nedolžen prosi za nas, ki smo ostali v tej solzni dolini, razpeti med grešnostjo. Ljubo dete, oprosti mi to izpoved. Solze mi zalivajo oči, ko mislim nate. Tako naglo si nas zapustil, ostala pa je ljubezen, ki se je rodila s teboj in ni umrla.«

Petrčka nadomestil rejenec

Erna Meško je pozneje rodila še enega otroka. Ko bi Peterček ne umrl, bi imela zdaj devet otrok. Smrti svojega sinčka pa ni in ni mogla preboleti. Čeprav sta morala z možem skrbeti za osem otrok, se jima je zdelo, da je za mizo prostor še za enega. Vzela sta torej k sebi tujega otroka, ki je ostal brez staršev, in ga vzgajala ter pozneje šolala kot svoje prave otroke. Petrček, čeprav je imel ta otrok drugo ime, je po svoje živel naprej. Zdaj je učitelj. Ustrezno izobrazbo pa so si prodobili tudi vsi njuni otroci, saj so končali srednje, nekateri pa celo visoke šole.

Huda življenjska preizkušnja pa je bila tudi smrt moža Maksa. Umrl je za posledicami prometne nesreče, ko mu je bilo 66 let. Erna je imela tedaj 58 let in je ostala sama s kopico otrok. Še sreča, da so bili nekateri tedaj že polnoletni in so očeta nadomeščali pri delu. Erna pa se ni in ni mogla sprijazniti, da ga je za vedno izgubila. Tudi zato ne, ker je bil, kot je dejala, lep, velik, odločen, neizprosen, a vendarle nežnega srca. Bil je tudi zelo sposoben in izobražen. Spoznala sta se v planinah. Pozneje pa sta se srečevala kar na njenem domu, kajti Ernin oče je Maksa povabil na kosilo. Poročil ju je njegov brat in poznejši vikar mariborske škofije dr. Josip Meško. Iz Ormoža je odšla na njegov dom in kmetijo v Lahonce pri Ivanjkovcih. Tedaj pa je bilo tudi konec njene

Erna Meško je pokazala našemu novinarju čez 600 pisem, ki jih je prejela po izidu svoje prve knjige Nekaj bi vam rada povedala. Pretresljive so tudi črtice in drugo pisanje v njeni drugi knjigi. Še bi vam rada povedala.

službe. Dotlej je vodila pisarniško poslovanje očetovega podjetja. Erna se je hitro vživela v življenje in delo na kmetih. Sicer pa se je poročila hkrati z mlajšo sestro.

Gremo v planine

Čeprav je živela na kmetiji, bila zaposlena z delom na polju, v gospodinjstvu in z otroki, ki so se rojevali 17 let, se ne Erna ne njen Maks nista mogla odpovedati ljubezni do planin. To je za kmečkega človeka morda nenavaden konjiček, nagnjenje, ampak zanju je bilo to samoumevno. Zapisala je: »Pohorje, Smolnik, Ruše – tri točke – pojem moje otroške sreče! Moja mama je bila s Smolnika, poročila se je v Prlekijo, bila je vzorna mati in gospodinja. Med prvo svetovno vojno, ko je bil oče na bojišču, se je z otroki preselila na Smolnik in tam smo živeli štiri leta. Prišlo je leto 1917. Začela sem hoditi v 1. razred osnovne šole v narodno zavednih, starodavnih Rušah in tako se je začelo moje planinstvo. Kot šestletno dekletce sem vsako jutro prepešačila pot s Smolnika v Ruše – poldrugo uro hoda – proti večeru pa sem morala spet na 860 metrov visok Smolnik.«

Planinca pa nista bila le Erna in njen mož Maks, ampak tudi vsi njuni otroci. Kdo ve, na koliko vrhov so se povzpeli, po koliko planinskih poteh so hodili! Bili so tudi na vseh bližnjih hribih. Njen vzornik je bil znameniti Julius Kugl. Za planinstvo sta navdušila mnoge druge. Erna pa je svoja doživetja s planinskih tur tudi pridno zapisovala in objavljala v Planinskem vestniku. Pisala pa je tudi za druge revije in časopise. Potem je vse te sestavke zbrala in Mohorjeva družba jih je izdala v redni knjižni zbirki za leto 1985. Knjižica, ki obsega 160 strani, ima naslov Rada bi vam povedala. In res je veliko povedala. Knjiga, ki je izšla v nakladi 38.000 izvodov (!), je naletela na velik odmev med bralci in dobila je čez 600 pisem. Nekatera od njih sem prebral. Izžarevajo navdušenje nad žensko, ki je rodila 9 otrok, vzredila še enega »tujega«, bila zvesta žena, mati, gospodinja, kmetica, planinka in »družbenopolitična delavka«...

Slovenci se imamo za pametne...

... vendar nočemo imeti otrok. Če jih ne bodo imeli tisti, ki so pametni, pa jih bodo imeli oni, ki so manj pametni, in nam bodo pač oni komandirali!

To je Erna povedala na problemski konferenci o družbenoekonomskem položaju kmetice, ki je bila 1976. leta v skupščinski stavbi v Ljubljani. Te besede je povedala povsem spontano in niso bile zapisane v gradivu, ki ga je bilo treba prej predložiti v »pregled«. Sicer pa je govorila še o nujnostih porodniškega dopusta za kmetice, o usposabljanju kmečkih žena, o zastopanosti v organih upravljanja, v obratih kooperacije, o nujnosti spodbudnih cen pridelkov, o celodnevni šoli, ki pa ne sme povsem »vzeti« otroka, kajti kmečki otrok je že od malega nepogrešljiva »delovna sila«, o spoštovanju človekovega svetovnega nazora in tako naprej. Pozneje je v pogovoru za Naše razglede pokomentirala svojo pokončno držo z besedami: »Kmetice vedo več, so bolj izobražene, kot misli javnost. Saj kmet mora biti pameten. In priden, seveda!«

Ne le, ko je bila mlajša, ampak tudi sedaj, ko jih ima osemdeset, se dobro drži. Spet je zbrala svoje že objavljene članke, črtice, potopise.. in vse to je izšlo v redni Mohorjevi knjižni zbirki za leto 1993. Tokrat nosi njena knjiga naslov Še bi vam rada povedala. V knjigi bo tudi posvetilo: Te vrstice, napisane v prečutih nočeh, posvečam tebi – pošteni, verni in nikoli spočiti slovenski kmetici. In tebi, Prlekija, moji lepi deželi – skozi vse hudo in dobro v zvestobi ljubljeni. Na koncu besedila pa je sklepna misel, ki si jo je sposodila pri Ksavru Mešku (moževem bratu): »In kaj so pač darila brez ljubezni – velike, tople, ljoče v mogočnih valovih iz srca? Mernike zlatnikov lahko vsiplješ v naročje komu, a če mu ne daš ljubezni, glej: kakor nič so – brez leska, cene, brez koristi.«

Vam, kmečkim dekletom

Erna Meško je vodila »svoje« žene in dekleta po vsej Sloveniji in delu Hrvaške. Spoznavale so lepote krajev in mest, tovarn, pokrajin, planinskih vršacev. Prirejala je tudi kuharske tečaje. Dobro je seveda poznala življenje kmetice. Ob pričakovanju »ženskega praznika« so se ji porodile tele misli: »Ali se vam ne zdi, da se vam dela krivica, ko se je kar posplošilo mnenje, da kmečka dekleta nočejo postati kmečke gospodinje, da kmečki fantje ne morejo dobiti sebi primernih družic? Prepričan sem, da je tudi danes precej takih, ki ljubijo zemljo, ki so ponosne na svoje kmečko poreklo in so v čast svojemu kmečkemu stanu. Toda treba je najti **ključ do srca.** Ne bogastvo ne lepota, ampak lep značaj, plemenitost duha, požrtvovalnost, to so kreposti, ki jamčijo medsebojno razumevanje... Dekle s takimi nazori gotovo ne bo odbilo kmečkega fanta. Fantom pa mora biti jasno, da jim bo žena enakopravna družica, ne sužnja. Za srečo je potrebno dvoje ljubečih src in četvero delovnih rok. In če je mož glava družine, je žena krona in še več: srce družine. Dekleta: le pogum! Naš kmečki rod je tako močan, tako žilav, da ga nekdo ne more uničiti.«

Prijetno je bilo kramljati z 81-letno kmetico in pisateljico Erno Meško. V pogovoru se je znova in znova vračala k planinam. Na koncu je še omenila, da bo kmalu izšla na pobudo planinskega društva Maks Meško in v počastitev 100-letnice planinske zveze Slovenije monografija Prlekije, bogata s slikami. Med pisci besedila pa je seveda tudi moja zgovorna sogovornica.

ŠTEFAN SOBOČAN

SREČANJE STAREJŠIH SOBOČANOV – Da se starejši občani čimbolj seznanijo s problemi in težavami, hkrati pa se jim na skromen način oddolžijo za vse tisto, kar so naredili za skupno boljšo prihodnost, so soboške mestne krajevne skupnosti v kavarni hotela Diana pripravile že tradicionalno srečanje Sobočanov, starejših od 70 let. Zbralo se jih je več kot 300, ki jih je najprej pozdravil delegat v zboru KS Mirko Šeruga, nato pa jim je prisrčno dobrodošlico izrekel predsednik občinske skupščine Andrej Gerenčer. Za prijetnejše družabno srečanje so ob glasbeni spremljavi poskrbeli učenci druge osemletke, za humoristične točke pa dijakinji srednje tekstilne šole. Ob tej priložnosti so starejšim občanom izročili tudi darila, ki so jih prispevala stevilna družbena in zasebna podjetja. M. Jerše, foto: N. Juhnov

BISTRICA – V Gornji in Dolnji Bistrici so dogradili mrliški vežici, v Srednji Bistrici pa dokončujejo vaško-gasilski dom, ki ga kaže slika. V vseh treh vaseh so napeljali omrežje za kabelsko televizijo, primerno pa skrbijo tudi za varstvo okolja, saj komunalci odvažajo odpadke na občinsko odlagališče. V vseh vaseh imajo asfalt, a tudi še nekaj makadamskih cest, ki jih vzdržujejo v okviru gmotnih možnosti. J. Ž., foto Š. S.

V Petišovcih so se že lani odločili zgraditi kapelico, ki bi bila primerna za manjša bogoslužja. Letos so se jim želje uresničile. Nedaleč od glavne ceste, takorekoč v centru vasi, so začeli graditi kapelico okrogle oblike, ki spominja na stare rotunde. Nekaj denarja bodo zbrali sami, saj so letos na referendumu sprejeli krajevni samoprispevek. Nekaj denarja pa naj bi jim zagotovile cerkvene oblasti. Kapelica bo letos pod streho, dokončana pa naj bi bila v prvi polovici prihodnjega leta. JD, foto: JA

Blagovnica v Murski Soboti bo v prihodnje še bolj privlačna, saj so z novim prizidkom povečali samopostrežnico. Drugačna razporeditev in večja izbira v delikatesnem oddelku so prav gotovo dobrodošli, saj je to ena največjih in najbolj obiskanih samopostrežnih trgovin v Murski Soboti. bbp, foto: n

o tem in onem

Kdaj bo dokončno sprejet zazidalni načrt Murske Sobote

Čimprej uskladiti različne interese

V Murski Soboti si že dalj časa prizadevajo urediti središče mesta. Kot kaže, pa zadeve niso tako enostavne, kot se morda zdi na prvi pogled. Številne prazne parcele in stare zgradbe, zlasti med Slovensko, Kocljevo, Lendavsko in Slomškovo ulico kazijo podobo pomurske metropole, ki je sicer dobila za lepo urejenost okolice precej priznanj in pohval, med drugim tudi od Turistične zveze Slovenije.

V praksi se namreč marsikdaj križajo različni interesi. Nazoren je primer Kučanove kovačije v bližini Kulturnega centra Miška Kranjca, ki jo je občinski sklad stavbnih zemljišč že odkupil, saj so jo nameravali porušiti, vmes pa je posegel Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Maribora, ki meni, da gre za kulturni spomenik. V stari, razpadajoči in zapuščeni stavbi je namreč precej dragocenih starih strojev in opreme, zanimiva pa je tudi arhitekturna podoba kovače. Zato se zavzemajo, da bi omenjeno domačijo, ki občinskim zavodom povzroča sive lase, spomeniško celo za stalno zaščitili. In to ne glede na drugačne poglede urbanistov, ki si prizadevajo enkrat za vselej urediti mestno središče po sodobni zasnovi. Kako se bo Kučanova kovačnica vključila v sodoben urbanistični načrt, pa je seveda poseben drugo vprašanje, na katerega za zdaj še ni pravega odgovora.

Vedeti je treba, da se zazidalni načrt mesta Murska Sobota pripravlja že vrsto let in se nenehno pojavljajo različna mnenja in predlogi, kar terja tehtni premislek strokovnjakov. Čeprav je bila javna razprava opravljena, pri Zavodu za ekonomiko in urbanizem v Murski Soboti še vedno nimajo prižgane zelene luči za določene posege. Kdaj bo predlog zazidalnega načrta zagledal luč sveta, je težko napovedovati, čeprav sta imeli konkretne pripombe le Pomurska banka in Podjetje za PTT-promet.

Slišati je celo mnenje, da bi na vse tisto, kar je bilo doslej narejeno z raznimi zazidalnimi in urbanističnimi načrti, enostavno pozabili in se lotili novih zasnov za ureditev ožjega mestnega središča. Dejstvo je, da so se med izdelavo teh dokumentov razmere v Murski Soboti precej spremenile. Tako je obnovljena gledališka dvorana v gradu, zato je vprašljiva smotrnost gradnje večnamenske dvorane ob kulturnem centru. Za zdaj se tudi ne ve, ali bosta v okviru kulturnega hrama, kjer je zgrajena le galerija, tudi dolgo načrtovana knjižnica in stavba za tednik Vestnik in radio Murski val. Negotova pa je tudi usoda dograditve avtobusnega postajališča v središču Murske Sobote.

Skratka, še vedno je veliko neznank, ki spravljajo v negotovost ne le strokovnjake in politike, ampak tudi širšo javnost, ki pričakuje konkretne odgovore. Ali bo res treba sprejeti nekakšen začasni ureditveni načrt za mestno središče, se sprašujejo mnogi. Če ne bo šlo drugače, jim namreč ne preostane nič drugega, kajti zadeve se prepočasi rešujejo, marsikateri zazidalni in urbanistični načrt pa je žal padel v vodo. Očitno bo treba čimprej presekati takšno stanje, s katerim Sobočani ne morejo biti zadovoljni.

MILAN JERŠE

Okrogla miza o turizmu v lendavski občini

Turizem smo ljudje

Če bi prišli na pogovor vsi, ki so bili (po)vabljeni, potem bi udeleženci natresli najbrž še več zamisli, kako izboljšati turistično ponudbo. A udeležba je bila bolj slaba, razprava pa kar pestra, saj jo je obogatil tudi minister za turizem Republike Slovenije Janez Sirše.

Pohvaliti gre predstavnike Naravnega zdravilišča Terme Lendava, ki ne »zapirajo« svojih gostov v hotel (kot so to morda počeli, ko so se šele uvajali v turizem), ampak se zavedajo, da si gost želi poleg hotelskih in zdravstvenih storitev še kaj več, denimo preživeti vsaj nekaj ur zunaj hotela. Lendava in okolica imata veliko takih točk, na primer vinograde, kar bivanje turistov popestri in se pozneje spet vrnejo. Medtem ko so vinogradi s svojimi kletmi (in tistim, kar je v njih) postali že pomemben del turistične ponudbe, pa – vsaj tako je bilo rečeno – tega ni mogoče trditi za trgovino. Najbrž je to res, kajti na pogovor o izboljšanju turistične ponudbe ni prišel ne predstavnik državnega ne zasebnih podjetij. Turistična dejavnost v občini Lendava pa bo zadihala s polnimi pljuči, ko se bodo vedli drugače kot doslej do gostov tudi navadni smrtniki, torej ljudje z ulice. Tujci bi morali biti tudi njihovi gostje, vsaj tako, da bi se do njih vedli prijazno. Saj ne, da jim ne bi odzdravljali (drugače je s pozdravljanjem), so pa neumestni očitki, češ da prihajajo v Lendavo sami upokojenci oziroma ljudje nižjega sloja. Direktor Term je povedal, da to sploh ni res, gostijo tudi zdravnike.

V lendavski občini je okrog 2.000 ljudi prijavljenih kot nezaposlenih. Če bi se podvizali, bi lahko število iskalcev zaposlitve znižali. Čas je, da prenehamo računati na delo v velikih firmah, in spoznamo, da so lahko tudi manjši koraki pot k cilju: delo vsem.

Š. SOBOČAN

LIPOVCI – »Najmlajši za najstarejše«. Tako je bilo letošnje geslo prireditve, ki jo je pripravilo kulturno-umetniško društvo Lipovci za starejše občane. Bilo je veliko nastopajočih, še več pa obiskovalev, ki so jih tudi pogostili. Sicer pa pripravlja naše društvo ustrezne programe tudi ob večjih praznikih. V decembru bo veseli večer. (S. E.)

NEGOVA – Cesto od Negove do pokopališča, ki meri 1 kilometer, bi morali asfaltirati že sredi leta, a je prišla vmes »višja sila«. Končno so jo modernizirali te dni. Okrog pokopališča so postavili dva metra visoko ograjo, ki preprečuje dostop divjadi, uredili pa so še manjše parkirišče. (L. K.)

LIPA – Na družabno srečanje je tudi tokrat prišlo veliko prebivalcev Lipe, ki so stari več kot 70 let. Pogostili so jih, za razvedrilo pa so poskrbeli šolarji, mlada humorista Števek in Trezika ter glasbeni duet Zavec. Starejše sovaščane je pozdravil in jim zaželel vse dobro predsednik sveta KS Štefan Zadravec. Predstavniki krajevne skupnosti so obiskali še starejše občane iz Lipe, ki preživljajo jesen življenja v domu počitka v Rakičanu. (J. Ž.)

LJUTOMER – Enodnevnega usposabljanja, ki ga je organizirala komisija za izobraževanje pri občinski organizaciji zveze častnikov in podčastnikov, se je udeležilo 80 slušateljev. Poučili so jih o organiziranosti republiške in občinskih organizacij častnikov ter nalogah. Predstavniki vojašnice iz Murske Sobote pa so prikazali bojna sredstva za protioklepni boj. Ena skupina častnikov in podčastnikov je tudi streljala z malokalibrsko puško, druga pa se je na kraju samem seznanila s spopadom v Presiki, ki je bil v lanski agresiji na Slovenijo. (D. K.)

Klic dobrote

Danes se po vseh slovenskih radijskih postajah sliši Klic dobrote. Tako je namreč Karitas imenovala akcijo zbiranja denarja, hrane in drugih materialnih dobrin za ljudi iz sosednje hiše ali ulice, ki potrebujejo pomoč sočloveka. V akcijo so se torej vključile slovenske radijske postaje s povabilom za sodelovanje.

Zbrano bo ostalo domači Karitas in našim ljudem, ki potrebujejo pomoč, sklepna prireditev akcije pa bo zvečer v Celju.

Kar boste darovali, lahko sporočite po telefonu, številki sta 81 065 (za Prekmurje) ter 22 085.

MH

ODSEVI MLADOSTI

Smo na cesti varni?

Na cesti vsekakor nismo varni, posebej če vozimo neprevidno in z neopremljenimi vozili. Vozimo se tudi z mopedi, in to brez izpita, kar je toliko bolj nevarno.

Moja pot v šolo je nevarna, kajti v šolo se peljem po glavni cesti in ravno zjutraj gre največ ljudi v službo. Vsakomur od nas preti nevarnost prav pri šoli, ko zavijamo na dvorišče šole, kajti moramo na sredino ceste. Na srečo je pri šoli dobro poskrbljeno za varnost. Tam so miličniki in učitelji, ki poučujejo prometno vzgojo v šoli.

Tudi naši starši niso nikoli varni na cesti, posebej pa tedaj, ko se utrujeni peljejo iz službe in se jim mudi domov. Veliko je ljudi, ki sedejo za volan močno vinjeni in največkrat so ti ljudje žrtve nesreč, ki jih je zadnja leta zelo dosti. Videl sem tudi že veliko nesreč. Ene so bile hude, druge pa bolj »srečne«. Videl sem nesrečo, v kateri je umrlo deset ljudi. Zgodila se je na Slovenskih. Mislim, da se je ta nesreča zgodila le iz gole neprevidnosti pri prehitevanju. Bilo je tako hudo, da si tega ne moremo predstavljati. Upam, da bodo ljudje kdaj začeli bolj previdno voziti in bodo bolj skrbeli za prometno varnost. Mislim tudi, da so kazni za prehitro vožnjo in nepravilno vožnjo premile.

Rad bi bil, če bi ljudje vozili bolj previdno in s tem prispevali k večji varnosti na cesti.

DENIS ŽIŽEK, 7. d.
OŠ Beltinci

Ali veste?

(Nagrajuje Knjigarna in papirnica Dobra knjiga M. Sobota)

Na 10. nagradno vprašanje smo prejeli skoraj 100 odgovorov. Kdo bi si mislil, da tako vneto spremljate tekmovanja za najlepše mladenke v Sloveniji? Vsi ste pravilno odgovorili, da je letošnja mis Slovenije Nataša Abram iz Kopra. O njej smo še kar precej pisali tudi v našem časopisu. In kako je bilo pri žrebanju? Največ sreče je imel **Andrej Doma** iz Ljubljane (Ulica Molniške čete 11). Čestitamo! Nagrado mu bomo poslali po pošti.
KUPON št. 12

Ali veste, za koga pravimo, da je največji kopenski orjak?

Odgovore pošljite najkasneje do 3. decembra na naš naslov s pripisom »Ali veste«.

Razstava

ČE JE RAZSTAVA V TEM ALI ONEM ZBUDILA ZANIMANJE ZA SNOV, KI JO PREDSTAVLJA, ČE JE V TEM ALI ONEM ZBUDILA SAMO SPOMIN NA DOŽIVETJE OB KNJIGI... BILO JE VREDNO.

Članice knjižničarskega krožka z mentorico knjižničarko smo začele pridno delati. Naša prva tema je bila razstava.

Najprej smo se zbrale v knjižnici, kjer nam je knjižničarka razložila, kaj je razstava. To besedo smo poiskale tudi v slovarju in izvedele, da poznamo več vrst razstav (knjižne, likovne, tekstilne). Tako smo pridobile teoretično znanje o razstavi.

Čakala nas je nova naloga – ogled različnih razstav. Tako smo se odpravile v M. Soboto. Najprej smo obiskale galerijo. Ogledale smo si razstavo »TEKSTILNI BIENALE SZOMBATHELY«, ki je tradicionalna vsaki dve leti. Na tej razstavi pa ne razstavljajo samo Madžari, ampak tudi Ukrajinci, Japonci, Nemci in drugi. Razstavljeni so bili različni izdelki, največ je bilo tekstilnega materiala npr. tapiserije. Ko smo si ogledale to razstavo, smo odšle v študijsko knjižnico in spoznale različne vrste katalogov. Knjižničarka pa nam je pokazala tudi način izposoje.

Nato smo se odpravile v pokrajinski muzej in si ogledale še knjižno razstavo o dr. Jožefu Smeju. Poleg knjig so bili razstavljeni tudi različni dokumenti, fotografije in drugo. Skratka vse o Jožefu Smeju.

Z razstavami smo bile zelo zadovoljne. Učence naše šole pa smo preko šolskega radia seznanile z našim obiskom.

Vendar to ni naša zadnja naloga. Naslednja, ki smo si jo zadale, je razstava o Ferdu Godini – našem prekmurskem pisatelju, ki slavi 80. obletnico rojstva. Zastavile bomo tudi knjižno uganko, ki jo bodo učenci reševali v knjižnici. Zatem nas čaka najzahtevnejša naloga – razstava ob kulturnem dnevu Namesto koga roža cveti – po romanu Ferija Lainščka.

Vse to nam bo uspelo, če bomo vse pridno delale.

SANDRA VOGRINČIČ, 6. c,
OŠ TIŠINA

Moje otročarije

Lahko je reči: »Rodil sem se v porodnišnici v Rakičanu in pika.« Toda ni tako. Moj rojstni kraj so v resnici Motvarjevci. Tam odraščam. Ko sem bil še manjši, sem se kratkočasil tako, da sem kaj ušpičil. Spomnim se, da sem pobral vse ključe iz vrat ter jih zmetal v krtine in travo. Nekoč sem dobil čokolado milka. Ker je nisem mogel cele pojesti, sem dve tablici na skrivaj »posadil« na vrtu. Mislil sem, da bo naslednji dan zraslo veliko drevo s kilogramskimi čokoladami. Toda nič ni bilo. Ko sem hotel odkopati »posajeno« čokolado, pa tudi te ni bilo več tam. Bil sem žalosten.

Darko Vorošs, 5.r.
Dvojezična OŠ Prosenjakovci

Učimo se in dobro jemo

Sem Nadalina Horvat. Obiskujem 3. razred. V šoli je lepo. Imamo tudi podaljšano bivanje. Tam pišemo, risemo, računamo in telovadimo. Imamo dobra kosila. Kuharici je ime Darinka. Učijo pa nas tovarišice Marija, Vera, Lenčka in Metka. NADALINA HORVAT, 3.r
OŠ Bakovci – podružnica Dokležovje

Muce

Doma imam perzijsko muco z imenom Timi. Je zelo prijazna. Najraje spi v košari. Zelo rada je ribje konzerve in brikete. Imam jo rada, ker se lahko igram z njo.

LILIJANA PLOJ
OŠ Ljutomer

* * *

Ko pridem iz šole, me že čaka pri vratih naša muca. Nalijem ji mleko in jo pobožam. Poje vse, kar ji dam. Vsak teden ji nasujem nov pesek v kleti. Pred kratkim je skotila 6 mladičev. Sedaj mi je še bolj pri srcu.

MOJCA MARTINEC, 2.a
OŠ Bakovci

* * *

Muce imajo dolg rep, ušesa, brke, oči in seveda štiri noge. Pri nas doma muce ni, zelo rada pa bi jo imela. Dala bi ji ime Pika. Sedaj večkrat pride k nam sosedova muca. Je krotka, tako da jo lahko božam. Ta muca je prav takšna – bela in z rjavimi očmi – kakršno si želim jaz.

NEDA TOMPA, 3.r.
OŠ Odranci

Požar

Velikokrat slišimo zavijanje siren. Enkrat tu, drugič tam. Hitro se razširi glas o požaru. Ko prihitijo tja gasilci, je večkrat že prepozno. Kmalu za njimi pride po navadi policija in ugotavlja: »Tukaj se je igral otrok z vžigalicami... Zaradi suše je nastal samovžig... Nekdo je odvrgel ogorek cigarete...« Zato moramo biti bolj previdni. Otroci se ne smejo igrati z vžigalicami. Vsi pa se moramo držati pregovora: »Bolje preprečiti kot zdraviti!«

Lidija Šijanec, 4.a
OŠ Križevci pri Ljutomeru

Otrokom prijaznejšo šolo

Hodim v peti razred osnovne šole na Kapeli. V razredu nas je devetnajst učencev in mislim, da si vsi želijo prijaznejšo šolo.

Vesela sem, da so se nekatere stvari na šoli že spremenile, vendar bi se nekatere še morale. Veseli me to, da ni zvonca in da nam povedo, ko bomo pisali kontrolke ali ko bomo vprašani. Ni mi pa všeč, da ni jedilnice. Zato ne moremo v miru malicati, ker nas zmeraj motijo ali pa podijo ven. Lahko bi imeli vsaj malo daljše odmore. Nekatere učiteljice so mi bolj všeč nekatere manj. Z razrednikom smo napisali plakat, kakšno šolo si želimo. Učitelji ne bi smeli iskati našega neznanja, ampak znanje. Želim si zares prijaznejšo šolo!

Nuška Darvaš, 5.b OŠ Kapela

finančnik svetuje finančnik svetuje fina

Vrednostni papirji – davčna olajšava

Nezadržno se približuje novo leto, s tem pa se tudi izteka čas, ko je potrebno poskrbeti za davčne olajšave, zato ne bo odveč, če vas ponovno opozorim, da med davčne olajšave spadajo tudi naložbe v vrednostne papirje. Ker pa je za mnoge davkoplačevalce ta pojem španska vas, bi nekaj več napisala o vrednostnih papirjih, in sicer o tistih, ki se pojavljajo na našem finančnem trgu.

Verjetno pa ne bo odveč, če omenimo tudi to, kaj je finančni trg. To je trg denarja in trg kapitala. Razlika med denarjem in kapitalom pa je v vezavi sredstev, tako, da o denarju govorimo tedaj, ko so sredstva v obliki gotovine oziroma vezana do enega leta, vezana sredstva nad enim letom pa imenujemo kapital. V okviru trga kapitala je borza trg oziroma kraj menjave. V naši mladi državi imamo eno borzo, in sicer Ljubljansko borzo vrednostnih papirjev.

OBVEZNICA

Obveznica je pisna listina, s katero se izdajatelj zavezuje, da bo osebi, navedeni na njej (obveznice, ki kotirajo na Ljubljanski borzi se glasijo na prinosnika), izplačal določenega dne v obveznici navedeni znesek oziroma anuitetni kupon. Pri nas trenutno poznamo navadne obveznice, ki dajejo imetniku pravico do obresti, blagovne obveznice (kot na primer Rogaška blagovna obveznica) in konvertibilne obveznice, ki so zamenljive za delnice. V svetu poznajo še več vrst obveznic, ki se bodo verjetno v prihodnosti uveljavile tudi pri nas in popestrile ponudbo.

DELNICA

V nasprotju z obveznico, ki je dolžniški vrednostni papir, je delnica lastniški vrednostni papir, kar pomeni, da so vsi, ki so kupili delnice kakega podjetja, tudi solastniki tega podjetja in jim v primerjavi z lastniki obveznic ne pripadajo obresti, temveč dividenda, torej del dobička, ki ga je ustvarilo podjetje. Tako delnica ne zapade kot obveznice, temveč pomeni trajen delež lastnika v podjetju vse do prodaje delnice.

BLAGAJNIŠKI ZAPIS

V nasprotju z obveznico in delnico, s katerima se zbirajo dolgoročna sredstva, pa se z izdajo in prodajo blagajniških zapisov zbirajo kratkoročna sredstva. Blagajniški zapis je torej vrednostni papir, ki se glasi na določen denarni znesek z določenim rokom dospetja in določeno obrestno mero. Blagajniške zapise izdajajo banke in druge finančne organizacije.

KOMERCIALNI ZAPIS

S komercialnimi zapisi pa zbirajo kratkoročna denarna sredstva predvsem velika podjetja, ki imajo kreditno sposobnost kot temelj, na katerem pa lahko pričakuje izplačilo nominalne vsote s pripadajočimi obrestmi.

Ogledali smo si najobičajnejše oblike vrednostnih papirjev, s katerimi se neposredno selijo sredstva od tistih, ki jih imajo, k tistim, ki jih nimajo, a jih potrebujejo, vse pa ima seveda določeno ceno, saj ima tudi kapital ceno, in sicer obresti oziroma dividendo v primeru delnic.

Da pa se investitorji ne bi znašli v nezavidljivem položaju v primeru, da bi sredstva potrebovali pred zapadlostjo pri dolžniških papirjih, oziroma če bi jih potrebovali, a so jih investirali v lastniške deleže v podjetjih, se je oblikoval finančni trg in v njegovem okviru borza, tako da lahko investitor po potrebi svoje papirje tudi proda.

Na borzi pa je možno vrednostne papirje tudi kupiti, in sicer preko borznega posrednika, ki posreduje med kupcem in prodajalcem. Tako vidimo, da vrednostni papirji dokaj pogosto menjujejo lastnike.

NIKA
BORZNO POSREDNIŠKA HIŠA d.d.
Cesta prvih borcev II. Brežice 68250
☎ 0608 62 236 Telefaks: 0608 62 852
POSLOVALNICA LJUBLJANA
Slovenska cesta 54, Ljubljana 61000
☎ 061 131-155 Telefaks: 061 131-347
POSLOVALNICA MARIBOR
Partizanska cesta 3-5, 62000 Maribor
☎ 062 29-460 Telefaks: 062 29-460

Dogajanja na ljubljanski borzi

V torek, 17. 11. 1992, je skupni promet na Ljubljanski borzi znašal nekaj manj kot 2,5 milijona DEM, kar je precej manj kot na nekaj predhodnih sestankih, kjer je promet dosegel tudi do 4,4 milijona DEM. Največ prometa je bilo opravljenega z obveznicami, opazen pa je tudi porast prometa z delnicami. Videti je, da se počasi, a vztrajno dogajajo pri nas premiki, ki bodo povzročili večje zanimanje za delnice, kakor za obveznice, kar je drugod po svetu tako ali tako pravilo, saj so praviloma tam obveznice stabilne in ne prinašajo nadpovprečnih donosov tako kot pri nas.

Na začetku poročila z borze bi želela opozoriti, da obveznice, komercialni in blagajniški zapisi kotirajo v odstotkih (osnova je najnižja nominacija), delnice kotirajo v tolarjih, opcije pa v DEM.

Z republiško obveznico prve emisije (RSL 1) je bilo za 3800 lotov prometa. Za tiste, ki ne vedo, naj povem, da je en lot pri obveznicah najnižji apoen določene obveznice (RSL 1 ima najnižji apoen 100 DEM, RSL 2 1000 DEM, RSG 1 500 DEM, ...), pri delnicah pa je ena delnica en lot. RSL 1 se je na tem borznem sestanku prodajala tudi po tečaju 117,4 enotni tečaj na tem borznem sestanku pa je pristal na tečaju 117,2. Torej je glede na prejšnji sestanek, ko je bil njen enotni tečaj 116,9, rahlo porasla. Naj omenim, da je bilo še za 20 lotov prometa z RSL 1 z izkoriščeno davčno olajšavo in sicer po tečaju 116,0.

Za 1340 lotov prometa je bilo z republiško obveznico druge emisije (RSL 2) in sicer po tečaju 91,3, kar pomeni rahel padec v odnosu na prejšnji borzni sestanek, kjer je bil enotni tečaj 92,3. Z obveznico RSL 2 z izkoriščeno davčno olajšavo se ni trgovalo že od 6. 10. 1992, takrat pa je bil dosežen tečaj 76,5. Na tem borznem sestanku so jo sicer nekateri želeli kupiti po tečaju 86,0, vendar pa so jo bili drugi pripravljeni prodati po tečaju 90,0. Tako do sklenitve posla ni prišlo, saj sta si bili ponudba in povpraševanje preveč oddaljena.

Obveznica Mesta Ljubljana (MLJ) je dosegla enotni tečaj 91,5, lastnika pa je zamenjalo 200 lotov te obveznice, za 200 lotov iste obveznice pa je bilo prometa z izkoriščeno davčno olajšavo po tečaju 85,8. Večji promet zasledimo še pri obveznici Gorenje (GOR) in sicer 1904 loti po tečaju 95,2, PTT Ljubljana (PLJ) 400 lotov po tečaju 103,3, občina Zagorje (OZG) 460 lotov po tečaju 86,5 ter pri obveznici Občine Laško 580 lotov po 81,6. Nekaj prometa je bilo še z obveznico Metalne (MTL), Rogaške 1 (RGS1) in Rogaške 2 (RGS2).

Pri delnicah se je trgovalo z delnico Dadas, ki je porasla iz 6.287,00 na 6.334,00 tolarjev, lastnika pa je zamenjalo 90 lotov te delnice, z delnico Mladinske knjige, ki se še vedno prodaja po 1000,00 tolarjev, promet pa je bilo za 20 lotov, z delnico NIKA, ki je porasla iz 21.12,00 tolarjev na 23.296,00 tolarjev, prometa z njo pa je bilo za 120 lotov, 40 lotov Rogaške prednostne pa je zamenjalo lastnika po ceni 2.530,00 tolarjev. Pri tej delnici ugotavljamo tudi porast, vendar pa moramo omeniti, da se je ta delnica prodajala že tudi po 2.600,00 tolarjev v začetku oktobra, nato pa je začela strmo padati in je pristala na 2.075,00 tolarjev, nato pa se je ponovno začela vzpenjati.

Opravljen je bil tudi aplikacijski posel s tolarskim delom dvodelnega blagajniškega zapisa Banke Slovenije in sicer 7 lotov po tečaju 113,7. Aplikacijski posel pomeni, da je isti borzni posrednik hkrati kupil in prodal isti vrednostni papir za dve različni stranki. Nobenega prometa pa ni bilo z blagajniškimi zapisi Banke Slovenije in z opcijami.

Na borznem sestanku 19. 11. 1992 se je najbolj povečal promet z obveznico Laško in sicer je bilo z njo 1580 lotov prometa, njen tečaj pa je spet rahlo poskočil iz 81,6 na 82,2. Več trgovanja je bilo tudi z obveznico Metalna (244 lotov), tečaj pa je porasel iz 80,4 na 81,0. Z vsemi ostalimi obveznicami je bilo manj prometa kot na prejšnjem borznem sestanku. RSL 1 je ostala na istem tečaju, RSL 2 pa je tečaj rahlo zdrsnil navzdol in sicer za 0,3 odstotne točke, tako da je pristala na tečaju 91,0. Obveznica Mesto Ljubljana je neznatno poskočila na tečaj 91,6 (za 0,1 odstotne točke). Obveznica Mesto Zagorje pa je poskočila za 0,5 odstotne točke na 87,00.

Na tem borznem sestanku se je trgovalo z enakimi delnicami kot na prejšnjem, razen z delnico Mladinska knjiga. Delnica Dadas je porasla iz 6.334,00 tolarjev na 6.480.00 tolarjev, prometa pa je bilo le za 6 lotov. Delnica NIKA je porasla iz 23.296,00 tolarjev na 23.638,00 tolarjev (prometa je bilo za 106 lotov), delnica Rogaška prednostna pa je poskočila na 2.600,00 tolarjev, tako da je sedaj ponovno tam, kjer je bila v začetku oktobra (prometa je bilo za 20 lotov). Dalj časa ni prometa z delnico Grad in sicer od 13. 2. 1992, ko je bil sklenjen posel po ceni 1.450,00 tolarjev. Od 27. 10. 1992 pa ni bilo prometa tudi z delnico SKB, tedaj je bil sklenjen posel s 14 delnicami, po tečaju 53,714,00 tolarjev. Za razliko od delnice Grad, se delnice SKB na borznih sestankih ponuja, prav tako pa se tudi povpračje po njej, vendar sta si ceni tako različni, da do sklenitve posla ne pride. Tako se je na zadnjem borznem sestanku ponujala ta delnica po tečaju 64.000,00 tolarjev, kupci pa so bili pripravljeni plačati zanjo 56.000,00 tolarjev.

Na borznem sestanku 19. 11. 1992 pa tudi ni bilo prometa z opcijami. Povpraševalo se je le po nakupni (»call«) opciji na delnico SKB banke, ki zapade aprila 1993. Kupec je bil pripravljen plačati zanjo 170 DEM, prodajalec pa jo je bil pripravljen prodati po 340 DEM.

TONČKA BOŽINOVIĆ
NIKA d.d Poslovalnica Maribor

ODHOD K ZDRAVNIKU

Prostovoljno zdravstveno zavarovanje

Še vedno sprejemamo vaša vprašanja o prostovoljnem zdravstvenem zavarovanju. Pišete nam lahko na naslov: Podjetje za informiranje, Vestnik, Slovenska 41, Murska Sobota. Odgovore na vaša vprašanja bomo poiskali na Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije, na soboški območni enoti.

– Pisali ste nam, da ste v rednem delovnem razmerju, prihodnje leto pa boste šli na porodniški dopust. Zanima vas, ali se morate za ta čas dodatno prostovoljno zavarovati. Dodajate, da ste slišali, da je za nosečnice dovolj obvezno zdravstveno zavarovanje in da so s tem plačani vsi stroški zdravljenja.

Po določilih zakona o zdravstvenem varstvu so iz obveznega zavarovanja v celoti plačane zdravstvene storitve žensk v zvezi z nosečnostjo, se pravi, da vam za zdravstvene storitve v zvezi z nosečnostjo ni treba doplačevati. V prihodnjem letu pa boste morali doplačevati za druge zdravstvene storitve, ki jih boste potrebovali in ne bodo v zvezi z nosečnostjo (na primer zlom roke ali druga obolenja). Zato vam priporočamo, da se zavarujete po paketu za popolno zdravstveno zavarovanje.

Ker pa ste v rednnem delovnem razmerju, se pozanimajte pri svojem delodajalcu, če ne bo sklenjeno skupinsko prostovoljno zavarovanje za vse zaposlene, ker bi tako lahko prišlo do dvojnega zavarovanja.

Sprašujete, ali so v prvem paketu popolno zdravstveno zavarovanje zajete tudi zobozdravstvene storitve in protetika.

V osnovnem paketu za popolno zdravstveno zavarovanje so zajete vse zdravstvene storitve v vseh zdravstvenih dejavnostih, torej tudi v zobozdravstvu, in to zdravljenje in protetika. Zajete so storitve v standardih, kot veljajo v obveznem zdravstvenem zavarovanju ali po indikacijah, ki jih določi vaš zobozdravnik.

To na primer pomeni, da ste do delne snemne proteze upravičeni le, če manjkajo trije ali več zob zapored in ni indiciran mostiček. Dogovorjena pa je tudi življenjska doba za proteze.

Zanima me, če na potovanju po Avstriji doživim prometno nesrečo in ostanem teden dni v bolnišnici, kaj mi plača Zavod za zdravstveno zavarovanje iz naslova obveznega zavarovanja in kaj iz naslova prostovoljno zdravstveno zavarovanje, če se bom tako zavaroval.

Zavarovancem, ki so v tujini po zasebnem in službenem opravku, je na tujem zagotovljena nujna medicinska pomoč. Zavezanec zato zdravstvene storitve na tujem ne plačuje, saj tuja zdravstvena zavarovalnica opravi po konvenciji poračun z domačo zavarovalnico.

Za vsako daljše bivanje v tujini pa si morajo zavarovanci priskrbeti potrdilo pri najbližji območni enoti Zavoda, s katerim lahko med začasnim bivanjem v drugi državi koristijo zdravstvene storitve, ki so nujne zaradi zdravstvenega stanja.

Z možem sta v postopku za IVF-ET (spočetje v epruveti). Pišete, da če bi bil postopek speljan še letos, bi morali sami plačati 50 tisoč tolarjev. Na vrsto pa boste prišli šele februarja, zato vas zanima, kako naj ravnate, da vam ne bo treba plačati doplačila.

Pravice do storitev v zvezi z zagotavljanjem in zdravljenjem zmanjšane plodnosti in umetno oploditev si zagotovite v celoti, brez doplačil, če se odločite za popolno zdravstveno zavarovanje. Ker pa boste v postopek IVF-ET vključena oba, vam svetujemo, da se prostovoljno zdravstveno zavarujeta oba.

Pišete nam, da živite pri starih starših na manjši kmetiji in opravljate tudi soboslikarske storitve. Zanima vas, kako naj se zdravstveno zavarujete.

Če ste obrtnik, potem ste obvezno zdravstveno zavarovani. Če pa soboslikarske storitve opravljate priložnostno in delate na kmetiji, potem se morate obvezno zdravstveno zavarovati ali kot kmet ali kot občan, ne morete pa se zavarovati »pol delavsko« in »pol kmečko«, kot sprašujete. Torej, če še niste obvezno zdravstveno zavarovani, si morate najprej urediti to zavarovanje, saj boste drugače morali zdravstvene storitve plačevati v celoti kot samoplačnik. Ob obveznem zdravstvenem zavarovanju pa zavarovanci lahko sklenejo še prostovoljno zdravstveno zavarovanje, kar pomeni, da pri zdravniku ne bodo doplačevali zdravstvenih storitev (to leto se doplačujemo participacijo).

Upokojencem smo se dolžni pojasniti, kako bo urejeno prostovoljno zdravstveno zavarovanje zanje.

Kot smo že pisali, Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za upokojence ne bo poravnal premije za prostovoljno zdravstveno zavarovanje. Bo pa opravljal administrativne storitve in upokojencem pri pokojninah mesečno odtegoval prispevek za plačilo le-te. Ponudba, ki jo bodo dobili upokojenci na dom, pa je naslednja.

Sklenitelj zavarovalne pogodbe naj bi bil za vse upokojence v njihovem imenu Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Ta bi sredstva za plačilo premije obračunaval od pokojnin mesečno in jih nakazoval zavodu za zdravstveno zavarovanje. Seveda pa le za tiste upokojence, ki bodo podpisali izjavo, da soglašajo s tem. Upokojenci bodo te izjave dobili po pošti na dom in morajo obkrožiti, ali se s tem strinjajo ali ne. Dopisnico morajo potem oddati na pošto.

Višina mesečne premije se bo na novo določala vsake tri mesece, Zavod za zdravstveno zavarovanje pa bo ob tem dal upokojencem, ki se bodo vključili v skupinsko prostovoljno zdravstveno zavarovanje, največji možni popust (22 odstotkov), kar je po sedanji ceni premije 780 tolarjev na mesec za osnovni paket. Če se bodo upokojenci odločili za tak način prostovoljnega zavarovanja (še vedno jim ostane možnost, da sami sklenejo pogodbo), morajo ob izjavi dopisati še podatke družinskega člana, katerega bodo prav tako prostovoljno zdravstveno zavarovali.

MH

PREMIJE ZA PROSTOVOLJNO ZDRAVSTVENO ZAVAROVANJE V ZADNJEM TRIMESEČJU 1992

v SIT

	LETNA PREMIJA	POLLETNI OBROK	ČETRTLETNI OBROK
1. POPOLNO ZDRAV. ZAVAROV.	12.000,00	6.000,00	3.000,00
2. ZDRAVSTVENA VARNOST – CELOTA	10.800,00	5.400,00	2.700,00
3. ZDRAVSTVENA VARNOST – KURATIVA	2.400,00	1.200,00	600,00
4. VELIKO TVEGANJE	4.200,00	2.100,00	1.050,00
5. POŠKODBA	3.000,00	1.500,00	750,00
6. ZOBOZDRAVSTVO – CELOTA	2.400,00	1.200,00	600,00
a) ZOBOZDRAVSTVO – ZDRAVLJENJE	600,00	300,00	150,00
b) ZOBOZDRAVSTVO – PROTETIKA	3.600,00	1.800,00	900,00
7. ZDRAVILA	1.200,00	600,00	300,00
8. NADSTANDARD	9.600,00	4.800,00	2.400,00

Pravnik svetuje

9. Kolikšno število sindikalnih poverjenikov naj bo v podjetju?

Pri določanju števila sindikalnih poverjenikov v podjetju oz. pri delodajalcu, ki uživa pravice oz. zaščito v smislu 5. čl. zakona o delovnih razmerjih R Slovenije in 28. čl. splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo, je potrebno upoštevati temeljna načela Konvencije Mednarodne organizacije dela št. 135 o varstvu in olajšavah za predstavnike delavcev v podjetju (objavljene v Ur. l. SFRJ št. 14/82 – Mednarodne pogodbe). Ta konvencija določa, da imajo predstavniki delavcev ustrezne olajšave, da bi lahko učinkovito in hitro opravljali svoje funkcije, da pa olajšave ne bodo zmanjšale učinkovitosti poslovanja podjetja.

Število sindikalnih poverjenikov naj bo torej v razumnih mejah, ki zagotavljajo varstvo interesov zaposlenih, ne da bi njihovo število oviralo učinkovitost podjetja. Upoštevati je treba tudi značaj oz. vrsto in način proizvodnega procesa in druge okoliščine (tudi vrsto in obseg problematike). Menim, da ni nujno, da se število sindikalnih poverjenikov določi enkrat za vselej, ampak bo odvisno od navedenih okoliščin, zaradi katerih bo lahko enkrat večje, drugič manjše.

10. Ali se lahko v podjetju, ki je ustanovilo več družb z omejeno odgovornostjo, nadaljuje in konča disciplinski postopek zoper delavca, kateremu je delovno razmerje prenehalo, ker je sklenil delovno razmerje v eni od ustanovljenih družb?

Pravilома bi se moral disciplinski postopek v podjetju ustaviti, ker je delavcu delovno razmerje prenehalo. V primeru pa, da bi podjetje imelo interes, da ugotovi delavčevo odgovornost (npr. ker je bil delavec v suspenzu in bi imel v primeru ustavitve postopka pravico do razlike do polnega osebnega dohodka ali ker se vodi obenem z disciplinskim tudi odškodninski postopek ipd.), bi se disciplinski postopek lahko nadaljeval.

V takih primerih tudi sodna praksa sodišč združenega dela v Sloveniji tolerira nadaljevanje disciplinskega postopka. Vendar se postopek lahko konča le z ugotovitvijo odgovornosti, ne pa z disciplinskim ukrepom.

V družbi z omejeno odgovornostjo, v kateri je delavec sklenil delovno razmerje, se disciplinski postopek ne more nadaljevati in je glede tega vseeno ali je bil delavec v novo d. o. o. razporejen v skladu s pogodbo o ustanovitvi družbe ali pa je sam odpovedal delovno razmerje in se zaposlil v novi družbi.

11. Ali se po splošni kolektivni pogodbi upošteva za pridobitev pravic do jubilejne nagrade, dodatka za delovno dobo, odpravnine ob upokojitvi ipd. tudi delovna doba v tujini, dokupljena delovna doba ali benificirana delovna doba?

Te dileme je razčistil že prejšnji zakon o delovnih razmerjih oz. teorija in praksa v okviru njegovega izvajanja.

Delovna doba se ne enači z **zavarovalno dobo,** čeprav je delovna doba del zavarovalne oz. pokojninske dobe. Govorimo o povečani zavarovalni dobi, ne pa o benificirani delovni dobi. Tudi dokup se nanaša na zavarovalno in ne na delovno dobo, čeprav zakon o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja v 21. členu govori o dokupu delovne dobe.

Glede dodatka za delovno dobo na osnovi osebnega dohodka po 3. točki 35. čl. splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo (Ur. l. RS št. 31/90) se upošteva vsa tista delovna doba, ki je vpisana v delovni knjižici. Delovna doba, dosežena v tujini pri tujem delodajalcu, se seveda ne vpisuje v delovno knjižico, lahko pa se upošteva kot zavarovalna doba, če je delavec za to dobo plačal prispevke, ali pa se upošteva kot zavarovalna doba pri sorazmernem delu domače pokojnine (če je bila dosežena v državi, s katero ima naša država sklenjeno konvencijo o socialni varnosti).

Če gre za jubilejno nagrado (iz 2. točke 38. čl. splošne kolektivne pogodbe za gospodarstvo), se upošteva delovna doba, vpisana v delovni knjižici. (Ta doba pa tudi velja za ugotavljanje višine odpravnine ob prenehanju delovnega razmerja tujemu prezaposlenemu delavcu – vendar le delovna doba v organizaciji oz. delodajalcu, kjer do takega primera pride.)

Splošni akt organizacije ali delodajalca ali podjetniška kolektivna pogodba pa lahko predvidevata, da se namesto delovne dobe upošteva zavarovalna doba oz. pokojninska doba, v kar se všteva tudi posebna doba. Pokojninska doba se upošteva pri ugotavljanju dolžine letnega dopusta, če tako določata kolektivna pogodba oz. splošni akt in je to dopustno že glede na določbo 3. odstavka 31. člena zakona o temeljnih pravicah iz delovnega razmerja.

BRANKO LUTARIĆ, dipl. pr.

pisma, mnenja, stališča...

Delna zmaga radgonskih demokratov policijskega ministra

Končno se je pričel odmotavati kłobčič okrog dela notranjega ministra v vladi Igorja Bavčarja, ki je ob [illegible] predsednik stranke »Demokratov«. V vsem obdobju njegovega delovanja kot ministra za notranje zadeve se vrstijo afere za afero. Ker pa ima politično podporo v vrhu slovenske oblasti na njegove napake nikoli ne reagira. Tudi predsednik vlade g. Drnovšek se obnaša, kot, da se v njegovem kabinetu nič ne dogaja. Če se spomnimo samo afere z gradnjo in [illegible] bunkerjev na mejah s Hrvaško, afere [illegible]ranje podatkov o posameznih občanih v Kopru [illegible] zamenjave Peterletove vlade, afere z nabavo [illegible] osebnih avtomobilov BMV za njegovo ministrstvo in sredstev davkoplačevalcev, afere z aretacijo in likvidiranjem G. Zmaga Jelinčiča, predsednika Slovenske nacionalne stranke in nazadnje pred dnevi [illegible] prisluškovalne afere. V nobenem primeru [illegible] afer niso bile javnosti dokončno pojasnjene njihove [illegible]čine in posledice. Ker je g. Igor Omerza, direktor Službe družbenega knjigovodstva Bavčarjev stranski kolega, še do danes v ministrstvu za notranje zadeve ni bil opravljen inšpekcijski pregled poslovanja [illegible] ministrstva in njegovi rezultati: sporočeni javnodočim je SDK v ostalih ministrstvih pohitel s pregledi in objavo podatkov. Minister Bavčar s pridom izkablja svoj položaj v politične namene pri promociji svoje stranke demokratov in pri tem zlorablja razne »podarke«, ki jih seveda ima za blatenje političnih tekmecev. Kot duhovni vodja demokratov prenaša svoja [illegible] na občinske odbore demokratov, ki se tudi [illegible] delovanju poslužujejo njegovih metod.

[illegible] primer uporabe Bavčarjeve represivne moči [illegible] se je dogodil tudi v G. Radgoni. Kot notranji minister [illegible] predsednik Demokratov se je v Gor. Radgoni postavil v vlogo tožnika in razsodnika nad poslanci parlamentarne [illegible] vlade občine G. Radgona. Brez vednosti in [illegible] vlade in poslancev se je skupaj z radgonskimi demokrati sestal z oškodovanci iz vojne in [illegible] nijmi razpravljal in sprejemal zaključke v zvezi [illegible]nevnim nepravilnim razdeljevanjem denarja [illegible]ejetega od republike za škodo po vojni. Ker je [illegible] družbenega knjigovodstva s finančnimi inšpekcijami [illegible] dala to poslovanje, je javnost obvestila da ni [illegible] nobenih nepravilnosti. Ker s tem primerom [illegible] onemogočili občinske vlade, so isti režiserji [illegible] afero o podeljevanju kreditov iz republiških [illegible]. Vse domnevne in neargumentirane nepravilnosti so podtikali občinski vladi z enim samim namenom [illegible], kar jim je tudi uspelo, saj je del vlade [illegible]. Prav minister Bavčar in njegovi demokrati so [illegible] glavni scenaristi rušenja republiške vlade premiera [illegible], saj so z razkolom Slovenske demokratične [illegible] dosegli pogoje za razcep na slovenski politični [illegible] v Demosu in s tem razcep v parlamentu. [illegible] nalogo si je zadal g. Bavčar v Gor. Radgoni [illegible] oblasti od strani demokratov. Z istimi [illegible] in scenariji kot so rušili vlado na republiški [illegible] so zrušili tudi občinsko vlado v Gor. Radgoni. To so dosegli tudi s pomočjo javnih medijev ki so jim [illegible], saj imajo celo svojega novinarja. Izpeljali [illegible] volitev mandatarja za novo vlado, nimajo pa še [illegible] vlade. Radgonski občinski parlament oz. del [illegible] je popustil demokratom pod metodo pritiska. [illegible]nskih demokratov je bil prevzeti oblast v obč[illegible], ne pa izboljšanje položaja občanov, ker ima za to [illegible] valda premalo pristojnosti in premalo finančnih [illegible]stev, zato so to le ilizije politikov in nerealne [illegible]volilne obljube. Enake možnosti kot je imela stara [illegible] ima in bo imela tudi nova vlada.

[illegible], da bomo tudi mi državljani pravočasno še [illegible] volitvami in podrobneje obveščeni o prisluškovalni aferi Bavčarja oz. njegovega ministrstva. Izkušnje o [illegible]ovskih metodah s prisluškovanji so še žive [illegible] zato jih to bega in se bojijo arogance [illegible]nega aparata. Ministrstvo, ki bi naj ščitilo [illegible] pravice in skrbelo za pravno državo ter za [illegible] državljanov, te norme, zakone in ustavo samo [illegible].

OLGA VERZEL Gor. Radgona Prečna ul. 2

Spoštovani Štefan!

Zahvaljujem se za namig. Z veseljem se bom lotil »prenovljenega« Habermasa, saj sem ga imel priložnost spoznati le neprenovljenega. Ob tem Te pa naprosim, da dovoliš, da dobrohotno tudi sam namignem na »neprenovljenega« E. FROMMA in delček iz njegovega zaklada. V mislih imam njegovo »Zdravo [illegible]« in, v najinem dialogu posebej uporabno, [illegible] ANATOMIJO ČLOVEKOVE DESTRUKTIVNOSTI.

[illegible]no povabilo, da se še kaj oglasim, z veseljem [illegible]. Prosim pa Te, da mi dovoliš drobceno [illegible], ki je razumi kot dobrohoten predlog. Vsakršen [illegible], tako tudi najin, terja soglasje obeh udeležencev [illegible] definicij temeljnih pojmov, s katerimi se operira. [illegible] konkretnem primeru so to: patriotizem, nacionalizem, [illegible] nacionalsocializem, ksenofobija. Morali bi lahko dosegla soglasje o definicijah pojmov, [illegible] najdeva v »Mali politični enciklopediji«?

S spoštovanjem LEON ALT

[illegible]enkrat groza z imenom Levstik

[illegible] se s člankom pisca z Bojanom MACUH [illegible]-Apače groza z imenom Levstik, ko omenja [illegible] omenjenega zloglasnega domobranca, ki je bil, [illegible] na seznamu vojnih zločincev v drugi svetovni [illegible], da je njegova vrnitev v Slovenijo zbujala dolo[illegible] strah. Kot Goriškega hotelirja so ga na prehodu [illegible] meje v Rožni dolini, se vprašam, zakaj ne na [illegible] prehodu Gorica, na kateri meji sta ga sprejela [illegible] glavna poslanca gosp. Gros in Starman. Poslanec [illegible] je baje imel veličastni nagovor kot bivšemu [illegible]ancu dočim, ga je poslanec Starman spremljal [illegible] advokat, da se ne bi zgubil. Advokat [illegible] je že pretil dr. Veljko RUSO kateri je v članku [illegible] prilogi omenil, da je Vinko Levstek prodana [illegible]. Sedaj Levstik je praviloma Levstek in je stem [illegible] z imenom Levstik, da to ni bil on.

[illegible] njegovemu članku bi še dodal samo dva [illegible] gradiva kaj vse je počenjal Vinko Levstek [illegible] NOB v Sloveniji kot domobranski kaplar, kot [illegible] Stane VESEL v sobotni prilogi.

[illegible] Vinko LEVSTEK ali LEVSTIK naj bi bil kot [illegible] kaplar in je z dne 7. julija 1944 bil vodja [illegible] domobranske patrole, kot kaplar aretirala [illegible] Ivanko in strica Henigmana od Staneta VE[illegible] - Ljubljana na njegovem domu. Vinko Levstek [illegible] domobranski spremljevalci so se predstavili tej družini, kot partizani. Takoj po vstopu v hišo je sestro Ivanko in strica obtožil, da sodelujeta z okupatorjem in domobranci, pri tem je bil oster in tako prepričljiv, da sta oba nasedla v naprej pripravljeni pasti. Ona ga je prepričevala, du sta dobra Slovenca, da nesodelujeta z Nemci in domobranci tako, da je najprej stric pod močnim pritiskom pokazal izkaznico člana krajevne Narodne zaščite NOB, nakar je tudi sestra povedala, da je članica terenskega odbora Osvobodilne fronte. Vinko Levstek je takoj odredil aretacijo obeh in je z dvignjeno roko zaupil: »ŽIVELA ČRNA ROKA!«. Takrat je njegova mati pokleknila in ga prosila oblita s solzami naj ji pusti hčerko in brata. Mati se je bala najhujšega saj so bila znana grozodejstva »črne roke« domobranske tajne organizacije. To ni nič pomagalo mater je odril in oba odvedel v nemško in domobransko postojanko. Nemško poveljstvo je stricu in sestro izpustilo po desetih dnevih, ko sta prišla domov, sta že prišla dva civila oborožena. V obeh primerih civila žrtvi odvlekla globje v gozd, ki je bil blizu in v gozdu oba zverinsko pomorila. Sestro so umorili v neposredni bližini zaselka odkoder so vaščani najprej slišali obupne klice na pomoč, nato pa strel. Domnevno da gre za zaroto, da je črna roka opravila zahrbtno dejanje je potrdil njihov tragični konec za oba. Po pripovedovanju ljudi so celo nemške oblasti obsojale način likvidacije njegovih sorodnikov v tem primeru, kot so to počeli domobranci in njihova tajna organizacij »Črna roka«.

Drugič: Kot krvave zasluge domobranskega kaplarja in črne roke je Vinko Levstek kot sam navaja v svoji prošnji z dne 22. marca 1944 Poveljstvu org. štaba Slovenskega domobranstva navaja, da je ubil 6 partizanov 9 pa jih je prejel, kateri so se borili za osvoboditev Slovenije izpod okupatorja in domačih kvizlingov. Nato navaja v svoji prošnji, da si je zaslužil s tem ubijanjem partizanov višji vojaški čin in dokazuje pričo, da je ubil partizane poročnika ROKA, kar dokazujem prošnjo z njegovim lastnim imenom podpisana, kateri dokument kopijo prošnje z njegovim podpisom prilagam kot prilogo, ter naprošam odgovorno uredništvo, da se priložena kopija objavi k temu članku.

Precetinci dne 12. 11. 1992

BALAZIC ANTON Precetinci 4 Mala Nedelja

Mi demokrati!

Že dolgo časa me moti, tisti reklamni predvolilni oglas v slovenskih časopisih »MI DEMOKRATI« in spodaj okrogla slika naših najvidnejši demokratov.

Slika je narejena po vzorcu slike, katere so visele od leta 1945 do 1949 po vseh pisarnah in kasarnah. Na sliki je bil napis člani politbiroja, okrog je bilo osem znanih mož, od Kardelja, Rankoviča, Popita, Ribičiča i.t.n. na sredini pa prelubljeni TITO.

Pri tej sliki, katero so izdali demokrati, je pomanjkljivost, da ni na sredini slike – SPOMENKA HRIBAR.

Spodaj pod vsakim imenom so pozabili napisati, kedaj je kateri bil sprejet v K.P.S. in kedaj je istopil iz partije, da bi znali mi preprosti ljudje, koliko časa so zvesto služili prejšnemu komunističnemu režimu.

Danes se namreč vsi demokrati izgovarjajo, da so verjeli v socialistične ideje.

Nam preprostim ljudem je BOG razsvetljiv pamet, da smo od prvega bili nasprotniki socializma.

Zahvaljujem se v dnevniku za novoletni koledar. Vredni smo dobrega predsednika, zgoraj v stolpiče, kjer so podpisniki, bomo napisali mesece in dneve, namesto katoliških svetnikov bo vsak praznoval podpisnika, spodaj pa je namesto svetega očeta lepa slika našega predsednika.

Upam, da bo vsak pameten Slovenec volil po svoji pameti, ne oziraje na volilno propagando.

MIRKO ZVER 69231 BELTINCI Panonska ul. 64

Odprto pismo – dopolnilo!

Pridružujem se predlogu Franca Tarče (Vestnik, 17. septembra 1992), da je treba pospešiti delo občinskih komisij za ugotavljanje medvojnih in povojnih zločinov (pa ne samo v občini Ljutomer), ki je nasploh prepočasno in ne dovolj resno predvsem zaradi osebnih in sicer pristranskih razlogov.

V mojem dopolnilu k odprtemu pismu F. Tarče, ki ga osebno ne poznam, se ne bom spuščal v reševanje ljutomerskega problema, ki ga načenja in ga ne poznam. Zaradi resnice pa moram pritrditi trditvi Ivana Nemca-Vojka, kot jo navaja Tarča. Namreč, »da Červiča ni poslal kot aktivista v Prekmurje...«. Z Ivanom Nemcem sva se bliže spoznala v letu 1938, ko sme se močneje udejstvoval v kmečko – delavskem mladinskem gibanju in ko sva potem v soboškem srezu često skupaj ustanavljala društva kmetskih fantov in deklet. Dokler me niso septembra 1940 zaprli. Zaradi vojne in ujetništva sva se z Vojkom osebno ponovno srečala šele kmalu po vojni, čeprav smo v Prekmurju kdaj pa kdaj – tudi med vojno – dobili kakšno pošto z njegovim podpisom s »položaja«, za katerega pa nismo vedeli. Zato me je (16. aprila 1944) prijetno presenetil obisk Bojana (Stanko Červič) v Puconcih s sporočilom: »Prišel sem po nalogu Ivana Nemca – Vojka zaradi povezave in pomoči narodno osvobodilnem gibanju (NOG) v Prekmurju«.

Po tem obisku je bilo med nama z Bojanom in Nadjo (Dragica Vrbnjak) sorazmerno malo srečanj, saj so se v Prekmurju 10. maja začele verižne množične aretacije, ki so trajale 10 dni in zajele okrog 80 ljudi, od katerih so nekatere izpustili že v Soboti, druge pa so nas odpeljali v Čakovec.

Tako je bilo pičlih 26 dni premalo za temeljitejše pogovore Bojana z mano oz. s takratnim vodstvom NOG v Prekmurju. Začudo pa dovolj za številne Bojanove poti in dejavnosti mimo tega vodstva (podčrtal Š. K.), h kateremu je bil izrecno poslan »zaradi povezave in v pomoč«. Treba je priznati, da je bil pri tem uspešen in drzen. Celo predrzen, saj se je kljub opozorilom na nevarnost, kar podnevi gibal z »levente« kapo obveznikov predvojaške vzgoje na glavi po vaseh in Murski Soboti, kjer je vsak domačin v njem lahko spoznal tujca ali vsaj »stumljivo osebo«.

Vsekakor so bila Bojanova potovanja – največkrat z Nadjo in kurirjem Danilom – propagandno uspešna, saj se je s pomočjo aktivistov in ilegalcev na terenu raznesel glas in ustvaril vtis, da je v Prekmurju »vse polno« partizanov! To je pri madžarskih okupatorjih, ki so 19. marca 1944 prišli pod absolutno nemško komando, in njihovih domačih sodelavcih vzbujalo živčnost in strah, nedvomno pa imelo tudi hudo posledico: Že omenjene verižne aretacije, ki jih je povzročil Danilo Gomišček in ki so število soboških zapornikov, z združitvijo z onimi iz Medžimurja, v Čakovcu, povečale na skupno okrog 120. Dipl. ing. Rada Rakušo, Slovenca iz Maribora, pod zaščito švicarskega veleposlaništva, so privedli celo iz Budimpešte! To dejanje prekmursko-medžimurske tragedije se je končalo s sojenjem v Čakovcu 22. junija 1944.

Kar zadeva krivdo Danila Gomiščka je nesporna in dokazana v zaslišanjih in na samem procesu, opisal pa jo je tudi Stane Červič v svojih »Spominih na partizansko leto 1944« (VESTNIK, 22. marec 1984). Krivdo kurirja Danila Gomiščka je treba podčrtati tudi zaradi tega, ker je kljub številnim in konkretnim dokazom že takrat bilo slišati govorice, ki pa jih nevesekdo zadnji čas ponovno pogreva, namreč, da bi naše aretacije bile posledica nekega pisma, namenjenega vajencu v tovarni Josip Benko, Saši Ribnikarju, ki naj bi ga tovarnar domnevno izročil okupatorskim oblastem. To pa sta mi Saša Ribnikar in Desanka Fefer, ki sta bila zaprta z nami, zanikala kmalu potem, ko sta se po vojni vrnila iz internacije. Oba še živita in je to še možno preveriti. Razen tega pa Benko tega ne bi mogel speljati, saj je od začetka okupacije za svojo pisalno mizo imel vojaškega komisarja (hadibiztos), ki ni odrejal samo kaj in koliko mesa in mesnih izdelkov se lahko izvaža (v Nemčijo) ali prodaja vojaškim edinicam oz. civilnim podjetjem, ampak prevzemal in pregledoval vso – tudi osebno naslovljeno! – pošto. Povrhu tega Benko ni bil tak bedak, da bi v času očitno bližajočega se razsula okupatorskih oblasti, storil takšno neumnost!

Kakšna naj bi bila Bojanova domnevna krivda pri »provali« v razkrižkem koncu in v Medžimurju ne vem, gotovo pa je razvidna iz poročil, ki jih navaja Tarča.

Vsekakor je res, da je Bojan svoje delo, vlogo in naloge na svojih poteh leta 1944 in po vojni prikazoval precej drugače kot jih je prenesel do mene ob prvem srečanju in kakor mi jih je, ob večkratnih razgovorih v Ljubljani, prikazal Ivan Nemec-Vojko. O tem sva si oba delala zapiske.

Ker F. Tarča v svojem »Odprtem pismu« piše tudi o »dvomljivih borcih in dvomljivih aktivistih, da ne rečem celo lažnih«, ki naj bi bili krivi opisovanih aretacij, mislim, da to ni izključeno. To – poleg vrste dokumentov in pričevanj, ki so jih nekateri vse doslej kar odrivali in spravljali v predale – najbolj potrjujejo omenjeni Bojanovi »spomini na partizansko leto 1944 v Prekmurju«. V njih Bojan, namreč, opisuje vrsto akcij, organiziranj in reorganiziranj pa dogodkov in neresnic pri katerih objektivno fizično ni mogel biti prisoten, saj je od 10. maja 1944, ko se je po začetku aretacij ponoči vrnil v M. Soboto k Jožetu Brumnu, z izjemo točno enega tedna dni, pri Brumnu »ostal sam«, kakor piše, vse do formalne ustanovitve OOOF za Prekmurje, 20. avgusta 1944, kjer je bil prisoten. Vsekakor še tik pred srečanjem z Jožetom Kramarjem-Jušom. Pri spopolnjevanju te 100-dnevne vrzeli so mu v pisanju spominov pomagali tudi nekateri »dvomljivi borci in ali dvomljivi aktivisti«, kakor jih imenuje F. Tarča, ki v tem usodnem času za OF v Prekmurju niso vedeli ali sploh niso hoteli vedeti. Zato so jim po vojni prav prišle izjave za priznanje dvojne dobe!

Roka roko umiva! Zaradi tega in zaradi kvazi in lažljivih zgodovinarjev, kljub številni verodostojni dokumentaciji, doslej ni bilo mogoče razčistiti in na pravo mesto postaviti vrsto dejstev o zgodovini NOG v Prekmurju in Prlekiji. To nam po dosedanjem sistemu dela tako kmalu tudi v prihodnje ne bo uspelo. Kajti lobi »solunašev« in ljudi, ki imajo resnici nasprotne osebne interese in potrebe, je še vedno prisoten in močan. To marsikje velja tudi za občinske komisije. Zaradi tega bi se reševanja teh problemov in sporov, namesto precejšnjega zanemarjanja doslej, v lastnem interesu in v interesu zgodovinske avtentičnosti, čimprej, resno in sistematično, morala lotiti republiška organizacija borcev.

ŠTEFAN KUHAR

Odprto pismo Irmi Benko

Spoštovana gospa Benko!

Zgodovina nas uči (položaj na prostoru bivše Jugoslavije pa je najtragičnejša oblika te šole), da se moramo za človeške vrednote boriti v miru. Ko se vrednostni sistem izkrivi – ko postane normalno to, kar je po splošno veljavnih človeških načelih nedopustno – rešitve več ni ali pa je cena previsoka.

Če bi se na primer pred petimi ali šestimi leti zgodilo, da bi v Beogradu nekdo predrl gume avtomobila hrvaške ali slovenske registracije, bi bil to resen problem, s katerim bi se ukvarjali policaji, partijski in sodni organi ter mediji. Ljudje bi se nad tem zgražali. Danes pa je že povsem normalno, da avtomobili iz Hrvaške in Slovenijo letijo v zrak. Ali: Še pred petimi, šestimi leti bi se ljudje v Jugoslaviji zgražali ob ugotovitvi, da si je neki tajnik krajevne skupnosti mimo vrstnega reda izsilil obnovo fasade zgradbe, v kateri stanuje. Danes pa je že povsem normalno, da na tem prostoru zakonske predpise izigravajo predsedniki držav (spomnimo se samo Miloševićeve in Tuđmanove privatne palače). Danes v Beogradu obstajajo agencije, pri katerih lahko naročijo miniranje poslovnega prostora konkurenta ali celo njegov uboj, najrazličnejša zastraševanja in izsiljevanja ali pa kupijo zdravo ledvico ali kak drug potreben organ in tako dalje. Za relativno majhen denar lahko iztaknejo oči nekomu, ki vas je »grdo pogledal«. In vse to postopoma postaja normalno (»bratska« Hrvaška pri tem ne zaostaja veliko). Na tleh bivše Jugoslavije (Slovenija je izvzeta), človeško življenje ni vredno pol pipe tobaka, morala in poštenje pa sta nepoznani kategoriji.

Kaj se je torej zgodilo v teh petih, šestih letih? Nič posebnega – samo zniževanje kriterijev, navajanje. Najprej smo se sprijaznili s tem, da ni problem, če si neki aktivist v krajevni skupnosti izsili kakšen majhen privilegij. Ko je to postalo normalno, smo avtomatično kot manj boleče sprejeli dejstvo, da se je nek časopisni urednik udinjal političnemu mogočnežu, da profesorji prodajajo izpite, da direktorji kradejo družbeno premoženje, sodniki obsojajo nedolžne in osvobajajo krive, da politiki vnovčujejo svoj položaj, da se vse bolj uveljavlja poklic izsiljevalec in ubijalec.

Tragiko devalviranja kriterijev vredno vodilnih kriterijev (namesto stalnega zviševanja) lahko doumemo, če vemo, da bi se pred desetimi leti bolj zgražali nad eksplozijo bombe pred zgradbo občinske skupščine, kot se danes, ko vsak dan gledamo sistematično rušenje sarajevskih bolnišnic.

V Sloveniji bi morali biti neskončno srečni zaradi dejstva, da lahko živimo normalno, človeka vredno življenje. Ne samo glede na nesrečni Balkan, pač pa tudi glede na ostali svet, je naša država prava oaza varnosti in duha. To je vrednota, ki jo moramo varovati kot punčico očesa.

To vam govorim zato, spoštovana gospa Benko (jasno, pred očmi javnosti), ker ste na čelu podjetja za informiranje. Vi zelo dobro veste, da danes mediji najmočneje oblikujejo zavest ljudi (spomnimo se vloge Televizije Beograd, Hrvaške televizije, časopisov Politika, Globus in drugih pri spreminjanju zavesti srbskega in hrvaškega naroda).

Mediji vaše hiše (Vestnik, Murski val) niso pomembneje, vsaj kolikor mi je znano, propagirali lažnih vrednot, spodbujali nizkih strasti in oblikovali izkrivljene zavesti. Skratka, naredili niste nič slabega. Toda postavlja se vprašanje: je dovolj »ne delati slabega«? Za posameznika, navadnega smrtnika – povsem dovolj! Za vas – ne! Vi se morate, v skladu s temeljnimi nalogami novinarstva, vedno boriti za resnico in pravico. Vemo, da v našem svetu od nekdaj obstajajo sebični in destruktivni ljudje – ljudje, ki počno slabe stvari. Zato naj bi vsak humanistično usmerjen posameznik deloval pozitivno, novinar pa to mora. Mora tudi za ceno trpljenja in celo za ceno smrti.

Spoštovana gospa Benko, Vesnik se ne bori dovolj (govorim o Vestniku, ker Murski val premalo poznam). Morda bo kdo rekel, da nimamo velikih težav, da ljudje ne stradajo, da niso fizično ogroženi. Se moramo res spomniti, da smo takšne razlage pretekla leta že poslušali v Jugoslaviji, ki se je nato zelo hitro spremenila v krvoločen zverinjak. Modri ljudje vedo in zgodovina to stalno potrjuje, da je vsak, tudi najmanjši problem – resničen problem. Trdim, da je tudi petminutna zamuda avtobusa za Kuzmo – velik problem. Če na to ne reagiramo, se privajamo na destrukcijo. Vestnik v zadnjih dveh letih ni problematiziral položaja v gospodarstvu naše regije. Ker je ta položaj vse slabši (upoštevajoč dejstvo izgube jugoslovanskega trga, ki jo moramo prenesti kot ceno odmikanja od balkanskega pekla). Zakaj občinska vlada nima razvojnega koncepta (kar ne pomeni mešanje v poslovno politiko podjetij)? Zakaj je zamrlo kulturno-umetniško življenje? Zakaj so aktivnosti vodilnih ljudi preračunane na cenene učinke namesto na bistvene probleme? To so vprašanja, na katera bi Vestnik, po logiki svojega obstoja, moral dajati odgovore.

Nadalje, iz Dela smo izvedeli, da je predsednik soboške vlade gospod Ivan Obal z združenim denarjem asfaltiral cesto do svojega vikenda. Vestnik o tem ni spregovoril niti besede. Da se morda ne navajamo? Njegova namestnica gospa Brigita Bavčar je na občinski ravni odgovorna za področje, ki ga, kot zasebni podjetnik, pokriva njen mož. V kapitalizmu kaj takega ni možno.

Vestnik je napram temu ravnodušen. Da se morda ne privajamo? O poskusu rušenja vodstva Mure (ki je po najstrožjih svetovnih merilih izredno uspešna firma) Vestnik ni rekel ničesar. Vsi pa vemo, du bi imelo rušenje tega vodstva katastrofalne posledice za vso regijo, in vsi tudi vemo, da je bilo ideološko motivirano (ne glede na uradne razlage). Niste se opredelili glede političnih in kriminalnih privatizacij v ostalih podjetjih naše regije. Da vodstvo Zdravilišča Moravske Toplice namerno zmanjšuje vrednost podjetja, da bi se po nerealnih cenah dokopalo do delnic, smo izvedeli iz pisma slučajne gostje zdravilišča, namesto da bi to preučil vaš strokovnjak za gospodarstvo. Vestnikove kulturne rubrike ne zanima dejstvo, da podpredsednica soboške vlade gospa Brigita Bavčar blokira vsako kulturno-umetniško iniciativo v regiji, da gospa Duša Škof prejema povsem spodobno plačo, čeprav je v dveh letih režirala eno samo katastrofalno predstavo, poigravajoč se z Breechtom (in vsemi nami). Informacije o dosežkih umetnikov iz naše regije v glavnem dobivamo iz ljubljanskih in zagrebških časopisov. Namesto tega Vestnik objavlja perfidne in nevarne ekshibicije gospoda Štefana Smeja. Temu podobnega je seveda še precej.

Spoštovana gospa Benko, to sem vam moral povedati zato, ker so mi pri srcu Prekmurje, Slovenija in ljudje nasploh, in ker menim, da je novinarstvo odgovorno poslanstvo. Upam, da boste to tudi tako razumeli.

Lepo vas pozdravljam! ANEJ SAM

V G. Radgoni konec strankarskih spopadov?

Do nedavnega smo lahko po dnevnem časopisju (Večer) prebirali strankarske dvoboje iz radgonskega parlamenta (G). Vodenik na eni strani in krščanski demokrati na drugi), danes pa že lahko čestitamo g. Vodeniku, ker je novi mandatar radgonske vlade. No, potrditi ga mora še skupščina in vse bo zopet vredu. Pa ni tako!

Nikar naj ne mislijo vsi tisti, ki so doslej dve leti krojili usodo Gor. Radgone in njene okolice (gospodarstva in negospodarstva), da jim bodo pozabljeni vsi grehi, katere so storili. Ne, občani ne bomo pozabili čudno pridobljenih kreditov in protipravno oddanih zemljišč in še česa. To je praktično nemogoče! Zato tudi z raznimi mandatarji ne bomo v bodoče zadovoljni, v kolikor ne bodo poslušali s pomočjo parlamenta nas volivcev in poskušali raziskati nepravilnosti, zdaj že stare vlade. Ne vem, kako bo g. Tropenauer pogledal ljudem v obraz (seveda mislim zraven tudi njegove ostale patrone), ko ga bodo vprašali za kakšen odgovor!? Ali jim ga bo sploh lahko dal? Še sreča, da vsi občani Gor. Radgone ne moremo prisostvovati skupščinskim zasedanjem radgonskega parlamenta, kajti potem bi videli in slišali, da so na najpomembnejših mestih v vladi in še kje drugje sedeli popolnoma nesposobni ljudje, ki so v prvi meri iskali skozi politiko zadovoljevanje svojih lastnih interesov. Pa so nekateri poslanci to le sprevideli in to bi lahko že malo prej, ko je bilo še manj škode, ne pa komaj sedaj, ko Elradovi delavci morajo prisilno jemati Slogine nakupovalne bone ter jih s tem podpirati (trenutno še družbeno podjetje), drugače jih bi že tako in tako vrag vzel!? Kakšen je oz. bo začasni mandatar (kmalu bodo volitve in zopet bomo morda izbirali drugega), sam vrag vedi, a zna biti hudo, če nekdo zasede stoleček, ki so po njem poprej toliko udrihali. Priznati vam moram, da mene osebno že nekaj časa čisto nič osebno ne moti nobena pripadnost katerikoli stranki, vendar spoštujem človeka, ki ob sebi gleda tudi na druge, če mu je že sreča in simpatičnost naklonila vlogo novega mandatarja. Pravzaprav pa potrebujemo človeka, ki bo dvignil gospodarsko zaostalo občino Gor. Radgona (ne samo mesto, temveč tudi ostale kraje v njej), nezadovoljne prosvetne in mnogo drugih delavcev, pa tudi tiste, ki jih lahko iz dneva v dan več srečuješ v »potujočem« oddelku Skupnosti za zaposlovanje občine Gor. Radgona.

Občani Gor. Radgone – v času pred volitvami in med samimi volitvami vam želim veliko razumnosti, po drugi strani pa tudi optimizma, saj pravijo, da za slabim vedno pride dobro!

BOJAN MACUH

Drobtinci 21, 69253 Apače

NEKOČ ZADRUGE VČERAJ ČEBELICA DANES MI!

Mnogi od vas že poznajo naše prednosti:
zanesljivost, tradicija, prodornost in poštenost.

Zavod za organizacijo in izvajanje vzajemne pomoči članom, p.o., Ljubljana

daje vašemu denarju - večjo vrednost!

Za vse tiste, ki vedo, da imamo skupaj več,
za tiste, ki si sami ustvarjajo svojo prihodnost.

Odslej višji zgornji limiti in možnost plačila
članarine v 3 obrokih.

Odprite vrata naših poslovalnic in se prepričajte:
Murska Sobota, Lendavska 39a, tel. 069/33-000, od 9-15 in od 16-19 ure

... z Vami o stiski in obilju ...

BENKO TEHNA

TRGOVSKO PROIZVODNO IN STORITVENO PODJETJE d.o.o.
69231 PUCONCI 103 B
Telefon: 069-45-011, 45-012 — Telefaks: 069-45-012

razpisuje
prosta dela in naloge

PRODAJALCA TEHNIŠKE STROKE

Pogoji:
– končana trgovska ali komercialna šola
– 2 leti delovnih izkušenj

Delovno razmerje bomo sklenili za določen čas z možnostjo zaposlitve za nedoločen čas.
Prijave z dokazili pošljite v 8 dneh po objavi.

POMURSKA ZALOŽBA
MURSKA SOBOTA
Lendavska 1

objavlja ***JAVNO DRAŽBO***

Za prodajo osnovnega sredstva:
KOMBI IMW 220 D, nosilnost 1750 kg, z mercedesovim motorjem in velikim kesonom, leto izdelave 1979, generalno popravljen, izklicna cena 280.000,00 SIT.

Javna dražba bo 27. 11. 1992 ob 11. uri na dvorišču podjetja Pomurska založba Lendavska 1. Vsi, ki plačajo varščino v višini 10% izklicne cene, imajo pravico udeležbe na javni dražbi. Ogled osnovnega sredstva je možen uro pred začetkom javne dražbe.

SVET SKUPNOSTI OSNOVNOŠOLSKIH VZGOJNO-IZOBRAŽEVALNIH ZAVODOV
razpisuje delovno mesto

DIREKTORJA

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje:
– da ima visokošolsko ali višješolsko izobrazbo pravne ekonomske ali pedagoške smeri,
– da ima najmanj 5 let delovnih izkušenj.

Izbrani kandidat bo imenovan za štiriletno mandatno obdobje.
Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 8 dneh po objavi razpisa na naslov:
Skupnost zavodov, Trstenjakova 73, Murska Sobota, s pripisom »Za razpis«.
Kandidati bodo o izbiri obveščeni v zakonskem roku.

PRIPOROČAMO PRIPOROČAMO PRIPOROČAMO

"KOVINOPLASTIKA"
Pavlinjek ing Stefan, ing Irena

Murska Sobota, Temlinova 4, tel. (069) 25 174, 21 903

PRIPOROČAMO SE Z NAŠIMI IZDELKI
– posode za kisanje zelja in repe
– posode za razsoljevanje mesa
– kadi in sodi za vinogradništvo
– cvetlična korita različnih velikosti
– plastične plošče za razsekavanje mesa
– prirezovanje pleksi stekla za traktorske kabine
– modeli za vlivanje betona
– reklamni napisi

PRIPOROČAMO PRIPOROČAMO PRIPOROČAMO

SALON POHIŠTVA

INTERDOM ®

INTERDOM MARIBOR VAS VABI, DA OBIŠČETE:

- **SALON POHIŠTVA v Prešernovi 1 in**
- **SPECIALIZIRANI SALON KUHINJ IN JEDILNIŠKEGA POHIŠTVA na Ruški 104 (STUDENCI)**

Posebne ugodnosti v novembru:
- **NAJCENEJŠE MASIVNE HRASTOVE KUHINJE**
- **GOTOVINSKI POPUSTI DO 43%**
- **RAZPRODAJA POLIZDELKOV TER ELEMENTOV**
- **KREDITI DO 36 MESECEV**

Sedežne gatniture - izvozni modeli, kavči, trosedi ležišča - izjemen design in barve.

PREŠERNOVA 1, 62000 MARIBOR, TEL.: (062) 222-450, 222-289

PO UGODNIH CENAH ŠE NUDIMO:

- ogrevalno tehniko
- hladilno tehniko
- filtre za gorivo in zrak
- bakrene cevi od 5 do 22
- bakrena kolena od 8 do 50
- Danfoss sistem
- plinske peči
- olje peči
- vse vrste klinastih jermenov
- železnino
- akumulatorje lahko kupite na 2 čeka

V TRGOVINI THERMO TECHNIK, Špelina 19, MARIBOR - TEZNO, TEL. 062/414-566

NOVO V APAČAH

Minimarket Slavica VIHER
APAČE 41, tel. 069/69-015

Trgovina je odprta od 7. do 18., v soboto od 7. do14., v nedeljo od 8. do 12. ure.
Pridite in se prepričajte o naši ponudbi.

Konkurenčne cene.

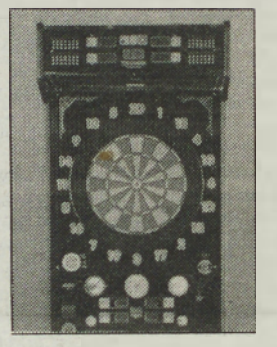

TRGOVINA Z BLAGOM ZA ZABAVO,
Grazer Strasse 10, Feldbach, tel. 9943 663 83 74 42, 9943 3152 23 60

PONUDBA ZA AVTOMATE PICADO:
»SPORT DART« 3000 DEM (novi)
»MARK – DART« 1500 DEM (rabljeni)
»POOL-BASTER« 2000 DEM (rabljeni)

Poleg tega vam ponujamo še vse druge igralne avtomate, ki so opremljeni z žetoni, kontrolorji kovancev in vsem, kar spada zraven.

Za obisk in nakup se priporoča
WUSCHER CLUB
Dr. Kamniker Strasse 8
Bad Radkersburg

JEKLO TEHNA

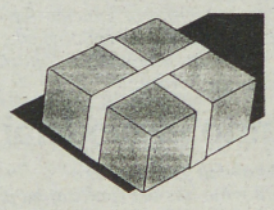

nagrajuje

Ob nakupu v vrednosti nad 2.000 SIT sodelujete v nagradnem žrebanju, ki bo 28. novembra in 19. decembra. **NAGRADE:** darilni bon za 50.000 SIT, darilni bon za 30.000 SIT, darilni bon za 20.000 SIT in 50 manjših nagrad!

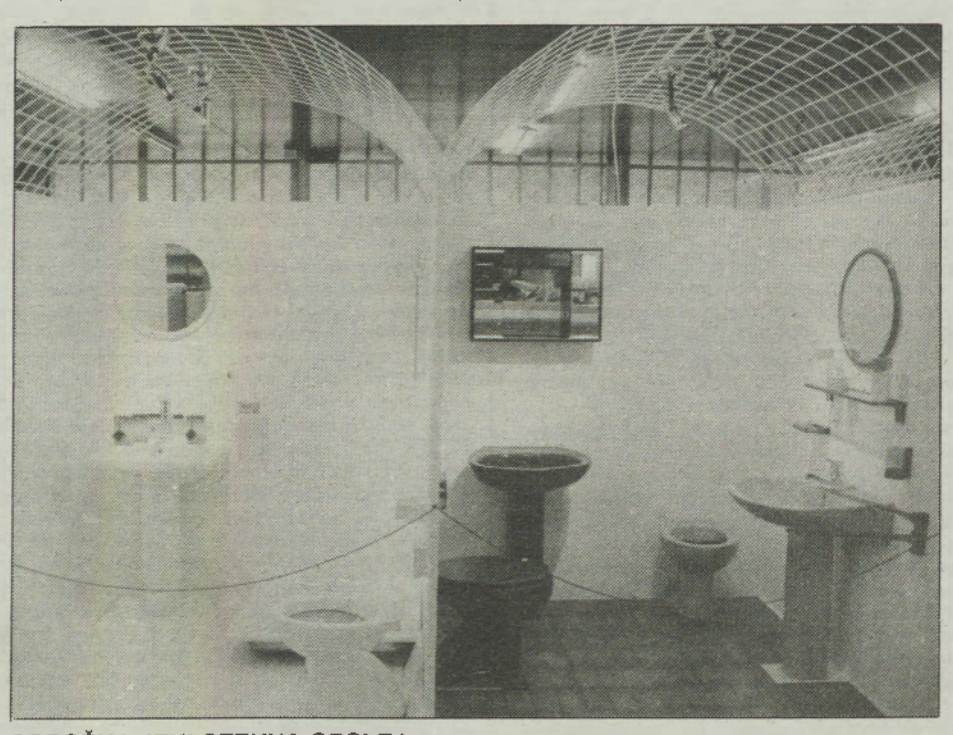

SOBOŠKA JEKLOTEHNA ODSLEJ BOLJE ZALOŽENA!

- Belo tehniko in drobne gospodinjske aparate prodajamo na 7 čekov.
- Avdio- in videotehniko UNITEC lahko kupite na 5 čekov. Ob gotovinskem plačilu je 20 % cenejša.
- V zalogi kopalniška oprema, keramika, elektromaterial, orodja, železo, tapete ...

Obiščite nas v Cvetkovi ulici 2 a v Murski Soboti ali nas pokličite po telefonu, št. je (069) 21 917

Prodajamo vse OD AVTOMOBILA DO VIJAKA!

KLI LOGATEC

Podjetje za lesno in strojno proizvodnjo, trgovino in inženiring

61370 LOGATEC, TOVARNIŠKA 36
SLOVENIJA-YUGOSLAVIJA
Telefon (061) 741 711
Telex 31656 KLI YU
Telefax (061) 741 279

PRENOVO STAVBNEGA POHIŠTVA IN ENAKE PRODAJNE POGOJE VAM ZAGOTAVLJAMO V SODELOVANJU S POSLOVNIMI PARTNERJI

PRODAJNI PROGRAM
termopan in vezana okna ter balkonska vrata, polkna, rolete, žaluzije in vhodna vrata z montažo na objektu ter notranja vrata in strešna okna

PRODAJNA MESTA
LOGATEC, Prodajni salon (061) 741 711
MURSKA SOBOTA, prodajalna Lip Bled, Cvetkova ulica 1 a, tel.: (069) 22 941, 22 942
MARIBOR, Barbi, tel.: (062) 510 901
SP. DUPLEK, Kemdi, tel.: (062) 681 320

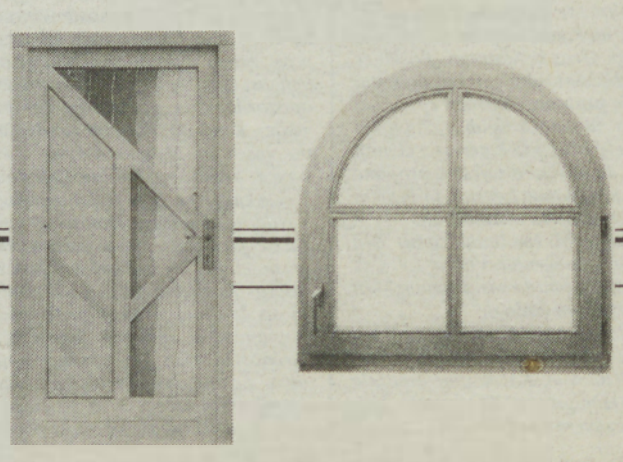

Kaj smo Zeleni Prekmurja doslej napravili? To je naše delo:

- da se ločeno zbirajo odpadki v soboški občini – do leta 1994 se bodo po vsej občini;
- da v lendavski občini kmalu ne bo več divjih odlagališč odpadkov;
- da se v soboški občini odpravljajo divja odlagališča odpadkov;
- da ni več smetišča pri Rimski čardi;
- da so v soboški kafileriji zamenjali biofilter;
- da je pripravljena dokumentacija za soboško čistilno napravo;
- da ima puconska tovarna KEMA čistilno napravo;
- da je na Goričkem in v Lendavi zasajen melioriran breg Ledave;
- da so začeli revitalizirati Copekov mlin kot objekt naravne in kulturne dediščine;
- da se je spoznalo, kako pomembna gospodarska dejavnost je blagi turizem;
- da bo Bukovnica nekoč vzorna turistična vas;
- da je sprejet odlok o gradnji (lepih) hiš, ki sodijo v kulturno krajino;
- da je zagotovljena polovica sredstev za revitalizacijo Likačeve struge pri Bakovcih;
- da se je začela graditi železnica na Goričko – prvi je to v republiški skupščini zahteval naš poslanec;
- da se obnavlja cesta M-10 – zakaj, glej zgoraj;
- da se bodo pri javnih novogradnjah gradila parkirišča za invalide;
- da se bo začela zbirati embalaža od škropiv;
- da ima soboška občina zaposlenega svetovalca za ekologijo;

da bi lahko več? Saj bomo, samo volite nas!

Zeleni Slovenije
Zeleni Prekmurja

KMETIJSKA ZADRUGA HOTIZA-POLANA, z.o.o.
Hotiza 151, 69220 LENDAVA

razpisuje po sklepu upravnega odbora

JAVNO DRAŽBO

za prodajo naslednjih osnovnih sredstev:

1. Predsetvenik, leto izdelave 1981, širina 220 cm, izklicna cena 35.046,00 SIT
2. Sejalnica za sladkorno peso, leto izdelave 1981, izklicna cena 159.995,00 SIT
3. Sejalnica za pšenico, leto izdelave 1986, izklicna cena 41.053,00 SIT
4. Kombajn za sladkorno peso Neptun, leto izdelave 1986, izklicna cena 300.000,00 SIT
5. Kombajn za sladkorno peso Neptun, leto izdelave 1987, izklicna cena 350 000,00 SIT

Javna dražba bo 2. 12. 1992 ob 9. uri v prostorih KZ Hotiza-Polana v Hotizi 151. Ogled osnovnih sredstev je možen vsak delovni dan med 7. in 12. uro na sedežu zadruge.

Vsak udeleženec mora pol ure pred začetkom dražbe položiti varščino v višini 10% izklicne cene pri blagajni zadruge ali pa nakazati na žiroračun št. 51920-601-11807.

Za nakup osnovnih sredstev pod zap. št. 2, 4 in 5 velja poseben pogoj, da se kupec s kupno pogodbo zaveže opravljati storitve s temi osnovnimi sredstvi za potrebe Kmetijske zadruge Hotiza-Polana po naročilu zadruge vsaj 5 let po sklenitvi pogodbe.

Kupec je dolžan kupnino za osnovna sredstva po tej pogodbi plačati v 15 dneh od sklenitve kupne pogodbe.

Podrobnejša pravila dražbe bodo objavljena neposredno pred začetkom.

LESNINA LGM P.C. Maribor, d.o.o., v sodelovanju s podjetjem REBELLION, d.o.o., Maribor **v trgovini**

LESNINA LGM MURSKA SOBOTA, Markišavska 9

POSEBNA PONUDBA LAMELNI PARKET – 830.00 SIT/m² s p. d.

Prodajamo ves GRADBENI in IZOLACIJSKI material, prav tako OKNA, VRATA, KERAMIKO, KOPALNIŠKO keramiko itd...

INFORMACIJE PO TELEFONU:
069 21 396
32 402
32 403

PRIPOROČAMO SE!

Na podlagi 6. člena Pravilnika o dodeljevanju posojil iz sredstev občinskega proračuna za pospeševanje razvoja obrtništva in podjetništva v občini Gornja Radgona (Ur. objave občin Pomurja, št. 11/92) je Izvršni svet SO Gornja Radgona na seji dne 18. 11. 1992 sprejel

RAZPIS

za dodeljevanje posojil iz sredstev občinskega proračuna in sredstev Ljubljanske banke – Pomurske banke, d.d., za pospeševanje razvoja obrtništva in podjetništva v občini Gornja Radgona:

– sredstva občinskega proračuna v višini	1.700.000,00 SIT
– sredstva LB – PB, d.d., v višini	1.700.000,00 SIT
SKUPAJ znesek razpisanega posojila	3.400.000,00 SIT

POSOJILO SE DODELJUJE ZA NASLEDNJE NAMENE:
1. Zagotavljanje novih delovnih mest in samozaposlovanje.
2. Nakup osnovnih sredstev, če se tako zagotavljajo nova delovna mesta.
3. Urejanje poslovnih prostorov, v katerih se bo dodatno zaposlovalo.

Najvišji znesek posojila za vsakega novozaposlenega delavca znaša 6.000 DEM v tolarski protivrednosti (tečaj banke R Slovenije).
Najvišji znesek iz 2. in 3. točke znaša 8.000 DEM v tolarski protivrednosti (tečaj banke R Slovenije).

UPRAVIČENCI ZA PRIDOBITEV POSOJILA
Posojilo lahko pridobijo občani, ki samostojno opravljajo dejavnost na podlagi obrtnega dovoljenja, podjetja v zasebni lasti, in občani, ki so pri pristojnem upravnem organu vložili zahtevo za izdajo obrtnega dovoljenja oz. na sodišču priglasitev za vpis podjetja v sodni register in priložili vse potrebne dokumente za ustanovitev obratovalnice oz. podjetja.
Za posojilo lahko zaprosijo stalni prebivalci občine oz. nosilci dejavnosti, ki imajo sedež obratovalnice ali podjetja v občini Gornja Radgona.

DRUGA DOLOČILA
Prošnje za dodelitev posojila se vložijo v 15 dneh od dneva objave razpisa pri oddelku za gospodarstvo in negospodarske dejavnosti občine Gornja Radgona. Prošnji je potrebno priložiti investicijsko informacijo na predpisanem obrazcu. Obrazec dobijo prosilci v sprejemni pisarni občine Gornja Radgona.
Doba vračanja posojila je 2 leti ob enoletnem moratoriju. Posojilo je brezobrestno.

Nominalna vrednost glavnice se veže na vsakokratni tečaj SIT v odnosu na DEM (tečaj banke R Slovenije).
Prosilci lahko vložijo prijavo le za enega od navedenih namenov.
Sklep o dodelitvi posojila bodo prejeli prosilci v 8 dneh po sprejemu v Izvršnem svetu SO Gornja Radgona.
Nepopolnih vlog komisija ne bo obravnavala.

IZVRŠNI SVET

---

api trade
Mlajtinci d.o.o.

Mlajtinci 37/a, 69221 Martjanci

& GORENJE LEASING

KMETJE, UPOKOJENCI, DELAVCI, OBRTNIKI

POSTANITE LASTNIKI:

- *barvnega televizorja,*
- *električnega, plinskega ali kombiniranega štedilnika,*
- *hladilnika ali zamrzovalnika,*
- *pomivalnega, pralnega ali sušilnega stroja itd.*

ZNAMKE GORENJE NA SODOBEN NAČIN:

- *25 obrokov,*
- *zagotovljena cena – stalni obrok,*
- *izdelek dobite takoj po podpisu pogodbe oz. po dogovoru*
- *garancija in servis zagotovljena.*

Informacije:
tel., telefaks (069) 48 193 – tudi zvečer ali osebno na našem naslovu.

Obvestilo kmetovalcem!

Vse kmetovalce živinorejce v občini Lendava obveščamo, da je v sklopu republiške pomoči za odpravo posledic po suši možno pri vaši kmetijski zadrugi naročiti omejene količine merkantilne koruze, pod nekoliko ugodnejšimi pogoji.

Rejci, ki imajo farmski način reje (krmljenje iz vreče) te koruze ne morejo kupiti.

Vse informacije lahko dobite na sedežu vaše kmetijske zadruge oz. pri sekretariatu za gospodarstvo in družbene dejavnosti občine Lendava.

Izvršni svet SO Lendava

Vestnik je zanimiv, berite ga!

E

BOUTIQUE

LIDIJA KLEMENČIČ
Hotel RADIN RADENCI
☎ 65 541, int. 556

Prodajamo vrhunske izdelke najboljših slovenskih izdelovalcev modnih oblačil, modnih dodatkov, kozmetike, zlatnine, usnjene galanterije, umetniške slike in drugo.

Lepa unikatna darila!

MIS

Turistično kmetijsko in trgovsko podjetje d.o.o.

KLJUČAROVCI 19
YU-69242
Križevci pri Ljutomeru
Tel.:069/87-731

Akcijska prodaja gradbenega materiala:

– opeka (modul) 6/1	kos 21 SIT
– cement	vreča 390 SIT
– apno	vreča 327 SIT
– stropni nosilci, 3,6 m, 1 m	227 SIT
– strešniki Bramac	kos 63 SIT
– železo ∅ 8,10	kg 50 SIT
– armaturne mreže 9,5/6	4.900 SIT
– armaturne mreže 5/4	1.100 SIT

Cene so brez prometnega davka!

V ZALOGI VES GRADBENI MATERIAL, KMETIJSKA MEHANIZACIJA, ZAŠČITNA SREDSTVA, KRMILA IN GNOJILA

radijski in televizijski spored od 27. novembra do 3. decembra

27 NOVEMBER PETEK

TV SLOVENIJA 1

9.30 Moja družina in druge živali, angl. nadaljevanka – 10.00 Lutkovna igrica – 10.20 Zelena ura – 11.20 Alpe–Donava–Jadran – 11.50 Poslovna borza – 12.00 Poročila – 14.15 Inventura, slovenski film – 16.20 Gospodarska oddaja – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Tok tok, oddaja za mlade – 9.05 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.00 Forum – 20.30 Uspeh, nemška nadaljevanka – 21.20 Bagdad Cafe, amer. nanizanka – 21.50 Dnevnik 3 – 22.20 Sova: Beverly Hills, amer. nanizanka; Noč živih mrličev, ameriški film (čb).
Drugi program
16.20 Sova, ponovitev – 18.00 Studio Maribor – 19.00 Jazz in blues – 19.30 Dnevnik TV RAI – 20.00 Štiri v vrsto, TV-igra – 20.30 Gozdarska hiša Falkenau, nemška nadaljevanka – 20.55 Večerni gost – 21.45 Studio City – 23.15 Koncert orkestra Slovenske filharmonije.

HTV 1

7.00 Dobro jutro, Hrvaška – 10.00 Šolski program – 11.30 Legenda in resničnost – 12.00 Poročila – 12.05 Ko se svet vrti, serijski film – 13.30 Mikser M – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 S klovni prihajajo solze, serijski film – 16.00 Poročila – 16.05 Nemščina – 16.35 Malavizija – Beverly Hills, serijski film – 17.30 Hrvaška država in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Turizem – 18.35 Santa Barbara, serijski film – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik – 20.05 Modri baržun, ameriški film – 22.35 Dnevnik – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Roseanne – 9.30 Avstrija v sliki – 10.00 Ruščina – 10.30 V srce divjega zahoda, komedija – 12.15 Reportaže iz Avstrije – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Sinha Moca – 14.00 Lorentz in sinovi – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Sedem brez – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Pustolovščine mladega Indiana Jonesa – 21.45 Zdravje – 21.55 Pogledi s strani – 22.05 Tisoč bankovcev, komedija – 23.25 Čas v sliki – 23.30 Večerni šport – 23.50 Smrt prihaja po prstih, kriminalka

TV MADŽARSKA

5.40 Dobro jutro, Madžarska, magazin – 8.35 Čez dan, informativni program – 9.00 Sosedje, TV-roman, pon. – 9.50 Loto – 10.00 Dallas, ameriška serija, 101. del: Preiskava – 10.50 Igra – 11.05 Sotrpini, rehabilitacijski magazin – 11.20 Pomoč v duševni stiski – 12.00 Poročila – 15.30 Nogomet: Glasgow Rangers-Olympiaue Marseille, posnetek – 17.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva – 17.10 Podjetniška šola – 17.45 Svet denarja – 18.00 Okno – 18.55 Vprašanja kristjanov – 19.00 Zabavna glasba s toplisto – 19.25 Igra – 19.40 Večerna pravljica – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.40 Dallas, pon. – 21.40 Panorama, svetovna politika – 22.45 Ob Antonionijevi 80-letnici – 0.05 Dnevnik, nato dnevnik BBC-ja

RTL

6.00 Poročila – 7.30 Dobro jutro, Nemčija – 8.45 Owen Marshal – 9.45 Bogat in lep – 10.05 Dr. Welby – 11.00 Viva – 11.30 Družinski dvoboj – 12.30 Mladi in strastni – 13.20 Santa Barbara – 14.15 Springfieldova zgodba – 15.00 Quincy – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Tvegano – 17.30 Cena je vroča – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.15 Eksplozivno – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Narodna glasba – 21.15 Dvoreč na Nevtrekem vetru – 22.15 Na [illegible] – 23.15 Gottschalk – 0.00 Klic [illegible]

28 NOVEMBER SOBOTA

TV SLOVENIJA 1

7.50 Radovedni Taček – 8.05 Lonček, kuhaj – 9.15 Klub klobuk – 11.10 Zgodbe iz školjke – 12.00 Poročila – 14.35 Večerni gost – 15.25 Ostržkove prigode, ital. nadaljevanka – 16.20 Marijana, franc. risanka – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Clive James na safariju, angl. oddaja – 18.00 Prisluhnimo tišini – 18.30 Kuharski nasveti Paula Bocuseja – 19.00 Risanka – 19.15 Žrebanje 3 × 3 – 19.30 Dnevnik 2 – 20.00 Utrip – 20.40 Komu gori pod nogami? – 21.45 Hilton, Bangkok, avstral. nadaljevanka – 22.35 Dnevnik 3 – 23.10 Sova
Drugi program
14.20 Tok tok – 16.15 Sova – 17.35 Poglej in zadeni – 18.20 Videomeh – 18.50 Cirkuški festival v Monte Carlu – 19.30 Dnevnik ORF – 20.00 Čarobnost plesa in glasbe: Carreras, Domingo, Pavarotti – 20.25 Veliki stezosledec in dekle Thursday, ameriški film – 22.05 Akcent – 23.35 Koncert ansambla U 2, posnetek iz Dublina.

HTV 1

9.00 Dobro jutro, Hrvaška – 10.30 Šolski program – 11.30 Hrvaške zgodbe in novele – 12.00 Poročila – 12.05 Moč in slava, serijski film – 12.35 Allo, allo, serijski film – 13.05 Slika na sliko – 13.50 Poročila – 13.55 Pozdravi iz domovine – 14.25 Šaljivi hišni video – 15.15 Beverly Hills, serijski film – 16.00 Poročila – 16.05 Hrvaška knjiga – 17.00 Turizem – 17.30 Televizija o televiziji – 18.00 Poročila – 18.20 Santa Barbara – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik – 20.20 Smrtonosno srečanje, ameriški film – 22.00 Usode – 22.35 Dnevnik – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Roseanne – 9.30 Doneča Avstrija – 10.30 Dolgo vroče poletje, film – 12.30 Halo, Avstrija – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Poročila se bom z direktorjem, komedija – 15.10 Čarobne minute – 15.30 Otroški spored – 16.00 Spored po željah – 17.00 Mini Čas v sliki – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Avstrija v sliki – 18.30 Dvorec ob Vrbskem jezeru – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Razumete šalo? – 21.50 Novo v kinu – 21.55 Zlata dekleta – 22.20 Čarovnice z otoka Bay Cove, film – 23.55 Čas v sliki – 0.00 Maščevanje Johnnya Coola, film – 1.40 Ex Libris

TV MADŽARSKA

6.10 Dobro jutro, Madžarska, magazin, vmes vaška TV z vaškim doktorjem – 8.05 Reformatorski verski program – 8.15 Za otroke in ne le zanje – 12.00 TV-magister, izobraževalni program – 13.30 Panorama, pon. – 14.30 Videospoti – 15.00 Komunikacije sveta – 15.30 Paravan, Judit Endrei – 16.00 Kompjuter v teniških copatah, Disneyjev film – 17.50 Modna revija – 18.15 Flamandski večer – 18.40 Čista norija – 18.55 Razglednice iz Flandrije – 19.15 Za otroke, flamandske pravljice – 19.30 Gremo v muzej – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.40–24.00 Flamandski večer – 20.55 Mira, belgijski film – 22.30 Čista norija, 2. del – 22.50 Stravinski – 23.25 Zabavnoglasbeni festival Torhout Werter – 0.05 Dnevnik, nato dnevnik BBC-ja

RTL

6.00 Belle in Sebastian – 8.00 Klack – 9.00 Najstniki z Beverly Hillsa – 10.00 Družina, »težka« šest milijonov dolarjev – 12.00 Winspector – 12.30 Michel Vaillant – 13.00 Zelve – 13.30 Princ z Bel Aira – 14.00 Ultraman – 14.25 Policijsko poročilo – 14.55 Knight Rider – 15.50 Ekipa A – 16.50 21. Jump Street – 17.45 Cena je vroča – 18.15 Družinski dvoboj – 18.45 Poročila – 19.15 Beverly Hills, 90210 – 20.15 Trije vaški posvečenci, komedija – 21.50 Kontaktna oddaja – 23.00 Nestrpežljiva Angela, erotični film – 0.30 Hura, [illegible] to tu, erotični film – 2.00 [illegible]

29 NOVEMBER NEDELJA

TV SLOVENIJA 1

9.10 Živ žav – 10.00 Eba in Didrik, švedska nadaljevanka – 10.30 Ansambel Trutamora Slovenica – 11.05 Sprehodi po stari Ljubljani – 11.30 Obzorja duha – 12.00 Poročila – 12.05 Kmetijska oddaja – 13.05 Begunci – 15.45 Življenje Klima Samgina, ruska nadaljevanka – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Proti svetlobi, ameriški film – 18.40 TV-mernik – 19.05 Risanka – 19.20 Slovenski loto – 19.30 Dnevnik 2 – 20.00 Zrcalo tedna – 20.30 Zdravo – 21.35 Življenjske preizkušnje, angl. serija – 22.25 Dnevnik 3 – 22.50 Sova
Drugi program
12.30 Športna nedelja: posnetek slaloma (m) – 13.45 Tenis – Ivanišević : Becker – 15.15 DP v nogometu – Mura : SCT Olimpija, posnetek iz M. Sobote – 17.00 Bloudkove nagrade – 17.20 Dokumentarec meseca: Skrivnostna polja barv – 18.00 Sova – 19.30 Dnevnik HTV – 20.00 Druga godba – 20.30 TV-prodaja nepremičnin – 20.30 Clive James kot avtomobilski dirkač, angl. dokumentarna oddaja – 21.20 Leninov vlak, nadaljevanka – 22.20 Mali koncert – 22.25 Športni pregled.

HTV 1

8.30 Poročila – 8.45 Slika na sliko – 9.30 Huckleberry Finn in prijatelji – 10.00 Poročila – 10.05 Zadar: Prenos maše iz cerkve sv. Šimuna – 11.30 Narodna glasba – 12.00 Poročila – 12.05 Kmetijska oddaja – 13.30 Mir in dobrota – 13.30 Hišni ljubljenci – 13.55 Nedeljski živec – 15.00 Opera Box – 15.30 Poročila – 15.35 Družinski zabavnik – 17.10 Igrani film – 18.50 Risanka – 19.30 Dnevnik – 20.05 Michelangelova pomlad – 20.55 Sedma noč – 22.35 Dnevnik – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Pozor, kultura – 9.30 Kulturni zajtrk – 10.15 Narava v človekovih rokah – 11.00 Tiskovna konferenca – 12.00 Tednik – 12.30 Vsakdanjik – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Rdeči čeveljci, baletni film – 15.30 Otroški spored – 15.55 Pregled sporeda za prihodnji teden – 16.15 Svet češkega otroškega filma – 17.00 Mini čas v sliki – 17.10 X-Large – 18.00 Čas v sliki – 18.30 Sedem brez – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Pustolovščine mladega Indiana Jonesa – 21.30 Spolnost, laži in gospodinjski aparati – 22.05 Vojvodina – 22.50 Mirovno praznovanje – 0.45 Klasična glasba

TV MADŽARSKA

6.40 Vaška TV, magazin – 7.25 Risanka za otroke – 7.50 Biblijsko sporočilo – 8.05 Kava s smetano, jutranje kramljanje – 8.30 Nedeljski magazin z nedeljsko kuhinjo – 11.00 To delajte v moj spomin, prenos iz kraja Máriapócs – 12.05 Koncert Cimbora – 12.50 Kadeči se polotok, Kamčatka – 13.15 60-letnica Ferenca Béresa – 13.50 Televideo 92 – 14.05 Serijski film – 14.55 Kamera variete – 16.00 Barkochba – 16.40 Ortodoksni verski program – 17.00 Disney: Racman, Zorro, Poslednji vitez, Gumijasti medvedki – 18.45 Nogomet – 19.30 Teden, dnevnik, telešport – 20.40 Kostumograf, angleški film – 22.50 Žrebanje loterije Bongo

RTL

6.00 Otroški spored – 10.00 Umetnost in poslanstvo – 10.05 Mož iz Atlantisa – 11.00 Nebeški psi z Boragore – 12.00 Zvezde narodne glasbe – 12.30 Tropska vročina – 13.30 Pustolovščine Natty Gann – 16.00 Ekipa A – 17.00 Aladin, pustolovski film – 18.45 Poročila – 19.10 Dan kot noben drug – 20.15 Sanjska poroka – 21.55 Spieglov tv-magazin – 22.40 Prime Time – 23.00 Playboy Late Night – 0.00 Kanal 4 – 0.55 Grozljivo prijetna družina – 1.20 Quincy – 2.20 Dr. Welby

30 NOVEMBER PONEDELJEK

TV SLOVENIJA 1

9.10 Otroški program – 9.50 Uspeh, nemška nadaljevanka – 11.00 Utrip, Zrcalo tedna – 12.00 Poročila – 16.20 Dober dan, Koroška – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Radovedni Taček – 17.25 Risanke – 18.10 Obzorja duha – 18.45 Moja knjiga o džungli, nemška serija – 19.05 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Volitve: Stranke z volilci – 21.40 Mednarodna obzorja: Nemčija – 22.20 Dnevnik 3 – 22.55 Sova
Drugi program
16.15 Sova – 17.30 Športni pregled – 18.00 Studio Ljubljana – 19.00 Videošpon – 19.30 Dnevnik RAI – 20.00 Besede, besede, TV-igra – 20.30 Gozdarska hiša Falkenau, nemška nadaljevanka – 21.00 Gospodarska oddaja – 21.30 Sedma steza, športna oddaja – 22.00 Zgodovina Slovencev v filmskih freskah – 22.45 Trip, ameriški film – 0.00 Kriminal.

HTV 1

7.00 Dobro jutro, Hrvaška – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Lutke – 12.00 Poročila – 12.05 Svet se vrti, serijski film – 13.30 Monofon – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Odletel bom, serijski film – 16.00 Poročila – 16.05 Učimo se o Hrvaški – 16.35 Malavizija: Huckleberry Finn in prijatelji – 17.30 Hrvaška država in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Župnik brez vernikov, dokum. oddaja – 18.35 Santa Barbara – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik – 20.05 Hrvaška v svetu – 20.50 Tisto je bilo takrat, to je zdaj, ameriški film – 22.35 Dnevnik – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Roseanne – 9.30 Iz parlamenta – 10.30 Poročila se bom z direktorjem – 12.05 Gorska vasica Guarda – 12.15 Šiling – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Nesporazumi – 13.35 Sinha Moca – 14.00 Lorentz in sinovi – 14.45 Tramvaji sveta: Nagasaki – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Blagoslovljena ekipa, kriminalna nanizanka – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Športna arena – 21.15 Pogledi s strani – 21.25 Dva supertipa v Miamiju – 22.45 Iskanje, melodrama

TV MADŽARSKA

5.40 Dobro jutro, Madžarska, magazin – 8.05 Financial Times, poslovne novice – 8.35 Čez dan, informativni program – 9.00 Disneyjevi filmi in risanke, ponovitev – 10.45 Igra – 12.00 Poročila – 14.40 Ž. Rokomet: Madžarska – Koreja, prenos – 16.20 Potovalni kviz – 17.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva – 17.10 Kupil bom to žensko, 107. del mehiške serije – 17.40 Videospoti – 17.10 Kupil bom to žensko, 107. del mehiške serije – 17.40 Videospoti – 17.50 Svet denarja – 18.00 Dimenzija, rezultati znanstvenih raziskav – 18.45 Katoliška kronika – 18.55 Čez dan – 19.15 Igra – 19.35 O veri za otroke – 19.40 Večerna pravljica – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.40 Ars musica, zgodovina madžarske glasbe – 21.05 Kakuk Marci, TV-igra – 23.25 Svet videa – 23.55 Dnevnik, nato dnevnik BBC-ja

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 8.45 Owen Marshal – 9.45 Bogat in lep – 10.05 Dr. Welby – 11.00 Viva – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Mladi in strastni – 13.20 Kalifornijski klan – 14.15 Springfieldova zgodba – 15.00 Quincy – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Tvegano – 17.30 Cena je vroča – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.15 Eksplozivno – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Spanec brez konca, grozljivka – 21.45 Quincy – 22.45 Deset pred deseto – 23.15 Gottschalk – 0.00 Tropska vročina – 1.00 Grozljivo prijetna družina

1 DECEMBER TOREK

TV SLOVENIJA 1

9.00 Zgodbe iz školjke – 9.50 Šolski program – 11.00 Sedma steza – 11.30 Prisluhnimo tišini – 12.00 Poročila – 14.55 Zgodovina Slovencev v filmskih freskah – 15.40 Trip, ameriški film – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Lonček, kuhaj! – 17.30 Risanke – 18.05 Po belih in črnih tipkah – 18.35 Otroška plesna predstava – 19.10 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Volitve: Stranke z volilci – 21.40 Sestre, amer. nadaljevanka – 22.30 Dnevnik 3 – 23.15 Sova: Haggard II, angl. nanizanka; Beverly Hills, amer. nanizanka.
Drugi program
15.00 Mednarodna obzorja: Nemčija – 15.35 Sova – 17.20 Svet poroča – 18.00 Studio Koper – 19.00 V službi rock'n'rolla – 19.30 Dnevnik ORF – 20.00 Besede, besede, TV-igra – 20.30 Gozdarska hiša Falkenau, nemška nadaljevanka – 21.00 Svetovni dan boja proti aidsu, večer s C. Porterjem – 22.10 Osmi dan – 23.00 Svet poroča.

HTV 1

7.00 Dobro jutro, Hrvaška – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Majhen svet – 12.00 Poročila – 12.05 Svet se vrti – 13.30 Monofon – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 S klovni so prišle solze – 16.00 Poročila – 16.05 Učimo se o Hrvaški – 16.35 Malavizija – 17.30 Hrvaška država in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Kulturna dediščina – 18.35 Santa Barbara – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik – 20.05 Jean-Paul Sartre, dokum. serija – 21.00 V velikem planu – 22.35 Dnevnik – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Roseanne – 9.30 Klub za starejše – 10.15 Pan-optikum – 10.30 Resnica je vse, komedija – 12.05 Športna arena – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Sinha Moca – 14.00 Lorentz in sinovi – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Blagoslovljena ekipa – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Dežela dolin – 21.07 Pogledi s strani – 21.15 Zvezde z juga – 22.45 Moj oče, moj sin, film – 0.15 Mannix

TV MADŽARSKA

5.40 Dobro jutro, Madžarska, magazin – 8.30 Čez dan, informativni program – 9.00 Na konju smo, nemška serija – 10.00 Ne vrni se nikoli, 3. del angleškega filma – 11.00 Igra – 12.00 Poročila – 17.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva – 17.10 Kupil bom to žensko, 108. del mehiške serije – 17.40 Videospoti – 17.50 Svet denarja – 18.00 Makovi cvetovi – 18.45 Čez dan – 19.35 Večerna pravljica – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.40 Dinastija Strauss, avstrijska serija o slavni dinastiji glasbenikov – 21.45 Aktualno – 22.10 Car športa; italijanski nogomet, ameriška košarka in drugi čudeži – 23.50 Dnevnik, nato dnevnik BBC-ja

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 8.45 Owen Marshal – 9.45 Bogat in lep – 10.05 Dr. Welby – 11.00 Viva – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Mladi in strastni – 13.20 Kalifornijski klan – 14.15 Springfieldova zgodba – 15.00 Quincy – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Tvegano – 17.30 Cena je vroča – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.15 Eksplozivno – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Ring mušketirjev, film – 21.15 Zorc – mož brez meja – 22.15 Eksplozivno – 23.15 Gottschalk – 0.00 Red in zakon – 1.00 Grozljivo prijetna družina

2 DECEMBER SREDA

TV SLOVENIJA 1

10.00 Risanka – 10.25 Po belih in črnih tipkah – 11.00 Sestre, amer. nadaljevanka – 12.00 Poročila – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Klub klobuk – 19.10 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Film tedna: Sladkorček, nemški film – 21.30 Sprehodi po stari Ljubljani – 22.05 Dnevnik 3 – 22.40 Sova: Radio FM, amer. nanizanka; Beverly Hills, amer. nanizanka.
Drugi program
15.55 Osmi dan – 16.40 Sova – 18.00 Studio Maribor – 19.00 Psiho – 19.30 Dnevnik HTV – 20.00 Besede, besede, TV-igra – 20.30 Športna sreda – 22.30 Ljubljanski oktet.

HTV 1

7.00 Dobro jutro, Hrvaška – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Risanke – 12.00 Poročila – 12.05 Svet se vrti – 13.30 Monofon – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 S klovni prihajajo solze – 16.00 Poročila – 16.05 Učimo se o Hrvaški – 16.35 Malavizija – 17.30 Hrvaška država in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Preteklost v sedanjosti – 18.35 Santa Barbara – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik – 20.05 Antonieta, francoski film – 21.45 Dokumentarna oddaja – 22.35 Dnevnik – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.00 Čas v sliki – 9.05 Roseanne – 9.30 Kultura – 10.00 Quens comrade, ponovitev – 10.30 Moj oče, moj sin – 12.00 Švicarska zaščita – 12.10 Reportaže iz tujine – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Mi – 13.35 Sinha Moca – 14.00 Lorentz in sinovi – 14.45 Družina Meier – 15.00 Otroški spored – 15.05 Niklas, mladenič iz Flandrije – 17.00 Mini čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Me ženske – 18.30 Blagoslovljena ekipa – 19.30 Čas v sliki – 20.15 Dekliška leta, film – 22.15 Zorc, mož brez meja – 23.05 Čas v sliki – 0.45 Molčeče ustnice, melodrama

TV MADŽARSKA

5.40 Dobro jutro, Madžarska, magazin – 8.45 Čez dan, informativni program – 9.00 Na konju smo, 36. zadnji del nemške serije – 10.00 Miami Vice, ameriška kriminalka – 11.00 Igra – 11.15 Hišica lutk; za otročke, mamice in očke – 12.00 Poročila – 16.00 Ž. rokomet: Madžarska – Španija, prenos – 17.05 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva – 17.15 Kupil bom to žensko, 109. del mehiške serije – 17.40 Videospoti – 17.50 Svet denarja – 18.00 Za mnogostransko mladino – 18.30 Kulturni referent – 18.45 Za boljši jezik – 18.55 Čez dan – 19.15 Igra – 19.35 Večerna pravljica – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.40 Miami Vice, kriminalka – 21.40 Muhasti letni časi, zabavni magazin – 22.40 Kronika, dokumentarna serija – 23.45 Dnevnik, nato dnevnik BBC-ja

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 8.45 Owen Marshal – 9.45 Bogat in lep – 10.05 Dr. Welby – 11.00 Viva – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Mladi in strastni – 13.20 Kalifornijski klan – 14.15 Springfieldova zgodba – 15.00 Quincy – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Tvegano – 17.30 Cena je vroča – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.15 Eksplozivno – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Ugrabitev Karija Swensona, kriminalka – 22.15 Sternov tv-magazin – 23.15 Gottschalk – 0.00 Sunset Beat – 1.00 Grozljivo prijetna družina – 1.30 [illegible]

3 DECEMBER ČETRTEK

TV SLOVENIJA 1

10.00 Program za otroke – 10.45 Šolski program – 12.00 Poročila – 14.50 Športna sreda, ponovitev – 17.00 Dnevnik 1 – 17.10 Eba in Didrik, švedska nadaljevanka – 17.40 Živ žav – 18.25 Že veste..., izobraževalna oddaja – 19.05 Risanka – 19.30 Dnevnik 2 – 20.05 Volitve: Predsedniški kandidati z volilci – 21.40 Tednik – 22.35 Dnevnik 3 – 23.20 Sova: Dragi John, amer. nanizanka; Zastrupitve v Blackheatu, angl. nadaljevanka.
Drugi program
16.45 Sova – 18.00 Studio Koper – 19.00 Videolestvica – 19.30 Dnevnik TV Koper – 20.00 Besede, besede, TV-igra – 20.30 Gozdarska hiša Falkenau, nemška nadaljevanka – 21.00 Podnebje in človek, angl. serija – 21.55 Umetniški večer.

HTV 1

7.00 Dobro jutro, Hrvaška – 10.00 Poročila – 10.05 Šolski program – 11.30 Hrvaške zgodbe in novele – 12.00 Poročila – 12.05 Svet se vrti – 13.30 Monofon – 14.00 Poročila – 14.05 Slika na sliko – 14.50 Dežnik, serijski film – 16.00 Poročila – 16.05 Učimo se o Hrvaški – 16.35 Malavizija – 17.30 Hrvaška država in ljudje – 18.00 Poročila – 18.05 Znanost in mi – 18.35 Santa Barbara – 19.15 Risanka – 19.30 Dnevnik – 20.05 Spekter – 20.50 Iščem sorodno dušo, humor. serija – 21.25 Ekran brez okvirja – 22.35 Dnevnik – 23.00 Slika na sliko – 23.50 Poročila

TV AVSTRIJA 1

9.05 Čas v sliki – 9.05 Roseanne – 9.30 Dežela in ljudje – 10.00 Francoščina – 10.30 Gypsy Colt, film – 11.50 Črno na belem – 12.15 Ruska zima – 13.00 Čas v sliki – 13.10 Me ženske – 13.35 Sinha Moca – 14.00 Lorentz in sinovi – 14.45 Bogovi in junaki antike – 15.00 Otroški spored – 17.00 Mini Čas v sliki – 17.10 Spored po željah – 18.00 Čas v sliki – 18.05 Mi – 18.30 Blagoslovljena ekipa – 19.30 Čas v sliki – 20.00 Šport – 20.15 Dobre stare melodije – 21.35 Zvezde juga – 23.05 Čas v sliki – 23.10 Bellissima, melodrama – 1.05 Tisoč mojstrovin

TV MADŽARSKA

5.40 Dobro jutro, Madžarska, magazin – 8.00 Financial Times za Vzhodno Evropo – 8.35 Čez dan, informativni program – 9.00 Viljem Tell, francoska serija – 10.00 Zvezdniški inventar, Béla Ernyei – 11.00 Igra – 11.15 Letni kolobarji, program za upokojence – 12.00 Poročila – 17.00 Popoldanski saldo, pregled dogodkov dneva – 17.10 Kupil bom to žensko, 110. del mehiške serije – 17.50 Svet denarja – 18.00 Magazin za menedžerje – 18.45 Čez dan – 19.05 Zabavna glasba – 19.35 Večerna pravljica – 20.00 Dnevnik, telešport – 20.40 Bodite ta večer z menoj, spored Tamasa Vitrayja – 22.10 Aktualno – 22.35 Svetovni vzori – 23.30 Dnevnik, nato dnevnik BBC-ja

RTL

6.00 Poročila – 7.00 Dobro jutro, Nemčija – 8.45 Owen Marshall – 9.45 Bogat in lep – 10.05 Dr. Welby – 11.00 Viva – 11.30 Družinski dvoboj – 12.00 Opoldanski magazin – 12.30 Mladi in strastni – 13.20 Kalifornijski klan – 14.15 Springfieldova zgodba – 15.00 Quincy – 16.00 Hans Meiser – 17.00 Tvegano – 17.30 Cena je vroča – 18.00 Enajst 99 – 18.45 Poročila – 19.15 Eksplozivno – 19.45 Dobri časi, slabi časi – 20.15 Male glasbene zvezde – 21.15 Klic v sili – 22.15 Športnik leta – 23.15 Gottschalk – 0.00 Zakon v Los Angelesu – 1.00 Grozljivo prijetna družina

RADIO MV – MURSKI VAL – UKV 94,6 MHz (dopoldne tudi SV 648 kHz

PETEK – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.15 Začenjamo nov dan... 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV. – 8.15 Mali oglasi – 9.00 Borzni utrip – 9.15 Mariborsko zvočno pismo – 9.30 NŠTSNMV – lestvica tujih skladb – 10.00 Poročila – 10.30 Prireditve – 11.30 To bi moral biti kabaret – 12.00 Poročila (BBC) – 12.30 Novica dneva – 13.00 Slovo – 16.00 Popoldne na MV – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Prireditve – 17.30 Alternativno – 18.00 21 232 – 18.30 Poročila (BBC) – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

SOBOTA – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.15 Začenjamo nov dan... – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.40 Tržnica – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.30 Ponudba v trgovinah – 9.00 Predstavljamo vam – 10.00 Poročila – 10.30 Potepajte se z nami. – 11.00 Sobotni gost – 12.00 Poročila (BBC) – 12.30 Novica dneva – 13.00 Slovo – 16.00 Popoldne na MV – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Prireditve – 17.30 Mali oglasi – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila (BBC) – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

NEDELJA – 8.00 Začenjamo nov dan... – 8.30 Horoskop – 8.45 To bi moral biti kabaret – 9.10 Misel in čas – 9.30 Srečanje na Murskem valu – 10.30 Nedeljska kuhinja – 12.00 Poročila – 12.15 Nedeljsko postno premišljevanje – 12.30 Minute za kmetovalce – 13.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.00 Panonski odmevi – 18.30 Poročila (BBC) – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

PONEDELJEK – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.15 Začenjamo nov dan... – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.15 Mali oglasi – 9.00 Porabsko zvočno pismo – 9.15 Zgodilo se je – 10.00 Poročila – 10.30 Šport – 12.00 Poročila (BBC) – 12.30 Novica dneva – 13.00 Slovo in vključitev Radia Slovenija – 16.00 Popoldne na MV – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Evropa v enem tednu – 17.30 Šport – 18.00 S kranščakom, cekron pa z marelof – lestvica narodnozabavne glasbe – 18.30 Poročila (BBC) – 18.35 Bilo je nekoč – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

TOREK – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.15 Začenjamo nov dan – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Ljubljansko zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – kost oziroma gost dneva, mali oglasi, glasba tako in drugače (ob 10.00 poročila)... – 12.00 Poročila (BBC) – 12.30 Novica dneva – 13.00 Slkovo – 16.00 Popoldne na MV – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Kost popoldneva – 17.30 Srebrne niti – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila (BBC) – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

SREDA – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.15 Začenjamo nov dan – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.45 Zagrebško zvočno pismo – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – 8.15 Mali oglasi – 9.00 Kličemo banko – 10.00 Poročila – 10.30 Iščemo za vas – 12.00 Poročila (BBC) – 12.30 Novica dneva – 13.00 Slovo – 16.00 Popoldne na MV – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Poslušamo vas – 17.30 Mali oglasi – 18.00 Na narodni farmi – 18.30 Poročila (BBC) – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

ČETRTEK – 5.40 Prebujajte se z nami – 7.00 Druga jutranja kronika – 7.15 Začenjamo nov dan – 7.30 Informacije v slovenščini, nemščini in madžarščini – 7.35 Svetuje kmetijski strokovnjak – 8.00 Poročila – 8.10 Dopoldne na MV – lestvica domačih zabavnih skladb Sedem veličastnih, kost oziroma gost dneva (ob 10.00 poročila)... – 12.00 Poročila (BBC) – 12.30 Novica dneva – 13.00 Slovo – 16.00 Popoldne na MV – 16.25 Obvestila – 16.30 Poročila – 17.00 Kost popoldneva – 17.30 To sem jaz – 18.00 Najlepše želje s čestitkami in pozdravi – 18.30 Poročila (BBC) – 19.00 Vključujemo Radio Slovenija

REPUBLIKA SLOVENIJA
OBČINA LJUTOMER
Okrajna volilna komisija Ljutomer

Na podlagi 39. člena Zakona o volitvah v državni zbor (Ur. list RS št. 44/92) izdaja okrajna volilna komisija v Ljutomeru naslednjo

ODLOČBO

o določitvi volišč in območij volišč za volitve poslancev v državni zbor, za volitve članov državnega sveta – predstavnikov lokalnih interesov in volitve predsednika republike, ki bodo v nedeljo, 6. decembra 1992.

KRAJEVNA SKUPNOST MALA NEDELJA

1. Volišče Bodislavci – pri Jožetu SLANI v Bodislavcih št. 1, glasujejo volivci naselja Bodislavci
2. Volišče Mala Nedelja – v osnovni šoli Mala Nedelja, glasujejo volivci naselij Mala Nedelja in Bučkovci
3. Volišče Kuršinci – pri Jožetu KOSIJU v Kuršincih št. 22, glasujejo volivci naselja Kuršinci
4. Volišče Drakovci – pri Liziki ZMAZEK v Drakovcih št. 69, glasujejo volivci naselja Drakovci
5. Volišče Moravci – pri Jerici MAR v Moravcih št. 154 a, glasujejo volivci naselja Moravci

KRAJEVNA SKUPNOST CEZANJEVCI

6. Volišče Cezanjevci – v osnovni šoli Janka Ribiča Cezanjevci, glasujejo volivci naselja Cezanjevci
7. Volišče Branoslavci – v gasilskem domu Branoslavci, glasujejo volivci naselja Branoslavci
8. Volišče Vogričevci – v gasilskem domu Vogričevci, glasujejo volivci naselja Vogričevci
9. Volišče Vidanovci – pri Jožetu LIPOVCU, Vidanovci št. 3, glasujejo volivci naselij Vidanovci in Zg. Kamenščak

KRAJEVNA SKUPNOST CVEN

10. Volišče Cven – v gasilskem domu na Cvenu, glasujejo volivci naselja Cven
11. Volišče Mota – v gasilskem domu na Moti, glasujejo volivci naselja Mota
12. Volišče Sp. Krapje – v gasilskem domu na Sp. Krapju, glasujejo volivci naselja Sp. Krapje
13. Volišče Zg. Krapje – v gasilskem domu na Zg. Krapju, glasujejo volivci naselja Zg. Krapje

KRAJEVNA SKUPNOST KRIŽEVCI

14. Volišče Križevci – v gasilsko-čebelarskem domu v Križevcih, glasujejo volivci naselja Križevci
15. Volišče Iljaševci – v gasilskem domu v Iljaševcih, glasujejo volivci naselja Iljaševci
16. Volišče Stara Nova vas – v vaškem domu v Stari Novi vasi, glasujejo volivci naselij Stara Nova vas in Dobrava
17. Volišče Bučečovci – v gasilskem domu Bučečovci, glasujejo volivci naselja Bučečovci
18. Volišče Zasadi – pri Francu ZAMUDI, Zasadi št. 11, glasujejo volivci naselja Zasadi
19. Volišče Vučja vas – v gostilni KOLBL v Vučji vasi, glasujejo volivci naselja Vučja vas
20. Volišče Boreci – v gasilskem domu v Borecih, glasujejo volivci naselja Boreci
21. Volišče Ključarovci – v gasilskem domu v Ključarovcih, glasujejo volivci naselja Ključarovci
22. Volišče Lukavci – v gasilskem domu v Lukavcih, glasujejo volivci naselja Lukavci

KRAJEVNA SKUPNOST LJUTOMER

23. Volišče Ljutomer – v prostorih učilnice Ljudske univerze v Ljutomeru, glasujejo volivci iz naslednjih ulic: Cankarjeva cesta, Cesta na vilo, Glavni trg, Jožka Berdena, Cirila Jureša, Kajuhova Ulica, Kerenčičeva ulica, Kidričeva ulica, Mestni breg, Miklošičev trg, Postružnikova ulica, Prešernova ulica št.: 1, 2, 3, 4, 5, 5a, 6, 7, 8, 9, 9a, 9b, 10, 11, 12, 13, 13a, 14, 15, 16; Ptujska cesta, Rajh Nade št. 7, Razlagova ulica, Slavka Osterca št.: 2, 4, 6, 8, 10, 12, 14, Stari trg št.: 2, 4, 6, 8, Trg Jakoba Babiča, Vrazova ulica, Aškerčeva ulica, Jurčičeva ulica, Ulica 8. maja, Ormoška ulica št.: 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9;
24. Volišče Ljutomer – v prostorih gimnazije F. Miklošiča Ljutomer, glasujejo volivci iz naslednjih ulic: Cesta I. slov. tabora, Cvetka Golarja, Kolodvorska ulica, Prešernova ulica št.: 17, 18, 19, 19a, 20, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 29, 32, 34, 38, 40, 40a, 42; Nade Rajh št.: 9, 11, 13, 15, 17; Slavka Osterca št.: 1, 3, 5, 7, 9, 11, 13, 15; Soboška cesta, Viktorja Kukovca, Grosmanova ul., Maistrova ul., Ul. Jana Baukarta, Babinska cesta, Ul. Rada Pušenjaka;
25. Volišče Ljutomer – v prostorih Krajevne skupnosti Ljutomer, glasujejo volivci iz naslednjih ulic: Bratov Pihlar, I. Kaučiča, Staneta Rozmana, Janka Ribiča, Lendavska cesta, Ormoška cesta, Nade Rajh št.: 2, 4, 6, 8, 10, 10a, 12, 16, 18, 20, 20a, 20b, 22, 24; Stari trg št.: 1, 3, 7, 9, 9a, 10, 10a, 11, 12, 13; Ulica ob progi, Ulica dr. Frana Kovačiča, Vinka Megle, Volkmerjeva ulica, Zacherova ul., Jeruzalemska cesta, Poljska pot, Cvetlična ulica, Ulica A. Trstenjaka, Ul. V. prekomorske brigade, Užiška ulica, Vrtna ulica, Fulneška ulica;
26. Volišče Babinci – v vaškem domu v Babincih, glasujejo volivci naselja Babinci
27. Volišče Noršinci – v gasilskem domu v Noršincih, glasujejo volivci naselja Noršinci
28. Volišče Sp. Kamenščak – v vaškem domu na Sp. Kamenščaku, glasujejo volivci naselja Sp. Kamenščak

KRAJEVNA SKUPNOST LOGAROVCI – BERKOVCI

29. Volišče Logarovci – v prostorih Krajevne skupnosti Logarovci-Berkovci, glasujejo volivci naselij Logarovci in Gajševci
30. Volišče Grabe – v gasilskem domu v Grabah, glasujejo volivci naselja Grabe
31. Volišče Kokoriči – v gasilskem domu v Kokoričih, glasujejo volivci naselij Kokoriči in Berkovski Prelogi
32. Volišče Berkovci – v gasilskem domu v Berkovcih, glasujejo volivci naselja Berkovci
33. Volišče Bolehnenčici – v vaškem domu v Bolehnečicih, glasujejo volivci naselja Bolehnečici

KRAJEVNA SKUPNOST RADOSLAVCI

34. Volišče Radoslavci – v gasilskem domu v Radoslavcih, glasujejo volivci naselja Radoslavci
35. Volišče Precetinci – v vaškem domu v Precetincih, glasujejo volivci naselij Precetinci in Sitarovci
36. Volišče Godemarci – pri Ani KLEMENČIČ, Godemarci št. 40, glasujejo volivci naselja Godemarci

KRAJEVNA SKUPNOST RAZKRIŽJE

37. Volišče Razkrižje – v gostilni Rejnar na Razkrižju št. 9, glasujejo volivci naselij Razkrižje in Veščica
38. Volišče Šafarsko – v osnovni šoli Razkrižje, glasujejo volivci naselij Šafarsko in Gibina
39. Volišče Globoka – v vaškem domu v Globoki, glasujejo volivci naselij Globoka, Šprinc in Kopriva

KRAJEVNA SKUPNOST STARA CESTA

40. Volišče Mekotnjak – v gasilskem domu v Mekotnjaku, glasujejo volivci naselja Mekotnjak
41. Volišče Desnjak – v gasilskem domu v Desnjaku, glasujejo volivci naselja Desnjak
42. Volišče Stara Cesta – v stari šoli na Stari Cesti, glasujejo volivci naselja Stara Cesta

KRAJEVNA SKUPNOST STROČJA VAS

43. Volišče Stročja vas – v osnovni šoli Stročja vas, glasujejo volivci naselij Stročja vas in Presika
44. Volišče Pristava – v gasilskem domu v Pristavi, glasujejo volivci naselja Pristava
45. Volišče Nunska Graba – v dvorani Ljutomerčana v Nunski Grabi, glasujejo volivci naselja Nunska Graba
46. Volišče Podgradje – v gasilskem domu Podgradje, glasujejo volivci naselij Podgradje in Rinčatova Graba

KRAJEVNA SKUPNOST VERŽEJ

47. Volišče Veržej – v vaškem domu v Veržeju, glasujejo volivci naselja Veržej
48. Volišče Bunčani – v vaškem domu v Bunčanih, glasujejo volivci naselja Bunčani
49. Volišče Banovci – v gasilskem domu v Banovcih, glasujejo volivci naselja Banovci
50. Volišče Grlava – v vaškem domu na Grlavi, glasujejo volivci naselij Grlava, Krištanci in Salinci

KRAJEVNA SKUPNOST ŽELEZNE DVERI

51. Volišče Železne Dveri – v dvorani Ljutomerčana v Železnih Dverih, glasujejo volivci naselij Železne Dveri in Gresovčak
52. Volišče Radomerje – v gasilskem domu v Radomerju, glasujejo volivci naselij Radomerje, Radomerščak in Cuber
53. Volišče Slamnjak – dvorana Slamnjak – Ljutomercan, glasujejo volivci naselij Slamnjak in Ilovci
54. Volišče Jeruzalem – v gostišču Jeruzalem, glasujejo volivci naselij Jeruzalem in Plešivica

SKB BANKA D.D.

BANKA VAŠIH MOŽNOSTI

SKB-BANKA, D.D., se uvršča med tri največje banke v Republiki Sloveniji in ima sedež v Ljubljani.

S hitrim povečevanjem svojega tržnega deleža v najperspektivnejših segmentih slovenskega gospodarstva učinkovito krepi svoj položaj kot splošna komercialna banka.

Od podobnih bank v Sloveniji in v širšem srednjeevropskem prostoru se loči po visokem deležu trajnega kapitala v bilančni vsoti, kar omogoča veliko finančno moč banke in zagotavlja nadpovprečno varnost vlaganj komitentov. Bogate izkušnje in dolgoletno tradicijo ima tudi pri stanovanjsko-komunalnem kreditiranju ter v primerjavi z drugimi bankami pri borznem poslovanju, saj sodeluje na Ljubljanski borzi vrednostnih papirjev od njene ustanovitve. SKB-banka je edina banka, katere delnica kotira na Ljubljanski borzi vrednostnih papirjev.

Skupaj z geografsko širitvijo svoje poslovne mreže po vsej Sloveniji je SKB-banka širila tudi ponudbo svojih storitev ter s fleksibilnostjo svoje poslovanje še bolj prilagodila potrebam svojih komitentov.

SKB-banka je odličen bančni servis podjetjem, občanom, obrtnikom, kmetijcem in osebam s samostojnimi poklici. Za dopolnitev bančnih storitev po specializiranih področjih poslovanja pa je ustanovila tri podjetja, in sicer: SKB – Podjetje za promet z nepremičninami, SKB – Investicijsko podjetje in SKB Aurum – Podjetje za promet z dragimi kovinami, umetninami ter za hrambo dragocenosti in vrednostnih papirjev.

Konkretna ponudba banke na različnih področjih poslovanja:
- različne oblike varnega vlaganja sredstev v banko,
- pridobivanje različnih vrst posojil,
- storitvena dejavnost,
- mednarodni plačilni promet in kreditni odnosi s tujino,
- vse vrste garancij,
- promet z nepremičninami,
- investicijska dejavnost
- lizinški posli,
- poslovanje z vrednostnimi papirji,
- poslovanje z depoji, sefi, dragocenostmi in umetninami.

SKB-banka ima ugodno podlago za svojo prihodnjo rast in strateški razvoj v pričakovanem povečanju gospodarske aktivnosti, kvantitativno in kvalitativno v nerazvitem finančnem servisu, v privatizaciji družbenega premoženja, v nadaljnjem razvoju borznega poslovanja in novih storitvah, ki se pojavljajo ob prehodu v tržno gospodarstvo.

DOKAZUJEMO, KAJ ZMOREMO

SKB BANKA D.D.

Džirlo

Tel.: (061) 40 787,

Čang - Šlang

shujševalni čaj

Z zmanjševanjem telesne teže krepite organizem

Vsi dosedanji preparati za hujšanje (vitaminske tablete, dietetski preparati) so reševali problem zmanjševanja telesne teže, ne pa tudi ohranjevanja idealne telesne teže. Izjema pri tem je **Čang - Šlang**, čaj za reduciranje telesne teže po kitajski recepturi. Je zdravilen, iz naravnih sestavin in ga lahko uporabljamo za posebno nego telesa, povzroča izgubo teže, plinov, nakopičenih maščob in spodbuja izgubo teka. Z rednim pitjem čaja **Čang - Šlang** bodo izgorele odvečne telesne maščobe, vaše telo pa bo postalo gladko in gibčno. Čaj **Čang - Šlang** je sestavljen iz posebnih sestavin in je primeren za ženske in moške, stare in mlade, za vse starosti.

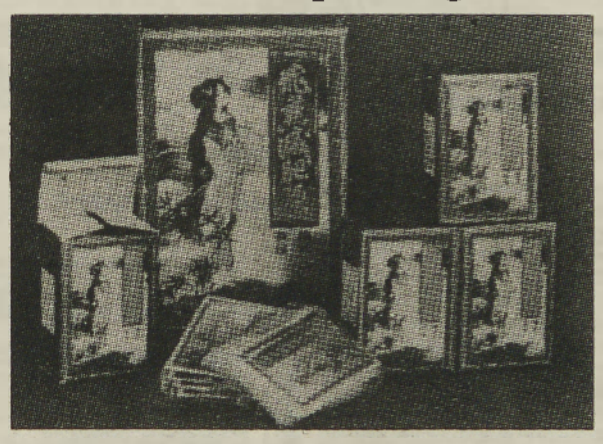

Čang - Šlang so nekoč pili bogati Kitajci. S pitjem tega čaja so obdržali vitkost in gibčnost. Tudi vsak obrok hrane so čutili kot en sam požirek.

Škatlica **Čang - Šlanga** vsebuje 40 vrečk čaja, ki so garancija za dosego želene telesne teže. Po pitju čaja ne čutite v želodcu nobene teže niti kakšne druge neprijetnosti, kajti niste pili pivskega kvasa, pač pa **Čang - Šlang**, čaj s tradicijo več kot 1.700 let.

Za izgubo teže je dovolj, da vsak dan pred obrokom popijete eno skodelico tega čaja in vsi problemi bodo rešeni. Zaradi izgube telesne teže ne boste nervozni, nasprotno, ohranili boste dobro razpoloženje.

Isti učinek boste dosegli, če popijete dve skodelici **Čang - Šlanga** pred spanjem.

Čaj **Čang - Šlang** lahko naročite po pošti na naslov: Džirlo, p. p. 45, 61000 Ljubljana in po telefonu: (061) 40 787, (066) 33 734.

Čang - Šlang prodaja na slovenskem tržišču ekskluzivno podjetje Džirlo, d.o.o., Ljubljana.

Cena **Čang – Šlanga** je 599 SIT + poštni stroški. Plačate po povzetju.

NAROČILNICA

ime in priimek

ulica in št.

poštna št. in kraj

število zavitkov

Naročilnico pošljite na naslov:
Džirlo, p. p. 45, 61000 Ljubljana

motorna vozila

OPEL ASCONO, letnik 1982, v dobrem stanju, prodam. Tel.: 62 746. – m351

OPEL KADET 1.6 DIZEL, letnik 1986/87, prodam. Puconci 187. – m410

ZASTAVO 101, staro 2 leti, 12.000 km, prodam. Živojin Živič, Kroška 30, M. Sobota, tel.: 24 496, popoldan. – m404

FIAT 125 P, nevozen, in motor na 5 prestav prodam. Tel.: 61 558. – m399

ZASTAVO 101 CONFORT, letnik 1980, neregistrirano (za 600 DEM) in moped M 14 (za 500 DEM) prodam. Tel.: 41 318. – m395

GOLF, dizel, letnik 1984, registriran do oktobra 1993, in voz z železno konstrukcijo ter bojler, 80-litrski, električni, prodam. Črešnjevci 123, p. Gornja Radgona. – m384

ZASTAVO 101, letnik 1978, dobro ohranjeno, prodam. Franc Rezar, Rakičan, Ul. Štefana Kovača 25, M. Sobota. – m-pop

GOLF JX, dizel, z grelno napravo, letnik 1987, prodam. Partizanska 30, Bakovci. – m369

KOMBI ZASTAVA 850, registriran, prodam. Bakovci, tel.: 43 277. – m354

JUGO 45 po delih prodah. Tel.: 81 767. – m357

TAM 2001 s podaljšano kabino, obnovljeno, ugodno prodam. Tel.: 48 193. – m358

ZASTAVO 750, dobro ohranjeno, prodam. Tel.: 62 094. – m3405

JUGO 45 in **ZASTAVO 101** po delih prodam. Stolnik, Selišči 30, p. Videm. – m3399

BUGI prodam. Tel.: 65 336. – m3401

ŠKODO 110 L, neregistrirano, letnik 1974, z rezervnimi deli, prodam. Tel.: (062) 731 075. – m3402

kmetijska mehanizacija

PRIKOLICO za prevoz živine, kosilnico BCS in traktorske gume 550 × 16, 11-12-28, prodam. Vaneča 66. – m359

TRAKTOR ZETOR 4712 prodam. Tel.: 82 437. – m3977

KOMBAJN EPPLE 840 prodam za 55.000 ATS.– Vogrinec, Noriški Vrh 3, Gornja Radgona. – m3403

TRAKTORSKO KOSILNICO OLT STANDARD, kardanski priklop, prodam. Jože Kolbl, Noršinci 27, tel.: 81 981. – m3970

MOTOKULTIVATOR GORENJE MUTA po ugodno ceni prodam. Dolga vas 8 b, tel.: 76 165. – m4905

MOTOKULTIVATOR s frezo in škropilnico in **FIAT 126 P**, letnik 1983, prodam. Ivanjci 70, p. Bogojina, tel.: 47 008. – m394

DVA TRAKTORJA ZETOR 6911, 2400 ur, in 5211, 1300 ur, prodam. Flisar, Brezovci 64. – m387

NAKLADALNO PRIKOLICO SIP PIONIR 20, novo, ugodno prodam. Tel.: (062) 715 177. – m382

OBRAČALNIK PAJK, 4,5 metra, rotacijsko kosilnico SIP, 165, prodam. Tel.: 55 074. – m373

živali

KRAVO, staro 6 let, brejo 3 mesece, prodam. Bogojina 87. – m364

KRAVO, mlado, s teletom, prodam. Ambruž, Kovačevci 36. – m396

SVINJO za zakol, 200 kg, in pujske, 20 kg, prodam. Kupšinci 17. – m401

DOBERMANE, stare dva meseca, brez rodovnika, poceni prodam. Kramar, Mekotnjak 3, tel.: 81 798, dopoldan. – m3979

GOLOBE PISMONOŠE odličnih staršev prodam. Tel.: 82 242. – m3975

KRAVE prodam. Vrbnjak, Branoslavci 14, Ljutomer. – m3973

MLADIČE OVČARJE prodam. Domajinci 26. – m403

posesti

ZAZDIALNO PARCELO v okolici Radgone ali Radenec kupim. Tel.: 69 178, dopoldan. – m368

VINOGRAD z majhnim vikendom v Moravcih, blizu Termalnega kopališča Mala Nedelja (Bučkovci), velikost 20 arov, prodam. Tel.: 87 699, popoldan. – m3972

ŠTIRIČLANSKA DRUŽINA išče stanovanje s telefonom. Predplačilo za eno leto. Tel.: 22 483. – m408

45 arov NJIVE ugodno prodam. Rakičan, Tomšičeva 16. – m383

ZA DVO- ALI VEČSOBNO DRUŽBENO STANOVANJE dam za nagrado enosobno komfortno stanovanje v Gornji Radgoni. Tel.: (069) 82 183, sobota, nedelja, ali 61 7331, interna 32, do 15. ure. – m405

STAREJŠO HIŠO NA 8-ARSKI PARCELI v Murski Soboti prodam ali menjam za ustrezno stanovanje. Naslov v upravi lista. – m386

STANOVANJSKO HIŠO z gospodarskim poslopjem v Policah 6, G. Radgona, prodam. Stanko Trstenjak, Segovci 32, p. Apače. – m371

1,5 HA njive in 0,5 ha travnika v k.o. Sobota prodam. Naslov v upravi lista. – m386

razno

ICB in buldožer TG 100, generalno obnovljena, prodam. Matija Horvat, Rankovci 52, tel.: 46 607. – m409

DVA KOTLA ZA ŽGANJEKUHO in stroj za ličkanje koruze prodam. Gaberje 97, tel.: 76 466. – m-jv

PREKLIC!

Preklicujem veljavnost naloga za vpis v HK št. 13313-2. Ludvik Lovenjak, Kuštanovci 31. – m349

BETONSKE SOHE, korito za rože, tlakovane plošče in robnike prodam. Gorička 55, Černelavci. – m402

VEČJO KOLIČINO JEDILNEGA KROMPIRJA prodam. Tel.: 70243. – m-se.

BUČNO OLJE prodam. Celec, Vrtna 6, M. Sobota, tel.: 23292. – m385

DVE OTROŠKI POSTELJICI prodam. Tel.: 26011. – m375

PRIKOLICO ZA AVTO prodam. Gančani 196. – m370

STABILNI BRUSILNI STROJ, 3-fazni, in števec za balirko prodam. Bakovci, Partizanska 30 – m369

PREKLICUJEM veljavnost spričevala o končani osemletki v Apačah. Mladenka Šarkezi, Žepovci 40, po. Apače. – m3396

ZAMRZOVALNO SKRINJO Gorenje 210 l ugodno prodam. Tel.: 62931, po 20. uri – samo med tednom. – m3404

3000 kg SUHE KORUZE prodam Tel.: 77029, po 16. uri. – m4904

HRASTOVE DESKE, 8 in 5 cm, in obračalnik Panonija ugodno prodam. Tel.: 79213. – m372

DVA PARA SMUČI s smučarskimi čevlji za odrasle ter nov rjav vgradni električni štedilnik Gorenje, polovična cena, prodam. Tel.: 42035. m367

PRIKOLICO ZA AVTO in žensko kolo Maraton prodam. Tel.: 24243. – m355

OBVEŠČAMO CENJENE STRANKE, da bomo začeli s predelavo oljnih semen 15. 12. 1992. Naročila bomo sprejemali osebno ali po telefonu 24298. S kakovostno predelavo se priporoča oljarna Sedonja, Rakičan, Panonska 32. – m347

ŽENSKA Z OTROKOM, stara 58 let, išče moškega – lahko tudi za pomoč na kmetiji – za skupno življenje, starega do 65 let. Marija Berden, Spodnja Ščavnica 24, p. Gornja Radgona. – m390

DVA KAVČA, dvo in trised prodam. Tel.: 48204. – m392

ŽAGO na traktorski pogon prodam. Tel.: 81638. – m380

SUHE BOROVE IN SMREKOVE PLOHE, 5 cm, prodam. Vidonci 97. m345

AVTOPRIKOLICO IN GRELNIK VODE IMP 500 l prodam. Filovci 55, tel.: 47104. – m397

EMO 8, obnovljene oljne peči in GS 1300 za dele prodam. Tel.: 31530. – m411

NOVO, NOVO
TUDI V POMURJU
SLUŠNI APARATI SIEMENS
s povračilom ZZZS
Pridite naglušni — in odidite z več življenjske radosti — v manj kot eni uri — s slušnim aparatom
SIEMENS
Vsak četrtek od 9. do 13. ure
ABA OPTIKA MURSKA SOBOTA
Lendavska 8
telefon: 21 703
GATTON
SIEMENS
inf. tel. (062) 513 698 od 19. do 20. ure

SATING! Individualni satelitski sprejemnik z montažo – 700 DEM. Obročno odplačevanje. Servis zagotovljen. Slave Klavore 1, M. Sobota, tel.: 23433. – m407

PRALNI STROJ GORENJE in molzni stroj Vitrex, oba nerabljena in z garancijo prodam 20% ceneje. Tel.: 41051. – m398

KOTNO KLOP z mizo in stoloma prodam. M. Sobota, Gregorčičeva 3 – pri Petrolu. – m346

delo

KV KUHARJA ALI PRIUČENO ŽENSKO s prakso za zimsko sezono ali do 3 let zaposlim. Tel.: 9949 8823 8325

DELO IZ TUJINE. Tel.: 76368. – m363

IŠČEMO INŠTRUKTORJA za nemški jezik na domu. Tel.: 24270. – m406

VESTNIK
VENERA
NÉPÚJSÁG

ZAHVALA

ob smrti naše Namame

Helena Hradil

roj. Markovič

vsem,
ki ste jo po njenih dopolnjenih 96 letih življenja pospremili na zadnji poti – s cvetjem in z obujenimi spomini na njeno radoživost, zgovornost in prešernost.

Hvala za cvetje, ki ga je tudi sama vse življenje tako rada gojila in ki ga je – zazdelo se je – tudi na svojem pogrebu z dežjem hotela ohraniti, ubraniti pred ovelostjo.

Najlepša hvala g. župniku Francu Režonji za pogrebno slovesnost s pretanjeno izbranimi svetopisemskimi prispodobami in življenjskimi modrostmi, cerkvenemu pevskemu zboru za občuteno petje, hvala za prispevke za bolnišnico, za iskrena sožalja ter ne nazadnje g. Štefanu Merklinu za tople misli in besede ob slovesu od nemara najstarejše občanke.

Žalujoča
hči Olga in sin Joži z družinama

Nekje v tebi bila je bol,
a zamahnil si z roko, češ
zmogel bom, a vendar ni
bilo tako.

Pogrešali bomo našega očeta, tasta, dedija, brata in strica

Franca Faljšakerja

iz Pertoče 90

ki je nekaj dni pred svojim 64. rojstnim dnevom za vedno zatisnil svoje trudne oči. Toplo se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje, svete maše in izrečeno sožalje, g. župniku za opravljen pogrebni obred in pevcem za čutno odpete žalostinke. Iskrena hvala kolektivu Pomurske banke, sektorju za drobno gospodarstvo, posebno Feniksu, d.o.o.

Žalujoči otroci z družinami

Zaspala draga mama si,
zaprla trudne si oči,
bolečino si prestala,
zdaj boš v grobu
mirno spala.

ZAHVALA

V 78. letu je prenehalo biti plemenito srce naše drage mame, babice in prababice

Marije Gornjec

iz Odranec

Ob boleči izgubi drage mame se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, botrini, sosedom in znancem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje, darovali vence in za svete maše ter jo pospremili k zadnjemu počitku.
Posebna hvala župniku Lojzetu Kozarju za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in govornici za poslovilne besede. Prisrčna hvala tudi Majdi in Lajčiju za pomoč v hiši in doktorju Carju.

Vsem od srca Bog plačaj.

Žalujoči: hčerke Marija, Vera, Elizabeta, Ana, Katarina z družinami in Kristina z Jorgom

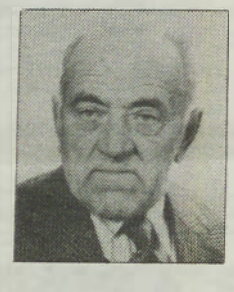

Ni več besed, ne stiska rok,
ostal je le spomin in trpel koj.
Ko si odhajal, se nisi poslavljal,
saj si verjel, da boš še prišel,
a usoda je hotela,
da si za vedno odšel.
Le naša srca vedo, kako boli,
ko tebe več med nami ni.

V 77. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, oče, tast in dedek

Mihael Ferko

iz Dolnjih Slaveč 59

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti in nam izrekli sožalje. Hvala vsem za darovane vence, cvetje in sv. maše. Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred, internemu oddelku Splošne bolnišnice Murska Sobota ter dr. Hodoščku za vso skrb in požrtvovalnost.

Žalujoči: žena Marija, hčerka Marjeta z družino, sin Jožef z družino ter vnuki

Niti zbogom nisi rekel
niti roke stisnil nam,
smrt te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostal.

ZAHVALA

V 29. letu starosti je tragično preminil naš ljubi oči, sin in vnuk

Ladislav Gazdag

iz Banute pri Lendavi

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali vence, šopke in za svete maše, izrekli ustna in pisna sožalja ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala TP Mercator – Univerzal Lendava in enoti sodišča v Ljutomeru. Posebna hvala g. župniku za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke, za odigrano Tišino in govornikoma za ganljive poslovilne besede.

Žalujoči: sinek Sebastjan z mamico in vsi tvoji

Zaman je bil tvoj boj,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od življenja.

V SPOMIN

30. novembra minevajo tri leta žalosti, odkar nas je mnogo prezgodaj za vedno zapustila naša draga žena, mama, stara mama, sestra in botra

Ida Knap

iz Dolnjih Slaveč

Iskrena hvala vsem, ki se je spominjate z lepo mislijo, prižigate sveče in postojite pri njenem grobu.

Žalujoči vsi, ki smo te imeli radi

VESTNIK

Izdaja podjetje za informiranje Murska Sobota
Časopisni svet: dr. Jože Bedernjak, Štefan Cigut, Zlatko Erlih, mag. Dalibor Geder, Cilka Jakelj, Rajko Stupar, dr. Aleksander Šiftar
Uredništvo: Irma Benko (direktorica in glavna urednica), Janez Votek (odgovorni urednik), Ludvik Kovač (namestnik odgovornega urednika), Bernarda Balažic-Peček, Jani Dominko, Jože Graj, Majda Horvat, Milan Jerše, Feri Maučec, Štefan Smej, Štefan Sobočan (novinarji), Ksenija Šomen (tehnična urednica), Nataša Juhnov (fotografinja), Nevenka Emri (lektorica).
Naslov uredništva in uprave: Murska Sobota, Slovenska 41. Telefoni: novinarji in odgovorni urednik 21-383, 21-064 in 25-019, glavna urednica in direktorica 22-403, računovodstvo in tajništvo 21-383 in 21-064, GPS (trženje) 22-403, telefaks 22-419. Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo.
Naročnina za 4. trimesečje 1992 je 850,00 SIT, za podjetja 1.500,00 SIT, za naročnike v tujini 80 DEM letno.
Tekoči račun pri SDK Murska Sobota: 51900-603-30005. Devizni račun pri Abanki Ljubljana 50100-620-00112-5049512.
Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje št. 16/IB z dne 30. 1. 1992 se šteje tednik Vestnik med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

VENERA
agencija za trženje
Vodja agencije: Renata Bakan – Ficko
Propagandisti: Nataša Praprotnik, Franček Štefanec, Robert Perš
Oblikovalec: Endre Gonter
Dejavnost: **svetovanje, stiki z javnostjo in publiciteta** (izdelava vseh vrst informacij za javne medije, tiskovne konference, pokroviteljstva, protokol), **oglaševanje v medijih** (oglasi v tiskanih medijih, radijski in televizijski spoti in telopi, plakati, lepaki, letaki), **publikacije** (izdelava vseh vrst prospektov, oblikovanje, lektoriranje in prevajanje), **grafično oblikovanje** (oblikovanje celostnih podob in posameznih komunikacijskih sporočil), **fotografiranje, organiziranje prireditev**

Naslov agencije: Slovenska 41, M. Sobota
Telefoni: 21 383, 21 064, 22 403
Telefaks: 22 419

Za vse skrbi in vso ljubezen,
kar draga mama si nam dala,
zdaj ko brez tebe smo ostali,
ti večna bodi hvala.

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je tiho in brez slovesa zapustila naša draga mama, babica in sestra

Karolina Ficko

Iz Puconec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli ustno ali pisno sožalje, darovali vence, šopke in v dobrodelne namene. Hvala g. duhovniku za pogrebni obred, govornici KS za poslovilne besede, pevskemu zboru za odpete žalostinke in PTT-podjetju iz Gornje Radgone in vsem, ki ste jo v velikem številu pospremili na njeni zadnji poti.

Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni, ki smo jo imeli radi

Zaman je bil ves trud,
zaman vsi dnevi tvojega trpljenja,
bolezen je bila močnejša od

ZAHVALA

Ostali sami smo, brez drage žene, dobre mame, stare mame in prababice

Verone Antolin

iz Kramarovec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za tolažbo v najtežjih trenutkih, za izrečena sožalja, za darovano prelepo cvetje in za darove v dobre namene. Posebna zahvala še domu oskrbovancev v Rakičanu ter kirurškemu in internemu oddelku, ki so ji v dneh njene težke bolezni kakorkoli pomagali. Gospodu župniku hvala za pogrebni obred in pevcem za odpete žalostinke.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: mož Franc, hčerka Vera ter sinova Franc in Vlado z družinami, zet Milan, vnuki ter pravnuka Sandra in Emil

Težko je izgubiti človeka,
ki ga ljubiš.
Še težje ga je izgubiti za vedno.
A najtežje je, naučiti se živeti
brez njega.

V SPOMIN

Minevata dve žalostni leti, odkar nam je neizprosna bolezen vzela našo drago hčerko, ženo, mamo, babico in taščo

Olgo Berke

iz Gradišča

Hvala vsem, ki se spominjate njenega preranega groba.

Vsi njeni

Nikoli več mi morda ne bo moči te
videti in vendar, da sva ena le ena
duša, vem, in da nobena te moč
nikdar od mene ne razloči.

Zapustila nas je draga žena in sestra

Irena Planinšek

roj. Jonaš

Od nje smo se poslovili 17. novembra 1992 na pokopališču Podkraj pri Velenju v krogu moža ter drugih sorodnikov in prijateljev.

Brez tebe ostajamo neskončno osamljeni v globoki žalosti.

Mož Jože in drugo sorodstvo

Odšla si brez slovesa,
vse pusto je sedaj,
a ostala je beseda ena –
mama, zakaj?

V SPOMIN

18. novembra 1992 mineva prvo leto, odkar se je mnogo prezgodaj ustavilo plemenito srce naše ljubljene žene, mame in babice

Dragice Gorza

iz Dobrovnika

Hvala vsem, ki obiskujete njen grob, se je spominjate in prižigate sveče.

Njuni najdražji

Nekje v tebi je bila bol,
a zamahnil si z roko,
češ, zmogel bom, močnejši sem,
vendar ni bilo tako.

ZAHVALA

14. novembra nas je nepričakovano in brez slovesa komaj v 68. letu starosti zapustil dragi oče, tast dedek in brat

Janez Bonifarti

iz Gerlinec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem, ki so s prijateljsko besedo skušali pomiriti stisko in blažiti bolečino. Posebej prisrčna hvala družini Vogrinčič iz Gerlinec 111 ter vsem, ki ste darovali cvetje, vence, za svete maše ter za ustna in pisno izrečena sožalja. Zahvaljujemo se g. župniku za pogrebni obred in pevcem za ganljivo odpete pesmi. Iskrena hvala govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu. Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Gerlinci, 15. novembra 1992

Žalujoči: hčerka Anica z Rihardom, sin Jože z ženo Nado, sin Janko z ženo Cvetko, vnuki Gabriela, Jerica, Mateja in najmlajši Beno, brat Jože z družino in vsi, ki so ga imeli radi

---

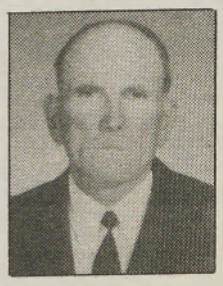

Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prehitro,
a v naših srcih boš ostal.

ZAHVALA

Nenadoma nas je zapustil dragi mož, oče, dedek in brat

Alojz Kodila

iz Murskih Črnec

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo dobrim sosedom, vsem vaščanom, sorodnikom, dobrotnikom in prijateljem, ki ste ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in šopke ter za svete maše in dobrodelne namene, nam pa izrekli sožalje. Hvala kolektivu SDK-ja in Klemenčič iz M. Sobote ter društvu Slavček iz Beltinec. Posebna hvala g. župniku Režonji za lep pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke in odigrano Tišino. Posebej pa prav lepa hvala GD M. Črnci za prelepo zadnje slovo in častno stražo ter govorniku Branku za nagrobni govor.

Vsem še enkrat – iskrena hvala!

Žalujoči: žena Kristina, sinova Erni in Jani ter hčerka Bernardka iz N. Gorice, vsi s svojimi družinami

---

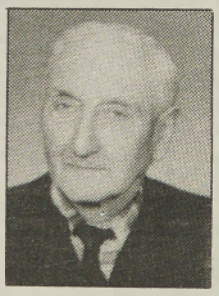

Odšel od nas si, mož in oče dragi,
v temnem grobu tiho spiš,
čeprav te ni več tu med nami,
v naših srcih še živiš.

V SPOMIN

26. novembra mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek in tast

Janez Zrinski

iz Moščanec 70

Tiho in žalostno je ob tvojem grobu, vendar polno lepih spominov, ko si bil še med nami. Hvala vsem, ki se ustavite pri njegovem grobu, mu prinašate cvetje in prižigate sveče.

Žalujoči vsi tvoji najdražji

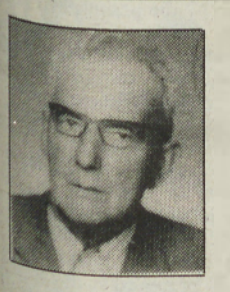

Všeč je bila Gospodu njegova duša, zato ga je hitro vzel. (Mdr. 4, 14)

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je zapustil dragi mož, oče, dedek in pradedek

Franc Tratnjek

iz Bakovec

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, sosedom in prijateljem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali vence, cvetje in za sv. maše, ter vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremljali na zadnji poti.
Posebna zahvala g. župniku in pevcem za lep obred in odpete žalostinke, govornici KS, osebju inter. oddelka bolnišnice v Rakičanu, kolektivu KOTEKS TOBUSA, domu upokojencev Ivanj – Muretinci, delavkam I. in II. izmene prikrojevalnice LOB – Mura in društvu upokojencev Bakovci.

Vsem skupaj prisrčna hvala!

Vsi njegovi

V bolečini nebo in zemlja
složno molčita.
Le duša in srce ve,
kako boli, ko več te ni.

Ugasnilo je življenje našega dragega moža, očeta, dedka in strica

Alojza Sukiča

1915–1992

Iz solz naše bridkosti se bo spletel večen spomin. Na kraju poti, na kateri ni več besed, ne videnja, ničesar, kar je bilo nekoč naše, del našega skupnega življenja, ostajamo vsak dan in povsod samo s teboj. Hvala vsem in vsakemu posebej za lep spomin, cvetje, sveče in ustavljeni korak ob njegovem grobu.

Posebna hvala g. župniku za pogrebni obred ter pevcem za odpete žalostinke.

Žalujoči: žena Irena, sin Milan in hčerka Marjana z družinama ter drugo sorodstvo

---

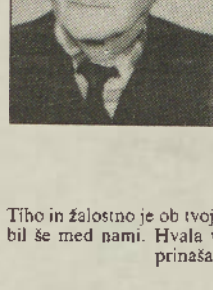

Že leti dve te zemlja krije,
v grobu mirno spiš,
a med nami še živiš.

V SPOMIN

17. novembra sta minili dve boleči leti, odkar nas je zapustil dragi mož in oče

Stanko Horvat

s Suhega Vrha

Iskrena hvala vsem, ki se ga spominjate ter s cvetjem in svečkami počastite spomin nanj.

Žalujoči tvoji najdražji

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
šopek rož in svečke prinesite,
spomnite se, kako trpel sem,
in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustil dragi mož, oče, dedek, brat in stric

Ludvik Strajnšak

iz Veržeja

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sosedom za pomoč, sorodnikom, prijateljem, znancem, rejcem iz Pomurja, sodelavcem mesnice Hanžekovič, hotelu Jeruzalem, darovalcem vencev, šopkov, za svete maše in drugi namene, za izrečeno ustno ali pisno sožalje. Posebej se zahvaljujemo Splošni bolnišnici M. Sobota, vsem zdravnikom in strežnemu osebju internega in infekcijskega oddelka ter kirurgije, Zdravstvenemu domu Ljutomer, dr. Pozderčevi in Bavčevi, patronažni sestri in šoferjem za prevoz ter dr. Ivanu Kapunu za obiske, gospodu župniku in g. Maroši za pogrebni obred, sv. mašo in prelep govor, govornikoma Francu Sonaji iz ZVZ M. Sobota in Janezu Ferencu za besede slovesa, sodelavcem za častno stražo, pevcem za njegovo najljubšo pesem ter vsem, ki ste prišli od blizu in daleč ter mu izkazali zadnje slovo.

Vsem še enkrat prisrčen Bog plačaj.

Ti dragi mož, oče, dedek, brat in stric, pa počivaj mirno v domači zemlji.

Žalujoča žena, otroci z družinami in drugo sorodstvo

Oh, kako boli, ko ljubo mamo izgubiš.
Skrb, delo in trpljenje
tvoje je bilo življenje.
Bolečine si prestala,
zdaj boš v grobu mirno spala.

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je zapustila naša draga žena, mama, babica in prababica ',

Sidonija Šebjanič

roj. Kolar
iz Stanjevec 45

Z žalostjo in bolečino v srcih se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, znancem in prijateljem ter vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti, darovali vence, šopke, v dobrodelne namene, nam pa izrekli ustno sožalje. Posebna hvala g. duhovniku Kerčmarju za pogrebni obred, pevcem za odpete žalostinke vsem navzočim gasilcem in osebju gostilne Horvat za nesebično pomoč. Iskrena hvala za pogrebne storitve Damirju Banfiju iz Veščice.

Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: mož Peter, hčerki Karolina in Ibolka z družinama, vnuki Rudi, Anita in Karmen z družinami, pravnuk Clinton iz Avstralije ter vnuka Zdravko in Kornelija

---

Trupla tvoje zemlja krije,
v hladnem grobu mirno spiš,
srce tvoje več ne bije,
bolečin več ne trpiš.
Nam pa žalost srce vrga,
solza lije iz oči, dom je prazen,
osiročen, ker tebe več med nami ni.
Bolečina da se skriti,
pa tudi solze ni težko zatajiti,
le dragega moža, očeta, ajta
nam ne more nihče več vrniti.

V SPOMIN

2. decembra minevata dve leti, odkar je utihnilo plemenito srce našega dragega moža, očeta, tasta in ajta

Jožeta Trstenjaka

iz Gorice

Hvala vsem, ki postojite ob njegovem grobu in mu poklonite trenutek svojih misli.

Žalujoči vsi tvoji, ki smo te imeli radi

Srečali se bomo na drugi obali
življenja,
kjer bodo vse solze izbrisane iz naših
oči.

ZAHVALA

Zapustila nas je draga mama, tašča, babica in prababica

Ana Jaklin

iz Velike Polane 44

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo g. dekanu za pogrebni obred, g. organistu, pevcem za odpete žalostinke, vsem sosedom, botrini, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih, darovali za cvetje in sv. maše. Hvala tudi dr. Suzani Koltaj in kirurškemu oddelku iz M. Sobote.

Žalujoči: mož Jožef, otroci Jožef, Štefan, Marija in Ana z družinami ter vnuki in pravnuki

*Na nedavni Vestnikovi okrogli mizi s predstavniki političnih strank, ki bodo kandidirali na volitvah za državni zbor, je vladala velika zmeda, ki je v nekem trenutku grozila, da bo prešla v fizični spopad. Zgodilo se je, ko so novinarji strankarskim kandidatom (ob pomoči radijske tehnike, ki je odpravila razlike v barvi, debelini in retorični izvedbi **pripovedovalcev nakladalcev**) zavrteli njihove pred tem podane predstavitve programov.*

Ko so jim tako glasovno izenačena izvajanja ponovno ponovno zavrteli in jih zaprosili, naj povedo, kateri program je njihov, nobeden ni ločil svojega programa od drugih.

Vsi so bili za turizem, zmanjšanje brezposelnosti, pocenitev države, preustroj gospodarstva in druge take reči.

*Začeli so vpiti drug na drugega, češ da gre za tatvine originalnih programskih izhodišč, **zaslišale so se pretnje in po zraku je poletelo nekaj pepelnikov.***

*Iz nevarnega razpoloženja je udeležence potegnila natakarica, ki jim je zastavila eno samo vprašanje: »Kaj želite?« in na katero so kandidati odgovorili s konkretnimi odgovori, ki so pokazali, da gre dejansko za **tri** različne bloke, **eni so si naročili kavo, drugi sokove, tretji zobotrebce.***

* * *

*Redakcijska obdelava strankarskih programov na osnovi teh treh izhodišč je pripeljala do končne ugotovitve, da iz njih ni jasno, kdo je **levica, sredina in desnica.***

Obdelovalci programov so se sicer najprej nagibali k stališču, da so si kavo naročili levičarji, sokove desničarji, zobotrebce pa sredinci.

Sklepali so takole: levičarji so povečini iz vrst stare politične garniture, zato so vajeni pivci kave, ki je obenem internacionalna pijača; desničarji bi sicer pili kavo, vendar je ne upajo, ker bi jih lahko obdolžili probalkanske in antinacionalne usmeritve, zato se odločajo za domače sokove; sredinci pa potrebujejo samo zobotrebce, ker so njihovi programi sestavljeni iz levih in desnih sestavin.

Taka razdelitev ni ustrezala proklamiranim političnim usmeritvam kandidatov, saj so si nekateri desničarji naročili kavo in nekateri levičarji sok, zobotrebce pa vsi, ker so programi vseh mešani.

* * *

*Ključ do sporočila, ki tiči v kavi, sokovih in zobotrebcih, so vestnikovci dobili šele potem, ko so bloke **kavopivcev, sokopivcev in zobotrebčarjev** preiskali v luči volilne zakonodaje. Sporočilo se glasi takole: v **kavini** usedlini je zapisano, da se bodo prekmurski in prleški kandidati po volitvah treznili ob **sokovih** in da **zobotrebcev** ne bodo potrebovali. **Večina mandatov za državni zbor bo namreč odšla v ljubljanske strankarske centrale.***

* * *

*Najperspektivnejši kandidat stranke **Ka je nega,** ki jo volivcem domače krvi in zemlje polaga na srce Prezidij te rubrike, je žrebec **Dynamit Lobell** iz konjarne **Marka Slaviča Ključarovskega.** Temu kandidatu bodo ljubljanski centralisti iz želje po prestižu gotovo odstopili sedež v parlamentu, ker v hitrosti poseka vse njihove. Po dolžini pa tudi vse naše.*

* * *

***Herman Kisilak,** ki je spoznal, da edino on po telefonu postavlja pametna vprašanja kandidatom, ki se predstavljajo po Murskem valu, sporoča vsem političnim strankam, da je do nastopa volilnega molka polno zaseden.*

Proste termine ima samo še za postavljanje neumnih vprašanj.

BESEDA NI KONJ

Begunci v lastni domovini

Za njimi je najtežje potovanje v življenju. Potovanje se je srečno končalo s prihodom v matično domovino. Toda spomin na Sarajevo in ves ta vojni pekel v Bosni in Hercegovini jim še dolgo ne bo dal mira. Vse dotlej, dokler v Bosni in Hercegovini ne bo miru. Vendarle so to ljudje z dvema domovinama.

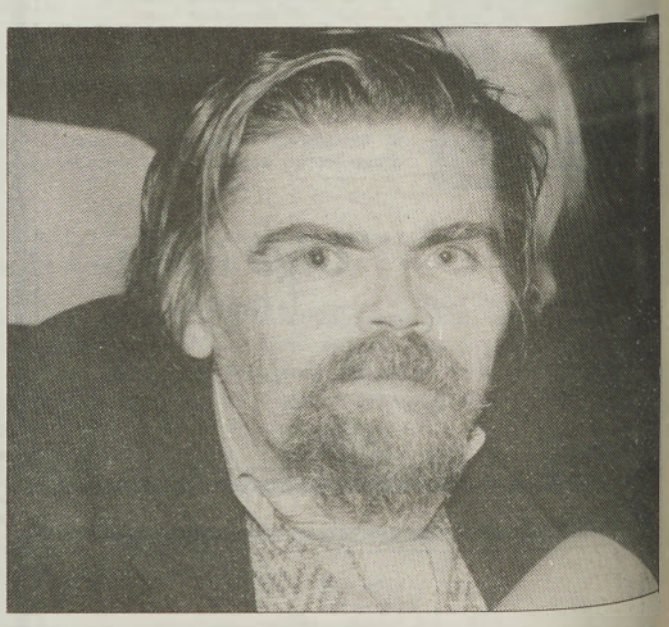

Vsa Slovenija si je oddahnila konec prejšnjega tedna, ko so na naša tla stopili naši državljani, ki so živeli v Bosni in Hercegovini oziroma v njenem glavnem mestu Sarajevu. Prišli pina je začela pot v Sarajevu in se je prebijala prek Hercegovine do Splita, od tam pa so nadaljevali pot z letali do Ljubljane. Skupaj je prišlo približno 300 slovenskih Sarajevčanov, medtem ko je nekaj družin ostalo tudi pri sorodnikih v Beogradu in Splitu.

sta dve skupini. Prva iz Sarajeva prek okupiranega dela vzhodne Bosne čez Srbijo in Madžarsko. Tudi druga sku-

Ob veselju zaradi srečne vrnitve pa ostaja še prepričanje, da bo Slovenija storila vse, da omogoči tudi evakuacijo preostalih slovenskih državljanov iz Bosne in Hercegovine. Obenem se bo še naprej zavzemala za ustavitev vojne v tej prijateljski državi.

Prvo skupino naših Sarajevčanov, ki so prišli v Slovenijo z avtobusi prek mejnega prehoda v Dolgi vasi, je ujela tudi naša fotografska kamera in zabeležila prve trenutke z begunci v lastni državi.

I. T. Foto: N. Juhnov

Lendavski *pereci*

Dogovore, sporazume, pogodbe... podpisujemo zato, da bi jih lahko kršili. Enako usodo je doživelo pet »zapovedi«, za katere so se pred nekaj tedni dogovorile lendavske stranke. Šlo je za sporazum o pošteni igri v predvolilnem plakatiranju: na enem panoju naj bi bil le en plakat posamezne stranke. Te dni pa smo volilci »posiljevani« z več na novo postavljenimi tablami, na katerih je po najmanj šest plakatov stranke, ki agitira: Slovenija je mlada. Voli zanjo! Če sklepam pravilno, potem je tako ravnanje kršitev dogovorjenega. Na nekaterih od teh divje postavljenih mest so tudi meter velike (črno-bele) slike kandidata z združene liste, gospoda, ki mu je ime Leon. Ali je po tem mogoče domnevati, da bo tudi izvoljen le on? Njegov nasprotnik Franc iz druge stranke, katere slogan je: Skupaj bomo zmogli, je seveda pravtako prepričan, da bodo volivci zaokroževali njegovo ime, čeprav je njegova slika na plakatu veliko manjša, a je v barvah! Uspeh na volitvah pričakujejo seveda tudi kandidati z liste stranke, ki trdi, da ne vodi ne na levo ne na desno, ampak na bolj(š)e. V zmago so prepričani še mnogi drugi strankarski veljaki, zato bo prav zanimivo pogledati, kako se bo iztekel ta boj.

Strankarski ljudje bijejo torej boj za naklonjenost volivcev, saj bodo tisti, ki bodo zmagali, imeli nekaj let dobro plačano službo. Za svoj prostor pod soncem pa se bojujejo tudi nekateri Dolgovaščani, ki imajo hiše blizu mejnega prehoda. Eni preklinjajo tovornjake, ki jih »zaparkirajo«, da ne morejo z avtom s svojega dvorišča ali nanj, ko se pripeljejo iz službe, drugi pa so zavohali biznis: čeprav je že ducat špediterskih firm, bi se tudi oni radi šli podjetnike. V ta namen naj bi vložili na občini pisne zahtevke za dovoljenje, vendar ni bilo odgovora. Občinar Štefan je pojasnil, da bodo lokalpatrioti in bodo imeli domačini prednost pri pridobivanju prostorov na gospodarskem delu mejnega prehoda. Še prej pa je treba narediti zazidalni načrt in potem (z)graditi objekte. V tej zvezi se je oglasil Geza in predstavil svojo teorijo: »Mar ste prepričani, da bo tak promet, kot je zdaj, v nedogled? Ko se bosta Slobo in Franjo pobotala, bo šel promet spet skozi njuni državi, v našo državico pa čez katerega od slovensko-hrvaških prehodov, tu, v Dolgi vasi, pa bo mrtvilo, kot je zdaj na prehodu v Šentilju, čeprav je bil svojčas najprometnejša točka.« Ljudje pesimisti so pri kimali.

Občinski poslanec Franc (po naključju so ga krstili z enakim imenom kot že omenjenega veljaka stranke »Skupaj bomo zmogli!«), pa navija za lendavsko Komunalo. Na občinski skupščini se je pritožil (no ja, na seji je vprašal), zakaj ne vozijo več iz soboške bolnice domačih mrličev lendavski komunalci. V odgovoru so mu pojasnili, da opravljajo (favorizirani?) soboški samodejno le prevoze iz bolnice na soboško pokopališče, od tam naprej pa jih lahko odpelje katerokoli od pogrebnih podjetij oziroma zasebnikov. Jaz pa k temu dodajam, da se lendavskim komunalcem obeta huda konkurenca, saj je zavohal dober posel služek s pogrebnimi storitvami (to pa še zdaleč ni le prevažanje) moj znanec Jožko. Obljubil mi je tudi, da bo tudi mene z veseljem prepeljal. Opozoril pa sem ga, naj ima potrpljenje vsaj do volitev.

NACI

Radgonski mehurčki

Priprave so na vrhuncu, še malo pa bo predvolilni kotel zavrel. Jed se bo servirala sicer po 6. decembru, kakšne bodo sestavine, predvsem začimbe, pa bo določeno že v dnevih pred volitvami. To pa ne pomeni, da lahko že danes predvidimo, kdo od predlaganih kandidatov bo izvoljen. Predvsem v Gornji Radgoni je kaj takega tvegano napovedovati. Se spomnite minulih volitev novega predsednika izvršnega sveta? Nekatere stranke so postale neposlušne in volile po svoje – rezultat te neposlušnosti je očiten. Izbran je bil kandidat po zaslugi »neposlušnosti« poslancev iz nasprotnih strank. Zato me res zanima, kakšni bodo rezultati po 6. decembru. Le kateri od kandidatov za poslance v državni svet bo izvoljen? Ali bo sploh kakšen poslanec iz gornjeradgonske občine? Biti poslanec bo v prihodnje častna in odgovorna funkcija, opravljali naj bi jo strokovno usposobljeni in zaupanja vredni ljudje. Če ste prelistali prejšnjno številko Vestnika, ste videli, da se predlagani poslanci 9. volilne enote predstavljajo na drugačen način. Če je pri poslancu iz 10. volilne enote zapisano, da je profesor matematike in fizike, direktor in še kaj, je pri poslancih iz 9. volilne enote (prlеške) le zapisano, da so kandidati te ali one stranke ali volivcev. Pri tem pa nekateri mislijo, da če zapišejo poleg imena več strank, pomeni to tudi, da imajo večje možnosti. Pogrešam pa podatke o njihovi izobrazbi in sedanjem poklicu, bodo res sposobni opravljati to pomembno funkcijo, so vredni našega zaupanja? Včasih so zaradi netočnih podatkov oziroma nedokončanega študija morali odstopati predsedniki izvršnih svetov – tudi v občini Gornja Radgona.

Pa še nekaj me močno moti. Brezobzirnost ljudi, ki vodijo predvolilno kampanjo, za katere je pomembno le čim večje število nalepljenih plakatov in fotografij, ne glede na to, kam jih zalepijo. Ali so vam pri srcu »zvijugani« kandidati s salonitnih plošč avtobusnih postaj, »zgrbančeni« obrazi z drevesnih debel in prelepljene stene ali ograje? In verjetno imajo prav ti kandidati, ki se smejijo z dreves ali sten, v svojem programu zapisano, da bodo skrbeli za čisto okolje, varovanje narave in še kaj!

Za konec pa še o bunkerju, moji priljubljeni temi. Bunker, ki bi lahko postal okras mesta, bo sedaj njegova sramota. Ste videli, kaj počnejo – ker ga niso mogli razminirati, ga bodo zabetonirali. Najlaže je seveda zabetonirati ves hrib. Postali bomo mesto betonskih obzidij – eno imamo že pod cerkvijo, zdaj pa bomo dobili še drugo. Okusi so različni – tiste iz Maribora ali Ljubljane res ne briga, kakšno bo naše mesto!

»RADGONČAN«

Pomurska banka d.d.
Murska Sobota

Menjalniški tečaj Pomurske banke z dne 23. novembra 1992 od 11.00
Srednji tečaj Banke Slovenije velja od 21. novembra 1992 od 00.00

Država	Enota	Banka Slovenije	Nakup	Prodaja
Avstrija	100	850,5876	858,00	882,00
Francija	100	1.768,0182	1.751,00	1.828,00
Nemčija	100	5.984,1538	6.110,00	6.250,00
Italija	100	6,9207	6,45	7,15
Švica	100	6.650,7885	6.670,00	6.940,00
ZDA	1	94,8010	93,90	98,00

Z BANČNO KARTICO DO GOTOVINE!

(24 ur na dan, tudi ob nedeljah in praznikih)
Samo LB – Pomurska banka, d.d., vam omogoča, da lahko dvignete gotovino ob kateremkoli času!

BANKOMAT

na sedežih poslovnih enot v Murski Soboti, G. Radgoni, Lendavi in Ljutomeru in številnih krajih po Sloveniji.

Lastniki tekočih računov! Za dvig gotovine iz bankomata potrebujete poleg bančne kartice še tajno osebno številko, ki jo dobite v svoji enoti LB – Pomurske banke, d.d.